

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ **ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ** ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

**ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
& ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ
ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020**

ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

16 Νοεμβρίου 2014

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΠΕ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΕΝΟΤΗΤΑ 1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	4
ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	4
Εισαγωγικά σχόλια	4
Συνεκτικότητα ανά Άξονα Προτεραιότητας / Θεματικό Στόχο	10
Πινακοποίηση πορισμάτων ανά / Θεματικό Στόχο	39
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	42
Εσωτερική συνοχή στόχων	42
Εξωτερική συνοχή	44
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ.	47
ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	59
ΧΩΡΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	60
ΕΝΟΤΗΤΑ 2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	68
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΕΙΚΤΩΝ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	68
ΠΟΙΟΤΗΤΑ – ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ – ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ	85
ΕΝΟΤΗΤΑ 3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΟΜΩΝ	89
ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020»	91
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ	96
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.	96
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	99

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Η παρούσα Έκθεση προδιαγράφεται από τη σύμβαση εκτέλεσης του έργου «ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020», που ανατέθηκε στην Ενωση Εταιριών «BCS Σύμβουλοι Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος ΕΠΕ» και «ΑΤ Management ΕΠΕ». Σκοπός του έργου είναι η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών διατυπώνοντας αξιολογητικές κρίσεις αναφορικά με τον σχεδιασμό του προγράμματος ώστε οι αρμόδιες αρχές για το σχεδιασμό (ΕΔΑ Κ. Μακεδονίας, Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος) να τις λαμβάνουν κατ' εκτίμηση τους υπόψιν στα διαδοχικά στάδια κατάρτισης του προγράμματος.

Σύμφωνα με τις προδιαγραφές, το παραδοτέο έχει την ακόλουθη διάρθρωση:

ΕΝΟΤΗΤΑ 1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Συνεκτικότητα των στόχων του Προγράμματος. Εκτίμηση της εσωτερικής και εξωτερικής συνοχής του Προγράμματος. Αξιολόγηση της Λογικής της Παρέμβασης. Οριζόντιες Αρχές

ΕΝΟΤΗΤΑ 2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ, ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Καταλληλότητα και σαφήνεια προτεινόμενων δεικτών. Σαφήνεια δεικτών. Τιμές στόχου-βάσης. Καταλληλότητα των Οροσήμων του Πλαισίου Επίδοσης. Ποιότητα – αξιοπιστία συστήματος παρακολούθησης – συλλογής δεδομένων, επάρκεια ανθρώπινων πόρων – διοικητική ικανότητα

ΕΝΟΤΗΤΑ 3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΟΜΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020»,

Το παρόν είναι το απαιτούμενο κατά τον Κανονισμό (COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) No 288/2014) «Draft report of the ex-ante evaluation» που συνοδεύει ως Παράρτημα το Πρόγραμμα όπως αυτό υποβάλλεται δια του συστήματος SFC. Το παραδοτέο εκπονήθηκε με βάση το τελικό κείμενο Προγράμματος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Σε προκαταρκτική ανάπτυξη και διατύπωση πορίσματα και προτάσεις είχαν ήδη περιληφθεί στο Σχέδιο Παραδοτέου Γ «Τελική Έκθεση Αξιολόγησης και ΣΠΕ». Η τελική Έκθεση είναι πλέον εφικτή, καθώς:

1. Είναι γνωστά στην τελική τους μορφή όλα τα ενδεχομένως συνεργούντα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020.
2. Έχουν οριστικοποιηθεί τα Τμήματα του ΠΕΠ για τα οποία απαιτούνταν ειδική συνεργασία με την ΓΓΔΕ-ΕΣΠΑ και την ΕΥΘΥ.
3. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διετύπωσε τα ερωτήματα – ενστάσεις – προτάσεις βελτίωσης, οι οποίες απαντώνται καταλλήλως στο οριστικό Πρόγραμμα.

Οι ιδιαιτερότητες στο περιβάλλον κατάρτισης και αξιολόγησης του ΠΕΠ που είχαν επισημανθεί στο Παραδοτέο Β του Συμβούλου εξακολουθούν να ισχύουν:

1. Εξαιτίας της διαδικασίας κατάρτισης του ΕΣΠΑ 2014-2020 και των ΕΠ, η χρηματοδοτική κατανομή ανά Θεματικό Στόχο και του ΕΠΑΝΕΚ προσδιορίστηκε κεντρικά, ενώ και ορισμένοι από τους δείκτες ορίζονται επίσης κεντρικά. Κατά συνέπεια, η αξιολόγηση της συνάφειας στόχων και μέσων και αποτελεσμάτων στο Πρόγραμμα δεν αναφέρεται μόνο στο το ίδιο Πρόγραμμα και στους σχεδιαστές του αλλά και σε κεντρικές επιλογές.
2. Το πρότυπο που υποχρεούται να ακολουθήσει το Πρόγραμμα είναι εξαιρετικά δεσμευτικό. Θέτει περιορισμούς στη διαπραγμάτευση κάθε ζητήματος και, το κυριότερο, υποχρεώνει την Περιφέρεια να σχεδιάσει όχι το πρόγραμμα για την ανάπτυξη της όπως το κρίνει σκόπιμο και εφικτό για την περίοδο 2014-2020, αλλά το πρόγραμμα δια του οποίου η Περιφέρεια θα συμβάλλει, στην ίδια περίοδο, στην επίτευξη των ευρωπαϊκής εμβέλειας στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Κατά συνέπεια, στόχοι και μέσα και αναμενόμενα αποτελέσματα που θα αξιολογούνταν ως θετικά υπό το πρίσμα της ανάπτυξης της Περιφέρειας, κινδυνεύουν να αξιολογηθούν ως λιγότερο θετικά ή ως μη συναφή ως προς την ευρωπαϊκή στόχευση που τίθεται ως αναγκαστική στόχευση και για όλα τα Προγράμματα. Π.χ., η Περιφέρεια έχει ήδη καταρτίσει δύο προσχέδια, ως Απαντήσεις στην 1^η και 2^η Εγκυκλίου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, στα οποία αναλύει εξαντλητικά τις προκλήσεις και προτείνει αρκετά διεξοδικά τα αντίστοιχα μέτρα, υπό τη συνολική οπτική της ανάπτυξης της Περιφέρειας, ενώ τώρα υποχρεούται είτε να «συνοψίσει» τα πάντα σε ένα ουσιαστικά «μερικό» ΠΕΠ είτε να επιλέξει τι θα ενταχθεί στο ΠΕΠ γνωρίζοντας όμως ότι δεν έχει άλλα μέσα πολιτικής για τις υπόλοιπες συνιστώσες της συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής της.
4. Οι προδιαγραφές του έργου της Αξιολόγησης (ακολουθώντας τα έγγραφα καθοδήγησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής) σε μερικά σημεία αναπαράγουν ερωτήματα και τεχνικές της πάγιας μεθοδολογίας αξιολόγησης παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων, σημεία που δεν είναι πλέον ιδιαιτέρως χρήσιμα στο να εξαχθούν πορίσματα για τον συγκεκριμένο τύπο Προγράμματος που δεσμευτικά ορίζει το Πρότυπο Επιχειρησιακού Προγράμματος βάσει των Κανονισμών. Π.χ. η αξιολόγηση της εσωτερικής συνοχής δεν μπορεί να έχει βαρύνουσα σημασία όταν πρέπει να αναζητηθεί μεταξύ ενός προκαθορισμένου πλήθους Θεματικών Στόχων ή ενός (κατά ρητή απαίτηση) μικρού αριθμού Επενδυτικών Προτεραιοτήτων, πολύ περισσότερο όταν ουσιαστικά έχουν «αποκλειστεί» άλλοι εναλλακτικοί στρατηγικοί στόχοι πέραν των 11 Θεματικών της «Ε2020» και δεν είναι επιλέξιμες πολλές άλλες ενδυνάμει επενδυτικές προτεραιότητες. Το μίγμα πολιτικής δηλαδή εκ προοιμίου δεν επιδέχεται σε βάθος αξιολόγηση ενώ και η Λογική της Παρέμβασης δεν μπορεί παρά να είναι σχεδόν όμοια στα περισσότερα ΠΕΠ.

Οι προηγούμενες Εκθέσεις (Παραδοτέο Β, επικαιροποίηση του, Σχέδιο Παραδοτέου Γ) περιελάμβαναν ορισμένες κρίσεις που εμφανίζονταν «απόλυτες». Ήταν αναπόφευκτο διότι, στο βαθμό που το σχέδιο ΠΕΠ δεν παρείχε ακόμη πολλά από τα απαιτούμενα ποσοτικά δεδομένα, οι κρίσεις της Αξιολόγησης στηρίζονταν σε βιβλιογραφικές εκτιμήσεις που πάντοτε κινδυνεύουν να ανατραπούν όταν θα είναι διαθέσιμα τα ποσοτικά δεδομένα. Στην παρούσα Τελική Έκθεση:

- έχουν συμπληρωθεί τα «κενά» της Αξιολόγησης όπου το επιτρέπει το τελικό κείμενο του ΠΕΠ
- αναφέρονται οι βελτιώσεις / τροποποιήσεις που έγιναν στο τελικό κείμενο, σε εκείνα τα σημεία όπου η Αξιολόγηση είχε εντοπίσει αδυναμίες.

Για είναι επιχειρησιακά χρήσιμη, η Εκθεση έχει περιορισμένη έκταση. Η Ομάδα Έργου είναι στη διάθεση της Αναθέτουσας Αρχής για όλες τις αναγκαίες διευκρινήσεις και σκόπιμες βελτιώσεις.

Η Ομάδα Έργου που ανέλαβε την εκπόνηση της έκθεσης έχει ως εξής:

ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Υπεύθυνος Έργου Συμβούλου Αξιολόγησης (ΥΣΑ) και υπεύθυνος για τον Θεματικό Στόχο 1
ΔΡΕΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	Υπεύθυνος για τον Θ.Σ. 1
ΔΡΑΚΟΥΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	Υπεύθυνος για τον Θ.Σ. 2 και τα ζητήματα της Στρατηγικής Έξυπνης

Εξειδίκευσης

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Υποστήριξη του ΥΣΑ για το Θ.Σ. 3
ΤΟΓΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Υπεύθυνη για τους Θ.Σ. 4, 5, 6
ΑΥΓΟΥΣΤΙΔΟΥ ΜΥΡΣΙΝΗ Υπεύθυνη για τον Θ.Σ. 7 και Υπεύθυνη για την Ολοκληρωμένη
Προσέγγιση στην Εδαφική Ανάπτυξη
ΜΑΝΩΛΕΔΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Υπεύθυνος για τους Θ.Σ. 8, 9, 10 και τα ζητήματα ΕΚΤ
ΤΣΙΑΤΣΙΑΜΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Υπεύθυνος για τον Θ.Σ. 11

Η Ομάδα Εργου για την ΣΠΕ έχει ως εξής:

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Υπεύθυνος Υπο-ομάδας ΣΠΕ
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μέλος Ομάδας Έργου – Υπο-Ομάδα ΣΠΕ
ΣΤΑΜΕΛΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ Μέλος Ομάδας Έργου – Υπο-Ομάδα ΣΠΕ

Ο Σύμβουλος επιθυμεί να εκφράσει τις ευχαριστίες του προς την ΕΔΑ του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας και ιδιαίτερα προς τα στελέχη της Μονάδας Α και της Επιτροπής Παραλαβής και Επίβλεψης για τη γόνιμη και αποδοτική συνεργασία μαζί τους.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Μέσα στο νέο προγραμματικό πλαίσιο, οι σχεδιαστές του ΠΕΠ είχαν να αντιμετωπίσουν έξι σχεδιαστικά διλήμματα:

- Προγραμματισμός της ανάπτυξης της Περιφέρειας ή προγραμματισμός της συμβολής της στη Στρατηγική «Ευρώπη 2020»;
- Προγραμματισμός για τις μακροπρόθεσμες (έντονες στην Περιφέρεια) προκλήσεις της ανάπτυξης ή για άμεση ανάκαμψη από την (αποδιαρθρωτική και στην Περιφέρεια) κρίση;
- Προγραμματισμός με βάση τις πάγιες σχεδιαστικές αρχές και μεθοδολογία ή συμπλήρωση ενός προγραμματικού Προτύπου (υποσυνόλου ως προς αυτές τις αρχές και μεθοδολογία);
- Προγραμματισμός για συγκεκριμένους Θεματικούς Στόχους ή με βάση τους καταλληλότερους για την Περιφέρεια άξονες προτεραιότητας;
- Προγραμματισμός με οδηγό την επιδιωκόμενη συνολική επίπτωση του Προγράμματος ή για την επίτευξη επιμέρους οροσήμων και αποτελεσμάτων στους επιμέρους στόχους (ειδικούς) του Προγράμματος;
- Προγραμματισμός με βάση τους διατιθέμενους στο ΠΕΠ πόρους ή προγραμματική πρόβλεψη με βάση τους διαθέσιμους για την Περιφέρεια πόρους;

Πρόκειται για μια εξαιρετικά δύσκολη σχεδιαστική άσκηση στην οποία το ΠΕΠ σε σημαντική έκταση ανταποκρίνεται θετικά αλλά και προσφέρει επίσης τη δυνατότητα πολύ σημαντικής βελτίωσης κατά την εξειδίκευση του. Τόσο τα εισαγωγικά σχόλια όσο και τα κατά Άξονα Προτεραιότητας πορίσματα απασκοπούν ακριβώς σ' αυτήν.

Για το Τμήμα 1.1 του ΠΕΠ, διατυπώνονται τα ακόλουθα σχόλια.

1. Η επιλογή των σχεδιαστών να δομήσουν το ΠΕΠ σε Άξονες Προτεραιότητας αντίστοιχους στους Θεματικούς Στόχους για τους οποίους διατίθεται χρηματοδότηση στο ΕΣΠΑ, ενέχει και αρνητικά και θετικά ενδεχόμενα.

Αρνητικά ενδεχόμενα:

- Η επιλογή των Θεματικών Στόχων πρέπει να αιτιολογείται με ιδιαίτερα απαιτητική υποστήριξη ως προς την καταλληλότητα τους για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και για την αξιοποίηση του δυναμικού της Περιφέρειας.

- Υπάρχει κίνδυνος για το Πρόγραμμα να υποστεί κριτική περί του εάν η επιλογή των Θ.Σ. εξυπηρετεί κατάλληλα και την αναγκαία ευρύτερη αναπτυξιακή στρατηγική για την Περιφέρεια (ασχέτως του ό,τι οι Θεματικοί Στόχοι ορίστηκαν, και για το ΠΕΠ, στο ΕΣΠΑ)
- Ο προσδιορισμός των Ειδικών Στόχων σ' αυτές τις περιπτώσεις συχνά τείνει να «υποτάσσεται» στους στόχους κάθε Επενδυτικής Προτεραιότητας (ή να τους «μεταφράζει»)

Θετικά ενδεχόμενα:

- Η Λογική της Παρέμβασης είναι ευκολότερο να τεκμηριωθεί / ελεγχθεί, με την κατάλληλη μετάβαση από Θεματικό Στόχο σε Επενδυτική Προτεραιότητα, από Επενδυτική Προτεραιότητα σε Ειδικό Στόχο και από Ειδικό Στόχο σε Αποτέλεσμα.
 - Κατά την υλοποίηση του, το Πρόγραμμα είναι ευκολότερο να παρακολουθηθεί δια των Θεματικών Στόχων, Επενδυτικών Πρωτοβουλιών και Πεδίων Παρέμβασης, χωρίς να απαιτείται μια πολύπλοκη διαδικασία αναζήτησης των Επενδυτικών Πρωτοβουλιών και Πεδίων Παρέμβασης σε διάφορους Άξονες Προτεραιότητας
 - Είναι ευκολότερος ο προσδιορισμός των δεικτών εκροών αλλά και αποτελέσματος ως προς τη συμβολή του Προγράμματος στην εθνική προσπάθεια επίτευξης των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».
2. Επισημαίνεται ότι η δόμηση των Αξόνων Προτεραιότητας κατά Θεματικό Στόχο είναι και πρόταση/ υπόδειξη του Κανονισμού, για δύο, προφανείς, λόγους:
- επιτρέπει μια ευχερέστερη εκτίμηση, παρακολούθηση, αποτίμηση και σύνθεση, σε ποσοτικούς όρους, των αποτελεσμάτων του Προγράμματος ως προς τις καίριες προτεραιότητες της Ένωσης και της Στρατηγικής «Ε2020»
 - επιτρέπει την ευχερέστερη διαχείριση του Προγράμματος και ιδίως των χρηματορροών του.

Σε περίπτωση μάλιστα που σε ένα Πρόγραμμα επιλεγεί να μην αντιστοιχίζονται Θεματικοί Στόχοι και Άξονες Προτεραιότητας, ο Κανονισμός απαιτεί ειδική αιτιολόγηση, εν είδει εξαίρεσης από τον κανόνα.

Από την άλλη πλευρά, η κριτική που μπορεί να ασκηθεί στον Κανονισμό είναι ότι μ' αυτή τη δομή περιορίζει την Προγραμματική Λογική αντικαθιστώντας την με τη Λογική της Παρέμβασης και ότι μ' αυτόν τον τρόπο «ωθεί» προς Προγράμματα που κινδυνεύουν να προσομοιάζουν π.χ. με ελληνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και γενικώς με «καταλόγους παρεμβάσεων». Κατά πάσα πιθανότητα και με βάση την εμπειρία, θα απαιτηθεί μεγάλη προσπάθεια, είτε κατά μια ενδιάμεση Αξιολόγηση είτε σε μια εκ-των-υστέρων Αξιολόγηση, για να απαντηθεί το ερώτημα: «ποια είναι η επίπτωση των Προγραμμάτων στη συνολική ανάπτυξη των αντίστοιχων Περιφερειών ή στην ανάπτυξη των τομέων ή κλάδων της οικονομίας τους, ανεξαρτήτως του αν συνέβαλαν ή όχι στην επίτευξη των στόχων της «Ε2020»;

3. Σε μία αρχική έκδοση του ΠΕΠ, προτείνονταν έξι Γενικοί Στρατηγικοί Στόχοι που αντιστοιχίζονταν σε εννέα Άξονες Προτεραιότητας (έναν ανά Θεματικό Στόχο) και εξειδικεύονταν περαιτέρω σε Ειδικούς Στόχους. Επρόκειτο εμφανώς για μια προσπάθεια να συγκεραστεί η υπόδειξη του Κανονισμού για τη δομή του Προγράμματος με την ανάγκη να διαμορφωθεί ένα συνολικό πρόγραμμα που να ανταποκρίνεται στις γενικότερες στρατηγικές απαιτήσεις για την ανάπτυξη της Περιφέρειας, εφόσον ουσιαστικά η Περιφέρεια δεν διαθέτει άλλο προγραμματικό αναπτυξιακό εργαλείο ούτε άλλους αξιόλογους πόρους. Είχε επισημανθεί στην αρχική έκδοση του Παραδοτέου Β της Αξιολόγησης ότι η απόφαση αυτή ήταν σωστή αλλά μπορούσε να οδηγήσει σε κάποια σύγχυση και ότι θα ήταν σκόπιμο ή να αποσαφηνιστεί στο Τμήμα 1.1 αν το Πρόγραμμα θα κριθεί βάσει των Γενικών Στρατηγικών και των Ειδικών Στόχων του ή βάσει των Θεματικών Στόχων, ή να προστεθεί σε κάθε Άξονα Προτεραιότητας, ένα εισαγωγικό κείμενο που να επεξηγεί τη σχέση Θεματικού Στόχου και Ειδικών Στόχων και να την αιτιολογεί, με αναφορά και στη συμβολή του κάθε Άξονα στο ΚΣΠ και στο Position Paper των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Στο τελικό κείμενο του ΠΕΠ οι σχεδιαστές, συμμορφώνονται με το υπόδειγμα (Template), θέτοντας πάντε προτεραιότητες που «ισχύουν για όλα τα ΕΔΕΤ»:

- Καινοτομία, ανταγωνιστικότητα, εξωστρέφεια
 - Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και απασχόληση
 - Προστασία του περιβάλλοντος και έξυπνη διαχείριση των πόρων
 - Κοινωνική συνοχή
 - Χωρική συνοχή.
4. Είναι θετικό το ό,τι το ΠΕΠ παρέχει, σε μορφή Πίνακα με ποσοτικούς δείκτες αλλά και σε κείμενο με ποιοτικές επεξηγήσεις, τις επιδόσεις της Περιφέρειας στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» (και του ΕΠΜ) σε σύγκριση με την υφιστάμενη κατάσταση στη χώρα και τους εθνικούς στόχους για το έτος 2020. Από αυτά συνάγεται ότι η Περιφέρεια υπολείπεται σημαντικά όλων των ευρωπαϊκών, καθώς και των περισσότερων εθνικών στόχων και επιδόσεων, και κατά συνέπεια απαιτούνται εστιασμένες παρεμβάσεις για την επίτευξη της προσέγγισης των στόχων και προσανατολίζεται το ΠΕΠ προς ένα «όραμα»:

Ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας για τη δημιουργία βιώσιμων και αυτοτροφοδοτούμενων οικονομικών διαρθρώσεων.

5. Αναγνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητες της συγκυρίας και το βάρος της κρίσης, το ΠΕΠ θέτει ως ζητούμενο όχι μόνο την ανάδειξη και ενίσχυση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής αλλά και την αντιμετώπιση της συρρίκνωσης του παραγωγικού ιστού, την αποβιομηχάνιση, αποχωροθέτηση δραστηριοτήτων, ανεργία, κοινωνικό αποκλεισμό και τη νέα φτώχεια.

Με βάση τη βιβλιογραφία και παράλληλες μελέτες και σχέδια, οι προτεραιότητες, οι ιδιαιτερότητες και τα ζητούμενα τίθενται ορθώς, πλην όμως απουσίαζε στην έκδοση του Προγράμματος που υποβλήθηκε στις 17.7.2014 μια συνοπτική αλλά υποστηριζόμενη με ποσοτικά δεδομένα τεκμηρίωση που θα καθιστούσε την περιγραφή αναντίρρητα αποδεκτή από όσους δεν έχουν ειδική γνώση της περιοχής και των προβλημάτων αλλά καλούνται παρ' όλα αυτά να αναλάβουν την έγκριση του Προγράμματος. Ιδιαίτερα σκόπιμη θα ήταν μια εξειδίκευση του πώς η κρίση αφενός επηρέασε τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας αφετέρου θέτει περιορισμούς ή ανοίγει προοπτικές για την ανάδειξη και ενίσχυση τους ή επιβαρύνει τις αδυναμίες και δημιουργεί νέες.

6. Η αρχική πολύ εκτεταμένη διαπραγμάτευση της Στρατηγικής του Προγράμματος (στο Τμήμα 1.1) αντανάκλασε τη γενική αντικειμενική δυσκολία που επισημάνθηκε πιο πάνω, να πρέπει το Πρόγραμμα και να ακολουθήσει τους αυστηρούς κανονιστικούς περιορισμούς και να αποδείξει ότι συμβάλλει «στη Στρατηγική της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και στην επίτευξη της οικονομικής, κοινωνικής και χωρικής συνοχής» και να οργανώσει προγραμματικά (ως ουσιαστικά το ΜΟΝΑΔΙΚΟ διαθέσιμο εργαλείο) όλη τη δημόσια (και μεγάλο μέρος της ιδιωτικής) προσπάθεια για την ανάκαμψη και την ανάπτυξη της Περιφέρειας.

Η τελική έκδοση του Προγράμματος σε μεγάλο βαθμό πέτυχε να συμπυκνώσει την ανάλυση και να καταλήξει στην πρόταση στρατηγικής κατά τρόπον ώστε να κάνει αρκετά σαφέστερη την αιτιολόγηση και αντιστοίχιση:

στρατηγικές αναπτυξιακές προτεραιότητες → Άξονες Προτεραιότητας → Ειδικόί Στόχοι.

Το περιορισμένο πλαίσιο του Προτύπου Προγράμματος δεν επιτρέπει πλήρη αντιμετώπιση του θέματος και λόγω της αναγκαστικής συμπύκνωσης που οδηγεί σε δραστικό περιορισμό της ανάλυσης, απομένουν σημεία όπου θα μπορούν να γίνουν περαιτέρω εξειδικεύσεις.

7. Είναι ορθή και σκόπιμη η επισήμανση, στα πλαίσια του Τμήματος 1.1, της σημασίας που έχει για την ανάπτυξη της Περιφέρειας η συνοδευτική παρέμβαση στην περιοχή των συγκεκριμένων τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που αναφέρονται, όπως και των Προγραμμάτων «Αγροτική Ανάπτυξη» και «Αλιεία». Η δυσαρμονία αναπτυξιακών αναγκών και διατιθέμενων πόρων είναι προφανής και αιτιολογεί αυτήν την παρέμβαση, ενώ, επιπλέον, αυτή εξειδικεύεται με αναφορά συγκεκριμένων παρεμβάσεων που αναμένεται ή αιτείται να χρηματοδοτηθούν από τα

άλλα Προγράμματα. Και εδώ είχε επισημανθεί ότι θα ήταν σκόπιμο να υπάρχει, συνοπτική αλλά πληρέστερη τεκμηρίωση, επισημάνση που τέθηκε και στα Σχόλια της Επιτροπής και ενμέρει αντιμετωπίστηκε.

8. Στο κείμενο του ΠΕΠ, αποτυπώνεται σε Πίνακα «η συσχέτιση μεταξύ Θεματικών Στόχων, Αξόνων Προτεραιότητας και Επενδυτικών Προτεραιοτήτων ... και των στόχων της αναπτυξιακής στρατηγικής της ΠΚΜ...». Ο Πίνακας θα είχε ιδιαίτερη χρησιμότητα, εάν:

- (α) γινόταν εμφανές το πώς οι Θεματικοί Στόχοι συσχετίζονται με τους εμφανιζόμενους «Γενικούς Στόχους της συνολικής περιφερειακής αναπτυξιακής στρατηγικής»
- (β) οι «Γενικοί Στόχοι της συνολικής περιφερειακής αναπτυξιακής στρατηγικής» αντιστοιχίζονταν ευκρινέστερα στις «πέντε περιφερειακές προτεραιότητες για την οικονομική ανάπτυξη και την ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας».

Πίνακας SWOT με 49 Ισχυρά Σημεία – Αδυναμίες – Ευκαιρίες – Απειλές είναι διαθέσιμος. Θα ήταν σκόπιμη η ένταξη και αξιοποίηση του στο Τμήμα 1.1 του Προγράμματος.

9. Η κατά Θ.Σ. στρατηγική θεώρηση και αιτιολόγηση της επιλογής τους γινόταν στο Τμήμα 1.1.2 του ΠΕΠ. Κανονιστικά, πρέπει να περιλαμβάνεται στο Τμήμα 1.1.1, καθώς στο 1.1.2 απαιτείται μόνο η συμπλήρωση του τυπικού Πίνακα 1. Επίσης, τα υπο-τμήματα 1.1.1 και 1.1.2 ξεπερνούσαν το «επιτρεπτό» μέγεθος (περίπου 80.000 αντί 70.000 χαρακτήρες) και ήταν αναγκαία σύνθεση και συμπίκνωση τους. Στην τελική έκδοση του Προγράμματος η ατέλεια αυτή διορθώνεται.

10. Η στρατηγική θεώρηση και αιτιολόγηση της επιλογής των Θ.Σ. είναι σε γενικές γραμμές ορθή και επαρκής. Ιδιαίτερες επισημάνσεις γίνονται σε επόμενο κεφάλαιο της Έκθεσης, όταν αξιολογείται η συνεκτικότητα του Προγράμματος ανά Άξονα Προτεραιότητας / Θεματικό Στόχο, όπου λαμβάνονται υπόψη και οι διατυπώσεις του κεφ. 1.1.2. του σχεδίου ΠΕΠ.

11. Γενικά, στους περισσότερους Άξονες Προτεραιότητας / Θεματικούς Στόχους (1, 3, 4, 7, 9 και 10) περιγράφονται με σαφήνεια και υποστηρίζονται με ποσοτικά δεδομένα η σημερινή κατάσταση με τα προβλήματα της και οι προκλήσεις για την αντιμετώπιση τους ή για την επίτευξη των αντίστοιχων στόχων της «Ε2020». Σε άλλους (2, 5, 6), η περιγραφή ήταν ισχυρά ποιοτική, με συνέπεια να μην μπορούσε να απαντηθεί χωρίς περιθώρια αμφισβήτησης το ερώτημα πόσο σημαντικός είναι ο Στόχος / Άξονας για το Πρόγραμμα και ταυτόχρονα και για τη συνολική ανάπτυξη της Περιφέρειας. Εδώ βεβαίως πρέπει να ληφθούν υπόψη δύο ζητήματα:

- (α) Ο ορισμός των Θ.Σ. για όλα τα ΠΕΠ έγινε κεντρικά μέσω του ΕΣΠΑ. Κατά συνέπεια, δεν μπορούν να κριθούν το σχέδιο ΠΕΠ και οι σχεδιαστές του (ή μόνον αυτοί) για το εάν η συγκεκριμένη επιλογή Θ.Σ. είναι η καταλληλότερη για την αναπτυξιακή προοπτική της Περιφέρειας.
- (β) Η κατανομή των πόρων ανά Θ.Σ. έγινε επίσης κεντρικά. Κατά συνέπεια, επίσης δεν μπορεί να κριθεί, μόνο δια του ΠΕΠ, αν η προκύπτουσα θεματική επικέντρωση συμβάλλει καλύτερα από μία άλλη ενδεχόμενη, είτε στην αναπτυξιακή προτεραιότητα της Περιφέρειας είτε στην επίτευξη των στόχων της χώρας ως προς τη Στρατηγική «Ε2020».

Στην τελική έκδοση του Προγράμματος το ζήτημα αντιμετωπίζεται με σχετική επάρκεια.

12. Το παραπάνω βέβαια είναι εγγενές πρόβλημα του συνολικού σχεδιασμού που θα απαιτούσε:

- είτε να έχουν οι Περιφέρειες την ευχέρεια να ορίσουν αυτές τη θεματική επικέντρωση κατά το σχήμα: ανάγκες → επιδιωκόμενα αποτελέσματα → ειδικοί στόχοι → επενδυτικές προτεραιότητες → Θεματικοί Στόχοι → πόροι
- είτε να ορίζονται στα ΠΕΠ πολύ συγκεκριμένα εκείνες οι αναπτυξιακές ανάγκες που δεν αντιμετωπίζονται με τη δεδομένη θεματική επικέντρωση και εκείνες οι παρεμβάσεις που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των Θεματικών Στόχων αλλά θα στηριχθούν προγραμματικά και χρηματοδοτικά από άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Στο ΠΕΠ γίνεται μια αξιολόγηση προσπάθεια προς τη δεύτερη κατεύθυνση, ιδίως στους Α.Π. / Θ.Σ. 3, 4, 6 και 7. Κατά την άποψη του Συμβούλου Αξιολόγησης, η προσπάθεια πρέπει να γίνει κατά την εξειδίκευση και στους άλλους Α.Π. / Θ.Σ. με όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένη (ποσοτική) τεκμηρίωση. Το πρόβλημα δεν έγκειται τόσο στο πώς θα τεκμηριωθεί σήμερα, ελεγχθεί κατά την υλοποίηση και αξιολογηθεί στο τέλος η επίπτωση του Προγράμματος συνολικά ή κατά τομέα, όσο στο πώς θα τεκμηριωθεί, θα «μεταφραστεί» σε επιδιωκόμενα αποτελέσματα, θα αποτυπωθεί σε δείκτες και σε ορόσημα, θα κριθεί κατά την ενδιάμεση επανεξέταση και θα αξιολογηθεί το Πρόγραμμα σε σχέση με την επίτευξη των στόχων που ορίζει ο Κανονισμός.

12. Παρ' όλον ότι στο ΠΕΠ δεν είχε «διατεθεί» Θεματικός Στόχος 8 από το ΕΣΠΑ, σε αρχικές εκδόσεις του περιλαμβανόταν αναφορά στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Περιφέρεια ως προς αυτόν, επισημαίνοντας ανάγκες που θα πρέπει να καλυφθούν δια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», και που οπωσδήποτε συνεργούν με τον Θεματικό Στόχο 9 (ιδίως) αλλά και τους Θ.Σ. 1 και 3. Τελικώς στο ΠΕΠ (όπως και σε όλα τα ΠΕΠ) διατέθηκαν πόροι για τον Θ.Σ. 8 και προσδιορίστηκαν στόχοι και επιλέχθηκαν Επενδυτικές Προτεραιότητες. Λόγω της «κεντρικής» αυτής απόφασης, η συγκεκριμένη επιλογή δεν μπορεί να αξιολογηθεί ότι καλύπτει τις συνολικές ανάγκες της Περιφέρειας (η περιφερειακά εξειδικευμένη συμβολή του ΕΠ ΑΑΔΕΔΒΜ εξακολουθεί να είναι αναγκαία), οπωσδήποτε όμως είναι επικεντρωμένη (στη βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων, στην αυτοαπασχόληση - επιχειρηματικότητα - δημιουργία επιχειρήσεων, στην προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές). Η επικέντρωση «ανοίγει» και το ζήτημα της συμπληρωματικότητας – συνεργιών του ΠΕΠ με το ΕΠΑΝΕΚ, όπου επίσης προβλέπεται ισχυρή παρέμβαση στην αυτοαπασχόληση - επιχειρηματικότητα - δημιουργία επιχειρήσεων και στην προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων στις αλλαγές.

Οι αδυναμίες που εντοπίστηκαν οφείλονται κυρίως στα αρνητικά ενδεχόμενα που προαναφέρθηκε ότι ελλοχεύουν όταν επιλογή είναι να δομηθεί το Πρόγραμμα σε Άξονες Προτεραιότητας αντίστοιχους στους Θεματικούς Στόχους. Κατά συνέπεια, θα ήταν τελικώς (στην εξειδίκευση του προς εφαρμογή του) σκόπιμη μια πιο τεκμηριωμένη υποστήριξη ως προς την καταλληλότητα των Θεματικών Στόχων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων, για την αξιοποίηση του δυναμικού της Περιφέρειας και για την εξυπηρέτηση της αναγκαίας ευρύτερης αναπτυξιακής στρατηγικής για την Περιφέρεια. Η ευρύτερη στρατηγική της Περιφέρειας, υποσύνολο της οποίας είναι η στρατηγική του ΠΕΠ, μπορεί να διατυπωθεί, συνοπτικά αλλά συγκεκριμένα, για να καταδειχθεί η συμβατότητα του ΠΕΠ με αυτήν αλλά κυρίως για να συγκεντρωθεί, περί το ΠΕΠ, η απαραίτητη συναποδοχή και συνευθύνη όλων των εμπλεκόμενων στην Περιφέρεια. Η διατύπωση του αιτήματος για συμπληρωματικές παρεμβάσεις των τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων είναι εύλογη και θα μπορούσε να επαναλαμβάνεται, εξειδικευμένα, σε όλους τους Άξονες Προτεραιότητας, όπως τελικά συνέβη στους περισσότερους από αυτούς.

Τέλος, το πρόβλημα από τον περιορισμό χώρου που θέτουν το Πρότυπο Προγράμματος και η διαδικασία υποβολής του δια του SFC μπορεί να ξεπεραστεί αν απαλειφθεί η εισαγωγική παράθεση των στόχων της «Ε2020», του ΕΣΠΑ και του ΕΠΜ.

Για τον Πίνακα 1 του ΠΕΠ, διατυπώνονται τα ακόλουθα σχόλια.

Η αιτιολόγηση της επιλογής των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων είναι σε γενικά επαρκές. Θα μπορούσε στο τελικό Πρόγραμμα να είναι και ποσοτικοποιημένη, με συνοπτική αναφορά σε δείκτες που τεκμηριώνουν την εκάστοτε επιλογή, εφόσον ο διαθέσιμος «χώρος» το επέτρεπε, ή ενδεχομένως σε παράλληλα υποβαλλόμενο Παράρτημα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΣ/ΑΠ	Επενδυτικές προτεραιότητες	Αιτιολόγηση της επιλογής / Σχόλια
(1)	α) Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα έρευνας και καινοτομίας και προαγωγή κέντρων ικανότητας, ιδίως κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος	Επαρκής. Μπορούσε να στηριχθεί και με βασικούς δείκτες.
	β) Προώθηση των επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, και διασύνδεση και συνέργια ανάμεσα στις επιχειρήσεις, τα κέντρα Ε&Κ και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, ιδιαίτερος όσον αφορά την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, τη μεταφορά τεχνολογίας, την κοινωνική καινοτομία και τις εφαρμογές παροχής δημοσίων υπηρεσιών,	Επαρκής. Μπορούσε να στηριχθεί και με δείκτες σε συνδυασμό με τις Επ. Πρ. 3 α και 3γ
(2)	β) Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και της ενίσχυσης της ζήτησης για ΤΠΕ	Μπορούσε να στηριχθεί πληρέστερα με δείκτες. Επίσης με δείκτες σε συνδυασμό με τις Επ. Πρ. 3 α και 3γ
	γ) Ενίσχυση εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ.	Μπορούσε να στηριχθεί πληρέστερα με βασικούς δείκτες
(3)	α) Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	Μπορούσε να στηριχθεί πληρέστερα, μέσω της ανάλυσης SWOT της Απάντησης στην 1 ^η και 2 ^η Εγκύκλιο του ΥΠΑΑΝ, μαζί με βασικούς σχετικούς δείκτες.
	γ) Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	Μπορούσε να στηριχθεί πληρέστερα, με δείκτες. Δύσκολη η τεκμηρίωση του χαμηλού βαθμού αξιοποίησης οικονομιών κλίμακας
	δ) Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας	Μπορούσε να στηριχθεί πληρέστερα, με δείκτες.
(4)	γ) Στήριξη ενεργειακής απόδοσης, έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης	
	ε) Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας	
(5)	α) Στήριξη επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των βασιζόμενων στο οικοσύστημα προσεγγίσεων	Μπορούσε να στηριχθεί πληρέστερα με αξιοποίηση της μελέτης ΣΠΕ του ΠΠΧΣΑΑ
(6)	β) Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	Μπορούσε να στηριχθεί πληρέστερα με αξιοποίηση της μελέτης του ΥΠΕΚΑ για το Υδατικό Διαμέρισμα της Κ. Μακεδονίας
	γ) Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	Μπορούσε να στηριχθεί πληρέστερα με αξιοποίηση της μελέτης ΣΠΕ του ΠΠΧΣΑΑ
	δ) Προστασία και αποκατάστασης της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών	
	ε) Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπτυξη των πόλεων, αναζωογόνησης και απολύμανσης των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης ...	
	στ) Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και της αποδοτικότερης χρήσης των πόρων στον τομέα των αποβλήτων,	Μπορούσε να στηριχθεί πληρέστερα με αξιοποίηση του ΠΣΔΑ

ΘΣ/ΑΠ	Επενδυτικές προτεραιότητες	Αιτιολόγηση της επιλογής / Σχόλια
(7)	α) Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ	Επαρκής
	β) Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων	Επαρκής αλλά χρειαζόταν έλεγχος – τεκμηρίωση όσον αφορά τα έργα «σύνδεσης με τους κόμβους των ΔΕΔ-Μ»
	ε) βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω της ανάπτυξης έξυπνων συστημάτων διανομής, αποθήκευσης και μεταφοράς ενέργειας και μέσω της ενσωμάτωσης σε αυτά της διανεμόμενης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	Μπορούσε να στηριχθεί πληρέστερα, με δείκτες.
(8)	δii) Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων, ειδικότερα για αυτούς που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης	Επαρκής
	δiii) Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	Επαρκής. Μπορούσε να στηριχθεί και με βασικούς δείκτες σε συνδυασμό με τις Επ. Πρ. 3 α και 3γ
	δν) Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	Μπορούσε να στηριχθεί και με βασικούς δείκτες σε συνδυασμό με τις Επ. Πρ. 3 α και 3γ
(9α)	α) Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μείωσης των ανισοτήτων όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα της υγείας, και προώθησης της κοινωνικής ένταξης με βελτίωση πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα και με ... (ΕΤΠΑ)	Μπορούσε να στηριχθεί και με βασικούς δείκτες
	γ) παροχής στήριξης για κοινωνικές επιχειρήσεις(ΕΤΠΑ)	
(9)	i) Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας(ΕΚΤ)	Μπορούσε να στηριχθεί και με βασικούς δείκτες
	ii) Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	
	iii) Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών	
	iv) Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος	
	v) Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	
	vi) Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων	Μπορούσε να στηριχθεί και με αξιοποίηση του ΠΠΧΣΑΑ
(10)	α) Επενδύσεις στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και δια βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης (ΕΤΠΑ)	Μπορούσε να στηριχθεί και με δείκτες

ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ / ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ

ΑΠ 1 / ΘΣ1: Ενίσχυσης Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας

Ο Θεματικός Στόχος 1 που περιλαμβάνει την Ενίσχυση της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξη και Καινοτομίας έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να διαδραματίσει έναν σημαντικό ρόλο για την οικονομική

ανάπτυξη της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στην επόμενη προγραμματική περίοδο. Το τελευταίο Σχέδιο Προγράμματος προ τελικής υποβολής (17.7.2014) συνεχίζει να είναι δομημένο με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε ο ΘΣ 1 να προσφέρει στην προστιθέμενη αξία της Περιφέρειας, ενώ από την αξιολόγηση προκύπτει πως υπάρχει συνάφεια με τις αντίστοιχες δράσεις που αφορούν την ανταγωνιστικότητα των υπολοίπων Περιφερειών καθώς και οριζόντιων δράσεων που θα γίνουν από το ΥΠΑΑΝ (μέσω του ΕΠΑΝΕΚ). Στην σχεδίαση έχει ενσωματωθεί το γεγονός ότι ο Κεντρικός Στόχος της Ευρώπης 2020 είναι η τεχνολογική ανάπτυξη και η καινοτομία. Στον σχεδιασμό έχει ληφθεί υπόψη πως το νέο Πρόγραμμα έχει σαν κεντρικό δεδομένο το γεγονός ότι η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας υπολείπεται κατά πολύ των σχετικών στόχων της ΕΕ. Το τελευταίο είναι ξεκάθαρο καθώς οι δημόσιες δαπάνες για Ε&Τ το 2011 ανέρχονταν σε μόλις 0,29% του περιφερειακού ΑΕΠ, ενώ οι αντίστοιχες δαπάνες των επιχειρήσεων σε 0,20%. Τα παραπάνω μπορούν να επιβεβαιωθούν από την ΕΛΣΤΑΤ. Η ψαλίδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και με άλλες περιφέρειες της χώρας είναι δυστυχώς πολύ μεγάλη (Eurostat). Λαμβάνεται επίσης υπόψη το υψηλό επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού αφού πράγματι η Περιφέρεια ήταν πολύ κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο το 2011 στο ποσοστό του πληθυσμού (25-64 ετών) με τριτοβάθμια εκπαίδευση (26,6%), αποδεικνύοντας επαρκώς πως αν και είναι καλά τοποθετημένη στο εθνικό σύστημα καινοτομίας ως προς την προσφορά γνώσης και τους ανθρώπινους πόρους, εμφανίζει σημαντική υστέρηση με τα ευρωπαϊκά δεδομένα και δεν έχει ακόμα καταφέρει να μετασχηματίσει τα θετικά χαρακτηριστικά ΕΤΑΚ της σε οικονομικούς πόρους και διεθνή ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα (δεδομένα επιβεβαιωμένα από εθνικές πηγές).

Το νέο Πρόγραμμα οφείλει να οδηγήσει την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας σε έναν ριζικό επαναπροσδιορισμό στην εφαρμοσμένη έρευνα και στην παραγωγή καινοτομίας προς την κατεύθυνση των οικονομικών κλάδων της Περιφέρειας με σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Διατίθεται τεκμηρίωση πως έχει γίνει ανάλυση το πώς αυτό θα αλλάξει μέσω της συνεργασίας και των κοινοπρακτικών σχημάτων που θα συμμετέχουν ερευνητικά κέντρα και Πανεπιστήμια από την μια πλευρά, επιχειρήσεων και φορείς χρηματοδότησης ιδιωτικού τομέα από την άλλη. Απώτερος σκοπός είναι η μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των πόρων που προβλέπονται στον συγκεκριμένο Θεματικό Στόχο.

Η δικαιολόγηση των προκλήσεων και αναγκών της Περιφέρειας έχει βασιστεί στην αντιμετώπιση των εξής αδυναμιών:

- Περιορισμένη αξιοποίηση και χαμηλή απόδοση των υφιστάμενων δομών και υποδομών Ε&Α στην Περιφέρεια, όσον αφορά στη συμβολή τους στην περιφερειακή οικονομία. Το νέο Πρόγραμμα επιχειρεί να συνδέσει τις υφιστάμενες δομές και υποδομές με την Ανάπτυξη και την Οικονομία της περιοχής. Αυτό θα αποδώσει νέα προστιθέμενη αξία στις επενδύσεις που έχουν γίνει στις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους και θα πολλαπλασιάσει τα οφέλη από προηγούμενες παρεμβάσεις.
- Υψηλή συγκέντρωση της κύριας ερευνητικής δραστηριότητας στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης. Μόνο με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η ΕΤΑΚ μπορεί να γίνει «διασπορά» της ερευνητικής δραστηριότητας με απομακρυσμένη πρόσβαση στις κεντρικές υποδομές που βρίσκονται στην μεγαλύτερη πόλη της Περιφέρειας, και εκεί ακριβώς βρίσκεται ο σχεδιασμός για το 2014-2010
- Υψηλό ποσοστό οικονομικής δραστηριότητας σε κλάδους εντάσεως εργασίας, πρώτων υλών και κεφαλαίου, με μέση ή χαμηλή τεχνολογική ένταση. Από μόνο του αυτό μπορεί να καταταχθεί στις σημαντικές προκλήσεις αλλά και ευκαιρίες που έχει να προσφέρει ο Θεματικός Στόχος 1 στην τοπική οικονομία. Με την χρήση μέσης ή υψηλής τεχνολογικής έντασης λύσεων σε κλάδους πρώτων υλών, κεφαλαίου και εργασίας, τα οφέλη για την οικονομία θα είναι αναμφίβολα πολλαπλασιαστικά. Για την ακρίβεια ο ΘΣ1 μπορεί να προσφέρει σημαντικά στο σύνολο της οικονομίας της περιοχής αλλά ΚΑΙ σε εθνικό επίπεδο.
- Απουσία σημαντικών δράσεων ΕΤΑΚ σε κλάδους με σημαντική εξειδίκευση ή ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα όπως είναι ο αγροδιατροφικός και η τουριστική βιομηχανία. Στην συγκεκριμένη περίπτωση ισχύουν ότι και ακριβώς παραπάνω, με την διαφορά ότι η χρήση λύσεων υψηλής έντασης τεχνολογίας είναι σε εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο. Ενώ λοιπόν οι συγκεκριμένοι τομείς της οικονομίας παρουσιάζουν πράγματι κορυφαία ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα σε εθνικό ή και

ευρωπαϊκό επίπεδο, η εισαγωγή τεχνολογιών ΕΤΑΚ έχει καθυστερήσει περισσότερο από όσο θα έπρεπε. Η χρήση λύσεων έντασης τεχνολογίας θα ενισχύσει δυο από τις σημαντικότερες οικονομικές δραστηριότητες τις περιοχές. Έχει τονιστεί πως ο σχεδιασμός πρέπει να γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε η χρήση ΕΤΑΚ να προσφέρει θετικά κι όχι να αναχαιτίσει την δυναμική άνοδο των οικονομικών δραστηριοτήτων. Πολλές φορές και σε διαφορετικές περιπτώσεις «βεβιασμένες» κινήσεις για εισαγωγή τεχνολογιών προερχόμενες από την προηγμένη έρευνα ΕΤΑΚ δεν είχαν πάντα το προσδοκώμενο αποτέλεσμα. Γι' αυτό και απαιτείται ειδικός σχεδιασμός, με συμμετοχή πανεπιστημιακών φορέων, με παράλληλη δράση επιτυχημένων startup εταιρειών και τομέων ΕΤΑΚ από ισχυρούς επιχειρηματικούς ομίλους.

- Ανυπαρξία μηχανισμών εξωτερικής χρηματοδότησης (καινοτομικών δανείων) και απουσία επαρκών ιδίων κεφαλαίων για δραστηριότητες Ε&Α των επιχειρήσεων. Η ανυπαρξία μηχανισμού αξιολόγησης προτάσεων Ε&Α από τους κλασικούς χρηματοδοτικούς μηχανισμούς (χρηματοπιστωτικά ιδρύματα), δράσεις ενισχύσεων επιχειρήσεων από Αναπτυξιακά Προγράμματα (Υπουργεία Ανάπτυξης και Αγροτικής Ανάπτυξης), οδήγησαν στις επιχειρήσεις να προτιμούν «έτοιμες» λύσεις, αφού αυτές ήταν ασύγκριτα πιο εύκολο να χρηματοδοτηθούν. Ακόμη και σε αυτή την φάση απουσιάζει από το νέο Πρόγραμμα ο έστω και μακροπρόθεσμος σχεδιασμός ή το πλαίσιο για την δημιουργία μιας νέας «κουλτούρας» χρηματοδότησης και ανάληψης ρίσκου για προγράμματα Ε&Α, όχι μόνο από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, αλλά και τις ίδιες τις επιχειρήσεις.
- Περιορισμένος αριθμός δικτύων συνεργασίας και συστάδων μεταξύ επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων και ερευνητικών κέντρων, καθώς και μη συμμετοχή σε διεθνή καινοτομικά ή παραγωγικά δίκτυα και αλυσίδες των τοπικών επιχειρήσεων. Στις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους είχε ενισχυθεί σημαντικά η έρευνα κυρίως μέσω των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η Περιφέρεια έχει πλήθος ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και ερευνητικών κέντρων. Η Θεσσαλονίκη θα μπορούσε δε να χαρακτηριστεί σαν πόλος καινοτομίας σε υπερεθνικό επίπεδο. Τα πλεονεκτήματα της σύνδεσης έρευνας και παραγωγής είναι αδιαμφισβήτητα.

Με βάση τα παραπάνω στηρίζεται η επιτακτική ανάγκη για εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Γίνεται ανάλυση σε ότι αφορά τον επιχειρηματικό τομέα της περιφερειακής οικονομίας και θα δοθεί ιδιαίτερη βάση στην δικτύωσή του με δημόσιους ή ημιδημόσιους ερευνητικούς φορείς και κέντρα. Συνεπώς στηρίζεται επαρκώς η άμεση ανάγκη για αύξηση των δημόσιων δαπανών για ΕΤΑΚ ως ποσοστό του περιφερειακού ΑΕΠ που μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω του νέου Προγράμματος 2014-2020. Σύμφωνα με το σχεδιασμό αυτό πρόκειται να γίνει με διάθεση πόρων από το νέο Πρόγραμμα για τις ερευνητικές και τεχνολογικές επενδύσεις των επιχειρήσεων, δίνοντάς τους την δυνατότητα μιας μεγάλης μεταβατικής περιόδου που θα επιτρέψει στους ιδιωτικούς φορείς να «εκπαιδεύουν» στην διαχείριση, χρηματοδότηση και ανάληψη ρίσκου σε επίπεδο έρευνας και ανάπτυξης. Η επόμενη προγραμματική περίοδος θα μπορούσε να είναι μια περίοδος «γνώριμης και σύνδεσης» του Επιχειρείν σε όλα τα επίπεδα και τομείς με την έρευνα, έτσι ώστε στο μέλλον οι εταιρείες να διεκδικούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στην ελληνική αλλά και διεθνή αγορά μέσω της καινοτομίας και εξειδίκευσης.

Σε συμπέρασμα, το περιφερειακό σύστημα καινοτομίας καλείται να αναπτύξει τα στοιχεία της διαχείρισης, παραγωγής, μεταφοράς και αξιοποίησης της γνώσης, στο πλαίσιο της έξυπνης εξειδίκευσης, που προτείνεται στη RIS3 της ΠΚΜ, σε τομείς-πρωταθλητές της, δηλαδή τομείς με ιδιαίτερα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, όπως το Αγροδιατροφικό σύμπλεγμα, τα Δομικά Υλικά, η Κλωστοϋφαντουργία – ένδυση (με μεγάλη παράδοση στην περιοχή), ο Τουρισμός – Πολιτισμός (που ήδη αποδίδει τα μέγιστα στην προσπάθεια οικονομικής ανάταξης της περιοχής). Επίσης εντοπίζεται πως είναι αναγκαία η προώθηση και τεχνολογικών τομέων ανάπτυξης με οριζόντια συνεισφορά, όπως ΤΠΕ, Ενέργεια-Περιβάλλον και Μεταφορές-Logistics.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα, η προώθηση της ΕΤΑΚ μπορεί να προέλθει και μέσα από τη συνεργατική έρευνα σε αναδυόμενες τεχνολογικές περιοχές. Υπάρχουν πολλά σχήματα δυναμικής συνεργασίας, όπως μεταξύ δημόσιων ερευνητικών φορέων, καθώς και μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων. Η συνεργατική έρευνα οφείλει να εστιάζει σε συγκεκριμένες ανάγκες και παραγωγικές φάσεις στους αναφερθέντες τομείς εξειδίκευσης (RIS3). Επίσης, η παραγωγή γνώσης προϋποθέτει την ανάπτυξη εξειδικευμένων ερευνητικών υποδομών και την ενεργοποίηση του κατάλληλου ερευνητικού δυναμικού, καθώς και τη χρηματοδοτική στήριξη σχεδίων εφαρμοσμένης έρευνας. Η συνεργασία μεταξύ

επιχειρήσεων και εξωτερικών ερευνητικών δομών είναι καθοριστική, επειδή οι ΜΜΕ δε διαθέτουν δομές ή πόρους για καινοτομικές εφαρμογές. Λόγω των προβλημάτων χρηματοδότησης των ΜΜΕ με ίδια ή ξένα κεφάλαια απαραίτητη είναι η στήριξή τους για την υλοποίηση των καινοτομιών, που περιλαμβάνουν την ανάπτυξη προϊόντων, μεταφορά τεχνολογίας κ.α. Συνέπεια μιας εύστοχης επιχειρηματολογίας, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ΠΚΜ στο πλαίσιο της στρατηγικής του ΕΠ θέτει τους παρακάτω ειδικούς στόχους (ΕΣ) και τους τεκμηριώνει ως εξής:

ΕΣ 1α1 Προώθηση της εφαρμοσμένης έρευνας σε τομείς περιφερειακού ενδιαφέροντος (RIS3) (αντικατέστησε τον ΕΣ 1α1 «Υποστήριξη των ερευνητικών μονάδων για την προώθηση της εφαρμοσμένης έρευνας με έμφαση σε τομείς περιφερειακού ενδιαφέροντος (RIS3)»). Απαραίτητη προϋπόθεση για επιτυχή εφαρμογή δράσεων υψηλής έντασης Τεχνολογίας σε όλους τους Ενεργούς Τομείς Παραγωγικής Οικονομίας. Σε διαφορετική περίπτωση ο Θεματικός Στόχος θα προσφέρει ελλιπή, αποσπασματική ή σχεδόν μηδενικά αποτελέσματα. Με τις τελευταίες προσθήκες, ο Ειδικός Στόχος είναι πλέον συμβατός με την RIS3 και ανταποκρίνεται στις ανάγκες τις περιφέρειας, ενώ έχουν ληφθεί υπόψη σχετικές παρατηρήσεις.

ΕΣ 1β1 Προαγωγή επενδύσεων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών στους τομείς προτεραιότητας της έξυπνης εξειδίκευσης (αντικατέστησε τον ΕΣ-2 Αύξηση της τεχνολογικής δυναμικότητας των επιχειρήσεων με έμφαση στους τομείς που προτείνονται από την RIS3. Επιτυχής σύνδεση των τομέων RIS3 και του νέου Προγράμματος). Στόχος του εν λόγω ειδικού στόχου Αύξηση της δαπάνης του επιχειρηματικού τομέα σε Ε&Α σε σχέση με το τοπικό ΑΕΠ στο 0,3%.

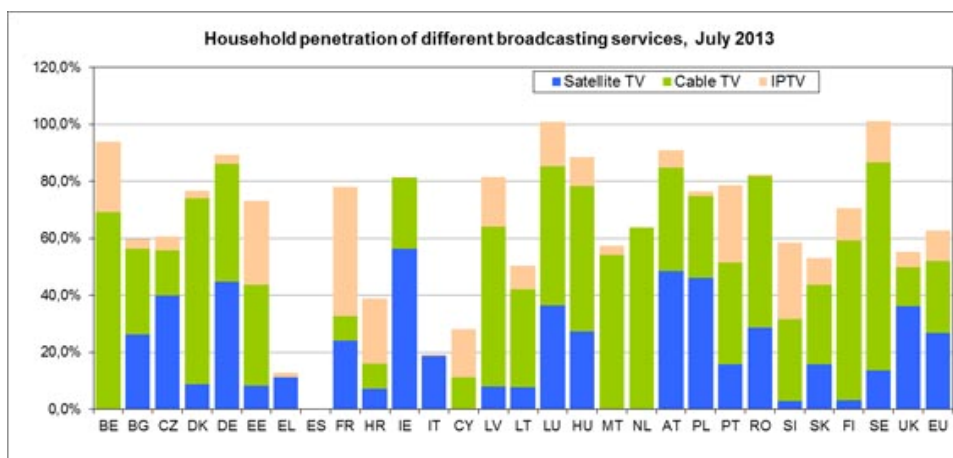
ΕΣ 1β2 Δημιουργία μόνιμων συνεργατικών μηχανισμών μεταξύ ερευνητικών μονάδων και επιχειρήσεων, αλλά και μεταξύ επιχειρήσεων για την προώθηση της εφαρμοσμένης έρευνας (τομείς RIS3) και για μεταφορά γνώσης και τεχνολογίας. (Αντικατέστησε τον ΕΣ-3 χωρίς άλλες αλλαγές στο λεκτικό). Δεν υπάρχει αμφιβολία πως ο Ειδικός Στόχος είναι απολύτως απαραίτητος για την εφαρμογή του Θεματικού Στόχου 1 στην Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Οι δομές έρευνας και παραγωγής πρωτογενούς γνώσης και τεχνολογίας οφείλουν να συνδεθούν άμεσα με την πραγματική οικονομία. *Ο Δείκτης είναι όμως σχετικά δύσκολο να επιτευχθεί σαν αποτέλεσμα, ενώ και η μέτρησή του είναι πιθανότατα προβληματική.*

Στο πρόγραμμα δεν έχει γίνει ειδική μνεία στον τομέα της μεταφοράς τεχνογνωσίας από εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά ινστιτούτα εκτός της Περιφέρειας σε Εθνικό, Ευρωπαϊκό ή ακόμη και σε Παγκόσμιο Επίπεδο. Ασφαλώς και οι υψηλές επιδόσεις των ερευνητών με έδρα της δράσης τους εντός της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας επιτρέπει την δυνατότητα άμεσης μεταφοράς και απευθείας ώσμωσης με την επιχειρηματική κοινωνία της περιοχής, αλλά θα πρέπει να επιτευχθεί και μεταφορά βέλτιστων πρακτικών από οπουδήποτε στον κόσμο. Θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη η εξέλιξη πρακτικών Proof of Concept σε συνεργασία με τις ΜΟΚΕ των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της περιοχής. Άλλωστε η Κεντρική Μακεδονία είναι από τους πρωτοπόρους σε θέματα καινοτομίας και ίδρυσης θερμοκοιτίδων όχι μόνο σε ελληνικό αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς οι πρώτες προσπάθειες χρονολογούνται από τις αρχές του 2000.

ΑΠ 2 / ΘΣ 2: Βελτίωση της πρόσβασης σε ΤΠΕ, της χρήσης και της ποιότητάς τους

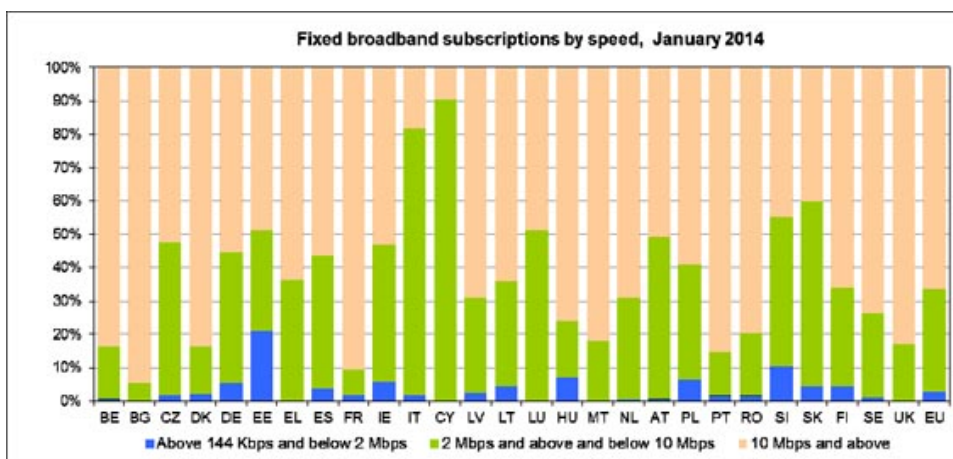
Το νέο Πρόγραμμα λαμβάνει υπόψη πως ο τομέας των υποδομών ΤΠΕ έχει σημαντική βελτίωση κατά τις τελευταίες προγραμματικές περιόδους. Το τελευταίο όμως έχει κατά κύριο λόγο συμβεί στις αστικές περιοχές της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, με αποτέλεσμα αυτές να είναι σχεδόν εξολοκλήρου «καλυμμένες» από σύγχρονα δίκτυα οπτικών ινών και δικτύου ADSL ή/και VDSL. Αυτό μάλιστα έχει επιτευχθεί όχι μόνο μέσα χρηματοδότησης σχετικών δράσεων από συγχρηματοδοτούμενα ή αμιγώς εθνικά κονδύλια, αλλά και μέσα από αμιγώς ιδιωτικές επενδύσεις, αποτέλεσμα πως οι δράσεις ΤΠΕ που έγιναν παλαιότερα μέσω συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ήταν το απαραίτητο έναυσμα για αυτοπυροδοτούμενη ανάπτυξη στον συγκεκριμένο τομέα. Έτσι παλαιότερες δράσεις Ψηφιακής Σύγκλισης συμπληρώθηκαν στα επόμενα χρόνια από νέες ιδιωτικές επενδύσεις, κι όλα αυτά σε ένα άκρως ανταγωνιστικό περιβάλλον. Στο τελευταίο δεδομένο πρέπει να λάβουμε υπόψη και το γεγονός ότι οι επενδύσεις στον τομέα δεν σταμάτησαν ακόμη και την περίοδο της οικονομικής κρίσης και της πιστωτικής «ξηρασίας». Από το τελευταίο συμπεραίνουμε πως ένα σημαντικό κομμάτι του σχεδιασμού που έχει γίνει τα προηγούμενα χρόνια στα γεωγραφικά πλαίσια της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ήταν επιτυχημένο (μιλάμε πάντα για αστικές περιοχές). Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να

κατατάσσει την ΠΚΜ σε πολύ καλή θέση σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες στον τομέα των ΤΠΕ. Απόδειξη γι' αυτό είναι η παρουσία που έχουν όλοι οι «μεγάλοι παίκτες» των τηλεπικοινωνιών, και μάλιστα με σύγχρονα και ιδιόκτητα –σε μεγάλο μέρος- δίκτυα. Από τους χάρτες κάλυψης και προσφοράς υπηρεσιών ΤΠΕ από τις εταιρείες επικοινωνιών δυστυχώς προκύπτει πως αυτό όμως συμβαίνει στις Αστικές Περιοχές, και κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα. Από το σχεδιασμό λοιπόν κρίνεται πως είναι σε εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο η επέκταση, διάδοση και διείσδυση των ευρυζωνικών δικτύων στις αγροτικές περιοχές. Η μη επαρκής κάλυψη του γεωγραφικού χώρου της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας από επαρκή ευρυζωνικά δίκτυα δρα απολύτως αποτρεπτικά από την διάδοση των ΤΠΕ στους τομείς της ενεργής οικονομίας που υστερούν σε σχετικές τεχνολογίες.

Πηγή: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/fast-and-ultra-fast-internet-access-analysis-and-data>

Είναι επίσης κοινή πρακτική, και δυστυχώς συμβαίνει σε όλη της επικράτεια, η χαμηλή διάχυση των ΤΠΕ σε δημόσιες υπηρεσίες. Οι ανθρωπόωρες που χάνονται από τον Δημόσιο και Ιδιωτικό Τομέα στην αντιμετώπιση απλών γραφειοκρατικών θεμάτων, λόγω της ανεπαρκούς διάδοσης ΤΠΕ στο Δημόσιο κοστίζουν δραματικά στο ΑΕΠ. Μια πρώτη προσέγγιση σε αυτό το πολύ σημαντικό πρόβλημα είναι η πρόσφατη παρέμβαση του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης με την κατάργηση των επικυρωμένων αντιγράφων, που μετά από μελέτες κατέληξε πως κοστίζει πάρα πολύ στο Κεντρικό Κράτος αλλά και στον Πολίτη. Συγκεκριμένα όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση για τις περίπου 35 εκατομμύρια επικυρώσεις αντιγράφων που γίνονται ανά έτος, «απαιτείται μέσος χρόνος 3 λεπτά για την κάθε μία από αυτές, απαιτούνται δηλαδή 1,75 εκατομμύρια ανθρωπόωρες, 218.750 ανθρωποημέρες και περίπου 1000 υπάλληλοι ανά έτος με αποκλειστική πλήρη απασχόληση σε αυτή τη δραστηριότητα, οι οποίοι δεν μπορούν να ασχοληθούν με άμεσες για τον πολίτη υπηρεσίες χωρίς να συνυπολογίζεται στα ανωτέρω η ταλαιπωρία, η σπατάλη πόρων (χρόνου, χρήματος) για τους συναλλασσόμενους.»

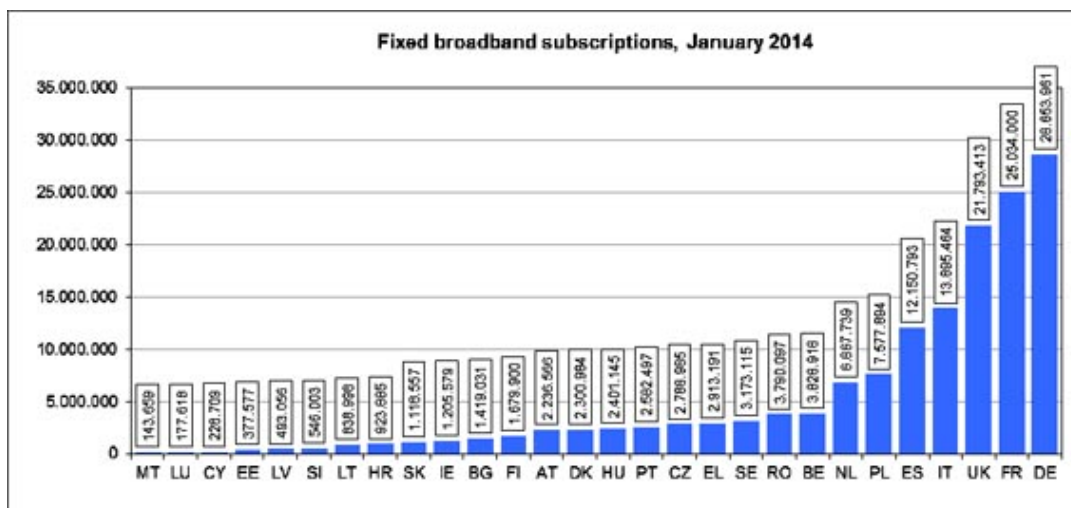
Πηγή: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/fast-and-ultra-fast-internet-access-analysis-and-data>

Η βελτίωση στον συγκεκριμένο τομέα είναι πραγματικά αναγκαία για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του Δημοσίου, των ιδιωτικών φορέων αλλά και την βελτίωση των υπηρεσιών προς τους πολίτες (βελτίωση G2B, G2C). Εδώ θα πρέπει να υπάρξει εμπλοκή και συλλογικών φορέων του ιδιωτικού τομέα, καθώς η συμβολή τους θα μπορούσε να ήταν καθοριστική στην βελτίωση της αλληλεπίδρασης Κράτους-Ιδιωτικού Τομέα. Επίσης θα πρέπει να γίνουν κοινές δράσεις με τον Θεματικό Στόχο 11 πιθανότατα μέσω εκχώρησης από το σχετικό Εθνικό Τομεακό Πρόγραμμα.

Έχει δοθεί έμφαση στην χαμηλή διάδοση των ΤΠΕ στο και ανθρώπινο δυναμικό μεγάλης ηλικίας, καθώς πλέον η μη πρόσβαση/ γνώση στις ΤΠΕ εδώ και πολύ καιρό θεωρείται πως είναι η βασική αιτία για τον νέου τύπου Ψηφιακό Αναλφαβητισμό, που δυστυχώς μοιάζει να πλήττει ένα μεγάλο μέρος του ενεργού πληθυσμού μεγαλύτερης-μέσης ηλικίας. Το τελευταίο είναι κι ένα από τους βασικότερους λόγους αποκλεισμού ανέργων (και ειδικότερα μακροχρόνια ανέργων ή ανέργων μεγάλης ηλικίας, κοντά σε εξασφάλιση συνταξιοδοτικού δικαιώματος) από νέες θέσεις εργασίας, καθώς ειδικά ο τριτογενής τομέας της οικονομίας είναι απόλυτα εξαρτώμενος από τις ΤΠΕ. Απαιτείται μεγαλύτερη εξειδίκευση στον συγκεκριμένο τομέα, και θα πρέπει να γίνει σε συνδυασμό και με άλλους Θεματικούς Στόχους, και εξεταστεί πολυταμειακή συνάφεια (ΕΚΤ-ΕΤΠΑ). Γενικά όμως η συγκεκριμένη πολιτική αποτελεί θεμέλιο λίθο του νέου Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης.

Για μια ακόμη φορά εντοπίζεται επαρκώς η αδυναμία χρηματοδότησης των επιχειρήσεων και του ιδιωτικού τομέα, αυτή την φορά από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όχι για σύνθετες δράσεις, αλλά για την αξιοποίηση ΤΠΕ. Στο πρόγραμμα αναφέρεται πως το 2011, το 34,1% των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας διέθεσαν κατά κύριο λόγο ίδια κεφάλαια για εφαρμογές ΤΠΕ και για επένδυση σε προϊόντα ΤΠΕ. Δεν μιλάμε για Έρευνα στον τομέα των ΤΠΕ (κύριο αντικείμενο του Θεματικού Στόχου 1) αλλά για άυλες κυρίες επενδύσεις στον τομέα.

Το πρόγραμμα καταλήγει με σχετική τεκμηρίωση στο συμπέρασμα πως για την αντιμετώπιση των αδυναμιών κρίνονται ως σκόπιμα η χαρτογράφηση των αναγκών ανά τομέα (RIS3). Ασχέτως της τεκμηρίωσης, η σχετική χαρτογράφηση είναι απολύτως απαραίτητη καθώς οι επενδύσεις στο συγκεκριμένο τομέα πρέπει να γίνουν με προσοχή και στοχευμένα, καθώς ο τομέας παρουσιάζει αξιόλογα σημεία ανάπτυξης, αλλά και θεμελιώδεις ελλείψεις. Υπάρχει λοιπόν ο κίνδυνος για «εύκολες» λύσεις που ήδη όμως έχουν χρηματοδοτηθεί σε προηγούμενες περιόδους. Η συγκεκριμένη μελέτη μπορεί να χρηματοδοτηθεί με συνδυασμό αναγκών κι άλλων συναφών Θεματικών Στόχων, και να αποτελέσει ουσιαστικά μια ΧΑΡΤΑ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Το σχέδιο αυτό θα πρέπει να είναι απόλυτα συνυφασμένο με τα Εθνικά Σχέδια, αλλά με εξειδίκευση στις ανάγκες της Περιφέρειας. Λαμβάνοντας υπόψη τον περιορισμένο Π/Υ του ΠΕΠ στον εν λόγω Θεματικό Στόχο, μια ολοκληρωμένη Στρατηγική με καίριες παρεμβάσεις είναι απολύτως απαραίτητη.

Πηγή: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/fast-and-ultra-fast-internet-access-analysis-and-data>

Θα μπορούσε να γίνει καλύτερη αξιοποίηση των περιορισμένων πόρων στην ανάπτυξη καινοτόμων τηλεπικοινωνιακών δικτύων (για παράδειγμα ασύρματη πρόσβαση μεγάλων αποστάσεων με νέα

πρωτόκολλα επικοινωνιών, επένδυση σε «εξειδίκευση και πυκνωση» κεντρικών πράξεων δικτύωσης, χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων για την ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας).

Πιθανή ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας και των ΤΠΕ θα αναβαθμίσει την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Αυτό σύμφωνα με τον παρόντα σχεδιασμό θα γίνει με προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στη διοίκηση, αλλά και στην ηλεκτρονική παροχή σύγχρονων υπηρεσιών με στόχο εμφανώς την καταπολέμηση της ταλαιπωρίας από την γραφειοκρατία και την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Σε γενικό βαθμό η σχεδίαση του σχετικού θεματικού στόχου κρίνεται συμβατή με το σύνολο των ανακοινωμένων εθνικών πολιτικών, αφού έχει ληφθεί υπόψη στην σχεδίαση ότι σύντομα αναμένεται η εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, αλλά και του Εθνικού Σχεδίου Ευρυζωνικότητας. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα να καλυφθούν, σε σημαντικό βαθμό, οι σχετικές ανάγκες και της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Με την σειρά του αυτό συμπαρασύρει την σχεδιαζόμενη περιφερειακή στρατηγική στην επικέντρωση των επενδυτικών προσπαθειών στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ, στην ενίσχυση της ζήτησης και των σύγχρονων εφαρμογών ΤΠΕ, με έμφαση στις επιχειρήσεις των επιλεγμένων κλάδων της RIS3. Λαμβάνεται επίσης υπόψη πως η αξιοποίηση από τις δημόσιες υπηρεσίες και επιχειρήσεις των ΤΠΕ προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, τη συνεχή επέκταση και αναβάθμιση των υποδομών ΤΠΕ, τη διάδοση της χρήσης αυτών, καθώς και τη δυνατότητα λήψης και παροχής υπηρεσιών μέσω ηλεκτρονικών διασυνδέσεων (ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων και υποδομών ευρυζωνικότητας με στόχο το χαμηλότερο κόστος σε μόνιμη βάση). Με δεδομένους του διαθέσιμους πόρους και την κατανομή των δράσεων μεταξύ τομεακών και επιχειρησιακών προγραμμάτων, το Ε.Π. της ΠΚΜ θέτει ως ΕΣ:

ΕΣ 2β1: Αύξηση της προσφοράς προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ από ΜΜΕ (αντικατέστησε τον ΕΣ-4: Ενίσχυση της προσφοράς προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ). Η σχετική αλλαγή είναι εξαιρετικά σημαντική καθώς μέσω της εξειδίκευσής του (αναφορά σε ΜΜΕ). Ο συγκεκριμένος ειδικός στόχος μπορεί να επιτευχθεί των ίδιων των προϊόντων (κάτι που αγγίζει και τον Θεματικό Στόχο 1), μέσω της ανάπτυξης των Διαύλων επικοινωνίας προϊόντων-χρήστη (δίκτυα), αλλά και μέσω καινοτόμων δράσεων που αγγίζουν τις εταιρείες παρόχους-παραγωγούς ΤΠΕ, βοηθώντας τις να στρέψουν τα προϊόντα τους στις στοχευμένες ανάγκες των χρηστών (απλοί πολίτες ή/και ιδιωτικοί φορείς παραγωγής πλούτου) της Περιφέρειας.

ΕΣ 2β2: Ενδυνάμωση της χρήσης ΤΠΕ σε στοχευμένους κλάδους (RIS3) της περιφερειακής οικονομίας (αντικατέστησε τον ΕΣ-5: Ενδυνάμωση της ζήτησης και εφαρμογής ΤΠΕ σε στοχευμένους κλάδους (RIS3) της περιφερειακής οικονομίας, ιδίως για την ενίσχυση του ηλεκτρονικού εμπορίου). Στόχος του ΕΣ 5 ήταν κυρίως η ενδυνάμωση του τριτογενούς τομέα, που η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είχε ανέκαθεν σαν βασικό πυλώνα ανάπτυξης. Η εφαρμοστική επιτυχία του νέου ΕΣ μπορεί να φέρει σημαντικά πολλαπλασιαστικά οφέλη στην τοπική οικονομία, κάνοντας δεν χρήση και των πλεονεκτημάτων της περιοχής (όντας σχεδόν στο σύνολό της η Περιφέρεια ένα μεγάλο διαμετακομιστικό κέντρο, με περιφερειακό επιπέδου λιμάνι και αεροδρόμιο, ισχυρά ανεπτυγμένο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο, επιχειρηματική κουλτούρα των κατοίκων της περιοχής σε καινοτόμες δράσεις του τριτογενούς τομέα κοκ). Οι αλλαγές στον σχεδιασμό ήταν επιβεβλημένη καθώς το ηλεκτρονικό εμπόριο δεν είναι κάτι καινούργιο, ούτε χρειάζεται ενίσχυση τόσο ώστε να αφιερώνεται ένας ειδικός στόχος. Τώρα ο ΕΣ 2β2 μπορεί να οδηγήσει σε περισσότερο στοχευμένες παρεμβάσεις που θα περιλαμβάνεται και η ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού επιχειρείν, όπως οι καινοτόμες ιδέες προώθησης μέσω διαδικτύου (το marketing είναι βασική προϋπόθεση για την επιτυχία μιας εμπορικής ιδέας, και το διαδικτυακό Marketing είναι μια νέα εμπορική «επιστήμη»).

ΕΣ 2γ1: Διεύρυνση της προσφοράς υπηρεσιών ΤΠΕ από Δημόσιους Φορείς περιφερειακής κλίμακας (αντικατέστησε τον ΕΣ-6: Ενίσχυση της προσφοράς υπηρεσιών ΤΠΕ τοπικού ενδιαφέροντος από Δημόσιους Φορείς). Η παροχή tailored-made υπηρεσιών Περιφερειακού ενδιαφέροντος από Δημόσιους Φορείς ασφαλώς και θα προωθήσει τα ενδιαφέροντα του Θεματικού Στόχου 2. Ο Ειδικός Στόχος μπορεί πλέον να συμπεριλάβει δράσεις που δεν θα πρέπει να έχουν στενά «χωρικά» όρια, αλλά να ξεπερνούν προσφέροντας υπηρεσίες και σε άλλους επωφελούμενους εκτός της Περιφέρειας. Με βάση τον τρέχοντα σχεδιασμό υπάρχει συμπληρωματικότητα των δράσεων του ΕΣ 6 με άλλες κεντρικές δράσεις. Τονίζεται πως μετά το τέλος της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου έγινε σαφές πως μόνο ο σχεδιασμός δράσεων σε τοπικό επίπεδο μπορεί να προχωρήσει και να μεταφραστεί σε έργα και επιτυχημένες επενδύσεις.

ΑΠ 3 / ΘΣ 3: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων συμπεριλαμβανομένων και αυτών του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)

Ο Θ.Σ. υιοθετήθηκε αρχικά στο Πρόγραμμα με Επενδυτικές Προτεραιότητες τις (3α) Προαγωγή της επιχειρηματικότητας ιδίως με διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων, (3β) Ανάπτυξη και εφαρμογή νέων επιχειρηματικών μοντέλων για ΜΜΕ ιδίως σε σχέση με τη διεθνοποίηση, (3γ) Στήριξη δημιουργίας και επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών και (3δ) Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας. Η επιλογή του Θ.Σ. και των Ε.Π. αιτιολογούνταν στα Τμήματα 1.1.1 και 1.1.2 του Προγράμματος και οι επενδυτικές προτεραιότητες και οι ειδικοί στόχοι αντανάκλασαν τις προκλήσεις και ανάγκες που εντοπίζονται, αλλά ως κρίσιμα ζητήματα παρέμεναν αφενός η ικανότητα του Προγράμματος να δράσει καθοριστικά για την αντιστροφή της συντελούμενης αποδιάρθρωσης του παραγωγικού ιστού της Περιφέρειας, αφετέρου οι συνέργιες που μπορούσαν να προκληθούν, για το σκοπό αυτό, τόσο μεταξύ των Επ. Πρ. του Θ.Σ. 3 όσο και με τους άλλους Θ.Σ. και ιδιαίτερα τους 1 και 2, χωρίς να παραγνωρίζεται η ανάγκη εξασφάλισης συνεργιών τόσο με τους Θ.Σ. 10 αλλά και 8, όσο και με άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Στην τελική έκδοση αφαιρέθηκε η Επενδυτική Προτεραιότητα «3β», στα πλαίσια ένταξης της στρατηγικής του Προγράμματος ως προς την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της Περιφέρειας, στις κατευθύνσεις της Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση, καθώς παραμένουν μόνον οι Επενδυτικές Προτεραιότητες «Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων» και «Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών» ενώ οι πιθανές δράσεις τύπου «3β» θα πρέπει να καλυφθούν από την «3β. Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας». Ο περιορισμός των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων σαφώς και ενισχύει την επικέντρωση του Προγράμματος, καθιστά όμως **ακόμη περισσότερο αναγκαίες** τη συμπληρωματικότητα – συνέργιες με το ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020, οι οποίες πρέπει να εξειδικευθούν επειγόντως στο ΕΠΑΝΕΚ.

Ως Ειδικοί Στόχοι τίθενται οι ΕΣ 3α1 «Αύξηση των νέων εταιρειών ένταξης τεχνολογίας και καινοτομίας σε κλάδους διεθνώς εμπορευσίμων προϊόντων και υπηρεσιών», ΕΣ 3γ1 «Αύξηση του ρυθμού εισαγωγής νέων/βελτιωμένων προϊόντων/υπηρεσιών των ΜΜΕ», ΕΣ 3δ1 «Αύξηση της παραγωγικότητας και του εξωστρεφούς προσανατολισμού των ΜΜΕ». Έχουν τελικώς απαλειφθεί, στα πλαίσια της επικέντρωσης, οι 3δ1 «Επίτευξη οικονομιών κλίμακας σε ΜΜΕ είτε σε οριζόντιο είτε σε κάθετο επίπεδο (ολοκληρωμένη αλυσίδα αξίας)» και ΕΣ 3δ2 «Βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των συντελεστών παραγωγής και διάθεσης προϊόντων ή/και υπηρεσιών», της αρχικής έκδοσης του Προγράμματος και γενικά έχει αποσυρθεί η πρότερη άμεση σύνδεση των Ειδικών Στόχων με τη στρατηγική RIS3. Κατά την εκτίμηση του Συμβούλου Αξιολόγησης είναι μία δόκιμη επιλογή. Η ενσωμάτωση καινοτομίας στην παραγωγή βρίσκεται σε πολύ πίσω στάδιο στην περιοχή, και αποτελεί πάγιο στόχο όλων των κατά καιρούς ενισχύσεων. Προβληματισμοί όμως προκύπτουν ως προς το ότι η Έξυπνη Εξειδίκευση είναι κατά κύριο λόγο «διαδικασία» και όχι «η προφανής εξειδίκευση» και επομένως θα απαιτηθεί μια ισχυρή και διαρκής προσπάθεια ώστε η άσκηση Έξυπνης Εξειδίκευσης να μην καταλήξει σε «αυταπόδεικτα» πορίσματα (π.χ. εξειδίκευση σε τουρισμό, αγροδιατροφή) ή, αντιθέτως, να μην αποκλείει άλλους κλάδους όπου μπορεί, στη διάρκεια της επταετίας 2014-2020 να εμφανιστούν προοπτικές ανάπτυξης. Ο ΕΣ 3δ1 είναι από τους πλέον σημαντικούς για την ανάπτυξη της οικονομίας της περιοχής και θα πρέπει να δοθεί εξαιρετική σημασία στα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Η αναπτυξιακή φυσιογνωμία της Κ. Μακεδονίας διακρινόταν από ισχυρό (για τα ελληνικά δεδομένα) παραγωγικό χαρακτήρα, με κινητήριους τον δευτερογενή τομέα (υψηλή συγκριτικά με το μέσο όρο της χώρας παρουσία της μεταποίησης) και τον τομέα των υπηρεσιών (στη μητροπολιτική Θεσσαλονίκη) ενώ ο πρωτογενής τομέας διατηρούσε τη δυναμική του και ο τουρισμός κατακτούσε ισχυρή παρουσία στον τριτογενή, αξιοποιώντας κυρίως τα πλεονεκτήματα της Χαλκιδικής. Αυτή η φυσιογνωμία στηριζόταν (α) σε ενδογενή συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας, (β) στην πλεονεκτική θέση της στο ευρύτερο γεω-οικονομικό περιβάλλον, (γ) σε ένα ευνοϊκό εθνικό και ευρωπαϊκό οικονομικό

περιβάλλον, (δ) στην ισχυρή επενδυτική παρέμβαση κράτους και ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων. Ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του '90 ήταν φανερό ότι το ευνοϊκό περιβάλλον δεν αξιοποιούνταν τόσο για ανάπτυξη νέων δυναμικών δραστηριοτήτων όσο για συντήρηση της πορείας, ότι κινητήριοι κλάδοι έμπαιναν σε φάση αποδυνάμωσης (μεταποίηση) ή στασιμότητας (γεωργία) και ότι σειρά νέων κινητήριων δραστηριοτήτων (καινοτομία) δεν αναπτύσσονταν, με τελικό αποτέλεσμα να αποδυναμώνεται ο παραγωγικός ιστός της Περιφέρειας. Εκτοτε και υπό την καταλυτική επίδραση της κρίσης, η ένταση των προκλήσεων είναι τόσο ισχυρή που είναι αμφίβολο αν επαρκεί για μια σημαντική συμβολή στην αντιμετώπιση τους (και ταυτόχρονα, συνεισφορά στην επίτευξη των στόχων «Ε2020»), η απόδοση στον Θ.Σ. του 13% της συνολικής Κοινοτικής Συνδρομής. Οι μακροχρονίως επιδρώντες παράγοντες είναι πολύ ισχυροί, για να αντιμετωπιστούν με τόσο περιορισμένη παρέμβαση:

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ (ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΝΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΕΠ)

	ΑΕΠ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ Μ.Ο. ΧΩΡΑΣ				ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1995-2008
	1995	2001	2004	2008	
ΗΜΑΘΙΑΣ	1,51	1,27	1,2	1	-48,95%
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1,37	1,37	1,21	1,22	-31,50%
ΚΙΛΚΙΣ	1,15	2,14	2,44	2,65	77,82%
ΠΕΛΛΑΣ	1,31	0,88	0,82	0,87	-49,12%
ΠΙΕΡΙΑΣ	0,48	0,39	0,49	0,63	0,90%
ΣΕΡΡΩΝ	0,66	0,56	0,78	0,9	4,83%
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	0,32	0,47	0,52	0,54	30,57%

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ (> 10 ΑΠΑΣΧ. ΑΝΑ ΜΟΝΑΔΑ)

	ΠΛΗΘΟΣ ΜΟΝΑΔΩΝ		%	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1994-2006 ΩΣ ΠΡΟΣ Μ.Ο. ΧΩΡΑΣ
	1994	2006		
ΗΜΑΘΙΑΣ	74	48	-35,14%	0,91
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1066	613	-42,50%	1,1
ΚΙΛΚΙΣ	72	75	4,17%	-0,11
ΠΕΛΛΑΣ	59	45	-23,73%	0,61
ΠΙΕΡΙΑΣ	57	24	-57,89%	1,49
ΣΕΡΡΩΝ	79	68	-13,92%	0,36
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	19	10	-47,37%	1,22

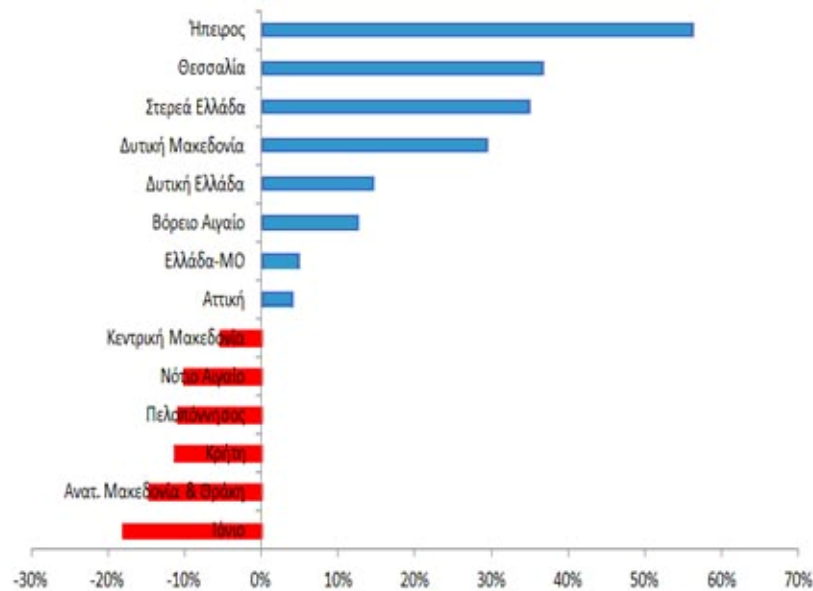
Πηγή: BCS/Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας: Επιστημονική υποστήριξη για τη διαμόρφωση ελληνικής πρότασης για την αναμόρφωση της Πολιτικής Συνοχής, ΥΠΑΑΝ, 2012

Ως προς τον εξαγωγικό δυναμισμό της Περιφέρειας (βλ. και τον παραπάνω προβληματισμό για την απάλειψη της Επενδυτικής Προτεραιότητας (3β) αξίζει να επισημανθεί ότι το παραδοσιακά ισχυρό εξαγωγικό profile της Περιφέρειας έχει υποστεί σημαντικό πλήγμα με την κρίση:

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, 2008-2012

Συνολική μεταβολή ελληνικών εξαγωγών

Διάστημα: Ιαν-Ιούνιος 2008 -12

Διατηρεί όμως τον ισχυρό ρόλο της, είτε στη συνολική αύξηση στους βασικούς κλάδους των ελληνικών εξαγωγών είτε στη μείωση τους:

ΚΛΑΔΟΙ / ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΗ ΑΥΞΗΣΗ / ΜΕΙΩΣΗ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

Ποιοι κλάδοι σημείωσαν **αύξηση**;

Από ποιες περιφέρειες προήλθε η αύξηση;

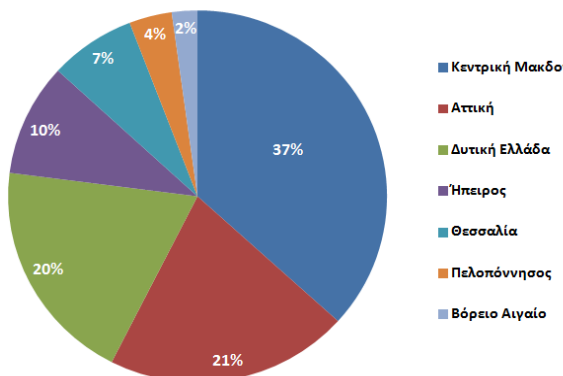
Διάστημα: Ιαν-Ιούνιος 2008 -12

Τρόφιμα - Ποτά - Καπνά (μερίδιο 26% στις ελλην. εξαγωγές)

Συνολική αύξηση εξαγωγών 6μηνο 2008-12: **16%**

Η αύξηση κατά **16%** προέρχεται από τις περιφέρειες:

Ποιοι κλάδοι σημείωσαν **αύξηση**;

Από ποιες περιφέρειες προήλθε η αύξηση;

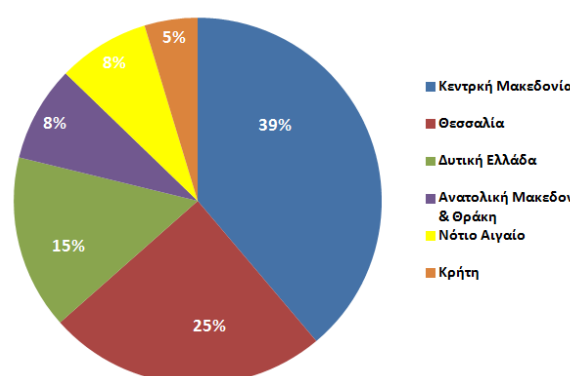
Διάστημα: Ιαν-Ιούνιος 2008 -12

Μη Μεταλλικά Ορυκτά (μερίδιο 4% στις ελλην. εξαγωγές)

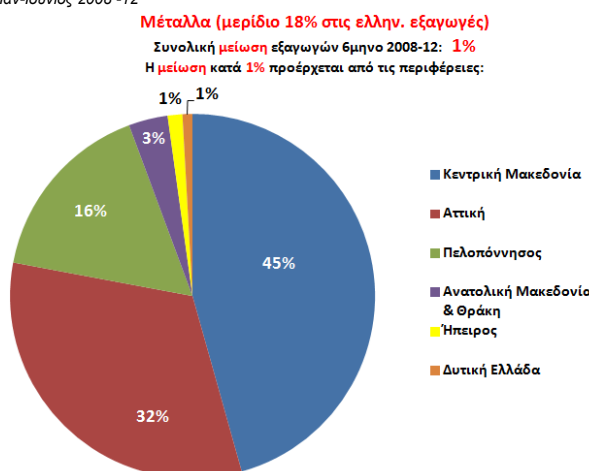
Συνολική αύξηση εξαγωγών 6μηνο 2008-12: **1%**

Η αύξηση κατά **1%** προέρχεται από τις περιφέρειες:

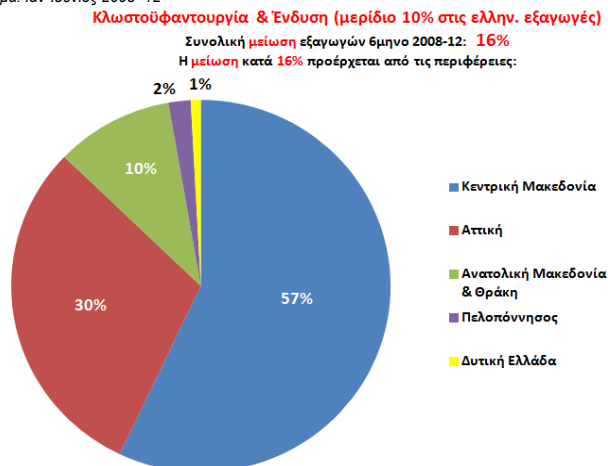
Ποιοι κλάδοι σημείωσαν **μείωση**;
Από ποιες περιφέρειες προήλθε η μείωση;

Διάστημα: Ιαν-Ιούνιος 2008 -12

Ποιοι κλάδοι σημείωσαν **μείωση**;
Από ποιες περιφέρειες προήλθε η μείωση;

Διάστημα: Ιαν-Ιούνιος 2008 -12

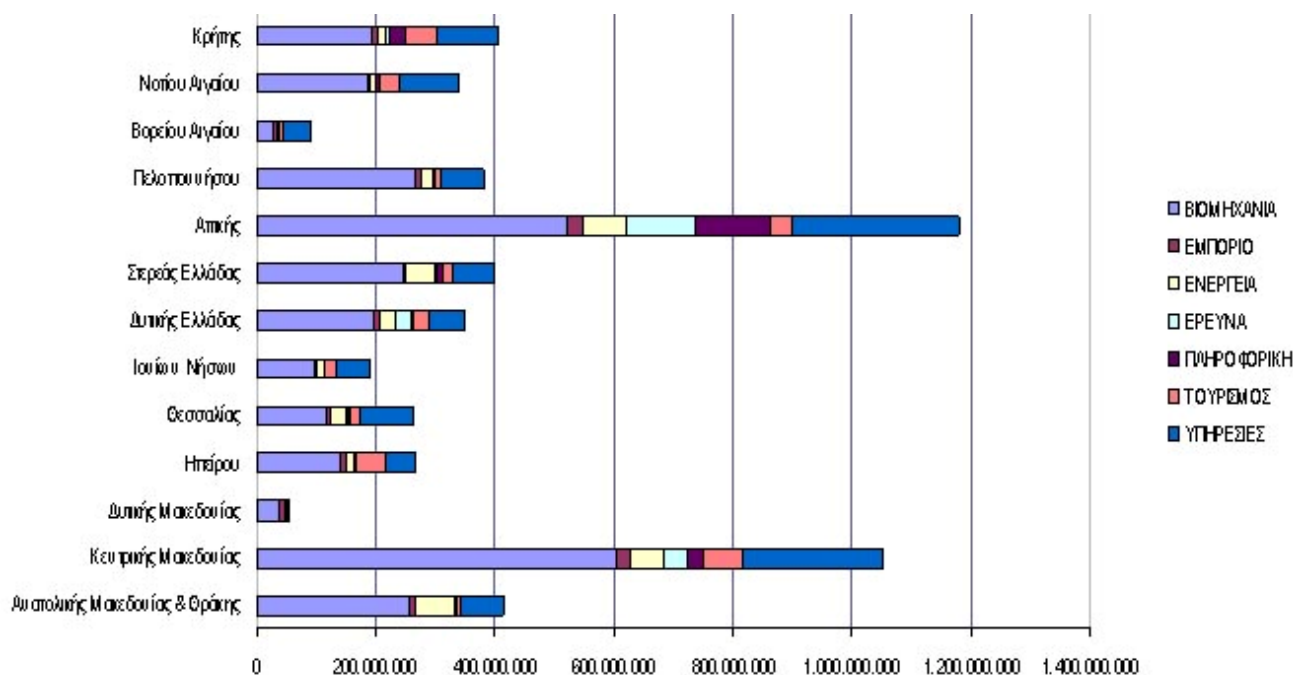

Πηγή: ΣΕΒΕ, 2013

Κατά συνέπεια, είναι εξαιρετικά αναγκαία και ορθώς εντοπίζεται στο σχέδιο ΠΕΠ, η συνδόευση της δικής του παρέμβασης στον Θ.Σ. 3 (αλλά και στους συνεργούντες Θ.Σ. 1 και 2 και επίσης, 8) από δράσεις των Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», «Αγροτική Ανάπτυξη», «Θάλασσα και Αλιεία» και «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση».

Ειδικά ως προς το ΕΠΑΝΕΚ, η Περιφέρεια δικαιούται, λόγω του συγκεκριμένου παραγωγικού της profile και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει, να διατυπώσει τις αδρές εκτιμήσεις για το μέγεθος και τομεακή επικέντρωση των αναγκών παρεμβάσεων του ΕΠΑΝΕΚ στην περιοχή της. Υπενθυμίζεται ότι η Περιφέρεια είχε ισχυρή παρουσία στις ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις, τόσο συνολικά:

ΤΟΜΕΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΕΠΑΕ 2007-2013 ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (χιλ. €)

όσο και σε εργαλεία ενισχύσεων με διαχρονική εφαρμογή και με πιθανότατη επανάληψη τους στη νέα περίοδο στα πλαίσια του ΕΠΑΝΕΚ:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΝΤΑΞΕΩΝ / ΥΛΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΔΟ

«ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ», ΕΠΑΕ 2007-2013

2.7.1. «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΜΕ ΚΑΙ ΜΜΕ», ΕΠΑΝ 2000-2006

Περιφέρεια	Αριθμός Εντάξεων	Αριθμός υλοποιήσεων
Αττικής	30,1%	40,9%
Κ. Μακεδονίας	27,8%	24,5%
ΑΜΘ	6,0%	4,9%
Κρήτης	5,9%	5,4%
Δυτ. Ελλάδας	5,6%	4,7%
Θεσσαλίας	5,5%	4,4%

ΝΕΑΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	2007-2013	2000-2006
ΑΤΤΙΚΗΣ	22,9%	25,2%
ΚΕΝΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	14,5%	17,4%
ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	11,3%	7,2%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	9,4%	6,6%
ΚΡΗΤΗΣ	8,7%	10,1%
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	7,4%	5,6%
ΑΜΘ	5,8%	4,3%

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	2007-2013	2000-2006
ΑΤΤΙΚΗΣ	25,2%	30,4%
ΚΕΝΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	15,6%	19,4%
ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	10,1%	5,4%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	8,5%	6,0%
ΚΡΗΤΗΣ	6,8%	8,3%
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	6,7%	4,5%
ΑΜΘ	5,9%	2,0%

Πηγή: BCS, Επιχειρηματικές Ενισχύσεις στη νέα περίοδο, ΥΠΑΑΝ, 2013

Οι οριζόμενες ως κεντρικές προτεραιότητες του Α.Π. / Θ.Σ. είναι σαφείς και εύλογες αλλά είναι σκόπιμο να ιεραρχηθούν κατά την εξειδίκευση κατά την εφαρμογή του με σαφέστερη επικέντρωση σε συσχέτιση και με τις χρηματοδοτικές δυνατότητες του. Προκύπτουν ως εξαιρετικά αναγκαίες:

- (α) η εστίαση, στο εσωτερικό του Θ.Σ., σε Επ. Πρ. και δράσεις που και συνεργούν και διαθέτουν υψηλό δείκτη μόχλευσης
- (β) η σύνδεση, κατά τη συγκεκριμένη εφαρμογή, των δράσεων με την περιφερειακή RIS³
- (γ) η παρέμβαση του ΕΠΑΝΕΚ στην Περιφέρεια και η σύνδεση της με την παρέμβαση του ΕΠΑΑ (λόγω της κυριαρχίας στην Περιφέρεια των κλάδων αξιοποίησης της πρωτογενούς παραγωγής).

Γενικότερος προβληματισμός (για όλες τις ασκήσεις RIS3) μπορεί να διατυπωθεί ως προς την ένταση της κλαδικής επικέντρωσης που φαίνεται να προωθείται. Αν και καταρχάς δόκιμη, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και τα ακόλουθα:

- κινδυνεύει να αφήσει εκτός ενίσχυσης κλάδους που σήμερα δεν εμφανίζουν δυνατότητες αλλά ίσως αποκτήσουν προοπτικές (καθώς βρισκόμαστε σε κρίση και όχι σε ομαλή μεγέθυνση)
- καθιστά τα Προγράμματα δύσκαμπτα: αν κατά την υλοποίηση η επικέντρωση αποδειχθεί αναποτελεσματική ή αναντίστοιχη με τις ανάγκες, θα έχει χαθεί χρόνος στην εξειδίκευση και επίτευξη ωριμότητας και θα χαθεί επιπλέον χρόνος για την αναπροσαρμογή τους.

Θα ήταν σκοπιμότερο η ένταξη σε έναν κλάδο, αλυσίδα αξίας, παραγωγικό οικοσύστημα, να χρησιμοποιείται απλώς ως κριτήριο ένταξης ενός σχεδίου σε μια μορφή στήριξης, ανάλογα και με τη συγκυρία.

Τέλος, ως προς τις μορφές παρέμβασης, το Πρόγραμμα παραμένει σχετικά ασαφές (δεν απαντώνται σε κεντρικό επίπεδο ερωτήματα όπως: Θα στηριχθεί ο Αναπτυξιακός Νόμος; Σε ποια έκταση και με ποιες μορφές θα στηριχθούν τα τραπεζικά κανάλια ενισχύσεων; Σε ποια έκταση και με ποιες μορφές θα αξιοποιηθούν τα Χρηματοδοτικά Εργαλεία;), αλλά αυτό είναι κοινό χαρακτηριστικό όλων των προγραμμάτων, καθώς μάλιστα ο Κανονισμός δεν απαιτεί οριστική, δεσμευτική και εξειδικευμένη απάντηση. Πλην όμως, σχετικές απαντήσεις πρέπει να ετοιμαστούν (σε συνεννόηση με το ΕΠΑΝΕΚ,) άμεσα πριν την έναρξη εφαρμογής, ώστε να μη χαθεί πολύτιμος χρόνος. Οι επιχειρήσεις δεν έχουν την πολυτέλεια (ιδίως στη συγκυρία της οξυτάτης ύφεσης), για να βρουν στήριξη σε ένα επενδυτικό τους σχέδιο, να περιμένουν τότε θα προκληθεί η αντίστοιχη Δράση ή να πρέπει να σχεδιάσουν περισσότερα επενδυτικά σχέδια για υποβολή σε διαφορετικές Δράσεις και φορείς ή να πρέπει να συνδυάζουν διαφορετικές μορφές ενίσχυσης από διαφορετικές Δράσεις και Προγράμματα για μια (κατά τον δικό τους σχεδιασμό) ενιαία επένδυση.

Τέλος, λόγω του παραδοσιακά ισχυρού (σχετικά με την υπόλοιπη χώρα) βιομηχανικού χαρακτήρα της περιφερειακής παραγωγής και της ιδιαίτερα αποδιορθωτικής επίπτωσης της κρίσης, εκτιμάται ότι μπορούσε να δοθεί ισχυρότερη έμφαση στη ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ. Οι επενδύσεις στη μεταποίηση γενικά στη χώρα δεν ακολουθούν τους ρυθμούς των συνολικών επενδύσεων, που καθορίζονται από τις επενδύσεις στις κατοικίες και στις κατασκευές, ενώ από την άλλη πλευρά και παρά τη διαδεδομένη άποψη ότι η ανάπτυξη της ελληνικής μεταποίησης είναι κρατικοδίαιτη, η ανάλυση των στοιχείων της Γ.Δ. Ανταγωνισμού δείχνει ότι η Ελλάδα είναι 8^η μεταξύ των χωρών της ΕΕ-27 και 2^η μεταξύ των χωρών της ΕΕ-15, στην επίδοση ως προς τη ΜΕΙΩΣΗ των κρατικών ενισχύσεων (ανά κάτοικο). Χώρες με παραδοσιακά ισχυρό επιχειρηματικό και συχνά μάλιστα βιομηχανικό τομέα, όπως Ισπανία, Λουξεμβούργο, Γερμανία, Δανία, Βέλγιο, Φινλανδία, Ολλανδία, Αυστρία, Ιρλανδία, Η.Β., Γαλλία, Σουηδία, παρείχαν σε όλη την περίοδο 1992-2010 υψηλότερες κρατικές ενισχύσεις και ορισμένες από αυτές εξακολουθούν να «συντηρούν» ή να «αναπτύσσουν» τις επιχειρήσεις τους με ισχυρές ενέσεις δημόσιας ενίσχυσης. Η ενίσχυση στις επιχειρήσεις δεν μπορεί παρά να έχει ως κεντρικό στόχο την αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής

Στο κείμενο του Προγράμματος στο Στόχο αυτό δεν υπάρχουν βασικές ανάγκες που να αποκλείονται (με προϋπόθεση ότι η ενίσχυση της εξωστρέφειας καλύπτεται μέσω της Επενδυτικής Προτεραιότητας «3δ») ενώ δεν υπάρχουν ποσοτικές ενδείξεις για τη συνεισφορά του στους σχετικούς εθνικούς στόχους της «Ε2020» και δεν αντιμετωπίζεται το ζήτημα της επιλογής των καταλληλότερων μορφών υποστήριξης. Στο κεφάλαιο 1.1.2 του ΠΕΠ υπάρχει επαρκής ανάλυση για την «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ» και ποιοτική σύνδεση με την «Ενίσχυση της ΕΤΑΚ» και την «Βελτίωση της πρόσβασης ... ΤΠΕ», αλλά η αναφορά έπρεπε να υποστηριχθεί με ποσοτικά δεδομένα όπως άλλωστε και η σύνδεση με την RIS³. Είναι σωστό ότι η εξειδίκευση «θα λάβει υπόψη τις εθνικές προτεραιότητες των αντίστοιχων τομεακών προγραμμάτων, το εύρος και η κλίμακα των οποίων αναμένεται να οριστικοποιηθεί στο προσεχές διάστημα», αλλά θα ήταν σκόπιμο, υπό το φως της εμπειρίας στις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, η Περιφέρεια να διαθέτει μια ιδιαίτερη δική της, ΣΥΝΟΛΙΚΗ, στρατηγική ανάπτυξης επιχειρηματικότητας και αντιστροφής της παραγωγικής αποδιάρθρωσης σύμφωνα με τις προκλήσεις του οξύτατου και δια-περιφερειακού ανταγωνισμού, υπό μορφήν ενός «Περιφερειακού Πυλώνα Ενισχύσεων», που:

- να συνδυάζει τους Θεματικούς Στόχους 1, 2 και 3
- να έχει Θεματική / τομεακή στόχευση σε: ενίσχυση Εξωστρέφειας και αντιμετώπιση της εισαγωγικής διείσδυσης / προώθηση της τοπικής κλαδικής επικέντρωσης / έμφαση σε κατηγορίες επιχειρήσεων νέες ή επανεκκινούσες, με δυναμικό ενσωμάτωσης / προσαρμογής / παραγωγής καινοτομίας
- να διακρίνει τους τομείς ενίσχυσης, π.χ.: ειδικό καθεστώς για ενισχύσεις στη μεταποίηση, ειδικό καθεστώς για ενισχύσεις στον τουρισμό, για υπηρεσίες outsourcing ή που συμβάλλουν στην κλαδική ολοκλήρωση ή στη δημιουργία συστάδων (όχι σε non tradable υπηρεσίες)
- να αντιστοιχίζεται σε γνωστούς τύπους δράσεων π.χ. όπως: Συνεργασία Παραγωγικών και Ερευνητικών Φορέων, Πράσινος Τουρισμός, Πράσινες Επιχειρηματικές Υποδομές, Πράσινη

Επιχείρηση, Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας ειδικών κατηγοριών πληθυσμού, Εναλλακτικός Τουρισμός, Ταμείο JESSICA, Ενίσχυση ΜΜΕ Βιομηχανικής Υπεργολαβίας, Ενίσχυση της μετεγκατάστασης επιχειρήσεων σε υφιστάμενες ή νέες βιομηχανικές υποδομές

- να έχει ενιαία δομή υλοποίησης: π.χ. Περιφερειακός Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης.

Τέλος, όσον αφορά στους κατά Επενδυτική Προτεραιότητα τύπους δράσεων, αυτοί κρίνονται σαφείς υπό τις εξής καταρχήν επιφυλάξεις: (α) ορισμένες ουσιαστικά επαναλαμβάνονται σε διαφορετικές Επ. Πρ., (β) συνολικά είναι μάλλον πολυπληθείς. Κατά συνέπεια, το ζήτημα της επιλογής των κατάλληλων μορφών ενίσχυσης επανέρχεται: θα ήταν σκόπιμο να προτεινόταν ειδικά περιφερειακά εργαλεία ενίσχυσης με ειδικότερη έμφαση σε ομάδες-στόχους, με τοπική / περιφερειακή καθοδήγηση των εργαλείων (π.χ. συμμετοχή των τοπικών παραγωγικών φορέων στον αρχικό σχεδιασμό και στην κατά τη συγκυρία εξειδίκευση και ακριβή προσδιορισμό των εκάστοτε αναγκαίων πόρων), με διάκριση σε ενισχύσεις «για έξοδο από την κρίση» και σε ενισχύσεις για ταχεία ανάπτυξη και αναδιάρθρωση του επιχειρηματικού τομέα, και με έμφαση (λόγω και των χαρακτηριστικών της Περιφέρειας) στη μεταποίηση.

ΑΠ 4 / ΘΣ 4: Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μέσω ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης

Στο ΠΕΠ γίνεται εισαγωγή στον Θεματικό Στόχο λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη περιβαλλοντική επιβάρυνση. Αυτό φυσικά με εξαίρεση την Θεσσαλονίκη, όπου η μεγάλη πληθυσμιακή πυκνότητα και η συγκέντρωση ενός μεγάλου όγκου της οικονομικής δραστηριότητας έχουν επιβαρύνει σημαντικά το περιβάλλον (αέριο αλλά και θαλάσσιο). Το ίδιο συμβαίνει και στα μεσαία αστικά κέντρα, που και πάλι δεν υπάρχει σημαντική επιβάρυνση ρύπων, σε σύγκριση πάντα με άλλες αντίστοιχες περιοχές της Ελλάδας γενικότερα ή της Μακεδονίας ειδικότερα (για παράδειγμα η περιοχή της Κοζάνης είναι πολλαπλάσια επιβαρυνόμενη περιβαλλοντικά σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη περιοχή της ΠΚΜ).

Αντίθετα, η ατμοσφαιρική ρύπανση της ευρύτερης περιοχής Θεσσαλονίκης και ορισμένων μεγάλων αστικών κέντρων δύναται να θεωρηθεί ως ένα από τα σοβαρότερα περιβαλλοντικά προβλήματα της Περιφέρειας. Τονίζεται δε ιδιαίτερα πως συγκεκριμένοι ρύποι βρίσκονται για μεγάλες χρονικές περιόδους άνω των αποδεκτών ορίων που ορίζουν διεθνείς και εθνικές νομοθεσίες, αλλά και γίνεται αντιληπτό από τους κατοίκους επιδρώντας αρνητικά στην ποιότητα ζωής, ενώ έχει συνδεθεί εδώ και πολλά χρόνια με την μείωση του προσδόκιμου ορίου ζωής. Παρά το γεγονός ότι η Περιφέρεια βιώνει κι αυτή με την σειρά της την πολυετή (από το 2008) ύφεση, οι τιμές των ρύπων στα μεγάλα αστικά κέντρα παραμένουν αρκετά υψηλές. Συνηθίζεται σε περιόδους ύφεσης και οικονομικής δυσπραγίας να υπάρχει μείωση της παραγωγής και της οικονομικής δραστηριότητας, με αποτέλεσμα την μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος. Συνεπώς στον σχεδιασμό δεν έχει τονιστεί ότι το τρέχον επίπεδο των ρύπων έχει υπάρξει σαν συνέπεια της μακροχρόνιας οικονομικής ύφεσης που είχε σαν αποτέλεσμα την απομείωση της οικονομικής και βιομηχανικής/μεταποιητικής δραστηριότητας. *Στον σχεδιασμό δεν έχει ληφθεί υπόψη η πιθανότητα αντιστροφής της κατάστασης, που θα φέρει πίσω σε λειτουργία μεταποιητικές μονάδες και ενεργοβόρα μέσα μετακίνησης (ΙΧΕ, ΙΧ μεταφορικά και ειδικής χρήσης κοκ).*

Στο Πρόγραμμα τεκμηριώνεται με διάφορα μέσα η πραγματική πιεστική ανάγκη μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Υπάρχει εκτενής και εμπειριστατωμένη αναφορά στο πλέγμα δράσεων που το νέο Πρόγραμμα σκοπεύει να επενδύσει με έμφαση στις καινοτόμες λύσεις. Έχουν λοιπόν σχεδιαστεί ομάδες δράσεων που εμπλέκουν την μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, την αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (π.χ. γεωθερμία, ηλιακή και αιολική ενέργεια), ενώ το πρόγραμμα επιθυμεί να γίνει πιο αποδοτική η χρήση της ενέργειας σε δημόσια κτίρια, στις αστικές μεταφορές, στον φωτισμό των οδών και των πόλεων. Η Περιφέρεια έχει να τονίσει την εμπειρία της αξιοποίησης της γεωθερμίας σε δημόσια κτίρια (π.χ. σχολεία), οπότε βασισμένη στα εξαιρετικά θετικά αποτελέσματα, αναδεικνύει την συγκεκριμένη μορφή ενέργειας σαν σημαντικό παράγοντα για περαιτέρω αξιοποίηση. Σε σχέση με τις προηγούμενες εκδόσεις του νέου ΠΕΠ ΚΜ 2014-2020 έχει μειωθεί η έμφαση στην αξιοποίηση της γεωθερμίας.

Το παραπάνω αποτέλεσμα θα επιτευχθεί και μέσα από μια σειρά στοχευμένων δράσεων, που στόχο θα έχουν την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης θα μπορούσε να μειώσει το κόστος λειτουργίας και παραγωγής υπηρεσιών, αλλά και να περιορίσει δραστικά τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Επίσης υπάρχει αναφορά στην προώθηση μιας οικονομίας χαμηλών ρύπων που θα επιτευχθεί και μέσω της ενίσχυσης ενός ευρέως φάσματος «πράσινων» επενδύσεων ειδικά σε τομείς όπως τη διαχείριση των φυσικών πόρων, την εφαρμογή καθαρών τεχνολογιών αντιρρύπανσης, απορρύπανσης, ανακύκλωσης αποβλήτων, την εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού σε περιβαλλοντικά θέματα, κ.ά. Είναι θετικό ότι το νέο Πρόγραμμα έχει μια συνεκτική πρόταση ολοκληρωμένης «στροφής» σε μια νέου είδους Οικονομία που θα σέβεται το περιβάλλον και θα βελτιώνει παράλληλα οικονομικούς και περιβαλλοντικούς δείκτες αλλά απαιτείται περαιτέρω εξειδίκευση.

Στο τομέα του αστικού περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, τίθεται σαν προτεραιότητα η ανάγκη μείωσης των ρύπων από τις αστικές συγκοινωνίες και μεταφορές με την προώθηση των μέσων μαζικής μεταφοράς αντιρρυπαντικής τεχνολογίας ή/και σταθερής τροχιάς. Η αξιοποίηση της χρήσης στις αστικές μεταφορές των σύγχρονων ΤΠΕ σε συνάφεια με τον Θεματικό Στόχο 2 είναι μια στρατηγική προσέγγισης στον Θεματικό Άξονα ενδιαφέρουσα και άμεσα υλοποιήσιμη χωρίς τεχνολογικούς ή άλλους κινδύνους. Υπάρχουν ήδη αρκετές εφαρμοσμένες λύσεις στο τομέα, και γενικά η Περιφέρεια έχουν γίνει επιτυχημένα έργα στον τομέα.

Για την επίτευξη του στόχου της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών ρύπων, το νέο Πρόγραμμα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας θέτει ως Ειδικούς Στόχους θέτει ως ΕΣ:

ΕΣ 4γ1- 11: Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και αξιοποίηση ανανεώσιμων μορφών ενέργειας σε δημόσια κτίρια και δημόσιες υποδομές. Είναι δυστυχώς ευρέως γνωστό ότι τα δημόσια κτίρια και οι υποδομές στην Ελλάδα έχουν από τα χειρότερα ενεργειακά αποτυπώματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ελάχιστα είναι τα κτίρια στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας που έχουν ενσωματώσει από κατασκευής λύσεις περιορισμού των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και περιορισμού του ενεργειακού (και κατά συνέπεια λειτουργικού) τους κόστους. Ακόμη πιο λίγα είναι τα κτίρια και οι υποδομές που έχουν υποστεί κάποια σημαντική μετατροπή για αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης. Η συντριπτική πλειοψηφία των υποδομών έχουν κατασκευαστεί πολλές δεκαετίες πριν, οι υποδομές τους είναι πετρελαιοχρησιμοποιούμενες, ενώ το ενεργειακό τους αποτύπωμα ανάγεται στις δεκαετίες του 50 – 70 που κατασκευάστηκαν. *Θα πρέπει να προηγηθεί μια ανάλυση των υποδομών που απαιτούνται παρεμβάσεις, καθώς πλέον το Δημόσιο συρρικνώνεται και χρειάζεται λιγότερες και πιο ευέλικτες υποδομές. Σε αυτή την κατεύθυνση θα ήταν επίσης χρήσιμη μια λίστα με υποδομές που αναμφίβολα χρειάζονται και θα παραμείνουν με την παρούσα χρήση (για παράδειγμα Νοσοκομεία ή Πανεπιστήμια).*

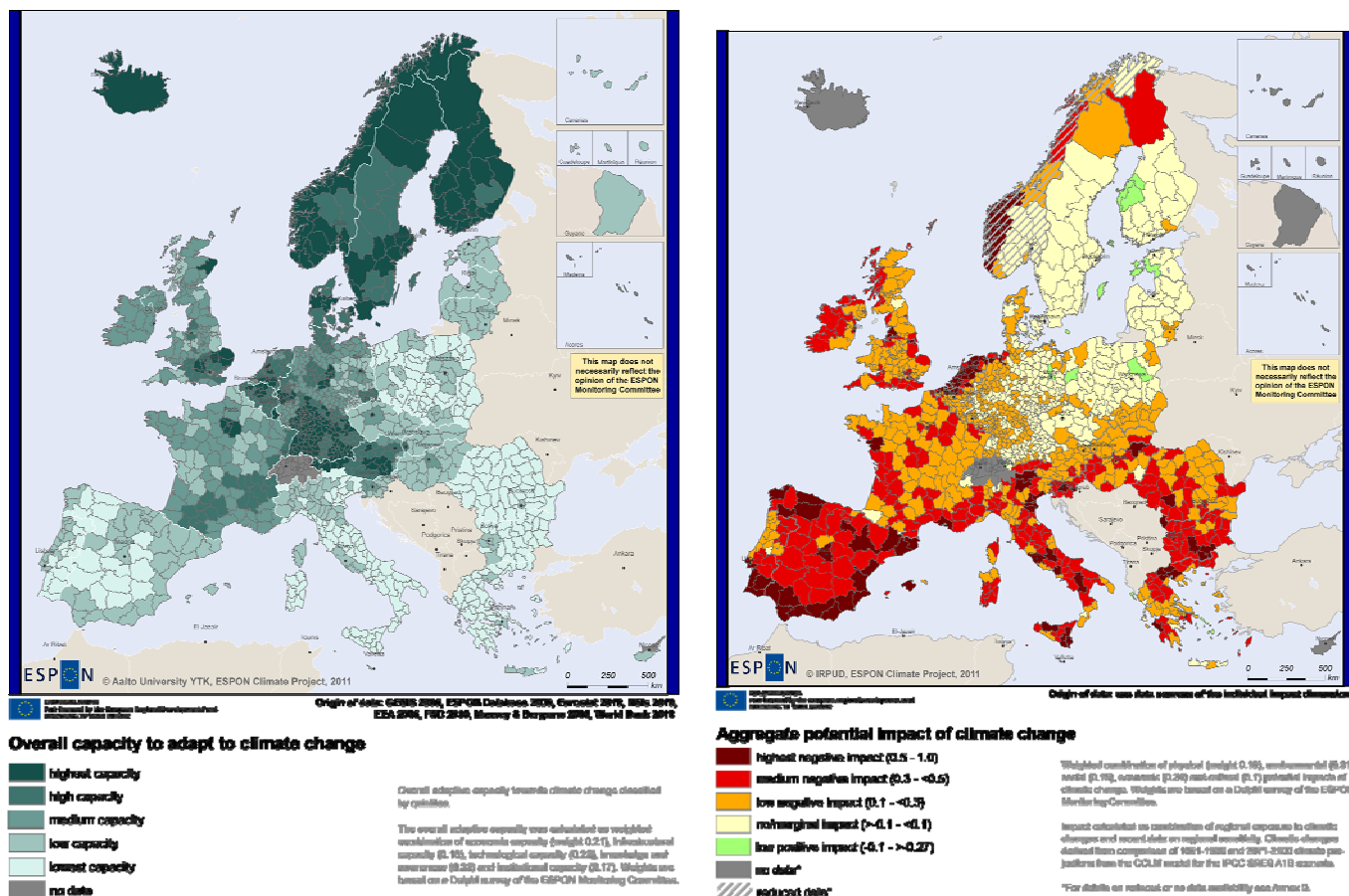
ΕΣ 4ε1- 12: Ανάπτυξη Σχεδίων Αστικής κινητικότητας. Εδώ προτείνεται η ολοκλήρωση έργων καθαρών αστικών και προαστιακών μεταφορών στην Θεσσαλονίκη (αναφέρεται στο πρόγραμμα 2014-2020) με επέκταση των δικτύων ηλεκτροκίνητων μέσων μεταφορών σταθερής τροχιάς (ΜΕΤΡΟ και Προαστιακό σε συνέργια με το Θεματικό Στόχο 7), με στόχο τη σημαντική αύξηση της χρήσης περιβαλλοντικά φιλικών Μέσων Μεταφοράς. Στον ειδικό στόχο αυτό ταιριάζουν ίσως κι άλλες δράσεις που έχουν να κάνουν με τις αστικές μεταφορές και την συνολική βελτίωσή τους. Θα πρέπει να τονιστεί πως απαιτούνται περισσότεροι σαφείς ειδικοί στόχοι, καθώς η «μείωση του χρόνου μετακινήσεων» είναι αόριστος και γενικόλογος.

ΑΠ 5 / ΘΣ 5: Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης των κινδύνων

Η αντιμετώπιση ενός από τους πλέον σημαντικούς και δύσκολα αντιμετωπίσιμους κινδύνους της σύγχρονης εποχής είναι η κλιματική αλλαγή. Δυστυχώς η Ελλάδα είναι στις τελευταίες θέσεις σε ότι αφορά την δυνατότητά της να αντιμετωπίσει επαρκώς την Κλιματική Αλλαγή.

Στο νέο ΠΕΠ ΚΜ 2014-2020 μπορεί να γίνει αντιληπτό ένα σχέδιο προληπτικού κατά κύριο λόγο χαρακτήρα κι όχι κατασταλτικού, που άλλωστε είναι και ο θεμελιώδης σκοπός του ΘΣ5. Η παρούσα κατάσταση στο νέο Πρόγραμμα αναλύεται, και έχουν εντοπιστεί τα σημαντικότερα προβλήματα ή σημεία που αναμένεται να έχουν τις περισσότερες επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή μεσοπρόθεσμα. Έχουν σημειωθεί οι περιοχές που χαρακτηρίζονται από συγκέντρωση την ύπαρξη

πολλών επιφανειακών υδάτων που συνήθως είναι οι περιοχές που πλήττονται από ακραία καιρικά φαινόμενα (πλημμύρες κατά κύριο λόγο). Οι περιοχές αυτές, σε συνδυασμό με τις εκτενείς παράκτιες περιοχές, (περιοχές ιδιαίτερης περιβαλλοντικής και οικονομικής σημασίας, αφού σημειώνεται συγκέντρωση υποδομών κατοικίας, μόνιμης ή παραθεριστικής, τουριστικές υποδομές, υδατοκαλλιέργειες) είναι αυτές που κατά κανόνα πλήττονται από τα καιρικά φαινόμενα.

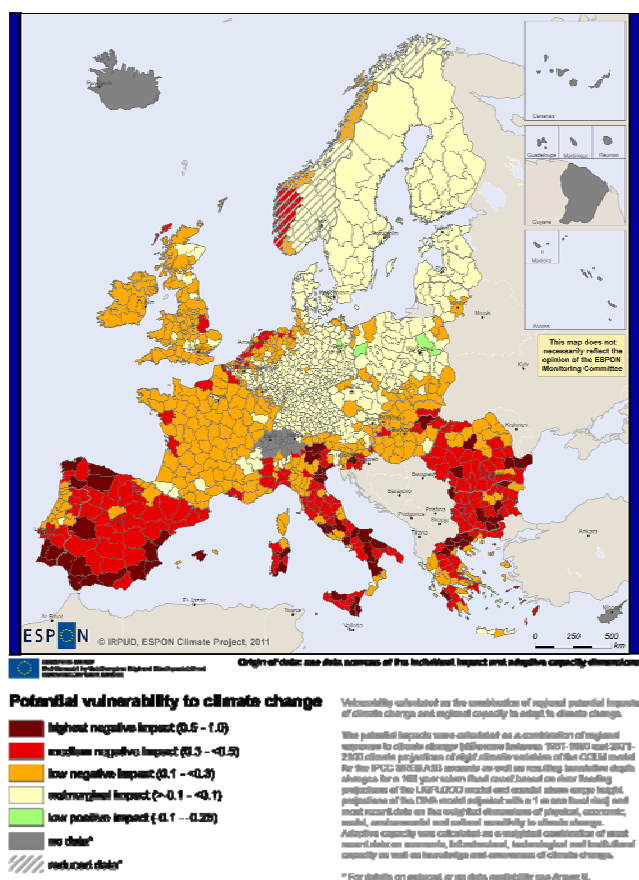
Η Ελλάδα γενικά, αλλά ειδικά η Περιφέρεια ΚΜ είναι από τις πλέον «επικίνδυνες» περιοχές σε ότι αφορά την κλιματική αλλαγή, και οι επιπτώσεις θα είναι σημαντικές τα επόμενα χρόνια. (πηγή: ESPON)

Οι περιοχές που σημειώνονται στο πρόγραμμα σαν οι προτεινόμενες για παρεμβάσεις του ΘΣ5, είναι αυτές που κατά κύριο λόγο είναι ευάλωτες σε εξάρσεις καιρικών φαινομένων. Οι εξάρσεις πλέον των καιρικών φαινομένων αναμένεται να έχουν πολλαπλασιαστική καταστροφική ισχύ λόγω της κλιματικής αλλαγής (μελέτες έχουν αποδείξει πως οι πλημμυρικές παροχές αυξάνονται συνεχώς υπερκαλύπτοντας την μέγιστη πλημμυρική χωρητικότητά ποταμών και χειμάρρων, φαινόμενο που επιδεινώνεται συνεχώς σε ετήσια βάση). Η κλιματική αλλαγή, αν και στην Ελλάδα δεν έχει γίνει τόσο αισθητή όσο σε πολλά άλλα μέρη στον πλανήτη, δημιουργεί ανυπολόγιστες φυσικές καταστροφές. Στην Ελλάδα οι καταστροφές αυτές περιορίζονται αυτή την στιγμή σε πλημμύρες, διαβρώσεις των εδαφών και των ακτών. Οι καταστροφές αυτές θέτουν σε κίνδυνο αστικές, αγροτικές και παράκτιες περιοχές, αλλά και σημαντικές υποδομές. Η τεκμηρίωση της αναγκαιότητας των περιγραφόμενων παρεμβάσεων του Θεματικού Στόχου για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι αδιαμφισβήτητη. Στο νέο Πρόγραμμα υπάρχει επίσης τεκμηριωμένος σχεδιασμός για σε επενδύσεις πρόληψης και διαχείρισης των κινδύνων όπως:

- Επενδύσεις σε αντιπλημμυρικά έργα (πρόληψη και αντιμετώπιση)

- Δασώσεις (π.χ. περιαστικές), καθώς αναμφίβολα οι δασώσεις περιοχών προσφέρει τα μέγιστα στην ανάσχεση της κλιματικής αλλαγής και είναι ίσως η επένδυση με τον βέλτιστο λόγο κόστους/απόδοσης, και με την μεγαλύτερη εθνική και κοινοτική προστιθέμενη αξία.
- Συνδυασμός των δυο παραπάνω λύσεων, με αποκατάσταση ρεμάτων και εκβολών χειμάρρων και ποταμών με καινοτόμες φιλικές στο περιβάλλον λύσεις οι οποίες δύνανται να ενισχύσουν αφενός το οικοσύστημα και αφετέρου την προστασία από κινδύνους της κλιματικής αλλαγής.
- Παρά τις σημαντικές επενδύσεις σε εξοπλισμό τις τελευταίες δεκαετίες, απαιτείται άμεση αναβάθμιση των συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών συστημάτων διαχείρισης για την πολιτική προστασία, οχήματα, εξοπλισμοί, ΤΠΕ για την πολιτική προστασία και διαχείρισης κρίσεων.

Αυτό αποδεικνύεται και από τον παρακάτω χάρτη της ESPON.

Για πρώτη φορά Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, προσπαθεί να συνδέσει την έρευνα με τις ανάγκες που δημιουργούνται από τις κλιματικές αλλαγές, και αναζητά την εφαρμοσμένη έρευνα. Οι κλιματικές αλλαγές και οι συνέπειές τους είναι οικουμενικές, αλλά οι επιπτώσεις αλλάζουν ανάλογα με την γεωγραφική θέση. Το νέο Πρόγραμμα επιχειρεί να θέσει τις υπηρεσίες Ε&Α στην αντιμετώπιση δύσκολων και πολύπλοκων προβλημάτων, κάνοντας χρήση της ακαδημαϊκής κοινότητας της Περιφέρειας. Για μια ακόμη φορά έχουμε διαθεματικό σχεδιασμό, που οδηγεί σε μόχλευση των αποτελεσμάτων των επενδύσεων του νέου Προγράμματος. Προτείνεται στην 2^η φάση σχεδιασμού να γίνει μεγαλύτερη ανάλυση και συγκεκριμένες προτάσεις με ανάλυση εμπειρίας από το ΕΣΠΑ 2007-2013. Ο σχεδιασμός αυτός είναι απόλυτα συνυφασμένος με τον Κεντρικό Σχεδιασμό του ΣΕΣ 2014-2020 και μάλιστα υπάρχει αναφορά στο ερευνητικό πρόγραμμα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με τίτλο «Δημιουργία Εθνικού Παρατηρητηρίου Δασικών Πυρκαγιών (ΕΠΑΔΑΠ) - Ανάπτυξη δεικτών, προϊόντων και υπηρεσιών σχετικών με την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, καθώς και την εκτίμηση των επιπτώσεων αυτών», που χρηματοδοτείται από το Πράσινο Ταμείο.

Οι ΕΣ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και για την πρόληψη και διαχείριση κίνδυνου είναι:

ΕΣ 5α1 Προώθηση επενδύσεων που σχετίζονται με την πρόληψη και την προσαρμογή της μεσογειακής ζώνης. Ο Ειδικός Στόχος αντικατέστησε στην τελευταία έκδοση του Προγράμματος τους ΕΣ 14: Προώθηση επενδύσεων διαχείρισης υδάτινου δυναμικού για τη πρόληψη από φυσικές καταστροφές που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή, ΕΣ 15: Προώθηση επενδύσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος της διάβρωσης των ακτών που προκαλείται από την κλιματική αλλαγή και ΕΣ 16: Ενδυνάμωση και επέκταση των συστημάτων και υποδομών πρόληψης ειδικών κινδύνων (πλημμυρών). Η εμπειρία από τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους έχει αποδείξει την υψηλή αξία τέτοιου είδους επενδύσεων. Αν δεν γίνουν οι σχεδιαζόμενες επενδύσεις, σύντομα η οικονομική ζημιά στις υποδομές, αλλά και ο κίνδυνος για την υγεία και την ασφάλεια θα είναι υπερπολλαπλασιασμός. Είναι πολύ σημαντικό που στο Πρόγραμμα αντιμετωπίζεται η απειλή από την υφαλμύρωση των υπόγειων υδάτων, αν και τέτοιες δράσεις θα πρέπει ίσως να αντιμετωπιστούν πολυταμειακά. Ο Ειδικός Στόχος ανάμεσα στα άλλα έχει και σαν στόχο να προάγει παρεμβάσεις που θα διαφυλάξουν ένα σημαντικό τουριστικό και οικονομικό πόρο της Περιφέρειας, τις παράκτιες περιοχές που μάλιστα συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο τμήμα της οικονομικής δραστηριότητας. Ταυτόχρονα οι παράκτιες περιοχές έχουν αποδειχτεί ότι είναι μια σημαντική πηγή εσόδων για μεγάλο ποσοστό των κατοίκων, μέσω της τουριστικής βιομηχανίας. Συγκεντρώνουν σημαντικό μέρος του ενεργού πληθυσμού, ενώ θεωρούνται περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους

Πρέπει εδώ να σημειώσουμε πως ο ΕΣ είναι συνέχεια των υποδομών που έχει υλοποιήσει ή υλοποιεί το ΠΕΠ στα πλαίσια της Θεματικής Προτεραιότητας 54, στο ΕΣΠΑ 2007-2013. Τα αντιπλημμυρικά έργα είναι ένα συνηθισμένο έργο υποδομής σε μια χώρα που χαρακτηρίζεται από έντονο ορεινό ανάγλυφο, και μεγάλες λεκάνες απορροής που συγκεντρώνονται σε μικρούς διαδρόμους που οδηγούν τα ύδατα στην θάλασσα (χείμαρροι). Ο σχεδιασμός όμως αυτών των υποδομών που υλοποιούνται άνω των 100 ετών στην Περιφέρεια, δεν μπορούσε μέχρι πρότινος να συνυπολογίσει τις πλημμυρικές παροχές υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής.

ΑΠ 6 / ΘΣ 6: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, με ένα πραγματικά ένα υψηλής ποιότητας και πολυποίκιλο φυσικό περιβάλλον, όπως επισημαίνεται και στο νέο Πρόγραμμα, είναι επιφορτισμένη με έναν πολύ δύσκολο ρόλο, της ορθής διαχείρισης και διατήρησης του Οικοσυστήματος της περιοχής. Ταυτόχρονα επισημαίνονται τα χαρακτηριστικά, που κάνουν την Περιφέρεια από τις πλέον ιδιαίτερες στην ΕΕ. Έτσι ο Θεματικός Στόχος 6 και η ανάγκη της Περιφέρειας για επενδύσεις μέσω του ΘΣ 6, δικαιολογείται απόλυτα από τον μεγάλο αριθμό περιοχών NATURA και περιοχών ειδικής προστασίας. Δεν θα πρέπει να αμελούμε πως όλες οι περιοχές αυτές συνυπάρχουν άρα δέχονται πιέσεις από την αγροτική, βιομηχανική και τουριστική δραστηριότητα, καθώς η οικονομική δραστηριότητα, όπως παντού στην Ελλάδα, έχει συγκεντρωθεί σε περιοχές περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Υπάρχει επαρκής ανάλυση των κινδύνων ρύπανσης των επιφανειακών υδάτων και του υδροφόρου ορίζοντα (με βασικότερο την νιτρορύπανση), καθώς και υφαλμύρωσης υπόγειων υδάτων λόγω υπεράντλησης σε παράκτιες και μη περιοχές. Στην περιγραφή εντοπίζεται σαφής αναφορά στο γεγονός ότι η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας εμφανίζει καθυστερήσεις στην εφαρμογή της Κοινοτικής νομοθεσίας (με έμφαση στην περιβαλλοντική νομοθεσία που βαίνει συνεχώς αυστηρότερη) καθώς και στην ολοκλήρωση του περιφερειακού σχεδιασμού για τη διαχείριση των αποβλήτων (κι εκεί έχουν σημειωθεί καθυστερήσεις). Περιγράφονται επίσης οι ελλείψεις που αφορούν τη διαχείριση ειδικών αποβλήτων. ενώ μεγάλα περιθώρια βελτίωσης υπάρχουν στους τομείς της ανακύκλωσης, επανάχρησης και μηχανικής επεξεργασίας των αποβλήτων. Η Περιφέρεια σχεδιάζει την συνολική αντιμετώπιση του προβλήματος, λαμβάνοντας υπόψη τις Κοινοτικές Οδηγίες καθώς και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων. Οι ανάγκες στον συγκεκριμένο τομέα είναι μεγάλες, και αναμφίβολα θα είναι ίσως το πιο δύσκολο έργο της νέας Προγραμματικής Περιόδου για την Περιφέρεια, (ο αρχικός σχεδιασμός των προηγούμενων Προγραμματικών Περιόδων είχαν παρόμοιους στόχους, που όμως δεν εκπληρώθηκαν).

Με βάση τις Κοινοτικές Οδηγίες και την Κοινοτική Νομοθεσία, αλλά και την Εθνική που έχει ενσωματώσει απόλυτα τις Οδηγίες της ΕΕ, εντοπίζονται προβλήματα χρίζοντα άμεσης αντιμετώπισης στην ολοκληρωμένη διαχείριση υδάτινων πόρων. Η απουσία μέχρι και πριν λίγα χρόνια κεντρικού συντονισμού από το ΥΠΕΚΑ, και η νομοθεσία που καθυστέρησε ίσως και δεκαετίες να έρθει, έχει

οδηγήσει σε μια αποσπασματική αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος. Το πρόβλημα της Διαχείρισης των Υδάτινων Πόρων στην Νέα Περίοδο αντιμετωπίζεται από κοινού με την προστασία της βιοποικιλότητας. Έτσι στο Πρόγραμμα τονίζεται η σύνδεση της ολοκληρωμένης διαχείρισης των οικοσυστημάτων σε σχέση με την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο ή σε επίπεδο ειδικών χωρικών ενότητων. ΠΡΟΣΟΧΗ: Θα χρειαστεί περισσότερη ανάλυση. Η βιώσιμη ανάπτυξη σε συνδυασμό με τον ΘΣ 6 ακούγεται εξαιρετική ιδέα, αλλά η υλοποίησή της θα είναι εξαιρετικά δύσκολη. Μια απλοποίηση ή χαμήλωμα των προσδοκιών θα ήταν κίνηση προς την σωστή κατεύθυνση.

Το νέο Πρόγραμμα τονίζει το θέμα και τεκμηριώνει πως η προσέγγιση στο θέμα θα γίνει μέσω «πράσινων» υποδομών, με τελικό στόχο την προστασία της βιοποικιλότητας, σε συνδυασμό με την αειφορική οικονομική αξιοποίησή της. Το τελευταίο χαρακτηρίζεται επίσης σαν καινοτόμο στην Ελλάδα, καθώς, καθώς μακριά από αγκυλώσεις και με απόλυτα περιβαλλοντικούς όρους, θα εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα των ευαίσθητων περιοχών στο διηνεκές. Θα πρέπει να γίνει μεγαλύτερη ανάλυση και να περιγραφεί το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας αυτού του είδους, και κατά πόσο είναι εφικτό χωρίς γενικότερη νομοθετική παρέμβαση. Στο πρόγραμμα επισημαίνεται επίσης η επιβαρημένη κατάσταση στον τομέα του αστικού περιβάλλοντος. Αναλύεται επαρκώς το πρόβλημα με τις σημαντικά υποβαθμισμένες περιοχές εντός των πόλεων (κυρίως στην περιοχή της Θεσσαλονίκης, αλλά και αρκετά σημεία άλλων πρωτευουσών νομών), αποτέλεσμα της αντιφατικής πολεοδομικής πολιτικής, που κληροδότησαν οι προηγούμενες δεκαετίες έντονης ανοικοδόμησης στην σύγχρονη γενιά. Η υποβάθμιση του αστικού ιστού και η έλλειψη ζωτικού χώρου διαβίωσης για τους κατοίκους συνδέεται στο ΠΕΠ με τα έντονα περιβαλλοντικά, πολεοδομικά και κοινωνικά προβλήματα. Το Πρόγραμμα προβλέπει μέσω ειδικών παρεμβάσεων αναζωογόνηση των περιοχών αυτών, με ταυτόχρονη επανάκτηση και ανάδειξη δημόσιου χώρου, καθώς και αποκατάσταση (με αξιοποίηση) εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών χώρων. Τέλος παρουσιάζεται για πρώτη φορά δέσμη δράσεων για την επανάκτηση και απόδοση στο κοινό επιβαρημένων εδαφών από χρήσεις που τα έχουν καταστήσει τελείως αναξιοποίητα.

Δεν υπάρχει ουδεμία αναφορά σε Απόβλητα, Στερεά και Υγρά. Αν και όπως σημειώνεται στο Πρόγραμμα το σύνολο των δράσεων θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Συνοχής, η ανάλυσή τους είναι απαραίτητη για την συμπληρωματικότητα του Προγράμματος. Το ΠΕΠ ΚΜ δεν είναι stand-alone αλλά σε απόλυτη συνάφεια με τα Τομεακά Προγράμματα και το ΤΣ για την Περιφέρεια. Συνεπώς το άθροισμα των παρεμβάσεων θα πρέπει να αποτυπώνεται έστω και συνοπτικά αλλά με σαφήνεια στο Πρόγραμμα.

Από τα παραπάνω συνάγονται οι παρακάτω ΕΣ του Ε.Π. της ΠΚΜ:

ΕΣ 6β1: Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτινων πόρων και ανάπτυξη των σχετικών υποδομών. Ο Ειδικός Στόχος έχει να κάνει με αυτό που στο μέλλον θα αντιμετωπίσει πρόβλημα όχι μόνο για την Περιφέρεια, αλλά για όλη την Ελλάδα ή και την ΕΕ. Οι υδάτινοι πόροι, που αυτή την στιγμή δεν έχει γίνει αντιληπτή η έλλειψη τους στο ευρύ κοινό (στην πραγματικότητα η τελευταία κρίση λειψυδρίας ήταν στις αρχές της δεκαετίας του '90, ενώ η έλλειψη αρδευτικού ύδατος επίσης είναι διαχειρίσιμη την παρούσα περίοδο), θα συνεχίσουν να λιγοστεύουν και σύντομα το νερό θα είναι αγαθό σε έλλειψη. Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με τον συγκεκριμένο ΕΣ δρώντας προληπτικά σε μεγάλο βαθμό αλλά και κατασταλτικά πλέον, είναι αναγκασμένη εκ των πραγμάτων να δράσει αποφασιστικά για προάσπιση των αποθεμάτων νερού. Με αυτό τον τρόπο θα μπορέσει στο μέλλον όχι μόνο να εξασφαλίσει επάρκεια ύδατος για τους κατοίκους της Περιφέρειας, αλλά και να συνδράμει αποφασιστικά σε πιθανό πρόβλημα σε επίπεδο επικράτειας ή και Βαλκανίων.

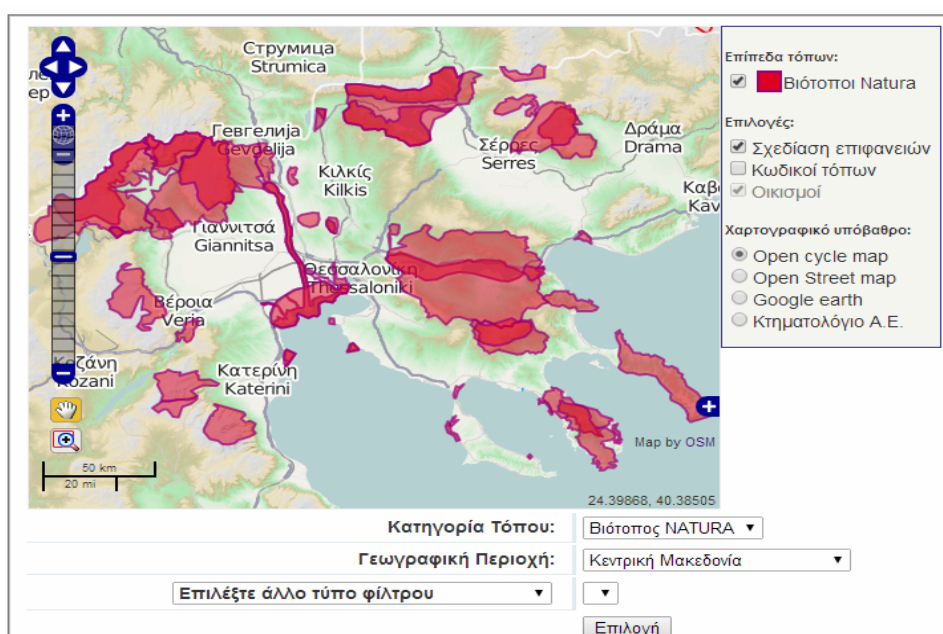
ΕΣ 6γ1: Προστασία και ανάδειξη του οικοπολιτιστικού αποθέματος. Ο ΕΣ θα μπορούσε να συγχωνευθεί με τον ΕΣ 6δ1 καθώς και οι δυο είναι απολύτως αλληλένδετοι. Η επιλογή δε του δείκτη αποτελέσματος δεν είναι η βέλτιστη δυνατή, καθώς είναι γενικόλογη και αόριστη.

ΕΣ 6δ1: Βελτίωση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στην προστασία της βιοποικιλότητας. Προτείνεται η συγχώνευση του ΕΣ 19 με τον ΕΣ 18.

ΕΣ 6ε1: Ανάπλαση και αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος. Ειδικά η Θεσσαλονίκη, αλλά και τα υπόλοιπα αστικά κέντρα υποφέρουν ακόμη, μετά από πολλές δεκαετίες από τα αποτελέσματα της αστυφιλίας και της άναρχης και μη ολοκληρωμένου σχεδιασμού πολεοδόμησης. Η Κρίση έχει επιδεινώσει σημαντικές τις αστικές υποδομές, καθώς τα

συγκροτήματα γραφείων και κατοικιών συντηρούνται από ιδιωτικά κεφάλαια. Ο ΕΣ έχει συμπεριλάβει και έναν αρχικό ΕΣ «Ανάδειξη ελευθέρων χώρων». Οι ελεύθεροι χώροι στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις, έστω και σε επίπεδο μεσαίου μεγέθους, είναι απολύτως αναγκαίοι για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, καθώς από αυτούς κρίνεται η ελκυστικότητα των πόλεων. Οι ελεύθεροι χώροι στις περισσότερες πόλεις της Κεντρικής Μακεδονίας είναι πλέον ελάχιστοι, σε σχέση με τους δομημένους, και οι ανάδειξή τους παίζει κεντρικό ρόλο στην καλύτερη και πιο ανθρώπινη διαβίωση. Στον Ειδικό Στόχο θα μπορούσαν να αναπτυχθούν δράσεις που έχουν να κάνουν με τους αέριους ρύπους και τον αστικό θόρυβο. Οι αέριοι ρύποι υποβαθμίζουν τις πόλεις, που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό κατοίκων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Ο θόρυβος με την σειρά του είναι ο δεύτερος παράγοντας υποβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος. Σημαντικοί οδικοί άξονες πλέον συνυπάρχουν με πυκνοκατοικημένο αστικό ιστό, με αποτέλεσμα η ηχορύπανση να αποτελεί πλέον πρόβλημα εφάμιλλο με τους αέριους ρύπους.

ΕΣ 6στ1: Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για την προστασία του περιβάλλοντος. Αν και εξαιρετικά θελκτικός ο τίτλος, θα πρέπει να γίνει αναφορά σε δράσεις έτσι ώστε να είναι επαρκώς τεκμηριωμένοι. *Ειδικότερη και τεκμηριωμένη αναφορά θα ήταν απαραίτητη, ενώ θα πρέπει να περιγραφεί κι ένας μηχανισμός σύνδεσης των επενδύσεων υπό τον ΕΣ και των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.*

Περιοχές Natura Περιφέρειας ΚΜ, Πηγή: ΕΜΠ

ΑΠ 7 / ΘΣ 7: Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων

Ο Θ.Σ. υιοθετείται στο Πρόγραμμα για την ανάδειξη της Περιφέρειας σε μεταφορικό κόμβο διεθνούς εμβέλειας και την αξιοποίηση της κεντροβαρούς θέσης της στις μακροπεριοχές της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης και της Ανατολικής Μεσογείου», με Επενδυτικές Προτεραιότητες τις (7α) στήριξη πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο ΔΕΔ-Μ και (7β) ενίσχυση περιφερειακής κινητικότητας μέσω σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων πολυτροπικών κόμβων. Η επιλογή του Θ.Σ. και των Ε.Π. αιτιολογείται στο Τμήμα 1.1.2 του Προγράμματος και οι επενδυτικές προτεραιότητες και οι ειδικοί στόχοι αντανακλούν αυτές τις προκλήσεις και ανάγκες.

Οι Επενδυτικές Προτεραιότητες που επιλέγονται τελικώς είναι οι (7α) στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ, (7β) ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων πολυτροπικών κόμβων και (7ε) βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης

και της ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω της ανάπτυξης έξυπνων συστημάτων διανομής, αποθήκευσης και μεταφοράς ενέργειας και μέσω της ενσωμάτωσης σε αυτά της διανεμόμενης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Σε σύγκριση με την πρώτη έκδοση του προγράμματος έχει απαλειφθεί η Επενδυτική Προτεραιότητα (7γ) ανάπτυξη και βελτίωση συστημάτων μεταφοράς φιλικών προς το περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένων συστημάτων χαμηλού θορύβου) και συστημάτων χαμηλών εκπομπών διοξειδίου άνθρακα, οδών εσωτερικής ναυσιπλοΐας και θαλάσσιων μεταφορών, λιμένων, πολυτροπικών συνδέσεων και υποδομών αερολιμένων. Η απάλειψη της δημιουργεί προβληματισμό ως προς το εάν η παρέμβαση του ΠΕΠ στον τομέα των μεταφορών θα υπακούει σε μια σχετικώς ολοκληρωμένη προσέγγιση, όπως επίσης και ως προς το γιατί το ΠΕΠ δεν παρεμβαίνει σε ένα αντικείμενο ουσιαστικά «προσδιοριστικό» όλου του Θεματικού Στόχου, όπως είναι τα πολυτροπικά και φιλικά προς το περιβάλλον συστήματα, πολύ περισσότερο που στο Τμήμα 1.1 ορίζονται ως προτεραιότητες της περιφερειακής στρατηγικής στον τομέα των βιώσιμων μεταφορών: η ολοκλήρωση των μεγάλων οδικών και σιδηροδρομικών αξόνων, που είναι ενταγμένα στα ΔΕΔ-Μ, καθώς και των λιμενικών και αεροπορικών υποδομών ευρωπαϊκού και εθνικού ενδιαφέροντος, η βελτίωση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων με τις υποδομές ΔΕΔ-Μ, μέσω της επέκτασης του προαστιακού σιδηροδρόμου και της βελτίωσης της διασύνδεσης των αστικών και αναπτυξιακών κέντρων της Περιφέρειας, η προώθηση των βιώσιμων και εναλλακτικών αστικών συγκοινωνιών, ειδικά στην μητροπολιτική περιοχή της Θεσσαλονίκης, η προώθηση υποδομών για την ανάδειξη της Θεσσαλονίκης σε διεθνές διαμετακομιστικό κέντρο (π.χ. περαιτέρω ανάπτυξη σχετικών υποδομών λιμανιού, σιδηροδρομικές συνδέσεις με λιμένα και ΒΙΠΕ, δημιουργία εμπορευματικού αεροδρομίου, ενίσχυση των συνδυασμένων μεταφορών) και η αναβάθμιση της οδικής ασφάλειας μέσω της εφαρμογής ολοκληρωμένου σχεδίου για την εξάλειψη μελανών σημείων στο οδικό δίκτυο της ΠΚΜ. Ορίζεται σαφώς ότι ορισμένες από τις προτεραιότητες αυτές θα υλοποιηθούν με αξιοποίηση πόρων και δράσεων του ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» ή/και άλλων μορφών χρηματοδότησης, θα ήταν όμως σκόπιμη (στο ίδιο Τμήμα 1.1) να αιτιολογούνται σαφέστερα (σε μια εξειδίκευση του ΠΕΠ) οι σχετικές συμπληρωματικότητα / συνέργιες.

Σε σύγκριση με την πρώτη υποβληθείσα έκδοση του Προγράμματος έχει προστεθεί η Επενδυτική Προτεραιότητα (7ε) «», προφανώς στα πλαίσια κατανομής έργου μεταξύ του ΠΕΠ και του ΕΠΥΜΠΕΡΑΑ.

Οι τελικοί Ειδικό Στόχοι είναι οι ΕΣ 7α1 «Ολοκλήρωση έργων μεταφορικών υποδομών σχετικών με το ΔΕΔ-Μ», ΕΣ 7β1 «Ολοκλήρωση ενδοπεριφερειακού οδικού δικτύου και σύνδεση αυτού με ΔΕΔ-Μ» και ΕΣ 7ε «Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω της ανάπτυξης έξυπνων συστημάτων διανομής, αποθήκευσης και μεταφοράς ενέργειας και μέσω της ενσωμάτωσης σε αυτά της διανεμόμενης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές». Στον πρώτο περιλαμβάνονται η ολοκλήρωση οδικών και σιδηροδρομικών συνδέσεων, στον δεύτερο η βελτίωση ή κατασκευή περιφερειακών συνδέσεων με τα ΔΕΔ-Μ και η βελτίωση ή επέκταση των ενδοπεριφερειακών μεταφορικών δικτύων, και στον τρίτο η κατασκευή δικτύου διανομής μεσαίας πίεσης και δικτύου διανομής χαμηλής πίεσης και μετρητικών σταθμών φυσικού αερίου. Ως προς τον Ειδικό Στόχο ΕΣ 7ε αξίζει να επισημανθεί ότι

Ως συνολική παρατήρηση, θα μπορούσε να αιτιολογηθεί πληρέστερα η πολύ σημαντική συμμετοχή του Άξονα / Στόχου στο συνολικό προϋπολογισμό του Προγράμματος: 34,97% της συνολικής στήριξης της Ένωσης. Η αιτιολόγηση στο Τμήμα 1.1.2.7 του ΠΕΠ είναι εκτεταμένη αλλά θα μπορούσε να είναι περισσότερο στοχευμένη, ώστε να μην προκύπτει π.χ. η εντύπωση ότι η υλοποίηση των μεταφορικών δικτύων είναι ο κυριότερος παράγων που θα βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της Περιφέρειας ή που θα της επιτρέψει να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της «Ε2020». Οι αρχικές αναφορές σε ολοκλήρωση των κάθετων αξόνων της Εγνατίας, προώθηση της «Σιδηροδρομικής Εγνατίας», «ολοκλήρωση των έργων του Μετρό της Θεσσαλονίκης, ... επεκτάσεις αυτού ... δημιουργία τραμ για την εξυπηρέτηση των μη καλυπτόμενων από το μετρό περιοχών (π.χ. δυτική μητροπολιτική περιοχή της Θεσσαλονίκης) περαιτέρω ανάπτυξη του προαστιακού ...» ορθώς απαλείφθηκαν γιατί μπορούσαν να οδηγήσουν σε σύγχυση τον μη γνώστη των προτεραιοτήτων της Περιφέρειας στον τομέα των μεταφορικών υποδομών: ποιες συγκεκριμένες ανάγκες θα καλύπτονταν κατά προτεραιότητα από το ΠΕΠ, αν επαρκούσαν οι πόροι ώστε οι δράσεις να ολοκληρωθούν λειτουργικά στα χρονικά πλαίσια του Προγράμματος, κ.α.

Παγίως στα ελληνικά ΠΕΠ, στον τομέα που καλύπτει αυτός ο Θεματικός Στόχος, αποδίδεται το σημαντικότερο μέρος των πόρων, είτε διότι ακολουθείται μια πάγια προγραμματική πρακτική είτε διότι οι ανάγκες στον τομέα εξακολουθούν να είναι όντως πολύ σημαντικές είτε διότι καλύπτονται στα επόμενα ΠΕΠ χρηματοδοτικές υποχρεώσεις της προηγούμενης περιόδου (των ΠΕΠ ή των τομεακών ΕΠ). Θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμες, στο ΠΕΠ για την Κεντρική Μακεδονία:

- (α) μια πιο συγκεκριμένη (με λίγα αλλά σημαίνοντα ποσοτικά δεδομένα) αιτιολόγηση της συνεισφοράς του Α.Π. στους αντίστοιχους εθνικούς στόχους ως προς την «Ε2020» και στην αντιμετώπιση εθνικών αναγκών (ιδίως για την Επ. Πρ. (7α)
- (β) μια πιο συγκεκριμένη αναφορά στους τύπους δράσεων, ώστε να καταδειχθεί ότι αυτές προτεραιοποιούνται σε συμφωνία με το περιεχόμενο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων.

Κρίσιμο ζήτημα παραμένει η ανάγκη για συμπληρωματική παρέμβαση του ΕΠ «Υποδομές, Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» και της πρωτοβουλίας «Συνδέοντας την Ευρώπη», χωρίς τις οποίες είναι εμφανώς αδύνατη η κάλυψη των εκτεταμένων αναγκών που εντοπίζονται. Άμεσες αναφορές εν είδει «αιτήματος» προς το ΕΠ «Υποδομές, Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» έχουν τελικώς συμπεριληφθεί.

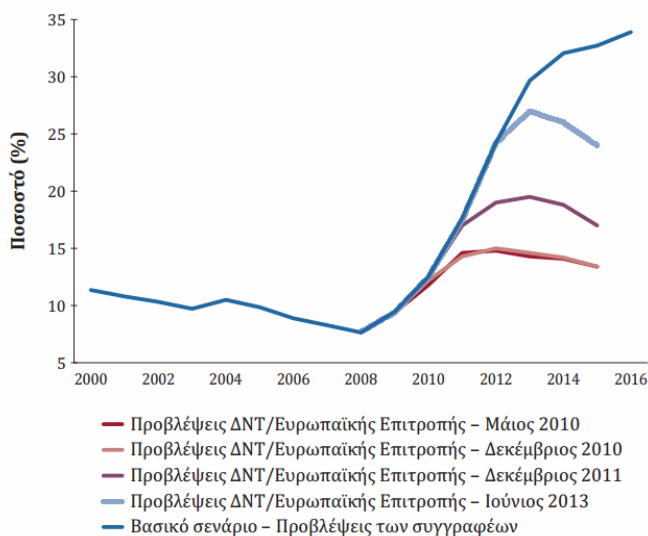
ΑΠ 8 / ΘΣ 8: Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων

Στην τελευταία έκδοση του ΠΕΠ ΚΜ 2014-2020 υπάρχει για πρώτη φορά Άξονας Προτεραιότητας συμβατός με τον ΘΣ 8. Αυτό από μόνο είναι μια εξαιρετική κίνηση στην σωστή κατεύθυνση καθώς ο ΘΣ8 είναι απολύτως απαραίτητος στον ολοκληρωμένο σχεδιασμό του Προγράμματος. Έτσι λοιπόν προτείνονται δράσεις που αφορούν τον ΘΣ 8 καθώς είναι επιβεβλημένο να υπάρξουν δράσεις βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης. Σημαντικό όμως πρόβλημα παραμένει το εξαιρετικά χαμηλό ποσό που δίδεται στον εν λόγω Άξονα. Συνεπώς αν και η Περιφέρεια έχει προχωρήσει σε διευρυμένο σχεδιασμό των δράσεών της, πιθανότατα να υπάρξει πρόβλημα για την ορθή υλοποίησή των.

Σημειώνεται πως η διαρκούσα οικονομική κρίση και ύφεση, συμβάλλουν στην έξαρση προβλημάτων όπως:

- Σημαντική απώλεια θέσεων εργασίας, με μείωση της απασχόλησης και με αλματώδη αύξηση της ανεργίας.
- Ιδιαίτερα έντονη αύξηση της ανεργίας των νέων 15 – 24 ετών και των γυναικών.
- Αύξηση της μακροχρόνιας ανεργίας και έξοδος από την αγορά εργασίας με αποτέλεσμα αύξησης του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού.
- Δυσκολίες των νέων επιστημόνων για ένταξή τους στην αγορά εργασίας και ιδιαίτερα για απασχόληση στο αντικείμενο των σπουδών τους.
- Αδυναμία σύζευξης προσφοράς και ζήτησης εργασίας, ιδιαίτερα αυτή τη περίοδο αναζήτησης εξειδικευμένου προσωπικού από τις επιχειρήσεις.
- Ελλιπής επιχειρηματική αξιοποίηση της προστασίας και ανάδειξης των πολιτιστικών και φυσικών πόρων, για την δημιουργία νέων πηγών απασχόλησης.

Διάγραμμα 6: Ποσοστό ανεργίας, Ελλάδα, 2000-2016

Πηγή: ΙΝΕ ΓΣΕΕ, Οικονομική κρίση και πολιτικές λιτότητας στην Ελλάδα: Ποιες είναι οι προοπτικές;
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΜΙΧΑΛΗΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ και GENNARO ZEZZA

Συνεπώς, αν και δεν αναφέρονται επαρκώς στο νέο Πρόγραμμα, υπάρχουν μεγάλες ανάγκες που προκύπτουν για την επίλυση ή άμβλυνση των μειονεκτημάτων της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας που θα μπορούσαν να επιτευχθούν από τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

ΕΣ-8ii1 Μείωση του αριθμού των νέων εκτός εργασίας και άρση κοινωνικών αποκλεισμών

ΕΣ-8iii1 Αύξηση αριθμού νέων, πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων

ΕΣ-8v1 Ανάπτυξη νέων γνώσεων, εξειδίκευσης και δεξιοτήτων σε τομείς υψηλού περιφερειακού ενδιαφέροντος. Αν και ακολουθούν γενικές παρατηρήσεις στους Ειδικούς Στόχους του εν λόγω ΘΣ, θα πρέπει να τονίσουμε πως ο συγκεκριμένος είναι εξαιρετικά ασαφής.

Λόγω του περιορισμένου προϋπολογισμού, προτείνεται η δημιουργία ενός και μόνο Ειδικού Στόχου, με αποκλειστικό στόχο της μείωσης της Ανεργίας. Ο Ειδικός Στόχος θα μπορούσε να περιλαμβάνει τα εξής:

- Δημιουργία επιχειρήσεων από νέους επιστήμονες (αποφοίτους ΑΕΙ/ΤΕΙ)
- Προώθηση της δυναμικής αυτοαπασχόλησης.
- Αξιοποίηση των προηγούμενων θεματικών στόχων για δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.
- Ένταξη ή/και επανένταξη στην αγορά εργασίας μη οικονομικά ενεργών σε οποιονδήποτε τομέα καταφέρνει να ξεφύγει σταδιακά από την κρίση.
- Πρόληψη και καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας.

ΑΠ 9α / ΘΣ 9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης- ΕΤΠΑ

Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση της φτώχειας

Ο συγκεκριμένος Θεματικός Στόχος βασίζεται σε προτεραιότητα της Ευρώπης 2020. Στο σχεδιαζόμενο νέο Πρόγραμμα για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, ο ΘΣ9 θα συνδυάσει πόρους από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ. Στο πρόγραμμα λαμβάνονται υπόψη τα δραματικά αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης, και αποτυπώνεται σε επίπεδο Προγράμματος ο αριθμός των ατόμων αλλά και των υποπεριοχών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας

(εισόδημα κάτω από το 60% του μέσου όρου της χώρας). Είναι σαφές πως ενώ η συνολική οικονομική πολιτική είναι ευθύνη της Κεντρικής Κυβέρνησης, η Ανάπτυξη (και κατά συνέπεια η καταπολέμηση της φτώχειας) μπορεί να έλθει μέσα από τις Πρωτοβουλίες των Τοπικών Κοινοτήτων. Αυτήν την στιγμή, τα δεδομένα της σχεδίασης είναι πως του περίπου 30% του πληθυσμού της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας, ένα πολύ υψηλό ποσοστό όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά και για την Ευρώπη. Η αποτύπωση και η έρευνα που έχει γίνει ξεκαθαρίζει πως σε επίπεδο Περιφέρειας, παρατηρείται σημαντική αύξηση του αριθμού των περιοχών που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας μεταξύ των ετών 2009 και 2012. Για παράδειγμα το 2009, οι Περιφερειακές Ενότητες Πιερίας και Χαλκιδικής (με ισχυρό τουριστικό ρεύμα) δεν περιλαμβάνουν καμία περιοχή κάτω από το όριο της φτώχειας (επιβεβαίωση ΕΛΣΤΑΤ). Η κατάσταση έχει μεταβληθεί άρδην το 2012, και πλέον όλες οι ΠΕ περιλαμβάνουν φτωχές περιοχές (ΕΛΣΤΑΤ). Δεν προκαλεί έκπληξη πως εξαιτίας της κρίσης, οι περισσότερες περιοχές της Περιφέρειας εμφανίζουν χαμηλότερο μέσο εισόδημα το 2012, σε σύγκριση με το 2009, κάτι που αναμφίβολα θα χειροτέρευσε το 2013 αφού η πτωτική πορεία του ΑΕΠ δεν ανακόπηκε. Επίσης, έχει διαπιστωθεί πως η Περιφέρεια χαρακτηρίζεται από μία άνιση κατανομή των υποδομών υγείας, όπως και της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα, που εντείνει την ανισότητα και την κοινωνική απομόνωση.

Υπάρχει επαρκής τεκμηρίωση ότι οι περισσότερο θιγόμενες είναι οι ορεινές και οι απομακρυσμένες, καθώς και τα αστικά κέντρα στις παραμεθόριες περιοχές. Έχει εντοπιστεί στο πρόγραμμα πως λόγω της κρίσης διευρύνθηκαν οι ευπαθείς ομάδες πληθυσμού που δεν έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας. Εκεί στηρίζεται από το νέο Πρόγραμμα η ανάγκη αφενός για την ανάπτυξη των κλασικών υποδομών στα νοσοκομεία. Ταυτόχρονα στοιχειοθετείται η ανάγκη για προώθηση νέων μοντέλων στον τομέα της περίθαλψης, είναι οι «εξειδικευμένες» δομές υγείας, π.χ. για τη διαχείριση του πόνου, μονάδες τεχνητού νεφρού, κέντρα αποκατάστασης και αποθεραπείας, Μονάδες Ημερήσιας Νοσηλείας στις περιοχές που δεν αυτές απουσιάζουν, μετανοσοκομειακοί ξενώνες σε επιλεγμένες περιοχές για τους ψυχικά ασθενείς, ανάπτυξη Κέντρων Ψυχικής Υγείας σε Τομείς Ψυχικής Υγείας που υστερούν κλπ. Ο σχεδιασμός είναι πλήρης, και συμβαδίζει με την Εθνική Πολιτική στην Υγεία, στον εξορθολογισμό του κόστους και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.

Συμπερασματικά, για την άμβλυνση των ανισοτήτων στις υποδομές, για την προώθηση νέων μοντέλων και για τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας απαιτούνται νέες επενδύσεις. Αυτός είναι και ο λόγος που το ΕΤΠΑ θα συνεισφέρει σημαντικά με τους εξής Ειδικούς Στόχους:

ΕΣ 9 α1: Βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών υγείας και κοινωνικών υποδομών σε αστικές και μειονεκτικές περιοχές και διευκόλυνση της πρόσβασης σ' αυτές ευπαθών κοινωνικών ομάδων

Υπάρχει επαρκής τεκμηρίωση σε επίπεδο Ειδικού Στόχου. Η εθνική πολιτική για εμπροσθοβαρή εφαρμογή του Νέου Προγράμματος ταιριάζει απόλυτα με τον ΕΣ, και θα ανακουφίσει σημαντικά τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες καθώς οι δράσεις αυτές έχουν υψηλό δείκτη απορρόφησης, καθώς και άμεσα αποτελέσματα.

ΕΣ 9γ1: Ενσωμάτωση ευπαθών ατόμων και κοινωνικών ομάδων του πληθυσμού στην αγορά εργασίας

Ο στόχος έτσι όπως περιγράφεται διαφέρει από τους στόχους που είχαν τεθεί στα τρία προηγούμενα προγράμματα. Το ΠΕΠ θα πρέπει όμως να αναφέρει που και γιατί απέτυχαν οι προηγούμενες περίοδοι, και πως αυτό θα αποφευχθεί στην περίοδο 2014-2020, ειδικά υπό το πρίσμα του εξαιρετικά υψηλού ποσοστού ανεργίας. Ο ΕΣ είναι εναρμονισμένος με την Επενδυτική Προτεραιότητα του ΘΣ 9.

ΑΠ 9 / ΘΣ 9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης- ΕΚΤ

Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων κοινοτήτων

Το ΠΕΠ σκοπεύει να στοχεύσει προβλήματα που απαντώνται σε υπο-περιοχές των αστικών κέντρων και σε ορεινές και αγροτικές περιοχές με χαρακτηριστικά εγκατάλειψης (π.χ. πληθυσμιακή συρρίκνωση, γήρανση του πληθυσμού, ανεργία). Η αναζωογόνηση των περιοχών αυτών μέσω νέων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων θα μπορούσε να βελτιώσει το δημογραφικό, την απασχόληση, την ποιότητα ζωής και την τοπική οικονομία.

Κατά συνέπεια τίθενται σε πρώτη προτεραιότητα τα εξής:

Ενεργός κοινωνική ένταξη

Η απασχόληση στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι στα χειρότερα επίπεδα από τον Β' ΠΠ. Συντριπτικό ποσοστό των νέων, ανεξαρτήτου μόρφωσης, γυναικών, μεταναστών βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας.

Ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων ομάδων

Το νέο Πρόγραμμα σχεδιάζει να υλοποιήσει δράσεις για την ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων ομάδων. Οι κοινωνικές ομάδες αυτές είναι οι Ρομά, οι μετανάστες και οι άστεγοι. Υπάρχει μια σημαντική ανάλυση, ειδικά για τους Ρομά που βρίσκονται στην περιφέρεια, ενώ εντοπίζονται επαρκών τα προβλήματά τους, όπως για παράδειγμα, οι κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες αντιμετωπίζουν κατά κανόνα φαινόμενα ρατσισμού και ξενοφοβίας. Προκειμένου να επιτευχθεί η κοινωνική ενσωμάτωση των περιθωριοποιημένων ομάδων σχεδιάστηκε ο Ειδικός Στόχος :

ΕΣ 9i1: Βελτίωση της πρόσβασης στην εκπαίδευση, στην απασχόληση και στον τοπική κοινωνική ζωή περιθωριοποιημένων κοινοτήτων

Και για δυο παραπάνω απαιτούνται ολοκληρωμένα σχέδια παρεμβάσεων, για τα οποία δεν υπάρχει αναφορά ή πρόβλεψη στο ΠΕΠ 2014-2020 ή στο προηγούμενο. Για να είναι μια τέτοια παρέμβαση ολοκληρωμένη πρέπει να βασιστεί σε σωστό σχεδιασμό.

Καταπολέμηση των διακρίσεων και προώθηση της ισότητας

Οι διακρίσεις και οι ανισότητες στις ευκαιρίες θίγουν πρωτίστως τις γυναίκες, τους μετανάστες, τους Γόμα, τα ΑΜΕΑ, τους άστεγους, τους μακροχρόνια άνεργους, τα άτομα σε απόλυτη φτώχεια, φτωχές οικογένειες πολυτέκνων, πρώην φυλακισμένους, άτομα με εξαρτήσεις, ψυχικά ασθενείς κ.α. Για την αντιμετώπιση των κάθε μορφής διακρίσεων και για την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών τίθεται ο κάτωθι Ειδικός Στόχος:

ΕΣ 9ii1: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για τον εντοπισμό και την καταπολέμηση άμεσων, έμμεσων και πολλαπλών διακρίσεων και εμποδίων. Η απόφαση έτσι ώστε στο νέο Πρόγραμμα η Περιφέρεια να επεμβαίνει με ολοκληρωμένες οριζόντιες παρεμβάσεις είναι απολύτως δικαιολογημένη και θεμιτή, καθώς η εμπειρία του παρελθόντος έχει αποδείξει πως αν δεν προχωρήσει η διαχείριση με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, οι αποσπασματικές σε μεγάλο βαθμό δεν επιλύουν συνολικά αλλά σημειακά το πρόβλημα.

Για την προώθηση του στόχου θα αξιοποιηθεί η Επενδυτική Προτεραιότητα του ΘΣ 9 (ΕΚΤ): [9.iii].

Πρόσβαση σε υπηρεσίες

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, και μέσα από την Εθνική Νομοθεσία, αλλά και λόγω του ειδικού ρόλου που προάγεται από την σχέση της με τους πολίτες, είναι υπεύθυνη για την εξατομικευμένη προσέγγιση στα προβλήματα των κατοίκων. Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας έχει εντοπίσει πως μια από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης είναι η διεύρυνση του αριθμού των ατόμων χωρίς πρόσβαση σε ζωτικής σημασίας υπηρεσίες γενικού συμφέροντος (όπως η υγεία), που ταυτόχρονα όχι μόνο είναι απαραίτητες για αξιοπρεπή διαβίωση, αλλά για την επιβίωση. Επίσης όλο και περισσότερα κοινωνικά σύνολα πλήττονται με αποτέλεσμα οι ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (π.χ. μετανάστες, Ρομά, πάσχοντες από ψυχική ασθένεια) να είναι πλέον περισσότερες αφού σύμφωνα με την έρευνα προστέθηκαν και νέες (π.χ. μακροχρόνια άνεργοι, άστεγοι). Δεν υπάρχει αμφιβολία πως υπάρχει πιεστική ανάγκη για υποστήριξη αυτών των ομάδων μέσω νέων δράσεων (π.χ. νέα μοντέλα παροχής υπηρεσιών υγείας, ειδικά προγράμματα για μετανάστες και ψυχικά πάσχοντες). Το νέο Πρόγραμμα σε ένα ακόμη σημείο θα δράσει προληπτικά και σχεδιάζεται να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση σε δράσεις ιατρικής πρόληψης. Επίσης σχεδιάζεται η εφαρμογή ολοκληρωμένης πρόληψης στον τομέα της υγείας, μέσω ειδικών προγραμμάτων αγωγής σε θέματα υγείας. Θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία με άλλα Περιφερειακά Προγράμματα και Εθνικούς Φορείς (πχ ΚΕΕΛΠΝΟ) στα προγράμματα της προληπτικής ιατρικής, προκειμένου να μεταφερθεί πολύτιμη γνώση και να αυξηθούν οι συνέργιες. Οι ΕΣ του Ε.Π. της ΠΚΜ για την πρόσβαση σε υπηρεσίες, αλλά και για την προληπτική δράση είναι:

ΕΣ 9iii1: Βελτίωση της πρόσβασης για όλες τις ευπαθείς ομάδες σε υπηρεσίες υγείας - πρόνοιας και σε υπηρεσίες κοινής ωφέλειας. Οι ευπαθείς ομάδες έχουν αυξηθεί τόσο πολύ μετά την κρίση, που πλέον

δεν μπορεί να γίνει αντιμετώπιση κεντρικά. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση σε επίπεδο Περιφέρειας είναι πλέον επιφορτισμένη για την Διαχείριση Πόρων που σαν στόχο θα έχουν την παροχή απολύτως απαραίτητων αγαθών για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των ευπαθών ομάδων. Πρέπει να αποσαφηνιστεί η έννοια υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, και σε ποιον βαθμό θα παρέχονται αυτές.

Θα αξιοποιηθεί η Επενδυτική Προτεραιότητα του ΘΣ 9 (ΕΚΤ): [9.iv].

Κοινωνική επιχειρηματικότητα

Από στοιχεία της Eurostat εκτιμάται ότι το 10% των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, με 11 εκ. θέσεις εργασίας και 5,9% εργαζόμενους συνολικά απασχολούνται στην Κοινωνική Οικονομία. Η Ελλάδα είναι δυστυχώς πολύ πιο πίσω σε αυτού του είδους την επιχειρηματικότητα, και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση. Η ανυπαρξία επαρκούς θεσμικού πλαισίου για την δημιουργία και λειτουργία Κοινωνικών Επιχειρήσεων δεν αποτελεί πρόβλημα της Περιφέρειας, αλλά συστημικό. Αν και η ΠΚΜ υπολείπεται στα ποσοστά που αναφέρθηκαν προηγούμενων, υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης. Για παράδειγμα, για την αντιμετώπιση της κρίσης δημιουργήθηκαν και δημιουργούνται πολλές νέες κοινωνικές επιχειρήσεις και κοινωνικές συμπράξεις. Με βάση την μέχρι τώρα εμπειρία, στο Πρόγραμμα αναφέρεται πως συνεταιρισμοί παλαιού και νέου τύπου (π.χ. ΚΟΙΣΠΕ) μπορούν να επεκταθούν σε πάρα πολλούς τομείς (π.χ. υγεία, περιβάλλον, ενέργεια, εμπόριο, εκπαίδευση, πολιτισμό, αγροτική και βιοτεχνική παραγωγή, εθελοντισμό κ.α.). Σαν πρόβλημα αναφέρεται η δυσκολία χρηματοδότησης και της τεχνικής στήριξης.

Για το σκοπό αυτό τίθενται οι Ειδικοί Στόχοι:

ΕΣ 9iv1: Προώθηση επενδύσεων επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας. Μεγάλο πρόβλημα είναι η αποσαφήνιση του όρου «επένδυση» στις κοινωνικές επιχειρήσεις. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις θα αντιμετωπίσουν αναμφίβολα υψηλή δυσπιστία από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, σε βαθμό τέτοιο που η πρόσβαση σε κεφάλαια θα είναι μηδενική. Προτείνεται η εξέταση και η δημιουργία ενός χρηματοδοτικού «εργαλείου» (financial tool) για την εκπλήρωση του ΕΣ 26 (εξέταση του μοντέλου micro-finance).

ΕΣ 9v1: Αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την ένταξη στην αγορά εργασίας ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι ένας τρόπος ανάπτυξης του επιχειρείν που θα μπορούσε να βοηθήσει μεγάλο πλήθος ανθρώπων να (ξανα)μπει στην αγορά εργασίας. Αυτό μπορεί να γίνει και κεντρικά, μέσα θεσμικών παρεμβάσεων, αλλά κυρίως σε Περιφερειακό Επίπεδο, όπου η Τοπική Αυτοδιοίκηση βρίσκεται εγγύτερα στον άνθρωπο.

Οι ΕΣ εντάσσονται στην Επενδυτική Προτεραιότητα 9.v του ΘΣ 9 (ΕΚΤ) και 9.γ του ΘΣ 9 (ΕΤΠΑ).

Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης

Το νέο Πρόγραμμα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας εισάγει την λογική των παρεμβάσεων στα πλαίσια των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων που ξεκινούν με Τοπική Πρωτοβουλία (Community Led Local Development, CLLD). Στην Περιφέρεια υπάρχουν ειδικές χωρικές ενότητες (π.χ. υποβαθμισμένες αστικές περιοχές, μειονεκτικές ορεινές και αγροτικές περιοχές, παραμεθόριες περιοχές) που αντιμετωπίζουν πολλαπλά προβλήματα, τα οποία απαιτούν μία ολοκληρωμένη προσέγγιση, οι οποίες αναδείχθηκαν μέσω έρευνας (στοιχειοθετημένη στρατηγική παρέμβαση). Η σχετική έρευνα, όπως έγινε και για άλλες παρεμβάσεις στον ίδιο Θεματικό Στόχο, απέδειξε πως οι περιοχές που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας αυξήθηκαν σημαντικά κατά το διάστημα 2009-2012, χωρίς φυσικά να προβλέπεται κάτι καλύτερο για το 2013. Η Περιφέρεια προβάλλει την θετική εμπειρία των Τοπικών Σχεδίων για την Απασχόληση (ΤοπΣΑ), που ουσιαστικά κατέδειξε ότι ολοκληρωμένες πολυθεματικές παρεμβάσεις (εκεί εντάσσονται και οι παρεμβάσεις CLLD) μπορούν να καλύψουν σημαντικές ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων και να ενισχύσουν την τοπική ανάπτυξη. Απαιτείται περαιτέρω εμβάθυνση και σχεδιασμός των δράσεων CLLD. Κάτι τέτοιο πρέπει να γίνει αμέσως μόλις δοθεί το πλαίσιο στο οποίο θα υλοποιηθούν οι σχετικές δράσεις. Τα ΤοΠΣΑ αν και επιτυχημένα σε επίπεδο Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, δεν μπορούν να συγκριθούν ούτε κατ' ελάχιστο με τα CLLD. Απαιτείται μια πολύ πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση των CLLD, και σίγουρα δεν πρέπει να αντιμετωπιστούν σαν συνέχεια άλλων, εμφανώς αποτυχημένων πρακτικών. Στο πλαίσιο αυτό τίθενται οι ΕΣ:

ΕΣ 9vi1: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τοπικού ή περιφερειακού χαρακτήρα για ενδογενή τοπική ανάπτυξη και άρση των τοπικών ανισοτήτων και αδυναμιών. Βεβαίως, ο ειδικός στόχος θα πρέπει να αναφέρεται σε παρεμβάσεις τοπικού χαρακτήρα για να είναι CLLD, αλλιώς σε περιφερειακό επίπεδο μάλλον πρέπει να μιλήσουμε για «αναπτυξιακό» εργαλείο.

Οι ΕΣ θα επιδιωχθούν με αξιοποίηση των Επ. Πρ. του ΘΣ 9: [9.δ] (ΕΤΠΑ) και [9.vi] (ΕΚΤ). Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε πως ο εν λόγω Ειδικός Στόχος θα έπρεπε να έχει χρηματοδότηση και από το ΕΤΠΑ. Το CLLD αν και εμφανίζεται να είναι περισσότερο κοντικό στο ΕΚΤ, μπορεί να απορροφήσει χρήματα και από το ΕΤΠΑ, για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων της κάθε περιοχής.

ΑΠ 10 / ΘΣ 10: Επένδυση στην εκπαίδευση και κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και στη δια βίου μάθηση

Επενδύσεις στην εκπαίδευση και δια βίου μάθηση

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ακολουθεί την επίσημη εθνική πολιτική για προσέγγιση των δεικτών εκπαίδευσης της στρατηγικής Ευρώπη 2020 (πρόωρη εγκατάλειψη της σχολικής εκπαίδευσης 9,7%, τριτοβάθμια εκπαίδευσης 32%). Μέσω έρευνας έχει διαπιστωθεί πως οι σχετικές επιδόσεις στην Περιφέρεια υπολείπονται των στόχων αυτών. Συνεπώς, περίπου 27% εκτιμάται ότι ανέρχεται το ποσοστό των ατόμων μεταξύ 30-34 ετών που αποφοίτησε από ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ γύρω στο 12,5% υπολογίζεται ο αριθμός των μαθητών που εγκατέλειψαν το σχολείο (2011). Αυτή την στιγμή δεν υπάρχει εικόνα για νεότερες χρονιές, αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία πως η κρίση επιδείνωσε την κατάσταση. Στο νέο Πρόγραμμα επιβεβαιώνεται η καλή κατάσταση στον τομέα των υποδομών. Με βάση την Μεταρρύθμιση του Καλλικράτη, αλλά και από παλαιότερες σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις, η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι υπεύθυνη για τις Υποδομές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Εκεί η Περιφέρεια τα έχει καταφέρει μάλλον καλά τηρουμένων των αναλογιών, αφού σε σύγκριση με τον μέσο όρο της χώρας, αναφέρεται πως το επίπεδο εκπαίδευσης και οι σχετικές υποδομές της ΠΚΜ κρίνονται, ως ικανοποιητικές. Αυτό το γεγονός όμως δεν μειώνει την σημασία της διαπίστωσης πως υπάρχουν ακόμη φαινόμενα όπως η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου σε βαθμό μεγαλύτερο του αποδεκτού (που σε μια ιδανική περίπτωση θα ήταν μηδενικός), σημαντικά ποσοστά αναλφάβητων (ενώ πλέον βρισκόμαστε στην 2^η δεκαετία του 21^{ου} αιώνα), χαμηλή συμμετοχή στην επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση, μειωμένη ως ανύπαρκτη συμμετοχή στη δια βίου εκπαίδευση, προβληματική πρόσβαση στο σχολείο παιδιών από απομακρυσμένες περιοχές, κ.α. Τα παραπάνω δεν μπορούν να υποστηριχτούν/αντιμετωπιστούν από την σχετική επάρκεια των υποδομών.

Με ιδιαίτερη αναφορά τίθεται σε επίπεδο προγράμματος το γεγονός που έφερε η οικονομική κρίση στα σχολεία, το ζήτημα του υποσιτισμού πολλών μαθητών στο σχολείο. Επίσης, λόγω των κεντρικά εφαρμοζόμενων κεντρικών πολιτικών, που αποτελούν μνημονιακές υποχρεώσεις, και περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, υπάρχει μεγάλη μείωση των λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών των εκπαιδευτικών υποδομών, κατάσταση που θέτει σε κίνδυνο την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών παιδείας.

Στο νέο Πρόγραμμα είναι σαφές πως η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί πυλώνα στον σχεδιασμό της για την έξοδο από την κρίση. Μέσα από την δια βίου μάθηση και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, σχεδιάζεται και η αλλαγή του παραγωγικού προτύπου της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Από τα στοιχεία του ΟΑΕΔ γίνεται κατανοητό πως τα ποσοστά ανεργίας είναι υψηλότερα στους έχοντες χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και στους ανειδίκευτους, καθώς ο δευτερογενής τομέας της οικονομίας που θα μπορούσε να τους προσφέρει θέσεις έχει δεχτεί το μεγαλύτερο πλήγμα από την κρίση. Υπάρχει επίσης τεκμηρίωση πως η ποιοτική επαγγελματική και συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση στην Περιφέρεια είναι σε πολύ χαμηλό επίπεδο. Εκεί θα μπορούσε να βασιστεί η κάλυψη θέσεων στον τομέα των υπηρεσιών (ποιοτικός τουρισμός για παράδειγμα). Προτείνεται να δοθούν περισσότερες πιθανές δράσεις για την επίτευξη του στόχου αυτού.

Στο νέο Πρόγραμμα γίνεται σαφές πως προτεραιότητα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για υψηλής ποιότητας υποδομές εκπαίδευσης είναι η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, και ιδιαίτερα στους τομείς των εργαστηρίων βιβλιοθηκών, εξοπλισμών για την ανάπτυξη τεχνικών δεξιοτήτων, των

ΤΠΕ και της ψηφιακής μάθησης, εργαστηρίων κ.α. Η Περιφέρεια θεωρεί ότι, με δεδομένη την στενότητα των πόρων, θα πρέπει να γίνουν επιλογές και να ενισχυθούν δράσεις που θα παράγουν αποτέλεσμα (π.χ. ενίσχυση των υποδομών για νηπιαγωγεία σε όλη την ΠΚΜ και πρωτοβάθμια-δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο για την εξάλειψη της διπλοβάρδιας, μικρή ενίσχυση στην τριτοβάθμια για εξοπλισμούς, επίλυση σημειακών προβλημάτων κτιριακών εγκαταστάσεων π.χ. κτήριο Διεθνούς Πανεπιστημίου, εγκαταστάσεις εμπορικού ναυτικού κλπ.). Όλα τα παραπάνω είναι απολύτως συμβατά με τις κεντρικές υποδείξεις του Υπουργείου Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης, και προφανώς θα υπάρξει συντονισμός πολιτικών.

Κατά συνέπεια οι ΕΣ του Ε.Π. της ΠΚΜ στον τομέα αυτόν είναι:

ΕΣ 10α1: Ανάπτυξη σύγχρονων υποδομών εκπαίδευσης (αντικατέστησε τον ΕΣ 35: Ανάπτυξη σύγχρονων υποδομών εκπαίδευσης, με έμφαση στην επαγγελματική εκπαίδευση). Μέχρι πρότινος, το νέο Πρόγραμμα έδινε ιδιαίτερη έμφαση στην επαγγελματική εκπαίδευση. Τώρα η Περιφέρεια διευρύνει τον σχεδιασμό αν και μάλλον παραμένει στην κατεύθυνση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Σε ότι αφορά τον εν λόγω στόχο, θα μπορούσε μέσω σχεδιασμού CLLD θα μπορούσε να προχωρήσει η σχεδίαση ενός επαγγελματικού σχολείου εστιασμένο στις ειδικές ανάγκες της Περιφέρειας (vocational training), όπως π.χ. την δημιουργία μια υποδομής τουριστικής εκπαίδευσης στην Χαλκιδική ή την Πιερία, κοντά στους τουριστικούς προορισμούς, που θα υπήρχε παραγωγή έμπειρων στελεχών τουριστικών επαγγελμάτων.

Στο Πρόγραμμα δεν υπάρχει πλέον πρόβλεψη για την ανάπτυξη της Δια Βίου Μάθησης. Οι σχετικές υποδομές (κυρίως άυλες) είναι πράγματι ανύπαρκτες. Προτείνεται η προσθήκη σχετικού ΕΣ, καθώς η Περιφέρεια πρέπει να εξετάσει αν η χαμηλή διείσδυση της δια βίου μάθησης είναι θέμα υποδομών ή ανυπαρξίας σχετικής κουλτούρας. Επίσης θα πρέπει να γίνει βαθύτερη διερεύνηση αν είναι πραγματικά αναγκαίες νέες υποδομές, ή επέκταση/κοινή χρήση ήδη υφιστάμενων υποδομών, με παράλληλη επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό και κατάρτιση. Στην συγκεκριμένη περίπτωση θα πρέπει να εξεταστεί συμβατότητα και συνέργιες από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΥΠΔΒΜ σε επίπεδο συνεργασίας ή εκχώρησης πόρων (ΕΚΤ). Περισσότερες νέες υποδομές θα προσθέσουν διαρκή κόστη ενώ δεν χρειάζεται κάτι τέτοιο, αλλά μια εκτεταμένη χρήση υπηρεσιών (services) και άυλων επενδύσεων στον τομέα θα ήταν περισσότερο από χρήσιμη.

Ο ΕΣ είναι συναφής με την Επενδυτική Προτεραιότητα του ΘΣ 10 (ΕΤΠΑ): «Επενδύσεις στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και δια βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης» (ΕΤΠΑ).

Περαιτέρω, αναλύεται η σκοπιμότητα που θα είχε η υιοθέτηση στο Πρόγραμμα και του Θεματικού Στόχου 11.

ΘΣ 11: Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών και των φορέων, καθώς και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης

Στο νέο Πρόγραμμα γίνεται αναφορά στον ΘΣ11, χωρίς όμως κάτι περισσότερο. Λόγω του ότι ο εν λόγω στόχος είναι απολύτως απαραίτητος για την βελτίωση της Δημόσιας Διοίκησης, θα πρέπει να υπάρξει εκχώρηση Π/Υ από το σχετικό Τομεακό Πρόγραμμα. Όπως και σε άλλες περιπτώσεις προηγουμένων, οι δράσεις υπό τον ΘΣ 11 θα πρέπει έστω να αναφερθούν επιγραμματικά. Προτείνεται λοιπόν η εξέταση της σκοπιμότητας εισαγωγής των παρακάτω στοιχείων στο Πρόγραμμα.

Ο 11ος Θεματικός Στόχος των ΕΔΕΤ έχει επιλεγεί για να συμβάλλει στο Στρατηγικό Στόχο της Περιφέρειας με την κατά το μέγιστο δυνατό εξυπηρέτηση ή / και κάλυψη των αναπτυξιακών αναγκών των υπηρεσιών εντός της Περιφέρειας, όπως αυτές προκύπτουν από τις αναπτυξιακές ανισότητες ή / και αναπτυξιακά μειονεκτήματα του Δημοσίου. Οι βασικότερες ανάγκες που θα καλυφθούν στον Θ.Σ. 11, πολύ συνοπτικά είναι οι εξής:

- Η αναδιάρθρωση και κατάλληλη στελέχωση δημόσιων υπηρεσιών που εμπλέκονται στην εφαρμογή των προγραμμάτων, αλλά και εκείνων για την εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων.

- Ο εκσυγχρονισμός λειτουργίας των υπηρεσιών, τόσο εκείνων που εμπλέκονται στην εφαρμογή των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, όσο & εκείνων για την εξυπηρέτηση των πολιτών & των επιχειρήσεων.
- Η ενδυνάμωση των υπηρεσιών της Περιφέρειας, φορείς οι οποίοι έχουν αναλάβει την υλοποίηση έργων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων (Δικαιούχοι), αλλά και την εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων.

Τα κυριότερα αποτελέσματα που αναμένονται στο πλαίσιο αυτού του Στόχου, με την εφαρμογή / υλοποίηση των αντίστοιχων επενδυτικών προτεραιοτήτων και τύπων δράσεων είναι τα εξής:

- Σμίκρυνση του χρόνου ανταπόκρισης των υπηρεσιών στις απαιτήσεις των έργων.
- Μείωση γραφειοκρατικών διαδικασιών στη προετοιμασία υλοποίησης και διαχείρισης των έργων, συγχρηματοδοτούμενων ή μη.
- Εξασφάλιση τήρησης της Αρχής της Χρηστής Δημοσιονομικής Διαχείρισης.
- Βελτίωση επιπέδου ποιότητας των υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Τα προαναφερόμενα αναμενόμενα αποτελέσματα θα επιδιωχθούν με την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση των αμέσως πιο κάτω αναφερόμενων επενδυτικών προτεραιοτήτων, μέσω των ενδεικτικά αναφερόμενων τύπων δράσεων, ανά επενδυτική προτεραιότητα, με την συγχρηματοδότηση του αντίστοιχου ΕΔΕΤ, στο πλαίσιο αντίστοιχων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Οι προτεινόμενοι ως προς το Πρόγραμμα Ειδικοί στόχοι είναι:

- Μείωση του χρόνου διεκπεραίωσης των διοικητικών και διαχειριστικών διαδικασιών.
- Βελτίωση των διαδικασιών διοίκησης και διαχείρισης.
- Δυνατότητα άμεσης πρόσβασης και εξυπηρέτησης των κατοίκων και επισκεπτών στις βασικές υπηρεσίες των Δήμων της Περιφέρειας.

Ενδεικτικοί τύποι πράξεων για την επίτευξη των ειδικών στόχων θα μπορούσαν να είναι οι κάτωθι:

- α) Ενίσχυση του εξοπλισμού των υπηρεσιών δημοσίων φορέων της Περιφέρειας..
- β) Δημιουργία και χρήση σύγχρονων τυποποιημένων εργαλείων επικοινωνίας με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις (στόχος το 90% των υποθέσεων να.

Τα παραπάνω είναι συμβατά με την επενδυτική προτεραιότητα του ΕΤΠΑ «Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών που συνδέονται με την υλοποίηση του ΕΤΠΑ ή/και του Ταμείου Συνοχής, καθώς επίσης για την υποστήριξη ενεργειών όσον αφορά στη θεσμική ικανότητα και την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης που υποστηρίζεται από το ΕΚΤ». Ταυτόχρονα η Περιφέρεια θα μπορούσε να εκτελέσει και δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ υπό τους εξής Ειδικούς Στόχους:

- Μείωση του χρόνου διεκπεραίωσης γενικών διαδικασιών δημόσιας διοίκησης.
- Βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Βελτίωση γνώσεων ικανοτήτων και συμπεριφορών.

Ενδεικτικοί τύποι δράσεων για την επίτευξη των ειδικών στόχων

- α) Θεσμική και διοικητική απλούστευση των διαδικασιών δημόσιας διοίκησης.
- β) Κατάρτιση, εκπαίδευση των στελεχών της δημόσιας διοίκησης.
- γ) Στελεχιακή ενδυνάμωση των Περιφερειακών και τοπικών υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης με επιχορηγούμενο προσωπικό ορισμένου χρόνου και έργου.

Τα παραπάνω είναι συμβατά με την Επενδυτική Προτεραιότητα του ΕΚΤ «Ανάπτυξη ικανοτήτων των εμπλεκόμενων στην παροχή υπηρεσιών απασχόλησης, εκπαίδευσης και κοινωνικών πολιτικών, καθώς και τομεακά και χωρικά σύμφωνα για κινητοποίηση υπέρ των μεταρρυθμίσεων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο».

ΠΙΝΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ

Τα παραπάνω πορίσματα συνοψίζονται / ομαδοποιούνται κατά τα συμβατικά απαιτούμενα Αξιολογητικά Ερωτήματα:

- Εάν οι ανάγκες και προκλήσεις είναι συνεπείς ως προς τους στόχους της Ευρώπης 2020, τις ανά χώρα συστάσεις, το ΕΣΠΑ και το ΕΠΜ.
 - Εάν οι επενδυτικές προτεραιότητες και ειδικοί στόχοι αντανakλούν τις προκλήσεις και ανάγκες
 - Συγκεκριμένη αναφορά στις επιδόσεις της Περιφέρειας ως προς τους στόχους «Ε2020» και την συνεισφορά της στους εθνικούς
 - Δικαιολόγηση συγκεκριμένων προκλήσεων-αναγκών και σε περίπτωση απόκλισης από τις εθνικές, δεδομένα που την υποστηρίζουν
 - Εάν οι ανάγκες και προκλήσεις μεταφράζονται με συνεπή τρόπο σε θεματικούς στόχους, επενδυτικές προτεραιότητες και ειδικούς στόχους.
 - Εάν αποδίδεται ανάλογο βάρος στις επενδυτικές προτεραιότητες του ΠΕΠ και εάν οι ειδικοί στόχοι είναι επαρκώς διατυπωμένοι ώστε να καταδεικνύουν πως το ΠΕΠ θα συνεισφέρει στους στόχους της Ε2020 και στην αντιμετώπιση εθνικών/ περιφερειακών αναγκών
 - Εάν βασικές ανάγκες αποκλείονται από την στρατηγική του ΠΕΠ, το σκεπτικό της επιλογής, σε σχέση με άλλες εθνικές/ περιφερειακές παρεμβάσεις/ προγράμματα που θα τις προσεγγίσουν, παραπέμποντας σε συμπληρωματική ανάλυση
 - Πιθανή αναγκαία αναδιάταξη των αναλύσεων με σαφή ορισμό αναγκών ανά Θεματικό Στόχο του Κοινού Πλαισίου Στρατηγικού Πλαισίου
 - Εξέταση βάσει της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης,
- και εκτιμάται η αντιστοιχία στόχων, προκλήσεων και αναγκών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ ΣΤΟΧΩΝ, ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ, ΑΝΑΓΚΩΝ

ΝΑΙ – Μ (μερικώς) – Σ.Ο. (σοβαρές ελλείψεις) - ΟΧΙ									
Ως προς: Ειδικό Στόχο	Εάν οι ανάγκες και προκλήσεις είναι συνεπείς ως προς τους στόχους της Ευρώπης 2020, τις ανά χώρα συστάσεις, το ΕΣΠΑ και το ΕΠΜ.	Εάν οι επενδυτικές προτεραιότητες και ειδικοί στόχοι αντανakλούν τις προκλήσεις και ανάγκες	Συγκεκριμένη αναφορά στις επιδόσεις της Περιφέρειας ως προς τους στόχους «Ε2020» και την συνεισφορά της στους εθνικούς	Δικαιολόγηση συγκεκριμένων προκλήσεων-αναγκών και σε περίπτωση απόκλισης από τις εθνικές, δεδομένα που την υποστηρίζουν	Εάν οι ανάγκες και προκλήσεις μεταφράζονται με συνεπή τρόπο σε θεματικούς στόχους, επενδυτικές προτεραιότητες και ειδικούς στόχους.	Εάν αποδίδεται ανάλογο βάρος στις επενδυτικές προτεραιότητες του ΠΕΠ και εάν οι ειδικοί στόχοι είναι επαρκώς διατυπωμένοι ώστε να καταδεικνύουν πως το ΠΕΠ θα συνεισφέρει στους στόχους της Ε2020 και στην αντιμετώπιση εθνικών/ περιφερειακών αναγκών	Εάν βασικές ανάγκες αποκλείονται από την στρατηγική του ΠΕΠ, το σκεπτικό της επιλογής, σε σχέση με άλλες εθνικές/ περιφερειακές παρεμβάσεις/ προγράμματα που θα τις προσεγγίσουν, παραπέμποντας σε συμπληρωματική ανάλυση	Πιθανή αναγκαία αναδιάρθρωση των αναλύσεων με σαφή ορισμό αναγκών ανά Θεματικό Στόχο του Κοινού Πλαισίου Στρατηγικού Πλαισίου	Εξέταση βάσει της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
Α.Π. 1 / Θ.Σ. 1									
Ε.Σ. 1α1	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ		ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Ε.Σ. 1β1	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ		ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Ε.Σ. 1β2	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ		ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Α.Π. 2 / Θ.Σ. 2									
Ε.Σ. 2β1	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ		ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Ε.Σ. 2β2	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ		ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Ε.Σ. 2γ1	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ		ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Α.Π. 3 / Θ.Σ. 3									
Ε.Σ. 3α1	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ		ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Ε.Σ. 3γ1	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ		ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Ε.Σ. 3δ1	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ		ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Α.Π. 4 / Θ.Σ. 4									
Ε.Σ. 4γ1	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ		Μ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Ε.Σ. 4ε1	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ		Μ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Α.Π. 5 / Θ.Σ. 5									
Ε.Σ. 5α1	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ		ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Α.Π. 6 / Θ.Σ. 6									

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική Εκθεση Αξιολόγησης

Ε.Σ. 6β1	NAI	NAI	M		M	M	OXI	M	NAI
Ε.Σ. 6γ1	NAI	NAI	M		M	M	OXI	M	NAI
Ε.Σ. 6δ1	NAI	NAI	M		M	M	OXI	M	NAI
Ε.Σ. 6ε1	NAI	NAI	M		M	M	OXI	M	NAI
Ε.Σ. 6στ1	NAI	NAI	M		M	M	OXI	M	NAI
Α.Π. 7 / Θ.Σ. 7									
Ε.Σ. 7α1	NAI	NAI	M		NAI	OXI	OXI	NAI	OXI
Ε.Σ. 7β1	M	M	OXI		M	OXI	OXI	NAI	OXI
Ε.Σ. 7ε1	NAI	NAI	M		M	OXI	OXI	NAI	OXI
Α.Π.8 / Θ.Σ. 8									
Ε.Σ. 8ii1	NAI	NAI	M		NAI	OXI	OXI	NAI	OXI
Ε.Σ. 8iii1	M	M	OXI		M	OXI	OXI	NAI	OXI
Ε.Σ. 8v1	NAI	NAI	M		M	OXI	OXI	NAI	OXI
Α.Π. 9α / Θ.Σ. 9									
Ε.Σ. 9α1	NAI	NAI	M		NAI	M	OXI	M	NAI
Ε.Σ. 9γ1	NAI	NAI	M		M	M	OXI	M	NAI
Α.Π. 9 / Θ.Σ. 9									
Ε.Σ. 9i1	NAI	NAI	M		M	M	OXI	M	NAI
Ε.Σ. 9ii1	NAI	NAI	M		M	M	OXI	M	NAI
Ε.Σ. 9iii1	NAI	NAI	M		M	M	OXI	M	NAI
Ε.Σ. 9iv1	NAI	NAI	M		M	M	OXI	M	NAI
Ε.Σ. 9v1	NAI	NAI	M		NAI	M	OXI	M	NAI
Ε.Σ. 9vi1	NAI	NAI	M		NAI	M	OXI	M	NAI
Α.Π. 10 / Θ.Σ. 10									
Ε.Σ.10α1	NAI	NAI	M		NAI	M	OXI	M	NAI

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΣΤΟΧΩΝ

Το ΠΕΠ υποδεικνύει εσωτερική συνοχή. Στις παρακάτω Μήτρες γίνεται μια πρώτη αξιολόγηση της εσωτερικής συνοχής σε επίπεδο Θεματικού Στόχου. Σε ότι αφορά την εσωτερική συνοχή:

- Οι στόχοι συνδέονται μεταξύ τους, και όλοι μαζί δημιουργούν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για το Αναπτυξιακό Άλμα που σχεδιάζει η Περιφέρεια. Η συμπληρωματικότητα ανάμεσά τους (και σε επίπεδο Θεματικής Προτεραιότητας) φαίνεται και στην προηγούμενη ανάλυση σε επίπεδο Ειδικού Στόχου.
- Ο τρόπος με τον οποίο έχουν επιλεγεί οι στόχοι και οι Θεματικές Προτεραιότητες που εμπλέκονται, εμφανίζεται να δημιουργούν το λεγόμενο «μίγμα πολιτικής». Καμία πολιτική όμως δεν θα ήταν πλήρης αν η Περιφέρεια δεν συμπεριλάβει στο ΠΕΠ και τους ΘΣ 8 και 11. Ο Θ.Σ. 8 τελικά επελέγη.

ΜΗΤΡΑ 1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ (ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΑΝΑ Α.Π.) του ΠΕΠ

Ε (επαρκής) – Μ (μερική) – Α (ανεπαρκής) – ΟΧΙ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1

Θ.Σ. / Ειδικό Στόχοι	Ε.Σ. 1α1	Ε.Σ. 1β1	Ε.Σ. 1β2
Θ.Σ. 1	Ε.Σ. 1α1	Ε	Ε
	Ε.Σ. 1β1	Ε	Ε
	Ε.Σ. 1β2	Ε	Ε

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2

Θ.Σ. / Ειδικό Στόχοι	Ε.Σ. 2β1	Ε.Σ. 2β2	Ε.Σ. 2γ1
Θ.Σ. 2	Ε.Σ. 2β1	Ε	Ε
	Ε.Σ. 2β2	Ε	Ε
	Ε.Σ. 2γ1	Ε	Ε

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3

Θ.Σ. / Ειδικό Στόχοι	Ε.Σ. 3α1	Ε.Σ. 3γ1	Ε.Σ. 3δ1	Ε.Σ. 3δ2
Θ.Σ. 3	Ε.Σ. 3α1	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 3γ1	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 3δ1	Ε	Ε	Ε

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4

Θ.Σ. / Ειδικό Στόχοι	Ε.Σ. 4γ1	Ε.Σ. 4ε1
Θ.Σ. 4	Ε.Σ. 4γ1	Ε
	Ε.Σ. 4ε1	Ε

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 5

Θ.Σ. / Ειδικό Στόχοι	Ε.Σ. 14
Θ.Σ. 5	Ε.Σ. 5α1

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 6

Θ.Σ. / Ειδικό Στόχοι	Ε.Σ. 6β1	Ε.Σ. 6γ1	Ε.Σ. 6δ1	Ε.Σ. 6ε1	Ε.Σ. 6στ1
Θ.Σ. 6	Ε.Σ. 6β1	Ε	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 6γ1	Ε	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 6δ1	Ε	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 6ε1	Ε	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 6στ1	Ε	Ε	Ε	Ε

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 7

Θ.Σ. / Ειδικό Στόχοι	Ε.Σ. 7α1	Ε.Σ. 7β1	Ε.Σ. 7β2
Θ.Σ. 7	Ε.Σ. 7α1	Ε	Α
	Ε.Σ. 7β1	Ε	Α
	Ε.Σ. ε1	Α	Α

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 8

Θ.Σ. / Ειδικό Στόχοι	Ε.Σ. 8ii1	Ε.Σ. 8iii1	Ε.Σ. 8v1
Θ.Σ. 8	Ε.Σ. 8ii1	Ε	Ε
	Ε.Σ. 8iii1	Ε	Ε
	Ε.Σ. 8v1	Ε	Ε

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 9

Θ.Σ. / Ειδικό Στόχοι	ΕΣ 9α1	ΕΣ 9γ1	ΕΣ 9i1	ΕΣ 9ii1	ΕΣ 9iii1	ΕΣ 9iv1	ΕΣ9 v1	ΕΣ 9vi1
Θ.Σ. 9	Ε.Σ. 9α1	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 9γ1	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 9i1	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 9ii1	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 9iii1	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 9iv1	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 9v1	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε
	Ε.Σ. 9vi1	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε

Ο Θ.Σ. 10 έχει μόνον ένα Ειδικό Στόχο.

Οι Στόχοι του ΠΕΠ κατατάσσονται ακολούθως σε διακριτές κατηγορίες: (α) Στόχοι με υψηλό βαθμό επίδρασης στην επίτευξη άλλων στόχων, που μπορούν να θεωρηθούν ότι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την συνολική επίτευξη των στόχων του προγραμματισμού, (β) Ευαίσθητοι στόχοι, οι οποίοι εξαρτώνται σε υψηλό βαθμό από την επίτευξη στόχων κατώτερων ιεραρχικών επιπέδων, (γ) Στρατηγικοί Στόχοι, οι οποίοι χαρακτηρίζονται τόσο από υψηλό βαθμό επίδρασης όσο και από υψηλή ευαισθησία (δ) Ουδέτεροι στόχοι, οι οποίοι έχουν υψηλό βαθμό ανεξαρτησίας από την επίτευξη άλλων στόχων.

ΜΗΤΡΑ 2. ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΕΠ ΣΕ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

Θ.Σ. / Ειδικό Στόχοι	Υψηλή επίδραση	Ευαίσθητοι	Στρατηγικοί	Ουδέτεροι	Αδιευκρίνιστο
Θ.Σ. 1	ΕΣ 1α1		Χ		
	ΕΣ 1β1	Χ			
	ΕΣ 1β2			Χ	
Θ.Σ. 2	ΕΣ 2β1	Χ			
	ΕΣ 2β2	Χ			
	ΕΣ 2γ1	Χ			
Θ.Σ. 3	ΕΣ 3α1	Χ			
	ΕΣ 3γ1	Χ			
	ΕΣ 3δ1		Χ		
Θ.Σ. 4	ΕΣ 4γ1		Χ		
	ΕΣ 4ε1		Χ		
Θ.Σ. 5	ΕΣ 5α1			Χ	
Θ.Σ. 6	ΕΣ 6β1	Χ			
	ΕΣ 6γ1			Χ	
	ΕΣ 6δ1	Χ			
	ΕΣ 6ε1	Χ			
	ΕΣ 6στ1	Χ			
Θ.Σ. / Ειδικό Στόχοι	Υψηλή επίδραση	Ευαίσθητοι	Στρατηγικοί	Ουδέτεροι	Αδιευκρίνιστο

Θ.Σ. 7	ΕΣ 7α1			X		
	ΕΣ 7β1				X	
	ΕΣ 7 ε1		X			
Θ.Σ. 8	ΕΣ 8ii1					
	ΕΣ 8iii1					
	ΕΣ 8v1					
Θ.Σ. 9α	ΕΣ 9α1	X				
	ΕΣ 9γ1		X			
Θ.Σ. 9	ΕΣ 9i1		X			
	ΕΣ 9ii1		X			
	ΕΣ 9iii1			X		
	ΕΣ 9iv1			X		
	ΕΣ 9v1		X			
	ΕΣ 9vi1	X				
Θ.Σ. 10	ΕΣ 10α1		X			

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας πρέπει να λάβει την δική του θέση στο πλέγμα των Αναπτυξιακών Δράσεων ανά την Επικράτεια. Έχει σε πρώτη φάση αποτιμήσει τις παρεμβάσεις στον χώρο ευθύνης από οριζόντιες πολιτικές και έρχεται να παρέμβει κατά το δυνατόν ολοκληρωμένα. Προκύπτει ότι ενσωματώνει τις εθνικές-περιφερειακές-τομεακές πολιτικές.

ΜΗΤΡΑ 3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ ΜΕ ΆΛΛΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ / ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ε (επαρκής) – Μ (μερική) – Α (ανεπαρκής) - ΟΧΙ

ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΣΤΟΧΩΝ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ και ΣΥΝΕΡΓΙΕΣ	ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ της πολιτικής / προγράμματος	ΕΠΙΡΡΟΗ επί του ΠΕΠ από την πολιτική / πρόγραμμα
Πολιτική / πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία			
E	E	E	E
Πολιτική / πρόγραμμα Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη			
M	E	E	M
Πολιτική / πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού			
E	E	E	E
Πολιτική / πρόγραμμα Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα			
A	A	A	A
Πολιτική / πρόγραμμα Τεχνική Βοήθεια			
A	A	A	A
Πολιτική / πρόγραμμα Αγροτική Ανάπτυξη			
M	M	M	M
Πολιτική / πρόγραμμα Θάλασσα και Αλιεία			
ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Ειδικώς για τα σημαντικά για την υλοποίηση του ΠΕΠ, ΕΠΑΝΕΚ και ΕΠΥΜΠΕΡΑΑ, διαφαίνονται και οι ακόλουθες συμπληρωματικότητες:

ΜΗΤΡΑ 4. ΕΚΙΜΗΣΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΜΕ ΤΟ ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΤΟ Ε.Π. «ΥΠΟΔΟΜΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Θ.Σ.	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΠ	ΥΜ-ΠΕΡΑΑ	ΕΠΑΝΕΚ
4	(α) Προαγωγή παραγωγής και διανομής ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας			•
	(β) Προαγωγή ενεργειακής απόδοσης και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις επιχειρήσεις			•
	(γ) Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης	•	•	•
	(δ) Ανάπτυξη και εφαρμογή έξυπνων συστημάτων διανομής ηλεκτρικού ρεύματος που λειτουργούν σε χαμηλά και μεσαία επίπεδα τάσης			•
	(ε) Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων ·	•	•	
	(στ) Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στις τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και υιοθέτηση αυτών			•
	(ζ) Προώθηση της χρήσης συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού με υψηλή απόδοση βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα		•	•
5	α) Στήριξη επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των βασιζόμενων στο οικοσύστημα προσεγγίσεων ·	•	•	
	β) Προαγωγή επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφαλίζοντας την ανθεκτικότητα σε καταστροφές και αναπτύσσοντας συστήματα διαχείρισης καταστροφών ·		•	
6	α) Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις		•	
	β) Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις ·	•	•	
	γ) Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς ·	•		•
	δ) Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγή των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών	•	•	
	ε) Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνησης και απολύμανσης των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	•	•	

Θ.Σ.	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΠ	ΥΜ-ΠΕΡΑΑ	ΕΠΑΝΕΚ
	στ) Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και της αποδοτικότερης χρήσης των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και σε σχέση με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	•		•
	α) στήριξης ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ·	•	•	
	β) ενίσχυσης της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων·	•	•	
7	γ) Ανάπτυξης και βελτίωσης συστημάτων μεταφοράς φιλικών προς το περιβάλλον(συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων χαμηλού θορύβου) και των συστημάτων χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, συμπεριλαμβανομένων		•	
	ε) βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω της ανάπτυξης έξυπνων συστημάτων διανομής, αποθήκευσης και μεταφοράς ενέργειας και μέσω της ενσωμάτωσης σε αυτά της διανεμόμενης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	•		•

Για της Επενδυτικές Προτεραιότητες του ΘΣ 4 οι συμπληρωματικότητες ορίζονται ως εξής:

- Τα ΠΕΠ θα υλοποιήσουν δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας αποκλειστικά για δημόσια κτήρια του τοπικού / περιφερειακού τομέα καθώς και εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ - ΣΗΘ.
- Το ΕΠ ΥΠΜΕΡΑΑ θα υλοποιήσει δράσεις που σχετίζονται με την εξοικονόμηση ενέργειας και την μείωση των εκπομπών CO₂ στον Τομέα των Μεταφορών
- Το ΕΠΑΝΕΚ θα υλοποιήσει τις δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό τομέα, τον κεντρικό δημόσιο τομέα, καθώς και τις επενδύσεις σε ΑΠΕ σε όλους του παραγωγικούς τομείς (πλην αγροτικού όπως έχει ειπωθεί παραπάνω).

Οι δράσεις του ΘΣ 6 επιμερίζονται εκτός των ΠΕΠ σε δύο προγράμματα.

- Το ΕΠ ΥΠΜΕΡΑΑ το οποίο θα υλοποιήσει:
 - Μεγάλες υποδομές διαχείρισης Απορριμμάτων (ΜΕΑ / ΧΥΤΥ)
 - Έργα Αποχετεύσεων και ΕΕΛ σε οικισμούς Γ' Προτεραιότητας.
 - Έργα και δράσεις Εθνικού ενδιαφέροντος και σημασίας (Οριζόντιες Δράσεις) των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής της χώρας (συμπεριλαμβανομένων των Φραγμάτων).
 - Δράσεις για την Ολοκλήρωση του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, ενίσχυσης της εποπτείας των διαχειριστικών δομών καθώς και δράσεις ενημέρωσης για την βιοποικιλότητα και τις περιοχές NATURA 2000.
 - Δράσεις Χωροταξικού και Πολεοδομικού Σχεδιασμού, για την προώθηση ενιαίας και βιώσιμης εθνικής στρατηγικής και ανάπτυξης.
 - Υποστήριξη του Εθνικού συστήματος παρακολούθησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης και θορύβου.
- Το ΕΠΑΝΕΚ που θα υλοποιήσει Δράσεις πράσινης επιχειρηματικότητας και καινοτομίας:
 - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και της αποδοτικότερης χρήσης των πόρων.

Επιπλέον:

Με τα ΠΑΑ και ΠΘΑ

Υπάρχουν διάφοροι κρίσιμοι δεσμοί μεταξύ του ΠΕΠ και των Προγραμμάτων του πρωτογενή τομέα. Οι συνέργιες αναδεικνύονται τόσο σε θεματικό, όσο και σε χωρικό επίπεδο.

Στο θεματικό, κύρια σύνδεση αφορά την προαγωγή του αγροδιατροφικού τομέα, ο οποίος αναγνωρίζεται ως προτεραιότητας τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε περιφερειακό (μέσω των RIS³). Μία δεύτερη σύνδεση είναι αυτή που αφορά την διασύνδεση πρωτογενή - τριτογενή τομέα. Η σύνδεση αυτή είναι πολυθεματική και έχει παράλληλα και χωρική διάσταση, η οποία αναφέρεται κύρια στην παράκτια ζώνη - ζώνη εφαρμογής του ΠΘΑ. Ως προς το θεματικό επίπεδο η διασύνδεση αφορά κύρια τον τομέα του Τουρισμού (και διάφορες μορφές του), άλλα και αυτόν της προστασίας του περιβάλλοντος, της καινοτόμου επιχειρηματικότητας και της διείσδυσης των ΤΠΕ στην ύπαιθρο ως μέσο ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας σε αυτή.

Με το ΕΠΑΝΕΚ, οι σημαντικότερες συμπληρωματικότητες αναφέρονται στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας σε επιλεγμένους τομείς στη βάση των αρχών της έξυπνης εξειδίκευσης (κυρίως μέσω των Θεματικών Στόχων 1 και 2) που θα υποστηριχθεί από πόρους του ΠΕΠ αλλά και του ΕΠΑΝΕΚ με στόχο μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. Μέσω του ΕΠΑΝΕΚ αναμένεται να υλοποιηθούν δράσεις εθνικής εμβέλειας που αφορούν στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας με έμφαση στην ανάπτυξη και αξιοποίηση καινοτομίας, ενίσχυση εξωστρέφειας και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας με τελικό σκοπό την παραγωγική αναβάθμιση της χώρας και την μετάβασή της σε παραγωγικό μοντέλο που θα βασίζεται σε βιώσιμα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, με βασικές κατηγορίες δράσεων ενισχύσεις επιχειρήσεων και δράσεις εθνικής εμβέλειας σε υποδομές και δομές βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, αλλά ανάλογες δράσεις θα υποστηριχθούν από τα ΠΕΠ και κατά συνέπεια πρέπει να εξειδικευθεί:

- ποιους τομείς / κλάδους, σε ποιο μέγεθος και ποιες κατηγορίες επιχειρήσεων ενισχύουν τα ΠΕΠ και ποιους κ.λπ. αντιστοίχως το ΕΠΑΝΕΚ
- ποιες μορφές παρέμβασης επιλέγουν τα ΠΕΠ και ποιες το ΕΠΑΝΕΚ
- ποια θα είναι η «χωρική διάσταση» των Χρηματοδοτικών Εργαλείων του ΕΠΑΝΕΚ και αν θα συγκροτηθούν αντίστοιχα περιφερειακά, ιδίως σε περιπτώσεις που τα ΠΕΠ θα χρησιμοποιήσουν παράλληλα και το εργαλείο της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης
- ποιες θα είναι οι συνέργιες ΕΠΑΝΕΚ / ΠΕΠ / ΠΑΑ στον αγροδιατροφικό τομέα προτεραιότητας.

με τα ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση & Δια βίου μάθηση» και «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα» οι σημαντικότερες συμπληρωματικότητες αναφέρονται στη σύνδεση των συστημάτων εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας σε συνδυασμό με την υποστήριξη συμμετοχής των επιχειρήσεων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και στην αναβάθμιση της ικανότητας της δημόσιας διοίκησης για να υποστηρίξει την επιχειρηματικότητα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η Λογική της Παρέμβασης στο ΠΕΠ εμφανίζεται ικανοποιητική λόγω και του ότι επιλέχθηκε η λύση της σύμπτωσης Θεματικών Στόχων και Αξόνων Προτεραιότητας. Ο έλεγχος της παρουσιάζεται στο ακόλουθο Διάγραμμα.

Επισημαίνεται ότι η ενίστε διαπιστούμενη στον Πίνακα «ανεπάρκεια» δεικτών αναφέρεται στην έκδοση του Προγράμματος που υποβλήθηκε στις 17.7.2014 και έχει αντιμετωπιστεί στην τελική έκδοση με αξιοποίηση των πορισμάτων της Αξιολόγησης και με τη συνεργασία και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ / ΔΕΙΚΤΕΣ	► ΣΧΟΛΙΑ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	► ΣΧΟΛΙΑ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	► ΣΧΟΛΙΑ	Α.Π. / Θ.Σ.
<p>Ενδυνάμωση και αξιοποίηση των περιφερειακών ερευνητικών δομών και υποδομών • Αξιοποίηση του ερευνητικού δυναμικού • Προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των ερευνητικών δομών και των επιχειρήσεων των κλάδων της RIS3. • Αύξηση του καινοτομικού περιεχομένου της παραγωγής στους κλάδους έξυπνης εξειδίκευσης (RIS3).</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Επιστημονικές Δημοσιεύσεις ανά έτος Δαπάνη Ε&Α του τομέα επιχειρήσεων Δείκτες εκροών Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών κέντρων</p>	Κατάλληλα Αποτελέσματα, ορισμένα γενικά. Δείκτης εκροών κατάλληλος, μερικός. Αποτέλεσμα εκφράζεται / πραγματοποιείται δια των Εκροών;	ΕΣ-1α1 Προώθηση της εφαρμοσμένης έρευνας σε τομείς περιφερειακού ενδιαφέροντος (RIS3)	Κατάλληλη επιλογή.	1α) Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής κέντρων ικανότητας ...	Κατάλληλη επιλογή.	1
<p>Αύξηση της δαπάνης και των επενδύσεων σε δραστηριότητες ΕΤΑΚ των ιδιωτικών επιχειρήσεων • Ενδυνάμωση της συνεργατικής ΕΤΑΚ μεταξύ επιχειρήσεων, καθώς και μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων • Προαγωγή της ενδογενούς τεχνολογικής ικανότητας των επιχειρήσεων στους προτεινόμενους από τη RIS3 κλάδους • Αύξηση του ποσοστού των επιχειρήσεων που αναπτύσσουν προϊόντα νέα στην αγορά</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων ΑΠΑ των επιχειρήσεων ΤΠΕ Δείκτες εκροών Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη οικονομική στήριξη Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενίσχυση για να εισάγουν νέα προϊόντα στην αγορά Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενίσχυση για να εισάγουν νέα προϊόντα στην εταιρεία</p>	Κατάλληλα Αποτελέσματα, γενικά. Δείκτης εκροών κατάλληλοι. Αποτέλεσμα πώς εκφράζεται / πραγματοποιείται δια των Εκροών;	ΕΣ-1β1 Προαγωγή επενδύσεων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών στους τομείς προτεραιότητας της έξυπνης εξειδίκευσης	Κατάλληλη επιλογή. Προηγούμενος: ταύτιση Ειδικού Στόχου και Επενδυτικής Προτεραιότητας	1β) Προώθηση επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, και διασύνδεση και συνεργεία ανάμεσα στις επιχειρήσεις, τα κέντρα Ε&Κ και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, ιδιαίτερα όσον αφορά την ανάπτυξη προϊόντων	Κατάλληλη επιλογή	

<p>Βελτίωση της ικανότητας σχεδιασμού και εκτέλεσης της περιφερειακής στρατηγικής καινοτομίας, στην ανάπτυξη ικανοτήτων πρόβλεψης και διαχείρισης της εξέλιξης της τεχνολογίας, παραγόντων και κινδύνων του εξωτερικού περιβάλλοντος και των επιπτώσεών τους στο περιφερειακό σύστημα καινοτομίας και στην ενίσχυση των διασυνδέσεων μεταξύ των συντελεστών της τριπλής έλικας για μεταφορά τεχνολογίας και ανταλλαγή γνώσεων.</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Επιχειρήσεις που μοιράζονται ηλεκτρονικά πληροφορίες κατά μήκος της αλυσίδας αξίας</p> <p>Δείκτες εκροών Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη οικονομική στήριξη Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενίσχυση για να εισάγουν νέα προϊόντα στην αγορά Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενίσχυση για να εισάγουν νέα προϊόντα στην εταιρεία</p>	<p>Κατάλληλα Αποτελέσματα αλλά γενικά. Μέτρηση δείκτη; Δείκτες εκροών κατάλληλοι.</p>	<p>ΕΣ-1β2 Δημιουργία μόνιμων συνεργατικών μηχανισμών μεταξύ ερευνητικών μονάδων και επιχειρήσεων, αλλά και μεταξύ επιχειρήσεων για την προώθηση της εφαρμοσμένης έρευνας (τομείς RIS3) και για μεταφορά γνώσης και τεχνολογίας</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>			<p>1</p>
<p>Αύξηση της προσφοράς προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ • Η αύξηση των επενδύσεων και της απασχόλησης • Η βελτίωση της παραγωγής, διάθεσης και ανταγωνιστικότητας και των εξαγωγών των παραγωγικών επιχειρήσεων • Η τόνωση μέσω και πολλαπλασιαστικών επιδράσεων της γενικής οικονομικής ανάπτυξης</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων ΑΠΑ των επιχειρήσεων ΤΠΕ</p> <p>Δείκτες εκροών Επιχειρήσεις που ενισχύθηκαν για να υιοθετήσουν καινοτομίες υποστηριζόμενες από ΤΠΕ</p> <p>Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενίσχυση για να εισάγουν νέα προϊόντα στην αγορά Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενίσχυση για να εισάγουν νέα προϊόντα στην εταιρεία</p>	<p>Αποτελέσματα γενικά ως προς Δείκτη αποτελέσματος. Από Δείκτες εκροών πώς σε Δείκτη Αποτελέσματος;</p>	<p>ΕΣ 2β1: Αύξηση της προσφοράς προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή. Εξειδίκευση;</p>	<p>2β) Ανάπτυξης προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και της ενίσχυσης της ζήτησης για ΤΠΕ</p>		<p>2</p>

<p>Η επέκταση της εφαρμογής ΤΠΕ από τις επιχειρήσεις της ΠΚΜ • Η αύξηση των επενδύσεων και της ζήτησης προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ καθώς και η τόνωση της σχετικής προσφοράς • Η διοικητική και παραγωγική ενδυνάμωση των επιχειρήσεων μέσω εφαρμογών ΤΠΕ • Η βελτίωση της παραγωγής, διάθεσης και ανταγωνιστικότητας και των εξαγωγών των παραγωγικών επιχειρήσεων</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Επιχειρήσεις που μοιράζονται ηλεκτρονικά πληροφορίες κατά μήκος της αλυσίδας αξίας</p> <p>Δείκτες εκροών Επιχειρήσεις που ενισχύθηκαν για να υιοθετήσουν καινοτομίες υποστηριζόμενες από ΤΠΕ</p> <p>Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενίσχυση για να εισάγουν νέα προϊόντα στην αγορά Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενίσχυση για να εισάγουν νέα προϊόντα στην εταιρεία</p>	<p>Αποτελέσματα γενικά. Δείκτης αποτελέσματος κατάλληλος Δείκτες επιπτώσεων πώς σε Δείκτη Αποτελέσματος;</p>	<p>ΕΣ 2β2: Ενδυνάμωση της χρήσης ΤΠΕ από τις επιχειρήσεις ΠΚΜ</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>	<p>2</p>
<p>Βελτίωση της πληροφοριακής ωριμότητας στις αλληλεπιδράσεις πολιτών και επιχειρήσεων με τη δημόσια διοίκηση, άνοιγμα δημόσιων δεδομένων προς επαναξιοποίηση και αξιοποίηση ΤΠΕ από φορείς της δημόσιας διοίκησης για υποστήριξη των πολιτικών τους.</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Αριθμός ιδιωτών που ζούν σε Περιφέρειες Στόχου 1 και αλληλεπιδρούν επιγραμματικά με δημόσιες αρχές κατά τους τελευταίους 12 μήνες</p> <p>Δείκτες εκροών Αριθμός δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών που αναβαθμίστηκαν</p>	<p>Αποτέλεσμα αόριστο. Δείκτης κατάλληλος. Δείκτες εκροών κατάλληλοι</p>	<p>ΕΣ 2γ1 Διεύρυνση της προσφοράς υπηρεσιών ΤΠΕ από Δημόσιους Φορείς Περιφερειακής κλίμακας</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>	<p>2γ) Ενίσχυση εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ.</p> <p>Κατάλληλη επιλογή</p>	<p></p>
<p>Η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και η ενθάρρυνση της νεανικής επιχειρηματικότητας • Η αύξηση του αριθμού νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων με προτεραιότητα στους κλάδους που ανέδειξε η RIS3 • Η βελτίωση του βαθμού οικονομικής εκμετάλλευσης καινοτόμων ιδεών μέσω της μετατροπής τους σε εμπορεύσιμα προϊόντα/υπηρεσίες • Η ενίσχυση της εξειδίκευσης της περιφερειακής οικονομίας σε κλάδους με συγκριτικά πλεονεκτήματα και κατ' επέκταση η αύξηση της ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας • Η ενίσχυση της απασχόλησης επιστημονικού προσωπικού υψηλής εξειδίκευσης</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Αναλογία start-ups / νέων εταιρειών στους ενισχυόμενους κλάδους προς σύνολο νέων επιχειρήσεων</p> <p>Δείκτες εκροών Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός νέων επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη Παραγωγικές επενδύσεις: Αύξηση της απασχόλησης στις επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενίσχυση</p>	<p>Αποτελέσματα ορισμένα γενικά. Φιλόδοξα; Θα μετρηθεί η συμβολή του ΠΕΠ; Δείκτης αποτελέσματος κατάλληλος, αλλά μερικός. Δείκτες εκροών: αναγκαία τόσο εξειδίκευση;</p>	<p>ΕΣ-3α1: Αύξηση των νέων εταιρειών έντασης τεχνολογίας και καινοτομίας σε κλάδους διεθνώς εμπορευσίμων προϊόντων και υπηρεσιών</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή.</p>	<p>3α) Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, ...</p> <p>Κατάλληλη επιλογή.</p>	<p>3</p>

<p>• Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ μέσω ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών αιχμής. • Η βελτίωση της παραγωγικότητας με υιοθέτηση διεργασιολογικών ή οργανωσιακών ή προωθητικών καινοτομιών • Η παραγωγή νέων καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών • Η διαφοροποίηση προς την κατεύθυνση των εμπορεύσιμων προϊόντων και υπηρεσιών και εξαγωγών • Η ποιοτική αναβάθμιση των προϊόντων και των υπηρεσιών και η πιστοποίηση αυτών • Η βελτίωση του χρόνου εισαγωγής νέων καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών στην αγορά • Η αύξηση της παραγωγής, της απασχόλησης και της ανάπτυξης του συνόλου της περιφερειακής οικονομίας</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Περιφερειακή Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ)</p> <p>Δείκτες εκροών Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις</p>	<p>Αποτελέσματα ορισμένα γενικά έως πολύ γενικά. Δείκτης αποτελέσματος πολύ γενικός Δείκτες εκροών κατάλληλοι</p>	<p>ΕΣ-3γ1: Αύξηση του ρυθμού εισαγωγής νέων/βελτιωμένων προϊόντων/υπηρεσιών των ΜΜΕ</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>	<p>3γ) Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>	3
<p>Η επίτευξη οικονομικών κλίμακας από ΜΜΕ μέσω εντατικοποίησης των κάθετων και των οριζόντιων συνεργασιών, Η προώθηση της δημιουργίας συνεργατικών σχηματισμών ως καταλύτης επιχειρηματικής ανάπτυξης, Η διευκόλυνση της εισόδου ΜΜΕ της ΠΚΜ σε διεθνείς (πρωτίστως) αλλά και εγχώριες αλυσίδες αξίας, Η αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, Η βελτίωση των δεικτών εξωστρέφειας σε κλάδους της περιφερειακής οικονομίας και της σχετικής θέσης της με τις λοιπές ελληνικές περιφέρειες, Η αύξηση της απασχόλησης, Η μείωση κόστους παραγωγής και διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών., Η βελτίωση των συντελεστών παραγωγής και διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Εξαγωγές</p> <p>Δείκτες εκροών Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Παραγωγικές επενδύσεις: Αύξηση της απασχόλησης στις επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενίσχυση</p>	<p>Αποτελέσματα γενικά και πολλά. Δείκτης αποτελέσματος σαφέστερος: εξωστρέφεια κύκλου εργασιών; Δείκτες εκροών: κατάλληλοι</p>	<p>ΕΣ-3δ1: Αύξηση της παραγωγικότητας και του εξωστρεφούς προσανατολισμού των ΜΜΕ</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή. Ορθή η διόρθωση της αρχικής έκδοσης</p>	<p>3δ) Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, , και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή.</p>	
<p>Η αύξηση των επενδύσεων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων και υποδομών • Η αύξηση της χρήσης και η αποδοτικότερη αξιοποίηση ΑΠΕ και ΣΗΘ για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών δημόσιων κτιρίων και δημόσιων υποδομών • Η μείωση της κατανάλωσης συμβατικής ενέργειας και των εκπομπών GHG στο πλαίσιο των υποχρεώσεων της χώρας για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής • Η μείωση της δαπάνης για αγορά ενέργειας και η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των ωφελούμενων • Η μείωση της εκπομπής ρύπων, η βελτίωση της ατμόσφαιρας και της ποιότητας ζωής των πολιτών • Η αύξηση της απασχόλησης και των εισοδημάτων από την υλοποίηση των επενδύσεων • Η συμβολή στον μετριασμό τοπικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα αστικά κέντρα λόγω της υπερθέρμανσης.</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Κατανάλωση τελικής ενέργειας σε όλους τους τομείς, πλην του τομέα των μεταφορών</p> <p>Δείκτες εκροών Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημοσίων κτιρίων (KWh/έτος)</p>	<p>Αποτελέσματα κατάλληλα. Δείκτης αποτελέσματος Δείκτης εκροών κατάλληλος</p>	<p>ΕΣ-4γ1: Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και αξιοποίηση ανανεώσιμων μορφών ενέργειας σε δημόσια κτίρια και δημόσιες υποδομές</p>	<p>Κατάλληλη (διόρθωση αρχικής έκδοσης)</p>	<p>4γ) Στήριξης ενεργειακής απόδοσης, εξυπνης διαχείρισης ενέργειας και χρήσης ΑΠΕ στις δημόσιες υποδομές, περιλαμβανομένων</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>	4

<p>Η μείωση της αστικής ρύπανσης (ατμοσφαιρικής, θορύβου) στις μεγάλες πόλεις • Η βελτίωση του συστήματος αστικής κινητικότητας μέσω της διεύρυνσης της χρήσης ήπιων μέσων μαζικής μεταφοράς και μέσω νέων αστικών υποδομών ήπιας μετακίνησης • Η μείωση του χρόνου και του κόστους μετακινήσεων με θετικές επιπτώσεις στην παραγωγή και στο εισόδημα των πολιτών. • Η αναβάθμιση της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος, της υγείας και της ποιότητας ζωής των κατοίκων • Η βελτίωση της αισθητικής εικόνας των πόλεων</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας στις μεταφορές (%)</p> <p>Δείκτες εκροών Εκτιμώμενη ετήσια μείωση GHG</p>	<p>Αποτελέσματα ορισμένα γενικά – αόριστα. Δείκτης Αποτελέσματος κατάλληλος Δείκτης εκροών κατάλληλος</p>	<p>ΕΣ-4ε1: Προώθηση της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή. Άλλες πρόσθετες;</p>	<p>4ε) Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για αστικές, περιλαμβανομένης προώθησης αειφόρου πολ-τροπικής αστικής κινητικότητας και μέτρων προσαρμογής σχετικά με</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>	<p>4</p>
<p>• Η αποτελεσματικότερη διαχείριση του υδάτινου δυναμικού ποταμών και χειμάρρων και ο έλεγχος του κινδύνου που προκαλείται από ραγδαία φαινόμενα (πλημμύρες) ή κλιματικές μεταβολές (ξηρασία). • Η ενίσχυση των υποδομών για την πρόληψη από καταστροφές • Αύξηση των επενδύσεων για τη θωράκιση των ακτών από διαβρώσεις και από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας • Η βελτίωση της πρόληψης καταστροφών, που έχουν αρνητικές συνέπειες στη ποιότητα ζωής των κατοίκων, στις περιουσίες τους, στον τουρισμό, στην αλιεία κ.α. • Η προστασία των παράκτιων οικοσυστημάτων • Η αύξηση της ανθεκτικότητας έναντι φαινομένων που αναμένεται να ενταθούν (π.χ. πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές) • Βελτίωση της υποδομής, των ανθρώπινων πόρων και της ετοιμότητας των αρμοδίων φορέων στη διαχείριση καταστροφών • Η προαγωγή του συστήματος ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης για την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων (π.χ. πλημμύρες, πυρκαγιές κλπ.) και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή • Η άμβλυνση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, των κινδύνων και των καταστροφών από φυσικές ή απρόβλεπτες αιτίες στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Σύνολο πληθυσμού οικισμών που καλύπτονται από σύγχρονα συστήματα αντιπλημμυρικής προστασίας</p> <p>Δείκτες εκροών Πληθυσμός που επωφελείται από μέτρα αντιπλημμυρικής προστασίας</p>	<p>Αποτελέσματα υπερβολικά πολλά. Δείκτης ελλιπής ώστε να τα εκφράσει. Δείκτης εκροών όμοιος με Αποτελέσματος</p>	<p>ΕΣ-5α1: Ενίσχυση της πρόληψης και των δυνατοτήτων αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών σε ζώνες υψηλού κινδύνου</p>	<p>Κατάλληλη. «Μερική»;</p>	<p>5α) Στήριξη επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των βασιζόμενων στο οικοσύστημα προσεγγίσεων</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>	<p>5</p>
<p>• Η εφαρμογή του Κοινοτικού κεκτημένου για την προστασία και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων (Οδηγία 2000/60/ΕΚ) • Η συμβολή στην εφαρμογή των οικείων Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών • Η μακροπρόθεσμη διασφάλιση του υδάτινου ισοζυγίου • Η βελτίωση της ποιότητας και η διασφάλιση της ποσότητας πόσιμου ύδατος • Η βελτίωση της ποιότητας ζωής, των συνθηκών διαβίωσης και της παραγωγικής ικανότητας της περιοχής • Η διασφάλιση καλής ποιότητας των υδάτων των θαλασσών</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Αριθμός Επιφανειακών Υδατικών Συστημάτων που διαθέτουν καλή οικολογική κατάσταση</p> <p>Δείκτες εκροών Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη παροχή νερού (πρόσωπα)</p>	<p>Αποτελέσματα γενικά. Δείκτης αποτελέσματος κατάλληλος. Δείκτης εκροών κατάλληλος</p>	<p>ΕΣ-6β1: Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτινων πόρων και ανάπτυξη των σχετικών υποδομών</p>	<p>Επίπεδο ανώτερο της Επενδυτικής Προτεραιότητας</p>	<p>6β) Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για ικανοποίηση απαιτήσεων του κεκτημένου Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση αναγκών που έχουν προσδιορισθεί</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>	<p>6</p>

<p>• Η προστασία και αειφορική ανάδειξη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων • Η αύξηση της επισκεψιμότητας των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, με προφανείς επιπτώσεις στην τοπική και υπερτοπική οικονομία • Η αύξηση Μουσειακών Υποδομών -Πιστοποίηση των μουσείων • Η ανάδειξη της φυσιογνωμίας, της εικόνας και της ιστορίας των πόλεων στο πλαίσιο της ανάδειξης και προβολής της πολιτιστικής και άυλης κληρονομιάς • Η διατήρηση της ταυτότητας της περιοχής και η βελτίωση της ελκυστικότητάς • Η ανάδειξη νέων πόλων έλξης και τουριστικών προορισμών, με ενίσχυση της οικονομίας της περιοχής • Η προώθηση του θεματικού τουρισμού και η αύξηση των επενδύσεων και της απασχόλησης</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Αριθμός διανυκτερεύσεων σε καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου και κάμπινγκ στην ΠΚΜ</p> <p>Δείκτες εκροών Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών</p>	Αποτελέσματα, πολλά. Δείκτης κατάλληλος Δείκτης εκροών σχετικός με δείκτη αποτελέσματος, ανεπαρκής για όλα τα αποτελέσματα	ΕΣ 6γ1: Προστασία και ανάδειξη του οικοπολιτιστικού αποθέματος	Κατάλληλη επιλογή	6γ) Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	Κατάλληλη επιλογή	6
<p>• Η βελτίωση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και των δασών • Η ολοκλήρωση του δικτύου Natura 2000 συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων περιοχών και η διασφάλιση της διατήρησης και χρηστής και ολοκληρωμένης διαχείρισής του • Η προστασία, διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων οικοσυστημάτων • Η αποκατάσταση βλαβών στο οικοσύστημα, στα ύδατα και στο έδαφος • Η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Π.Κ.Μ.</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Ποσοστό των περιοχών του δικτύου Natura 2000 για τις οποίες διασφαλίζεται η χρηστή διαχείριση</p> <p>Δείκτες εκροών Επιφάνεια οικοτόπων που ενισχύονται με στόχο να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διαχείρισης</p>	Αποτελέσματα κατάλληλα. Δείκτης κατάλληλος Δείκτης εκροών κατάλληλος	ΕΣ-6δ1: Βελτίωση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στην προστασία της βιοποικιλότητας	Κατάλληλη επιλογή	6δ) Προστασίας και αποκατάστασης της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών	Κατάλληλη επιλογή	
<p>• Η μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου στα αστικά κέντρα • Η αναβάθμιση των αστικών υποδομών και της αστικής επίπλωσης – προστασία και επέκταση δημόσιων ελεύθερων χώρων • Η οικονομική αναζωογόνηση αστικών περιοχών και η αύξηση της απασχόλησης • Η βελτίωση της ποιότητας ζωής στο αστικό και περιαστικό περιβάλλον • Η πολεοδομική ανασυγκρότηση της πόλης • Η αποκατάσταση μολυσμένων περιοχών και αξιοποίηση εγκαταλειμμένων κτιρίων • Η βελτίωση της ελκυστικότητας και της ανταγωνιστικότητας της πόλης</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Μέγιστος αριθμός ημερών με μέση ημερήσια τιμή ΑΣ10 μεγαλύτερη από 50 μg/m3 που καταγράφεται στο σταθμό με τη δυσμενέστερη επίδοση κατ' έτος</p> <p>Δείκτες εκροών Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης</p>	Αποτελέσματα γενικά, ορισμένα αόριστα. Δείκτης Αποτελέσματος μερικός μόνον. Δείκτης εκροών, αρκεί;	ΕΣ-6ε1: Ανάπλαση και αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος	Ταυτότητα (ουσιαστικά) Ειδικού Στόχου και Επενδυτικής Προτεραιότητας	6ε) Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνησης και απολύμανσης των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων	Κατάλληλη επιλογή	

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική Εκθεση Αξιολόγησης

<p>• Η εφαρμογή καινοτόμων λύσεων στη διαχείριση των απορριμμάτων, των λυμάτων και στον περιορισμό των ρύπων • Η ενδυνάμωση της εφαρμογής της καινοτόμου πράσινης τεχνολογίας και η αύξηση των σχετικών επενδύσεων • Η ενίσχυση της οικονομίας των υλικών • Η μείωση της σπατάλης των πόρων • Η βελτίωση της ποιότητας ζωής και της απασχόλησης</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Ποσοστό μείωσης COD/BOD (%)</p> <p>Δείκτες εκροών Αριθμός ΧΥΤΑ στους οποίους το οργανικό φορτίο εκροής των στραγγιδίων υπερβαίνει τα 30 mg/lit</p>	Αποτελέσματα κατάλληλα, πολύ γενικά. Δείκτης κατάλληλος Δείκτης εκροών κατάλληλος	ΕΣ-6στ1: Εξελιγμένες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στην διαχείριση αποβλήτων	Ταυτότητα Ειδικού Στόχου και Επενδυτικής Προτεραιότητας	6στ) Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για βελτίωση προστασίας περιβάλλοντος και αποδοτικότερης χρήσης πόρων στον τομέα αποβλήτων, υδάτων, και σε σχέση	Κατάλληλη επιλογή	6
<p>• Η ολοκλήρωση της ανάπτυξης των «βασικών» αξόνων του εθνικού συστήματος μεταφορών • Η βελτίωση της εθνικής και διεθνούς προσπελασιμότητας της περιοχής • Η βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών μετακίνησης προσώπων • Η βελτίωση της ασφάλειας στις μεταφορές • Η μείωση του μεταφορικού κόστους και του μεταφορικού χρόνου των προϊόντων</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Εξοικονόμηση Ενέργειας σε οχηματοχιλιόμετρα</p> <p>Δείκτες εκροών Συνολικό μήκος νέων δρόμων εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ</p>	Προσοχή: «ολοκλήρωση». Άλλα αποτελέσματα γενικά. Δείκτης αποτελέσματος: μέτρηση; Δείκτης εκροών επαρκής για την Επ. Προτεραιότητα	ΕΣ-7α1: Ολοκλήρωση έργων μεταφορικών υποδομών σχετικών με το ΔΕΔ-Μ	Προσοχή: «ολοκλήρωση»	7α) Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ	Κατάλληλη επιλογή	7
<p>• Η ολοκλήρωση και βελτίωση των διασυνδέσεων του δικτύου της περιοχής με τους κεντρικούς άξονες μεταφορών • Η βελτίωση της μεταφορικής ασφάλειας • Η μείωση του χρόνου και του κόστους των μετακινήσεων • Η αξιοποίηση έξυπνων συστημάτων μεταφορών για τη διαχείριση της κυκλοφορίας και τη βελτίωση των μετακινήσεων • Η ενδυνάμωση της ενδοπεριφερειακής και διαπεριφερειακής χωρικής συνοχής.</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Πληθυσμός της περιφέρειας που εξυπηρετείται από τα αναβαθμισμένα δίκτυα</p> <p>Δείκτες εκροών Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων</p>	Παρομοίως. Δείκτης αποτελέσματος σχετικός (και από άλλες παρεμβάσεις). Δείκτης εκροών επαρκής για την Επ. Προτεραιότητα	ΕΣ-7β1: Ολοκλήρωση ενδοπεριφερειακού οδικού δικτύου και σύνδεση αυτού με ΔΕΔ-Μ	Συγχέεται με 7α1, βλ. Αποτελέσματα και εκροές	7β) Ενίσχυση κινητικότητας μέσω σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στα ΔΕΔ-Μ, περιλαμβανομένων πολυτροπικών κόμβων	Κατάλληλη επιλογή	
<p>Διείσδυση του φυσικού αερίου σε οικιστικές και επιχειρηματικές περιοχές</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Ποσοστό του πληθυσμού που καλύπτεται από το δίκτυο του φυσικού αερίου</p> <p>Δείκτες εκροών Νέο δίκτυο παροχής φυσικού αερίου</p>	Δείκτης αποτελέσματος επαρκής. Δείκτης εκροών σχετικός	ΕΣ-7ε - Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω της ανάπτυξης έξυπνων συστημάτων διανομής, αποθήκευσης και μεταφοράς ενέργειας και μέσω της ενσωμάτωσης σε αυτά της διανεμόμενης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	Ταυτίζεται με την Επ. Προτεραιότητα	7ε) Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω της ανάπτυξης έξυπνων συστημάτων διανομής,		

<p>• Η αύξηση της συνολικής απασχόλησης και η καταπολέμηση της ανεργίας • Η καταπολέμηση της φτώχειας των νέων, η βελτίωση της κοινωνικής συνοχής και η μείωση της νεανικής εγκληματικότητας • Η αντιμετώπιση του φαινομένου της μετανάστευσης των νέων • Η προαγωγή της νεανικής επιχειρηματικότητας • Η αύξηση του ΑΕΠ</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Οικονομικά μη ενεργοί συμμετέχοντες, που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας αμέσως μετά τη λήξη τους</p> <p>Δείκτες εκροών Συμμετέχοντες κάτω των 25 ετών</p>	Αποτελέσματα «φιλόδοξα» ως προς πόρους. Δείκτης σχετικός αλλά και από άλλες παρεμβάσεις.	ΕΣ-8ii1: Μείωση του αριθμού των νέων εκτός εργασίας και άρση κοινωνικών αποκλεισμών	Κατάλληλη επιλογή	8ii) Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων, ειδικότερα για αυτούς που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης	Κατάλληλη επιλογή	8
<p>• Η αύξηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της αυτοαπασχόλησης σε τομείς έντασης γνώσης και καινοτομίας • Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας • Η αντιμετώπιση της ανεργίας και η αύξηση της συνολικής απασχόλησης • Η αύξηση των επενδύσεων</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Αριθμός νέων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που ιδρύονται</p> <p>Δείκτες εκροών Αριθμός επιχειρηματικών σχεδίων</p>	Αποτελέσματα «φιλόδοξα» ως προς πόρους. Δείκτης σχετικός αλλά και από εξωτερικό περιβάλλον. Δείκτης εκροών ή αποτελέσματος;	ΕΣ-8iii1: Αύξηση αριθμού νέων, πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων καινοτόμων επιχειρήσεων	Κατάλληλη επιλογή. Συνέργιες με Επενδυτικές Προτεραιότητες των Θ.Σ. 1 και 3;	8iii) Αυτο-απασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων	Κατάλληλη επιλογή	
<p>• Προσαρμογή των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού στις επικρατούσες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της αγοράς • Ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων που θα υποστηρίξουν την προσαρμογή των επιχειρήσεων στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις, • Η βελτίωση της καινοτομικής και οργανωσιακής βάσης των ΜΜΕ και της ανταγωνιστικότητας τους • Η αύξηση της συνολικής απασχόλησης</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Αριθμός πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων των οποίων εργαζόμενοι έλαβαν πιστοποίηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων ή/και και επαγγελματικών προσόντων</p> <p>Δείκτες εκροών Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας)</p>	Αποτελέσματα «φιλόδοξα» ως προς πόρους. Δείκτης σχετικός αλλά και από εξωτερικό περιβάλλον. Δείκτης εκροών αρκεί;	ΕΣ-8v1: Ανάπτυξη νέων γνώσεων, εξειδίκευσης και δεξιοτήτων σε τομείς υψηλού περιφερειακού ενδιαφέροντος	Κατάλληλη επιλογή	8v) Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή	Κατάλληλη επιλογή	

<ul style="list-style-type: none"> • Η βελτίωση και επέκταση των υποδομών και δομών υγείας, με έμφαση στην αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας φροντίδας και σε νέες ειδικές δομές υπηρεσιών υγείας • Η ενίσχυση των υποδομών πρόνοιας για ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού • Η μείωση των ανισοτήτων στην κατανομή των δομών και υποδομών υγείας • Η αναβάθμιση της υγείας του πληθυσμού και της ποιότητας ζωής <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Δυναμικότητα που προκύπτει από βελτιωμένες υποδομές υγείας</p> <p>Δείκτες εκροών Πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας</p>	Αποτέλεσμα γενικότερο του Ειδικού Στόχου. Δείκτες παρομοίως	ΕΣ 9α1: Βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών υγείας και κοινωνικών υποδομών σε αστικές και μειονεκτικές περιοχές και διευκόλυνση της πρόσβασης σ' αυτές ευπαθών κοινωνικών ομάδων	Εξειδίκευση ως προς «μετάβαση σε τρόπο παροχής δια κοινωνικών δομών»;	9α) Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και κοινωνικές που συμβάλλουν στην ... ανάπτυξη, μείωσης ανισοτήτων όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα της υγείας, και ...	Κατάλληλη επιλογή	9
<ul style="list-style-type: none"> • Η αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων και των επενδύσεων στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας • Η ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε περισσότερους κλάδους και η διεύρυνση του φάσματος των παρεχόμενων υπηρεσιών • Η αύξηση της απασχόλησης στις κοινωνικές επιχειρήσεις • Η βελτίωση της κοινωνικής συνοχής και της ποιότητας ζωής <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Πληθυσμός που εξυπηρετείται από κοινωνικές επιχειρήσεις</p> <p>Δείκτες εκροών Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται</p>	Αποτελέσματα κατάλληλα. Δείκτης αποτελέσματος σχετικός; Δείκτης εκροών επαρκής	ΕΣ 9γ1: Προώθηση επενδύσεων επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας	Κατάλληλη επιλογή	9γ) παροχής στήριξης για κοινωνικές επιχειρήσεις (ΕΤΠΑ)	Κατάλληλη επιλογή	
<ul style="list-style-type: none"> • Η βελτίωση των συνθηκών ένταξης ευπαθών ατόμων στην αγορά εργασίας • Η αύξηση της απασχόλησης και η μείωση της ανεργίας • Η μείωση του αριθμού των ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού • Η βελτίωση της ποιότητας ζωής και της κοινωνικής συνοχής <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους</p> <p>Δείκτες εκροών Ανεργοί, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων</p>	Αποτελέσματα κατάλληλα. Δείκτης αποτελέσματος σχετικός; Δείκτης εκροών επαρκής	ΕΣ 9ι1: Ενίσχυση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας για ευάλωτες και ευπαθείς ομάδες πληθυσμού που απειλούνται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό	Κατάλληλη επιλογή	9ι) Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, προώθηση ισότητας ευκαιριών, και ενεργού συμμετοχής και (ΕΚΤ)	Κατάλληλη επιλογή	

<p>• Η αναβάθμιση του επιπέδου εκπαίδευσης και η βελτίωση των δεξιοτήτων ατόμων από περιθωριοποιημένες ομάδες • Η βελτίωση της απασχολησιμότητας ατόμων από περιθωριοποιημένες ομάδες και η προώθηση της ένταξης αυτών στην αγορά εργασίας • Η ενίσχυση των δομών κοινωνικής αρωγής σε άτομα από περιθωριοποιημένες ομάδες και η βελτίωση της κοινωνικής συνοχής • Η μεγαλύτερη συμμετοχή των περιθωριοποιημένων ομάδων στον κοινωνικό βίο και στις τοπικές υποθέσεις</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους</p> <p>Δείκτες εκροών Μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ)</p>	Αποτελέσματα κατάλληλα αλλά γενικά. Δείκτης αποτελέσματος σχετικός Δείκτης εκροών επαρκής	ΕΣ-9ii1: Βελτίωση πρόσβασης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων στην εκπαίδευση, απασχόληση και τοπική κοινωνική ζωή \	Κατάλληλη επιλογή	9ii) Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ	Κατάλληλη επιλογή	9
<p>• Η δημιουργία συνθηκών που θα περιορίζουν τα εμπόδια και θα προσφέρουν ίσες ευκαιρίες στους πολίτες • Η καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων για οποιοδήποτε λόγο • Η ίση μεταχείριση στο χώρο της εργασίας και στις κοινωνικές υποθέσεις • Η βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης ατόμων με αντικειμενικές δυσκολίες, μέσω της διεύρυνσης των υποδομών φροντίδας ανήμπορων ατόμων και παιδιών • Η βελτίωση της ποιότητας ζωής και της κοινωνικής συνοχής</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους</p> <p>Δείκτες εκροών Συμμετέχοντες με αναπηρία</p>	Αποτελέσματα γενικά. Δείκτης αποτελέσματος σχετικός - μέτρηση; Δείκτης εκροών επαρκής	ΕΣ 9iii1: Περιορισμός των διακρίσεων που υφίστανται οι ευάλωτες ομάδες πληθυσμού στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην καθημερινή τους διαβίωση	Ταυτότητα Ειδικού Στόχου και Επενδυτικής Προτεραιότητας	9iii) Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών	Κατάλληλη επιλογή	
<p>• Η καθιέρωση του δικτύου πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας • Η διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας σε όλους τους πολίτες • Η προαγωγή της υγείας μέσω της πρόληψης και της αγωγής • Η αναβάθμιση των δομών υγείας και της κατάρτισης του προσωπικού αυτών</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Αριθμός ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων που απέκτησαν πρόσβαση σε δομές/υπηρεσίες υγείας, κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας</p> <p>Δείκτες εκροών Συμμετέχοντες ανασφάλιστοι κάτω από τα όρια της φτώχειας</p>	Αποτελέσματα γενικά. Δείκτης αποτελέσματος μέτρηση;	ΕΣ 9iv1: Προαγωγή της πρόσβασης μειονεκτούντων ατόμων σε υπηρεσίες υγείας / πρόνοιας / κοινωνικής φροντίδας	Κατάλληλη επιλογή	9iv) Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες,	Κατάλληλη επιλογή	

<p>• Η ενδυνάμωση των κοινωνικών επιχειρήσεων • Η ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε περισσότερους κλάδους και η διεύρυνση του φάσματος των παρεχόμενων υπηρεσιών • Η αύξηση της απασχόλησης στις κοινωνικές επιχειρήσεις • Η δικτύωση και συνεργασία μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων • Η βελτίωση της κοινωνικής συνοχής και της ποιότητας ζωής</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας)</p> <p>Δείκτες εκροών Αριθμός κοινωνικών επιχειρήσεων που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα έτος μετά την ίδρυσή τους</p>	Αποτελέσματα κατάλληλα αλλά γενικά. Δείκτης αποτελέσματος σχετικός Δείκτης εκροών επαρκής	ΕΣ-9ν1: Αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την ένταξη στην αγορά εργασίας ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού	Ταυτότητα Ειδικού Στόχου και Επενδυτικής Προτεραιότητας	9ν) Προαγωγή κοινωνικής επιχειρηματικότητας και επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και προώθηση κοινωνικής οικονομίας και	Κατάλληλη επιλογή	9
<p>• Η προώθηση της βιώσιμης, ολοκληρωμένης τοπικής κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης περιοχών με μειονεκτήματα • Η επιτάχυνση της σύγκλισης μεταξύ άνω αναπτυγμένων τόπων • Η δημογραφική ενδυνάμωση περιοχών με φαινόμενα εγκατάλειψης • Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της ποιότητας ζωής των πολιτών περιοχών με μειονεκτήματα</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Αριθμός νέων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων τοπικού ή περιφερειακού χαρακτήρα που βελτιώνουν την απασχολησιμότητα</p> <p>Δείκτες εκροών Αριθμός προτεινόμενων έργων που αφορούν σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τοπικού ή περιφερειακού χαρακτήρα</p>	Αποτελέσματα γενικά. Δείκτης αποτελέσματος ανεπαρκής. Δείκτες εκροών;	ΕΣ-9ν1: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τοπικού ή περιφερειακού χαρακτήρα για ενδογενή τοπική ανάπτυξη και άρση των τοπικών ανισοτήτων και αδυναμιών	Ταυτότητα Ειδικού Στόχου και Επενδυτικής Προτεραιότητας	9νι) στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων	Κατάλληλη επιλογή	
<p>• Η αναβάθμιση υποδομών τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης • Η βελτίωση του περιβάλλοντος και των συνθηκών μάθησης • Η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού και η προσαρμογή αυτού στις διαρθρωτικές αλλαγές</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Ποσοστό κάλυψης του πληθυσμού από υποδομές εκπαίδευσης</p> <p>Δείκτες εκροών Παιδική μέριμνα και εκπαίδευση: Δυναμικότητα ενισχυόμενων υποδομών παιδικής μέριμνας ή εκπαίδευσης</p>	Αποτελέσματα κατάλληλα αλλά γενικά. Εξειδίκευση Δείκτη αποτελέσματος Δείκτης εκροών επαρκής	ΕΣ-10α1: Ανάπτυξη σύγχρονων υποδομών εκπαίδευσης	Ταυτότητα Ειδικού Στόχου και Επενδυτικής Προτεραιότητας. Εξειδίκευση ως προς «ΔΒΜ»;	10) Επενδύσεις στην εκπαίδευση, κατάρτιση για απόκτηση δεξιοτήτων και διά βίου μάθηση ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης (ΕΤΠΑ)	Κατάλληλη επιλογή	10

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Από την εξέταση του Προγράμματος δεν γίνεται αντιληπτό ο στόχος για την προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών να μην έχει ληφθεί. Η εμπειρία του ΕΣΠΑ 2007-2013 δείχνει πως ο εν λόγω στόχος έχει γίνει κτήμα της στρατηγικής σχεδίασης, κάτι που εμφανίζεται και στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα. Λόγω της εμπλοκής του Προγράμματος σε πλήθος Θεματικών Στόχων, με άμεση ή έμμεση συνέπεια στην ανάσχεση της οικονομικής κρίσης, την καταπολέμησης της ανεργίας αλλά και του αποκλεισμού (κοινωνικού κοκ) είναι εμφανής η συνεισφορά του στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Κάτι τέτοιο δεν είναι ειδικά σαφές σε επίπεδο Ειδικών Στόχων, Αποτελεσμάτων και Δράσεων, και θα έπρεπε ενδεχομένως να εξειδικευθεί κατά Άξονα ή να προσδιορισθεί στο Τμήμα 11.

Γενικά το Πρόγραμμα θα έπρεπε να αποκτήσει μεγαλύτερη σαφήνεια σε ότι αφορά την συνεισφορά του στην επίτευξη οριζόντιων στόχων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΥΝΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΑΡΧΩΝ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	Συνεκτίμηση τους κατά την ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Συνεκτίμηση τους κατά τη ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗΣ / ΠΡΟΤΑΣΗ
Βιώσιμη ανάπτυξη	Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι θεμέλιος λίθος του νέου προγράμματος	Έχει αναγνωριστεί η ανάγκη στο σύνολο των θεματικών στόχων	Δεν υπάρχει εμφανής απόκλιση
Ισότητα ευκαιριών και κατάργηση των διακρίσεων	Έχει ληφθεί ειδική μέριμνα για την ισότητα των ευκαιριών	Ειδικά στους ΘΣ 9 και ΘΣ 10 έχει γίνει προσπάθεια για την άμβλυνση των διακρίσεων	Δεν υπάρχει εμφανής απόκλιση
Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών	Η ισότητα είναι αναγκαία και ικανή συνθήκη, δεν διαφαίνεται το αντίθετο σε κανένα σημείο του προγράμματος	Το σύνολο των Θεματικών Στόχων έχει σχεδιαστεί με βάση της Αρχή της Ισότητας	Δεν υπάρχει εμφανής απόκλιση

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ / ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

ΘΣ	Ε.Σ.	Επενδυτική Προτεραιότητα
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ		
8	ΣΥΝΟΛΟ	8ii) Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων, ειδικότερα για αυτούς που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης 8iii) Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων 8ν) Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές
9	ΣΥΝΟΛΟ	9.α] Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μείωσης των ανισοτήτων όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα της υγείας, και προώθησης της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα και με τη μετάβαση από θεσμικές υπηρεσίες σε υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας (ΕΤΠΑ) [9.γ] Παροχή στήριξης για κοινωνικές επιχειρήσεις (ΕΤΠΑ) [9.ι] Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ		
9	ΣΥΝΟΛΟ	<p>[9.ii] Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά</p> <p>[9.iii] Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών</p> <p>[9.iv] Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος</p> <p>[9.v] Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση</p> <p>[9.v] παροχής στήριξης για κοινωνικές επιχειρήσεις</p> <p>[9.δ] (ΕΤΠΑ) και [9.vi] (ΕΚΤ) Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων</p>
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ		
4	ΣΥΝΟΛΟ	<p>[4.γ] Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτιρίων, και στον τομέα της στέγασης</p> <p>[4.ε] Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων</p> <p>[4.ζ] Προώθηση της χρήσης συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού με υψηλή απόδοση βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα</p>
6	ΣΥΝΟΛΟ	<p>[6.β] Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις</p> <p>[6.γ] Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς</p> <p>[6.δ] Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών</p> <p>[6.ε] Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνησης και απολύμανσης των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου</p> <p>[6.στ] Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και της αποδοτικότερης χρήσης των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και σε σχέση με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης</p>

ΧΩΡΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η αρχική έκδοση του ΠΕΠ διαπραγματευόταν το θέμα των χωρικών προκλήσεων περιορισμένα στο Τμήμα 1.1.1 θέτοντας έναν γενικό Στόχο «Προώθηση της περιφερειακής εδαφικής συνοχής και διαπεριφερειακής, διασυνοριακής, διακρατικής συνεργασίας», με (ορθές) προτεραιότητες την ενίσχυση της ενδο-περιφερειακής οικονομικής και κοινωνικής συνοχής με αντιμετώπιση άνισης ανάπτυξης και οικονομικού διψισμού, την εφαρμογή ολοκληρωμένων σχεδίων βιώσιμης ανάπτυξης σε ειδικές περιοχές (αστικές, αγροτικές, παράκτιες, ορεινές, παραμεθόριες, λειτουργικές) μέσω αξιοποίησης νέων εργαλείων», την προώθηση της αρμονικής σχέσης μεταξύ αστικού και περιβάλλοντος αγροτικού χώρου και τη βιώσιμη διάχυση της αστικής ανάπτυξης στον υπαίθριο χώρο, τη λειτουργική διασύνδεση της μητροπολιτικής περιοχής Θεσσαλονίκης με τα λοιπά αστικά κέντρα και τη δημιουργία συνεκτικού δικτύου πόλεων για προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και εδαφικής συνοχής, την αποκέντρωση υπηρεσιών και λειτουργιών για ισόρροπη κάλυψη των αναγκών της Περιφέρειας και την προώθηση της διαπεριφερειακής, διασυνο-οριακής και διακρατικής συνεργασίας. Ο Στόχος

αναφερόταν ότι θα εξυπηρετείται πολυταμειακά και πολυτομιακά, μέσω όλων των Θ.Σ. και με αξιοποίηση επίσης αφενός των τομιακών Ε.Π. αφετέρου των Ε.Π. «Εδαφικής Συνεργασίας». Επιφυλάξεις είχαν διατυπωθεί από τον Σύμβουλο Αξιολόγησης ως προς (α) την επιδίωξη «βιώσιμης διάχυσης της αστικής ανάπτυξης στον υπαίθριο χώρο» που δεν προσδιοριζόταν πώς θα υλοποιηθεί χωρίς να αντιστρατεύεται την αρχή της «συμπαγούς πόλης», (β) τη χρήση «όλων» των Θ.Σ. η οποία, αν και σκόπιμη στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης, αντιστρατεύεται την αρχή της θεματικής επικέντρωσης.

Στην τελική έκδοση του ΠΕΠ, δεν υπάρχει (στο Τμήμα 1) αντίστοιχη ανάλυση, αλλά υιοθετείται η «Χωρική Συνοχή» ως μια από τις 5 περιφερειακές (αναπτυξιακές) προτεραιότητες και γίνεται η ορθή προγραμματική επιλογή ότι θα αξιοποιηθούν οι δυνατότητες για την υλοποίηση δράσεων και ολοκληρωμένων προσεγγίσεων στον αστικό χώρο μέσα από την προώθηση παρεμβάσεων Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ). Λεπτομερέστερα και με σχετικά ποσοτικά δεδομένα, τα εσωτερικά προβλήματα άνισης ανάπτυξης και οικονομικού διψισμού αναλύονται στο Τμήμα 4.

Οι προκλήσεις για τις αστικές περιοχές εντοπίζονται κατά κανόνα ορθώς, με επιφύλαξη ως προς την πολύ εκτεταμένη «Μητροπολιτική Περιφέρεια Θεσσαλονίκης» και τη διάρθρωση του αστικού συστήματος σε «αναπτυξιακούς πόλους», ενώ είναι θετικός ο εντοπισμός του Π.Σ. Θεσσαλονίκης ως αντικειμένου διακριτής Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης. Ορθώς επιλέγεται η ολοκληρωμένη προσέγγιση στη χωρική ανάπτυξη για να εξειδικευθούν οι επιμέρους επιλογές του ΠΕΠ σε εκείνες τις περιοχές που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα έντονες οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές, δημογραφικές και φυσικές προκλήσεις, με επιδίωξη μεταξύ άλλων και την προώθηση συνεργιών και συμπληρωματικότητας κοινοτικών πόρων με εθνικές χρηματοδοτήσεις και άλλες δημόσιες επενδύσεις, αν και δεν επισημαίνεται η ανάγκη για τη μέγιστη δυνατή μόχλευση ιδιωτικών πόρων. Προτείνεται να υιοθετηθεί μια κατηγοριοποίηση χώρου που θα λαμβάνει υπόψη λιγότερο τα διοικητικά όρια των ΟΤΑ και περισσότερο τις ιδιαιτερότητες και την ποικιλομορφία της δυναμικής επιμέρους περιοχών, όπως σταχυολογήθηκαν παραπάνω και, «με δεδομένη την αναμονή του εθνικού προγραμματισμού για τις κατευθύνσεις ενσωμάτωσης της εδαφικής ανάπτυξης στο ΕΣΠΑ και στα ΕΠ», προτείνεται η επικέντρωση στη στήριξη περιοχών (αλλά και στρατηγικών) που θα πληρούν τις ακόλουθες αρχές:

- εξασφάλιση της αποδοτικότητας και προστιθέμενης αξίας της εφαρμογής της Στρατηγικής «Ε 2020»
- αποτελεσματική αξιοποίηση της εδαφικής προσέγγισης στην αντιμετώπιση αναπτυξιακών αδυναμιών.
- αξιοποίηση προηγούμενης εμπειρίας στην υλοποίηση ολοκληρωμένων χωρικών παρεμβάσεων.
- προώθηση συνεργιών και συμπληρωματικότητας κοινοτικών πόρων με εθνικές χρηματοδοτήσεις και άλλες δημόσιες επενδύσεις,

και προτείνεται να καλύπτονται οι Θεματικοί Στόχοι 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10. Ειδικά ως προς το τελευταίο, θα ήταν σκόπιμο να διατυπωθεί μια προτεραιοποίηση των Θ.Σ.

Η αξιοποίηση της Τ.Α.Π.Το.Κ. συναρτάται στο Πρόγραμμα με την αποσαφήνιση του ρόλου του ΕΓΤΑΑ και του πλαισίου συνεργασίας του με τα ΕΤΠΑ και ΕΚΤ (κυρίως για τον υπαίθριο χώρο). Δεν είναι σαφές εάν το ΠΕΠ προβλέπεται (στην τελική του έκδοση) είτε να αξιοποιήσει το εργαλείο έστω χωρίς τη συμβολή του ΕΓΤΑΑ (π.χ. σε αστικές περιοχές) είτε να επιλέξει περιοχές για κοινή παρέμβαση με το ΕΓΤΑΑ (εφόσον το ΠΑΑ είναι υποχρεωμένο να αποδώσει σημαντικό μέρος των πόρων του στην «προσέγγιση Leader»), είτε να συνεισφέρει πόρους ΕΤΠΑ και ΕΚΤ σε ΤΑΠΤοΚ που θα ορίσει το ΠΑΑ στην Περιφέρεια, είτε να αξιοποιήσει για ΤΑΠΤοΚ τους πόρους που θα εκχωρήσει το ΠΑΑ στην Περιφέρεια από το 30% του προϋπολογισμού του.

Όσον αφορά στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, το ΠΕΠ περιγράφει τις αστικές περιοχές της Περιφέρειας, εντοπίζει ορθώς τα προβλήματα και τις προκλήσεις με ιδιαίτερη ανάλυση για το Π.Σ. Θεσσαλονίκης και προσδιορίζει σαφείς Επενδυτικές Προτεραιότητες για στήριξη Στρατηγικών ΒΑΑ στους Θ.Σ. 2, 3, 4, 5, 6, 9 και 10. Η διαχειριστική ευθύνη για την υλοποίηση των στρατηγικών αποδίδεται στην ΔΑ του ΠΕΠ, με καθήκοντα τον ορισμό των περιοχών, την αξιολόγηση των Στρατηγικών και τη χρηματοδοτική παρακολούθηση. Η ένταξη στο ΠΕΠ θα γίνει μέσω Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων, με διαβούλευση με τις αρμόδιες αρχές της περιοχής για σχεδιασμό, συνολική προετοιμασία και υλοποίηση των παρεμβάσεων, βάσει διαδικασιών, περιεχομένου και στόχων που θα εξειδικευθούν κατά τις κατευθύνσεις του ΕΣΠΑ. Το ύψος των πόρων δεν έχει αποφασιστεί οριστικά αλλά εκτιμάται ανώτερο του

ΕΣΠΑ (κατ' ελάχιστον 10 % των ΕΤΠΑ και ΕΚΤ). Προβληματισμοί ανακύπτουν (α) για τον ορισμό «3 τουλάχιστον από τις 5 προκλήσεις που αναφέρει ο κανονισμός ΕΤΠΑ» η οποία μπορεί να «ωθήσει» προς λιγότερο ολοκληρωμένες ΟΧΕ (κατά τα όσα προέκυψαν στο εργαλείο των ΟΣΑΑ), (β) για τον μη εξαρχής ορισμό της Θεσσαλονίκης ως της περιοχής για κατά προτεραιότητα χρήση του εργαλείου, (γ) για το ύψος των πόρων το οποίο ναι μεν υπερβαίνει το κατά ΕΣΠΑ ελάχιστο ποσοστό αλλά είναι μάλλον αναντίστοιχο της πληθυσμιακής βαρύτητας των αστικών περιοχών και της οξύτητας των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν. Αξίζει να σημειωθεί ότι αν το ελάχιστο ποσοστό πόρων που ορίζει το ΕΣΠΑ συνολικά για τη ΒΑΑ αποδιδόταν αναλογικά στις σημαντικότερες (κατά τον κοινό ορισμό ΟΟΣΑ και Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹) αστικές συγκεντρώσεις της χώρας και κατ' αναλογία του πληθυσμού τους, τότε θα προέκυπτε για την Κεντρική Μακεδονία (και ειδικότερα για τη Θεσσαλονίκη) ένα σύνολο πόρων ΕΤΠΑ και ΕΚΤ (από όλα τα Προγράμματα) της τάξεως των 118 εκ. €.

Δεν προβλέπεται αξιοποίηση του εργαλείου της ΟΧΕ εκτός της ΒΑΑ.

Για τις γεωγραφικές περιοχές που πλήττονται περισσότερο από τη φτώχεια και τις ομάδες που κινδυνεύουν από διακρίσεις / κοινωνικό αποκλεισμό, υπάρχει λεπτομερής επικεντρωμένη ανάλυση και εντοπισμός αναγκών, χωρίς να προσδιορίζονται προς το παρόν η συγκεκριμένη στρατηγική για αντιμετώπιση των τους και για τη «συμβολή του ΠΕΠ στην ολοκληρωμένη προσέγγιση που ορίζεται στο ΕΣΠΑ», καθώς και οι κύριοι τύποι των σχεδιαζόμενων δράσεων ως μέρος της ολοκληρωμένης προσέγγισης κατά ομάδα-στόχο / περιοχή, Επενδυτική προτεραιότητα, Α.Π. και ΕΔΕΤ. Αναμένεται (και διατυπώνεται ρητώς) η εξειδίκευση της περιφερειακής στρατηγικής μετά την υιοθέτηση της αντίστοιχης «Εθνικής Στρατηγικής για τη Φτώχεια» και του «Πλαισίου Εθνικής Στρατηγικής για τους Ρομά».

Οι ειδικές ανάγκες περιοχών που πλήττονται από σοβαρά και διαρκή φυσικά και δημογραφικά μειονεκτήματα δεν αναλύονται, αλλά προβλέπεται η εφαρμογή εκεί του εργαλείου της ΤΑΠΤΟΚ, ενώ το σχέδιο θα συμπληρωθεί έπειτα από την παροχή κεντρικών κατευθύνσεων από το ΥΠΑΑΝ.

Η μη πρόβλεψη ρυθμίσεων για διαπεριφερειακές και διακρατικές δράσεις στο πλαίσιο του ΠΕΠ και για συμβολή στις μακροπεριφερειακές και στις στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες συνεπάγεται ότι το Πρόγραμμα δεν θα συμβάλει σε δράσεις ΕΠ της ΕΕΣ κατά χωρικά ολοκληρωμένο τρόπο. Είναι πάντως ενδεχόμενο να κληθεί να συνεργήσει π.χ. με τη στρατηγική για τη «Γαλάζια Ανάπτυξη» στις παράκτιες περιοχές (για τις οποίες και γενικότερα δεν προσδιορίζεται ειδική προσέγγιση).

Μια προκαταρκτική συνοπτική αξιολόγηση της τρέχουσας μορφής της Ολοκληρωμένης Προσέγγισης στη Χωρική Ανάπτυξη παρουσιάζεται συνοπτικά ακολούθως.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΣΤΗ ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

	ΑΣΤΙΚΕΣ	ΠΑΡΑΚΤΙΕΣ και ΑΛΙΕΙΑΣ	ΑΛΛΕΣ
Πώς ορίζονται οι περιοχές; Ποιες συγκεκριμένα είναι; Ποια τα ειδικά χαρακτηριστικά;	Δεν ορίζονται. Περιγράφονται χαρακτηριστικά και προκλήσεις. Δεν ορίζονται κριτήρια. Προκύπτει αναγκαιότητα για το Π.Σ. Θεσσαλονίκης		Δεν ορίζονται / προβλέπονται
Ποιοι ειδικοί στόχοι προκύπτουν;	Κάλυψη τουλάχιστον 3 από τις 5 προκλήσεις: (οικονομικές, περιβαλλοντικές, κλιματικής αλλαγής, δημογραφικές, και κοινωνικές). Ενταξη στο 6 ^ο ΓΣ	Δεν ορίζονται / προβλέπονται	Δεν ορίζονται, υποδεικνύονται από την εκτεταμένη ανάλυση αναγκών

¹ Βλ. Regional Focus RF 01/2012, CITIES IN EUROPE THE NEW OECD-EC DEFINITION

Εχει γίνει αποτίμηση προηγούμενων πρωτοβουλιών που εφαρμόστηκαν στις περιοχές; Ποια τα πορίσματα τους;	ΝΑΙ. Συνοπτική ποιοτική παρουσίαση των πορισμάτων.	ΟΧΙ	ΝΑΙ
Πώς συνδέονται οι ειδικοί στόχοι με τους στόχους του ΠΕΠ;	Δεν είναι εμφανείς, υποδεικνύονται από την ανάλυση και αναφέρονται στους ΕΣ των Θ.Σ. 2, 3, 4, 5, 6, 9 και 10	Δεν ορίζονται / προβλέπονται	Δεν ορίζονται / προβλέπονται
Πώς συνδέονται οι ειδικοί στόχοι με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες; Σε ποιους Θεματικούς Στόχους;	Θ.Σ. 2, 3, 4, 5, 6, 9 και 10		
Ποια ειδικά ζητήματα προκύπτουν που στην εφαρμογή μπορεί να οδηγήσουν σε τροποποίηση στόχων;	Δεν ορίζονται / προβλέπονται	Δεν ορίζονται / προβλέπονται	Δεν ορίζονται / προβλέπονται

Συνολικά, με δεδομένη τη δόμηση του Προγράμματος σε Αξονες Προτεραιότητας ανά Θεματικό Στόχο και όχι ανά πρόκληση (όπως εξάλλου υποδεικνύει και ο Κανονισμός) κατά την εκτίμηση του Συμβούλου θα ήταν σκόπιμο στο τελικό σχέδιο ΠΕΠ να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση (όχι αναγκαστικά και έκταση) στην Ολοκληρωμένη Προσέγγιση στη Χωρική Ανάπτυξη, η οποία θα προφύλασσε το Πρόγραμμα από τον κίνδυνο «διολίσθησης» προς μια λογική «ΠΔΕ»: Θ.Σ. → Επ. Πρ. → Δράση → Εργο κατ' αναλογίαν του Τομέας → Υποτομέας → Φορέας → Εργο (στη λογική αυτή βεβαίως ωθούν το ΚΣΠ, το πρότυπο ΣΕΣ και το πρότυπο ΕΠ της Επιτροπής και δεν αποτελεί ειδική αδυναμία του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας). Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης προτείνει:

- (α) Να εκπονηθεί, παράλληλα προς το ΠΕΠ και ως εξειδίκευση του, ένα «Συμπλήρωμα Προγράμματος» ειδικά για την Ολοκληρωμένη Προσέγγιση στη Χωρική Ανάπτυξη, όπου να εξειδικευθούν οι γενικές διατυπώσεις που θα ενσωματωθούν στο ΠΕΠ (και οι οποίες δεν απαιτείται από τον Κανονισμό να είναι λεπτομερείς ή εκτεταμένες)
- (β) Η ΟΣΠ να εξετάσει αν είναι δόκιμο να αναδιατυπώσει το Τμήμα 4 του ΠΕΠ εξειδικεύοντας τις προβλέψεις του ΕΣΑΠ, **ενδεχομένως** ως ακολούθως.

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη χωρική ανάπτυξη επιλέγεται για να εξειδικευθούν οι επιμέρους επιλογές του Προγράμματος σε εκείνες τις περιοχές της Περιφέρειας που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα έντονες οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές, δημογραφικές και φυσικές προκλήσεις. Η Περιφέρεια διακρίνεται σε:

- 5 Ορεινές/ημιορεινές ενότητες, με ... Θεματικοί Στόχοι με προτεραιότητα είναι ... Ενδείκνυνται για Ολοκληρωμένη Προσέγγιση μέσω των μηχανισμών της ΤΑΠΤοΚ και της στρατηγικής για περιοχές ομάδες-στόχους που πλήττονται από φτώχεια / αποκλεισμό και μόνιμες δημογραφικές ή φυσικές προκλήσεις.
- 2 Παράκτιες ενότητες, με ... Θεματικοί Στόχοι με προτεραιότητα είναι ... Ενδείκνυται για Ολοκληρωμένη Προσέγγιση μέσω Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων.
- 5 Πεδινές μη παράκτιες ενότητες, με ... Θεματικοί Στόχοι με προτεραιότητα είναι ... Ενδείκνυται για Ολοκληρωμένη Προσέγγιση μέσω των μηχανισμών της ΤΑΠΤοΚ ...

Λειτουργική Μητροπολιτική περιοχή Θεσσαλονίκης. Συνιστά το κέντρο της Περιφέρειας και τη μοναδική περιοχή με ολοκληρωμένο τομεακά / κλαδικά οικονομικό σύστημα, με επιρροή σε όλες τις υπόλοιπες Ενότητες. Όλοι οι Θεματικοί Στόχοι την αφορούν και ενδείκνυται για προώθηση της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Χωρικά αδιαφοροποίητη παρέμβαση θα συνεπαγόταν συντήρηση των μακρόχρονων ανισοτήτων προς βλάβη τόσο των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών όσο και της δυνατότητας συνολικά για ανταπόκριση στις προκλήσεις και συμβολή στην επίτευξη των στόχων της «Ευρώπη 2020».

Η ΔΑ του ΠΕΠ ορίζει τα εργαλεία με τα οποία θα υλοποιήσει τη στρατηγική, αναμένοντας από τα τομεακά Προγράμματα να ορίσουν τους ειδικούς στόχους, τύπους δράσεων και Επενδυτικές Προτεραιότητες κατά Θεματικό Στόχο καθώς και τους πόρους των ΕΔΕΤ που στηρίζουν την Ολοκληρωμένη Προσέγγιση στην Περιφέρεια, συνεργώντας με τα εργαλεία που ορίζονται στο ΠΕΠ και στις χωρικές ενότητες που επιλέγονται. Για ορισμένα από τα εργαλεία, η αναγνώριση των προκλήσεων και ο σχεδιασμός της στρατηγικής διαθέτουν ωριμότητα ενώ για άλλα, ορίζεται σταδιακή, χρονικά προσδιορισμένη, διαδικασία εφαρμογής τους.

ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Το εργαλείο της ΤΑΠΤοΚ επιλέγεται για να ενισχυθεί το τοπικό δυναμικό ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα συγκεκριμένες προκλήσεις σε περιοχές με κοινωνικά και χωρικά μειονεκτήματα. Στόχος είναι να δημιουργηθούν ιδιαίτερα εστιασμένες στρατηγικές που θα υποστηρίξουν τις δυνατότητες ενδογενούς ανάπτυξης, θα ενισχύσουν την καλλιέργεια ικανοτήτων σε τοπικό επίπεδο και θα προωθήσουν τη συμπλήρωση και διαφοροποίηση της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας. Ως κατάλληλες περιοχές αναγνωρίζονται αυτές που ανταποκρίνονται σε όλα ή στα περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια: κατά κεφαλήν εισόδημα χαμηλότερο του 75% του μέσου όρου της χώρας, μειούμενο στην τριετία 2009-2012 και εγγύς ή κατώτερο του ορίου της φτώχειας, υψηλή εξάρτηση απασχόλησης και ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας από τον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία, δασοκομία, αλιεία) ή τον εξορυκτικό τομέα, ορεινό ανάγλυφο ή ημιορεινό με προβλήματα προσβασιμότητας, ανάπτυξης δικτύων ΤΠΕ και εξυπηρέτησης από κοινωνικές υπηρεσίες, ιδιαίτερα ισχυρή δημογραφική γήρανση και αρνητικοί δείκτες αντικατάστασης του ενεργού πληθυσμού.

Οι περιοχές μπορούν να περιλαμβάνουν θύλακες διάσπαρτων φθινόντων οικισμών, εκτεταμένες ζώνες ασύμβατων χρήσεων (γεωργία / τουρισμός / εξόρυξη), κοινωνικούς θύλακες, πόλους διεθνούς φήμης τοπικού προϊόντος / υπηρεσίας, περιοχές που ορίζονται με βάση την ευαισθησία περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων (του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών). Θα οριστούν με λειτουργικά και όχι δικαιodoτικά κριτήρια, δεν θα μπορούν να είναι μικρότερες του καλλικράτειου Δήμου και θα ισχύει το κανονιστικό κριτήριο του ελάχιστου πληθυσμού, ώστε να υπάρξει επικέντρωση προσπάθειας και μεγαλύτερη αποδοτικότητα της παρέμβασης και να διασφαλιστεί η ύπαρξη ικανότητας σχεδιασμού και υλοποίησης. Στις περιοχές αυτές θα σχεδιασθούν Τοπικές Στρατηγικές Ανάπτυξης με παρεμβάσεις που θα αναφέρονται σε ορισμένα ή σε όλα από τα ακόλουθα πεδία: Βελτίωση ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ), Ενίσχυση της πρόσβασης σε ΤΠΕ και της χρήσης και ποιότητάς τους, Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προαγωγή της αποδοτικής χρήσης των πόρων, Προαγωγή βιώσιμων μεταφορών και εξάλειψη των σημείων συμφόρησης σε υποδομές βασικών δικτύων, Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε μορφής διακρίσεων.

Λόγω των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων, οι ΤΣΑ θα είναι περιορισμένες σε αριθμό και θα ενισχυθούν με πόρους των ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη και Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση, που προορίζονται για περιφερειακή κατανομή. Ο σχεδιασμός των ΤΣΑ και η επιλογή των περιοχών εφαρμογής θα γίνει σε συνεργασία με τις αρχές διαχείρισης αυτών των Προγραμμάτων και το χρηματοδοτούμενο από το ΠΕΠ μέρος των ΤΣΑ θα συμπληρωθεί με δράσεις και πόρους από το Πεδίο 6β του ΕΓΤΑΑ και το Θ.Σ. Προώθηση απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργατικού δυναμικού του ΕΚΤ, ώστε να προκύψουν ολοκληρωμένες ενιαίες ΤΣΑ με φορέα υλοποίησης Τοπική Ομάδα Δράσης (ΤΟΔ) που θα πληροί τα κριτήρια του Γενικού Κανονισμού και του Κανονισμού του ΕΓΤΑΑ.

Τη συνολική διαχειριστική ευθύνη θα αναλάβει η Διαχειριστική Αρχή του ΠΕΠ, με ειδική Επιτροπή Καθοδήγησης στην οποία θα μετέχουν με καθοριστικό ρόλο εκπρόσωποι των ΔΑ των ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη και Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση. Καθήκοντα της Επιτροπής θα είναι ο ορισμός κοινών κριτηρίων επιλογής, η αξιολόγηση των ΤΣΑ, η χρηματοδοτική παρακολούθηση σε επίπεδο Ταμείου και Προγράμματος.

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το αστικό δίκτυο της Περιφέρειας διακρίνεται από Στο εσωτερικό του κυριαρχεί η Λειτουργική Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης, η περιοχή με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση προβλημάτων, έντονη αποβιομηχάνιση, οξεία ανεργία, δραματική μείωση εισοδήματος κατά περιοχές της, υπερ-συγκέντρωση κοινωνικών ομάδων σε κίνδυνο φτώχειας ή / και αποκλεισμού, γήρανση κοινωνικών υποδομών. Παράλληλα, η πολιτική διάχυσης του αστικού ιστού και συνεχούς επέκτασης των υποδομών οδήγησε σε έξοδο της οικονομικής δραστηριότητας προς την περίμετρο της πόλης και σε οικονομική, παραγωγική και επιχειρηματική απογύμνωση και πολλαπλασιασμό των υποβαθμισμένων περιοχών στον πυρήνα της. Η Θεσσαλονίκη είναι η περιοχή όπου κατά κύριο λόγο εκδηλώνονται οι πέντε προκλήσεις (οικονομικές - περιβαλλοντικές - κλιματικές - δημογραφικές - κοινωνικές) και όπου κατά κύριο λόγο πρέπει να εφαρμοστεί η αρχή της «συμπαγούς πόλης»: Στα λοιπά αστικά κέντρα, οι πιέσεις είναι κατά πολύ ασθενέστερες.

Ως κύριοι επομένως στόχοι για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη στο ΠΕΠ εντοπίζονται: η ολοκληρωμένη και στοχευμένη αναπτυξιακή παρέμβαση στα αστικά κέντρα με στόχο την αποκατάσταση του οικονομικού τους ιστού και τη λειτουργία τους ως κινητήριες δυνάμεις στην ευρύτερη περιοχή επιρροής τους, η αντιστροφή της κοινωνικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης των αστικών περιοχών (ιδίως περιοχών συγκέντρωσης μειονεκτικών κοινωνικών ομάδων και εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών / βιοτεχνικών / επαγγελματικών ζωνών), η άμεση αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών της κρίσης (με αναζωογόνηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης και την ανασυγκρότηση των κοινωνικών υποδομών.), η προώθηση της σύνδεσης καινοτομίας και επιχειρηματικότητας στο αστικό περιβάλλον (με αιχμή τη στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης), η αντιστροφή της αστικής διάχυσης, η προώθηση της αρχής της «συμπαγούς πόλης» και παράλληλα η ένταξη κεντρικού πυρήνα, περιμετρικών περιοχών, περιφερειακής ζώνης και άμεσα επηρεαζόμενης υπαίθρου σε ενιαίες στρατηγικές ανάκαμψης, αναβάθμισης και ανάπτυξης.

Το ΠΕΠ θα χρηματοδοτήσει Στρατηγικές ΒΑΑ (α) για τη Λειτουργική Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης, (β) για μικρό αριθμό αστικών κέντρων που θα επιλεγούν. Για την επιλογή τους, χρησιμοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια: συνιστούν Μεσαία ή Αστική Περιοχή κατά τον κοινό ορισμό ΕΕ/ΟΟΣΑ² - έχουν προσδιοριστεί ως περιοχή για προώθηση ΒΑΑ στο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωρικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης ή στα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, κατά την κείμενη ελληνική νομοθεσία - ορίζονται με βάση όρια Δημοτικής Ενότητας ή όρια Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου και ο πληθυσμός τους ξεπερνά τους 10.000 κατοίκους - αντιμετωπίζουν έντονες προκλήσεις: οικονομικές / περιβαλλοντικές / κλιματικές αλλαγές / δημογραφικές / κοινωνικές - περιλαμβάνουν ζώνες αποβιομηχάνισης, περιοχές που περισσότερο δοκιμάζονται από την οικονομική κρίση με τα συνακόλουθα φαινόμενα αστικής φτώχειας και υψηλών ποσοστών ανεργίας, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και κοινωνικού αποκλεισμού, αλλαγών χρήσεων και αυθαίρετης δόμησης. Στις περιοχές αυτές εφαρμόζεται το εργαλείο της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης. Για περιοχές μικρότερης κλίμακας (υποβαθμισμένες κεντρικές περιοχές, ζώνες αλλαγών χρήσεων, ζώνες άναρχης αστικής διάχυσης, θύλακες φτώχειας και ομάδες-στόχοι σε υψηλό κίνδυνο διακρίσεων και αποκλεισμού, ζώνες με ιδιαίτερα οξυμένα προβλήματα εκπομπών διοξειδίου άνθρακα, προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, διαχείρισης κινδύνων, μη βιώσιμων μεταφορών κλπ) εφαρμόζεται το εργαλείο της ΤΑΠΤΟΚ.

Ως Θεματικοί Στόχοι ορίζονται οι 3, 6, 7, 8, 9.

Η ΒΑΑ χρηματοδοτείται από το ΠΕΠ και με πόρους που θα διαθέσουν τα Επιχειρησιακά

² Βλ. Regional Focus RF 01/2012, CITIES IN EUROPE THE NEW OECD-EC DEFINITION

Προγράμματα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία». Η χρηματοδότηση θα γίνει προς ενιαίες Ολοκληρωμένες Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης. Η επιλογή, έγκριση και χρηματοδότηση των στρατηγικών θα γίνει στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας, με κριτήρια που αφορούν στην καταλληλότητα της στρατηγικής, στη συμβολή στην επίτευξη των αποτελεσμάτων του ΠΕΠ και στην

διαχειριστική επάρκεια, τεχνική ετοιμότητα και ικανότητα μόχλευσης πόρων του φορέα. Θα είναι υπό τη διαχειριστική ευθύνη της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ, με την κατάλληλη συμμετοχή αρχών του τομεακών προγραμμάτων που θα συγχρηματοδοτήσουν και θα τηρείται χρηματοδοτικός πίνακας διακριτός κατά ΕΔΕΤ.

Οι τοπικές αρχές θα υποβάλλουν τις προτεινόμενες Στρατηγικές ΒΑΑ και θα είναι αρμόδιες για την επιλογή των επιμέρους δράσεων / έργων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα και από τον Κανονισμό. Δεν είναι επιλέξιμες όλες αδιακρίτως οι δράσεις που υλοποιούνται σε αστικές περιοχές.

Στη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη θα αποδοθούν τουλάχιστον % των πόρων των ΕΤΠΑ και ΕΚΤ στους οποίους θα προστεθούν πόροι άλλων Ε.Π. έως το συνολικό ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή της ποσόστωσης που ορίζει το ΕΣΠΑ (6% των ΕΤΠΑ και ΕΚΤ, ήτοι 740 εκ. €) αναλογικά με τον πληθυσμό των μεγάλων αστικών κέντρων της χώρας.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ

Ως κύριες προκλήσεις για Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις στην Περιφέρεια ορίζονται η προώθηση της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας με τελικό στόχο την επίτευξη απασχόλησης, κοινωνικής συνοχής και διατήρησης των πόρων - η παραγωγική ανασύνταξη στις ζώνες εκτεταμένης αποδιάρθρωσης των τοπικών ή περιφερειακών παραγωγικών συστημάτων - η εξισορρόπηση των ενδο-περιφερειακών ανισοτήτων, η καταπολέμηση των παραδοσιακών ανισοτήτων που σχετίζονται με τα ειδικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά/ μειονεκτήματα, η αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων και των ειδικών προκλήσεων σε ειδικές ομάδες πληθυσμού, η ανάσχεση στην καταλληλότερη κλίμακα των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Ως Θεματικοί Στόχοι που αφορούν στην εφαρμογή των ΟΧΕ εκτός Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης ορίζονται οι 3, 6, 7 και 8, και, συνοδευτικά, οι 1, 4, 2 και 5.

Η εφαρμογή των ΟΧΕ θα γίνει σε τρεις κατηγορίες χωρικών τύπων: υποπεριφερειακές περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις, όπου την πρωτοβουλία του σχεδιασμού αναλαμβάνει η Περιφέρεια, δια-περιφερειακές περιοχές με ομοιογενή χαρακτηριστικά και κοινές προκλήσεις, όπου το σχεδιασμό αναλαμβάνει κεντρικός φορέας ή διαπεριφερειακό συντονιστικό όργανο, ιδιαίτερα αν αυτές ορίζονται συγκεκριμένα σε Πλαίσια Χωρικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης ή σε τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Οι ΟΧΕ θα χρηματοδοτηθούν μέσω του ΠΕΠ και μέσω πόρων που θα διαθέσουν τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» και «Αγροτική Ανάπτυξη». Η επιλογή,

έγκριση και χρηματοδότηση των στρατηγικών θα γίνει στο πλαίσιο διαβούλευσης της ΔΑ του ΠΕΠ και περιφερειακών και εθνικών αρχών, με κριτήρια που θα αφορούν στην καταλληλότητα της στρατηγικής, στη συμβολή στην επίτευξη των αποτελεσμάτων του ΠΕΠ, στη διαχειριστική επάρκεια, τεχνική ετοιμότητα και ικανότητα μόχλευσης πόρων του φορέα. Θα είναι υπό τη διαχειριστική ευθύνη της ΔΑ του ΠΕΠ, με την κατάλληλη συμμετοχή αρχών του τομεακών προγραμμάτων που θα συγχρηματοδοτήσουν και θα τηρείται χρηματοδοτικός πίνακας διακριτός κατά ΕΔΕΤ.

ΟΧΕ είναι σκόπιμες στις περιοχές

Για την τεκμηρίωση των κριτηρίων επιλογής περιοχών εφαρμογής ανά εργαλείο καθώς και των ειδικών περιοχών των Τμημάτων 5 και 6 θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν δεδομένα, από την υπό παραλαβή μελέτη του Β.1 Σταδίου του ΠΠΧΣΑΑ Κεντρικής Μακεδονίας, που παρατίθενται στο Παράρτημα της Έκθεσης.

Το ΠΕΠ δεν διατυπώνει στρατηγική ως προς τα Τμήματα 4.4 «Οι ρυθμίσεις για διαπεριφερειακές και διακρατικές δράσεις, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος, με δικαιούχους εγκατεστημένους σε τουλάχιστον ένα άλλο κράτος μέλος» και 4.5: «Συμβολή των σχεδιαζόμενων δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος για τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές και τις στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες, με την επιφύλαξη των αναγκών της περιοχής του προγράμματος όπως προσδιορίζεται από το κράτος μέλος.

Προφανώς δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή δυνατότητα συνεκτίμησης των σχεδιαζόμενων προγραμμάτων Εδαφικής Συνεργασίας, αλλά θα μπορούσε:

- είτε να υιοθετηθεί η γενική προσέγγιση του ΕΣΠΑ
- είτε να δοθούν προκαταρκτικές στρατηγικές κατευθύνσεις,

δεδομένου ότι η Περιφέρεια συνορεύει με ένα κράτος-μέλος και ένα κράτος με το οποίο υπάρχει ήδη πρόγραμμα ΕΕΣ και επίσης ότι πιθανόν η Περιφέρεια να επηρεαστεί από τη στρατηγική για μακροπεριφέρεια στη λεκάνη της Μεσογείου, καθώς η Ευρωπαϊκή Πολιτική της Γαλάζιας Ανάπτυξης (Blue Growth) στοχεύει στην «οικονομική διάσταση» της θάλασσας για την επίτευξη αειφόρου οικονομικής ανάπτυξης και εξασφάλιση θέσεων εργασίας και προωθείται δυναμικά από την Επιτροπή.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΕΙΚΤΩΝ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΙΔΟΔΗΣ

Καθώς δεν έχουν οριστεί ακόμη αποτελέσματα, δείκτες και ορόσημα, ακολούθως απλά διατυπώνονται κάποιες μεθοδολογικές αρχές και προτάσεις, και το παρόν κεφάλαιο της Εκθέσης θα επικαιροποιηθεί όταν συμπληρωθεί το σχέδιο Προγράμματος.

Γενική διαπίστωση είναι το εκτεταμένο πεδίο παρεμβάσεων που στοχεύει το νέο πρόγραμμα. Συνέπεια αυτού είναι η ευρύτητα των δεικτών σε όλα τα επίπεδα. Σε ότι αφορά τους δείκτες εκροών, θα πρέπει να υπάρχει γενική σαφήνεια σε σχέση με τις παρεμβάσεις. Όσο θα μορφώνεται το Πρόγραμμα στην τελική του μορφή, η διαπίστωση αυτή πρέπει να εξετάζεται συνεχώς. Θεωρείται πως στο Πρόγραμμα οφείλει να γίνεται χρήση όλων των απαραίτητων και σχετικών κοινών δεικτών των Ταμείων. Η προηγούμενη προγραμματική περίοδος έδειξε πως δεν απαιτούνται περισσότεροι δείκτες καθώς αυξάνουν την πολυπλοκότητα χωρίς να υπάρχει πρόσθετη υποβοήθηση για την αξιολόγηση του Προγράμματος.

Οι τιμές βάσεις πρέπει να προέλθουν από την ΕΛΣΤΑΤ και της Eurostat, καθώς και πηγές που είναι διαθέσιμες στις Περιφέρειες. Γενικά το σύνολο των τιμών βάσης είναι εφικτό να παρθούν από επίσημα κρατικά στοιχεία, απλά απαιτείται η συλλογή τους από ένα πραγματικά κατακερματισμένο σύστημα. Σε ότι αφορά τις τιμές στόχου, απαιτείται ρεαλιστική προσέγγιση, με χρήση της εμπειρίας από τις προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους. Οι τιμές στόχου δεικτών αποτελέσματος πρέπει να αντανakλούν τις αναμενόμενες επιδράσεις των παρεμβάσεων και τις εξωτερικές εξελίξεις που πιθανόν να τις επηρεάσουν, την εφικτότητα τους σε σχέση με τις τιμές βάσης, λαμβάνοντας υπόψιν την προηγούμενη εμπειρία και τις σχετικές οικονομικές τάσεις.

Ακολούθως, παρουσιάζεται η πρόταση Δεικτών του Συμβούλου και ακολουθεί η εκτίμηση του για το Πλαίσιο Επίδοσης του Προγράμματος.

Επισημαίνεται ότι η ενίστε διαπιστούμενη στον Πίνακα «ανεπάρκεια» δεικτών αναφέρεται στην έκδοση του Προγράμματος που υποβλήθηκε στις 17.7.2014 και έχει αντιμετωπιστεί στην τελική έκδοση με αξιοποίηση των πορισμάτων της Αξιολόγησης και με τη συνεργασία και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η τελική αποτίμηση του Συμβούλου παρουσιάζεται στην Εισαγωγή της Εκθέσης.

ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΝΣΩΜΑΤΩΗΚΑΝ.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ

Η πρόταση του Συμβούλου Αξιολόγησης στο Παραδοτέο του «Σχέδιο Τελικής Εκθέσης Αξιολόγησης» ήταν η ακόλουθη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ

- Προτεινόμενος δείκτης εκρών / (ΜΕ ΑΡΙΘΜΗΣΗ ΟΙ ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ)

ΘΣ:1 Ενίσχυση έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας

ΚΩΔ/ ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΝ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1.α) ΕΤΠΑ	Ενίσχυσης των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος	60, 58, (61)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αριθμός νέων ερευνητών σε οντότητες που ενισχύονται (Μονάδα: ισοδύναμα πλήρους χρόνου) 2. Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών (Μονάδα: ισοδύναμα πλήρους χρόνου) 3. Κόμβοι δραστηριοτήτων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας με διεθνή στόχευση (Μονάδα: Αριθμός κόμβων) <ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός σύγχρονων και διεθνώς ανταγωνιστικών υποδομών παραγωγής γνώσης • Αριθμός - Βαθμός συμμετοχής ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων σε διεθνή προγράμματα και δραστηριότητες 	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός απασχολούμενων στην Έρευνα – Τεχνολογία και Καινοτομία (Ε-Τ-Κ), (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ: 1 & 2) • Αριθμός Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας • Αναφορές σε δημοσιεύσεις ελλήνων ερευνητών • Ύψος χρηματοδότησης από ιδιωτικές επιχειρήσεις /άμεσες ξένες επενδύσεις προς Ερευνητικά Ιδρύματα • Ποσοστό δαπανών Ε-Τ-Κ στο ΑΕΠ 	Οι δείκτες εκρών/ κοινοί δείκτες είναι επιτεύξιμοι. Προτείνεται να διατηρηθούν στο σύνολό τους. Οι δείκτες αποτελέσματος με την σειρά τους είναι επίσης επιτεύξιμοι. Προτείνεται λόγω Περιφερειακού Προγράμματος να αφαιρεθούν οι υπογραμμισμένοι δείκτες.
1.β) ΕΤΠΑ	Προαγωγής επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξης της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, πιλοτικών γραμμών, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και	2,56, 57,59 , 61, 62, 63, 64, 65,	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα (Μονάδα: επιχειρήσεις) 2. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης (Μονάδα: EUR) 3. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισάγουν προϊόντα νέα στην αγορά (Μονάδα: επιχειρήσεις) 4. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισάγουν προϊόντα νέα στην εταιρεία (Μονάδα: επιχειρήσεις) <ul style="list-style-type: none"> • Συστάδες παραγωγικών δραστηριοτήτων, κοινοπραξιών, πόλων καινοτομίας, πλατφορμών ή άλλων δομών με συμμετοχή επιχειρήσεων και ερευνητικών και εκπαιδευτικών οργανισμών • Αριθμός επιχειρήσεων που εγκαθίστανται σε θερμοκοιτίδες /επιστημονικά πάρκα • Αριθμός start up 	<ul style="list-style-type: none"> • Ποσοστό της ιδιωτικής συμμετοχής σε Ε-Τ-Κ στο σύνολο της δαπάνης για Ε-Τ-Κ • Αύξηση των εξαγωγών προϊόντων υψηλής τεχνολογίας (ως % της αξίας των συνολικών εξαγωγών) • Αύξηση των δαπανών τεχνολογικής καινοτομίας (% του κύκλου εργασιών) • Αύξηση του αριθμού των αιτήσεων Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας Υψηλής Τεχνολογίας στον ΕΡΟ και ΥΡΣΤΟ (ανά εκατομμύριο πληθυσμού) • Αριθμός προσωπικού που απασχολείται σε Ε-Τ σε περιφερειακό επίπεδο η ποσοστό των απασχολούμενων σε Ε-Τ-Κ στο σύνολο του εργατικού δυναμικού 	Οι δείκτες εκρών/ κοινοί δείκτες είναι επιτεύξιμοι. Προτείνεται να διατηρηθούν στο σύνολό τους, εκτός από τελευταίο. Ο «αριθμός startup» είναι πολύ γενικός όρος και πρέπει να υπάρξει εξειδίκευση. Οι δείκτες αποτελέσματος με την σειρά τους είναι επίσης επιτεύξιμοι. Προτείνεται λόγω Περιφερειακού Προγράμματος να αφαιρεθούν οι υπογραμμισμένοι δείκτες. Γενικά είναι πολύ δύσκολο να επιβεβαιωθούν από την ΕΔΑ.

Πηγές:

- Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για δαπάνες και προσωπικό το 2011 στην Ελλάδα (ΕΚΤ: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, <http://metrics.ekt.gr>)

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική Εκθεση Αξιολόγησης

- Ερευνητικά Clusters για Περιφερειακή Ανάπτυξη 2007-2013 (ΕΚΤ: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, εκδόσεις)
- Επιστημονική Αριστεία στις Περιφέρειες Σύγκλισης της ΕΕ 2007-2012, Η περίπτωση της Ελλάδας (ΕΚΤ: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης)
- Innovation Union Scoreboard 2013 (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf)
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας

ΘΣ:2 Ενίσχυση της πρόσβασης σε ΤΠΕ και της χρήσης και ποιότητάς τους

ΚΩΔ / ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΝ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
2.β) ΕΤΠΑ	Ανάπτυξης προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και της ενίσχυσης της ζήτησης για ΤΠΕ	4, 79 , 82	1. Αριθμός επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο • Αριθμός ενισχυόμενων επιχειρήσεων	• Ποσοστό ΜΜΕ που προβαίνουν σε ηλεκτρονικές αγοροπωλησίες (e- commerce)	Οι δείκτες εκρών/ κοινοί δείκτες είναι επιτεύξιμοι. Προτείνεται να διατηρηθούν στο σύνολό τους. Οι δείκτες αποτελέσματος με την σειρά τους είναι επίσης επιτεύξιμοι.
2.γ) ΕΤΠΑ	Ενίσχυσης των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία	78, 79, 81	1. Αριθμός ψηφιακών εφαρμογών	• Electronic interaction by citizens	

Πηγές:

- <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard/greece>
- <https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/EL%20-%20Broadband%20markets.pdf>
- <https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/Greece%20country%20profile.pdf>
- http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=2203
- <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/newsroom/all/factsheet>
- Εταιρείες παροχής υπηρεσιών πρόσβασης διαδικτύου και κινητής τηλεφωνίας

ΘΣ:3 Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ

ΚΩΔ / ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡ/ΣΗΣ	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΝ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
3.α) ΕΤΠΑ	Προαγωγής της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	01,02 , 4, ,66,67, 72 , 76,,77	1. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 2. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 3. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 4. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη οικονομική στήριξη (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 5. Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 6. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις), (€) 7. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (όχι επιχορηγήσεις), (Μονάδα: EUR) 8. Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται (Μονάδα:	<ul style="list-style-type: none"> • Αύξηση των επενδύσεων πάγιου κεφαλαίου • Αριθμός απασχολούμενων στον Δευτερογενή, Τριτογενή Τομέα • Αριθμός νέων επιχειρήσεων (ενδεχομένως σε τομείς) • Αύξηση παραγωγικών επενδύσεων σε επιλεγμένους εμπορεύσιμους τομείς • Αύξηση της ΑΠΑ σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης Αξίας • Αύξηση ακαθάριστης αξίας παραγωγής ανά εργαζόμενο 	Οι δείκτες εκρών/ κοινοί δείκτες είναι επιτεύξιμοι. Προτείνεται να διατηρηθούν στο σύνολό τους. Οι δείκτες αποτελέσματος με την σειρά τους είναι επίσης επιτεύξιμοι. Προτείνεται λόγω <i>Περιφερειακού</i> Προγράμματος να αφαιρεθούν οι bold δείκτες. Γενικά είναι πολύ δύσκολο να επιβεβαιωθούν από την ΕΔΑ.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική Εκθεση Αξιολόγησης

ΚΩΔ / ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡ/ΣΗΣ	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΣΗ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
			Ισοδύναμα πλήρους χρόνου) 9. Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών (Μονάδα: Επισκέψεις/έτος)		
3.β) ΕΤΠΑ	Ανάπτυξης και εφαρμογής νέων επιχειρηματικών μοντέλων για ΜΜΕ, ιδίως σε σχέση με τη διεθνοποίηση	56, 57 ,63 ,66 67, 74,75,76,77, 82	1. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 2. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 3. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 4. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη οικονομική στήριξη (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 5. Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 6. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις), (Μονάδα: EUR) 7. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (όχι επιχορηγήσεις), (Μονάδα: EUR) 8. Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών (Μονάδα: Επισκέψεις/έτος)	<ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση των δεικτών εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας (Αξία εξαγωγών – εμπορικό ισοζύγιο) • Επέκταση των εξαγωγικών προϊόντων σε νέες αγορές 	Οι δείκτες εκρών/ κοινοί δείκτες είναι επιτεύξιμοι. Προτείνεται να διατηρηθούν στο σύνολό τους. Οι δείκτες αποτελέσματος με είναι επίσης επιτεύξιμοι. Θα απαιτηθεί ιδιαίτερη προσπάθεια, αλλά οι δείκτες μπορούν να επιβεβαιωθούν.
3.γ) ΕΤΠΑ	Στήριξης της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	01, 02, 56, 57 62 ,63 ,64 66,67, 72, 74,75, 76,77	1. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 2. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 3. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 4. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη οικονομική στήριξη (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 5. Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 6. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις), (€) 7. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (όχι επιχορηγήσεις), (€) 8. Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται (Μονάδα: Ισοδύναμα πλήρους χρόνου) 9. Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών (Μονάδα: Επισκέψεις/έτος)	<ul style="list-style-type: none"> • Αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων • Μεταβολή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής ανά τομέα η κλάδο • Νέες θέσεις εργασίας 	Οι δείκτες εκρών/ κοινοί δείκτες είναι επιτεύξιμοι. Προτείνεται να διατηρηθούν στο σύνολό τους. Οι δείκτες αποτελέσματος με την σειρά τους είναι επίσης συμβατοί.
3.δ) ΕΤΠΑ	Στήριξης της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές	01,56,62 ,63 64, , 66, 71, 73, 74, 75, 76, 77,	1. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 2. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων) 3. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των	<ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση των δεικτών εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας • Επέκταση των εξαγωγικών 	Οι δείκτες εκρών/ κοινοί δείκτες είναι επιτεύξιμοι. Προτείνεται να διατηρηθούν στο σύνολό τους.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική Έκθεση Αξιολόγησης

ΚΩΔ / ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡ/ΣΗΣ	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΣΗ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας		<p>επιχορηγήσεων (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων)</p> <p>4. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη οικονομική στήριξη (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων)</p> <p>5. Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται (Μονάδα: Αριθμός επιχειρήσεων)</p> <p>6. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις), (€)</p> <p>7. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (όχι επιχορηγήσεις), (Μονάδα: EUR)</p> <p>8. Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται (Μονάδα: Ισοδύναμα πλήρους χρόνου)</p> <p>9. Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκεψέων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών (Μονάδα: Επισκέψεις/έτος)</p> <ul style="list-style-type: none"> Αριθμός τουριστικών κλινών που εκσυγχρονίζονται Αριθμός τουριστικών κλινών που δημιουργούνται Αύξηση αριθμού συστάδων επιχειρήσεων (clusters) ή/και παραγωγικών αλυσίδων 	<p>προϊόντων σε νέες αγορές</p> <ul style="list-style-type: none"> Αύξηση αριθμού επιχειρήσεων με δραστηριότητες σε πεδία του θεματικού τουρισμού Αριθμός νέων θέσεων εργασίας Αριθμός νέων επιχειρήσεων Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου Αύξηση των διανυκτερεύσεων στο κατάλληλο χωρικό επίπεδο 	Οι δείκτες αποτελέσματος με την σειρά τους είναι επίσης επιτεύξιμοι. Προτείνεται λόγω Περιφερειακού Προγράμματος να αφαιρεθούν οι bold δείκτες. Γενικά είναι πολύ δύσκολο να επιβεβαιωθούν από την ΕΔΑ και το αποτέλεσμα τους είναι μη μετρήσιμο σε επίπεδο ΠΕΠ.

Πηγές:

- Εθνικοί Λογαριασμοί (http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A0902)
- Περιφερειακοί Εθνικοί Λογαριασμοί
- Στατιστικές Εξωτερικού Εμπορίου (http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A0902)
- Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, τριμηνιαία http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A0101
- Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A0302
- Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, Επιμελητήρια και Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Να διερευνηθεί η δυνατότητα ανάκτησης στοιχείων για νέες επιχειρήσεις)
- Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών http://www.hepo.gr/portal/site/ope/menuitem.49d7d1e66f46c766e733a789c51000a0/?vgnnextoid=cd69573508900210VgnVCM100000d4cb10acRCRD&lang_chosen=el

ΘΣ:4 Στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

ΚΩΔ / ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΕΚΡΩΣΗ ΠΡΟΓΡ/ΤΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
4.γ) ΕΤΠΑ & Τ.Σ.	Στήριξης της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες	13,14	<p>1. Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτηρίων (Μονάδα: kWh/έτος)</p> <p>2. Αριθμός</p>	<ul style="list-style-type: none"> Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας (ΕΞΕ) σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα στα κτίρια, τις δημόσιες υποδομές 1. Έως τις 30 Απριλίου κάθε έτους, αρχής γενομένης από το 2013, τα κράτη μέλη υποβάλλουν έκθεση για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στην επίτευξη των εθνικών στόχων ενεργειακής απόδοσης βάσει της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ. Η εν λόγω έκθεση περιλαμβάνει τον υπολογισμό πολλών δεικτών (αναφέρονται μετά τον πίνακα) 2. Έως τις 30 Απριλίου 2014, και εν συνεχεία ανά τριετία, τα κράτη μέλη υποβάλλουν εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση. Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση καλύπτουν σημαντικά μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και την αναμενόμενη ή/και επιτευχθείσα εξοικονόμηση 	Οι δείκτες εκρωςών/κοινοί δείκτες είναι υπό συζήτηση. Ειδικά ο 2 ^{ος} δεν ταιριάζει στην Ελλάδα, καθώς δεν υπάρχουν ευφυή δίκτυα (ακόμη). Επίσης δεν προβλέπεται άμεσα η ανάπτυξή τους.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική Εκθεση Αξιολόγησης

ΚΩΔ / ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΕΚΡΟΩΝ ΠΡΟΓΡ/ΤΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης		πρόσθετων χρηστών ενέργειας που συνδέονται σε ευφυή δίκτυα (Μονάδα: Χρήστες)	<p>ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων μέτρων στον τομέα εφοδιασμού, μεταφοράς και διανομής ενέργειας, καθώς και τελικής χρήσης ενέργειας</p> <p>3. ODYSSEE website: έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του Intelligent Energy Europe Programme of the European Commission. Περιέχει online 30 δείκτες ενεργειακή απόδοσης που καλύπτουν MACRO, βιομηχανία, νοικοκυριά, υπηρεσίες και μεταφορές.</p> <p>4. Ενεργειακό ισοζύγιο Ελλάδος (Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής Διεύθυνση Ενεργειακής Πολιτικής). Περιέχει την κατανάλωση ενέργειας ανά κλάδο.</p> <p>5. Εθνικό πληροφοριακό σύστημα για την ενέργεια – ενεργειακά ισοζύγια. Περιέχει την κατανάλωση ενέργειας ανά κλάδο.</p> <p>Πηγή:</p> <p>1. Ετήσια Εθνική Απογραφή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου + τυποποιημένοι πίνακες απογραφής ρύπων από ΥΠΕΚΑ</p> <p>2. Δείκτες που υπολογίζονται σε ετήσια βάση, βάσει 166/2005/EC. Οι δείκτες καλύπτουν όλους τους τομείς (σύνολο χώρας, ηλεκτροπαραγωγή, βιομηχανία, νοικοκυριά, υπηρεσίες, μεταφορές). Έχουν μορφή KPI για εκπομπές CO₂, δηλαδή είναι εκφρασμένοι ως εκπομπές CO₂ ανά ΑΕΠ, ΑΠΑ, μεταφορικό φορτίο, παραγωγή βιομηχανικού κλάδου, αριθμό κατοικιών, κλπ.</p>	Ο δείκτης αποτελέσματος να διατηρηθεί.
4.ε) ΕΤΠΑ & Τ.Σ.	Προαγωγής στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου άνθρακα για όλους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης προώθησης αειφόρου πολυτροπικής αστικής	43,44	1. Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου (Μονάδα: τόνοι ισοδυνάμου CO ₂)	<ul style="list-style-type: none"> Μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας στις μεταφορές <p>Πηγή:</p> <p>1. Ενεργειακό ισοζύγιο Ελλάδος (Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής Διεύθυνση Ενεργειακής Πολιτικής)</p> <p>2. Εθνικό πληροφοριακό σύστημα για την ενέργεια – ενεργειακά ισοζύγια</p> <ul style="list-style-type: none"> Μείωση των ετήσιων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα <p>Πηγή:</p> <p>1. Ετήσια Εθνική Απογραφή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου + τυποποιημένοι πίνακες απογραφής ρύπων από ΥΠΕΚΑ</p> <p>2. Δείκτες που υπολογίζονται σε ετήσια βάση, βάσει της 166/2005/EC.</p> <ul style="list-style-type: none"> Μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τις μεταφορές <p>Πηγή:</p> <p>Ετήσια Εθνική Απογραφή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου + τυποποιημένοι πίνακες απογραφής ρύπων από ΥΠΕΚΑ</p> <p>Δείκτες που υπολογίζονται σε ετήσια βάση, βάσει της 166/2005/EC.</p>	Καμία αλλαγή ή παρατήρηση. Οι δείκτες εκρρών/ κοινοί δείκτες είναι επιτεύξιμοι. Προτείνεται να διατηρηθούν στο σύνολό τους. Οι δείκτες αποτελέσματος με την σειρά τους είναι επίσης συμβατοί.
4.ζ) ΕΤΠΑ & Τ.Σ.	Προώθηση χρήσης συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού με υψηλή απόδοση βάσει ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα	16	<ul style="list-style-type: none"> Παραγωγή ενέργειας από μονάδες ΣΗΘΥΑ (μονάδες σε MWh) 	<ul style="list-style-type: none"> Αύξηση εγκατεστημένης ισχύος μονάδων ΣΗΘΥΑ (μονάδες: εγκατεστημένη ισχύς σε MW), παραγωγή ενέργειας από μονάδες ΣΗΘΥΑ (μονάδες σε MWh) <p>Πηγή:</p> <p>Μηνιαία Στατιστικά Δελτία ΑΠΕ & ΣΗΘΥΑ από ΛΑΓΗΕ (αφορούν το διασυνδεδεμένο δίκτυο).</p>	Καμία αλλαγή, να διατηρηθούν όλοι οι δείκτες.

Πηγές:

- Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα, Εθνικές απογραφές εκπομπών αερίων – ενέργειας (ΥΠΕΚΑ)
- Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (Να διερευνηθεί η δυνατότητα συλλογής στοιχείων) σε συνεργασία με Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική Εκθεση Αξιολόγησης

Δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου προς την επίτευξη των εθνικών στόχων ενεργειακής απόδοσης για το 2020 (οδηγία 2012/27/ΕΕ)

α) εκτίμηση των ακόλουθων δεικτών για το έτος πριν από το προηγούμενο [έτος X (1) – 2]:

i) κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας, ii) συνολική τελική κατανάλωση ενέργειας, iii) τελική κατανάλωση ενέργειας ανά τομέα: — βιομηχανία — μεταφορές (διάκριση μεταξύ επιβατικών και εμπορευματικών μεταφορών, εάν υπάρχουν) — νοικοκυριά — υπηρεσίες, iv) ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ανά τομέα: — βιομηχανία — υπηρεσίες, v) διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών, vi) ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ), vii) παραγωγή ηλεκτρισμού από θερμική ηλεκτροπαραγωγή, viii) παραγωγή ηλεκτρισμού από συμπαραγωγή θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας, ix) παραγωγή θερμότητας από θερμική ηλεκτροπαραγωγή, x) παραγωγή θερμότητας από σταθμούς συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού, συμπεριλαμβανομένης βιομηχανικής απορριπτόμενης θερμότητας, xi) καύσιμα για την παραγωγή θερμικής ενέργειας, xii) επιβατοχιλιόμετρα (pkm), εάν υπάρχουν, xiii) τονοχιλιόμετρα (tkm), εάν υπάρχουν, xiv) συνδυασμένα χιλιόμετρα μεταφορών (pkm + tkm), σε περίπτωση που δεν διατίθενται τα σημεία xii) και xiii), xv) πληθυσμός.

ΘΣ:5 Προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων μέσω:

ΚΩΔ / ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΟΩΝ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
5.α) ΕΤΠΑ & Τ.Σ.	Στήριξη επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των βασιζόμενων στο οικοσύστημα προσεγγίσεων	87	Αριθμός περιοχών που καλύπτονται από σχέδια προστασίας 1. Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα (Μονάδα: φυσικά πρόσωπα) 2. Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα δασικής πυρο-προστασίας (φυσικά πρόσωπα)	<ul style="list-style-type: none"> Απώλειες ανθρώπινων ζωών (αρ. ατόμων), υλικές και οικονομικές ζημιές (σε €) ανά πλημμυρικό φαινόμενο (Πηγή: πολιτική προστασία) Μέση δασική έκταση που καίγεται ανά πυρκαγιά ανά έτος Αριθμός απωλειών σε ανθρώπινες ζωές από δασικές πυρκαγιές δια του αριθμού των πυρκαγιών ανά έτος (πηγή: Πυροσβεστικό Σώμα) Προτείνεται η χρήση δεικτών "ανά πυρκαγιά / πλημμύρα". Η μέση τιμή είναι ποιο αντιπροσωπευτική για να συγκριθεί μια χρονιά με 15 πυρκαγιές και μία με 45.	Να διατηρηθούν ως έχουν.
5.β) ΕΤΠΑ & Τ.Σ.	Προαγωγή επενδύσεων για αντιμετώπιση κινδύνων,	88	Αφορά σεισμούς, τεχνολογικά ατυχήματα		Θα γίνει ειδική μνεία στην επόμενη φάση

Πηγές:

1. Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας;
2. Στατιστικές Περιβάλλοντος http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A1501
3. Πυροσβεστική Υπηρεσία <http://www.fireservice.gr/pyr/site/home/LC+Secondary+Menu/Statistics.csp>

ΘΣ:6 Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προαγωγή της αποδοτικής χρήσης των πόρων μέσω:

ΚΩΔ / ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΟΩΝ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
6.β) ΕΤΠΑ & Τ.Σ.	Επενδύσεων στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	20, 21,22 (?23)	1. Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη παροχή νερού (Μονάδα: φυσικά πρόσωπα)	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός αποδεκτών που δεν χαρακτηρίζονται σε "καλή κατάσταση" στο πλαίσιο εφαρμογής των Σχεδίων Διαχείρισης Υδατικών Διαμερισμάτων (και οι οποίοι δεν ανήκουν στις "εξαιρέσεις", πηγή ΕΓΥ) Ποσοστό ακτών κολύμβησης που χαρακτηρίζονται "εξαιρετικής" ποιότητας στο σύνολο των σημείων ελέγχου (ΕΓΥ κάθε έτος) Ποσοστό νοικοκυριών που διαθέτουν συνδέσεις με δίκτυα παροχής πόσιμου ύδατος (ΥΠΕΚΑ) Εκτάσεις που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης των υπόγειων υδάτων (υφαλμύρωση, οξίνιση, καθίζηση, ερημοποίηση), 	Να διατηρηθούν χωρίς αλλαγές πλην του τελευταίου δείκτη αποτελέσματος. Είναι αμφίβολο αν θα υπάρξει μείωση, ενώ ακόμη δεν είναι σαφείς οι τιμές βάσης.
6.γ)	Διατήρησης, προστασίας, προαγωγής	90,	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός έργων 	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός επισκέψιμων αρχαιολογικών χώρων (ΕΛΣΤΑΤ) 	Να διατηρηθούν ως έχουν.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική Εκθεση Αξιολόγησης

ΚΩΔ / ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΝ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΤΠΑ & Τ.Σ.	και ανάπτυξης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	91,94,95		<ul style="list-style-type: none"> Αύξηση εισιτηρίων σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία (ΕΛΣΤΑΤ) 	
6.δ) ΕΤΠΑ & Τ.Σ.	Προστασίας και αποκατάστασης της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών	85, 86	<ol style="list-style-type: none"> Συνολική επιφάνεια αποκατεστημένου εδάφους (Μονάδα: Εκτάρια) Επιφάνεια οικοτόπων που ενισχύονται με στόχο να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης (Μονάδα: Εκτάρια) 	<ul style="list-style-type: none"> Ποσοστό συνολικής έκτασης οικοτόπων Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 42/98 που χαρακτηρίζονται εντός των περιοχών του Δικτύου (Βάση τις εκθέσεις αξιολόγησης/καταγραφής οικοτόπων και ενημέρωση από ΥΠΕΚΑ) Ποσοστό των περιοχών του δικτύου Natura 2000 για τις οποίες διασφαλίζεται η χρηστή διαχείριση (οργανωτική δομή και Διαχειριστικό Σχέδιο. - πηγή: ΥΠΕΚΑ) 	Να διατηρηθούν, αλλά απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στις τιμές βάσης.
6.ε) ΕΤΠΑ & Τ.Σ.	Ανάληψης δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπτυξη των πόλεων, αναζωογόνησης και απολύμανσης των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	83, 84 ,89 90	<ol style="list-style-type: none"> Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές (Μονάδα: τετραγωνικά μέτρα) Κατοικίες που αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές (Μονάδα: μονάδες στέγασης) 	<ul style="list-style-type: none"> Ποσοστό ελεύθερων εκτάσεων επι του συνόλου της πολεοδομημένης γης σε Πολεοδομικά Συγκροτήματα ή πόλεις άνω των 50.000 κατ. (πηγή: Δήμοι) 	Απαιτούνται πρόσθετοι δείκτες και στις δυο κατηγορίες.
6.στ) ΕΤΠΑ & Τ.Σ.	Προώθησης καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και της αποδοτικότερης χρήσης των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και σε σχέση με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	44,65,69	ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΕΙ ΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός 	Θα γίνει ειδική μνεία στην επόμενη φάση

ΘΣ:7 Προαγωγή των βιώσιμων μεταφορών και εξάλειψη των σημείων συμφόρησης σε υποδομές βασικών δικτύων μέσω:

ΚΩΔ / ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΝ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
7.α) ΕΤΠΑ & Τ.Σ.	Στήριξης ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ	24 25, 28,29,33,35,37,39	<ol style="list-style-type: none"> Συνολικό μήκος νέων δρόμων εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ (Μονάδα: Χιλιόμετρα) Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ (Μονάδα: Χιλιόμετρα) Συνολικό μήκος νέων σιδηροδρομικών γραμμών εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ (Μονάδα: Χιλιόμετρα) Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων σιδηροδρομικών 	<ul style="list-style-type: none"> Μείωση χρόνο – απόστασης ορισμός περιοχών 	Απαιτούνται περισσότεροι δείκτες αποτελέσματος, καθώς ο μοναδικός που υπάρχει είναι ασαφής, ενώ το ύψος της επένδυσης είναι εξαιρετικά υψηλό.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική Εκθεση Αξιολόγησης

ΚΩΔ / ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΝ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
			γραμμών εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ (Μονάδα: Χιλιόμετρα)		
7.β) ΕΤΠΑ	Ενίσχυσης της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων	31,32 34, 36	1. 1Συνολικό μήκος νέων δρόμων (Μονάδα: Χιλιόμετρα) 2. Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων (Μονάδα: Χιλιόμετρα)	<ul style="list-style-type: none"> Ποσοστό οδικών αξόνων που αναβαθμίζονται στο σύνολο της αντίστοιχης κατηγορίας οδικό δίκτυο ό Μείωση τροχαίων ατυχημάτων 	Να διατηρηθούν ως έχουν
7.γ) ΕΤΠΑ & Τ.Σ.	Ανάπτυξης και βελτίωσης συστημάτων μεταφοράς φιλικών προς το περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων χαμηλού θορύβου) και των συστημάτων χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, συμπεριλαμβανομένων και των οδών εσωτερικής ναυσιπλοΐας και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των υποδομών αερολιμένων, με σκοπό την προαγωγή μίας βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας	26, 27, 38 ,40	1. Συνολικό μήκος νέων ή βελτιωμένων γραμμών τραμ και μετρό (Μονάδα: Χιλιόμετρα) 2. Συνολικό μήκος νέων ή βελτιωμένων εσωτερικών πλωτών οδών (Μονάδα: Χιλιόμετρα)	<ul style="list-style-type: none"> Μείωση της συμβολής του τομέα των μεταφορών στην εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου 	Να διατηρηθούν ως έχουν

ΘΣ:9 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης

ΚΩΔ/ ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΝ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
9α) ΕΤΠΑ	Επενδύσεων στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μείωσης των ανισοτήτων όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα της υγείας, και προώθησης της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της	53, 54, 55	1. Δυναμικότητα των υποδομών παιδικής φροντίδας ή εκπαίδευσης που ενισχύονται (Μονάδα: φυσικά πρόσωπα) 2. Πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας (Μονάδα: φυσικά πρόσωπα)	<ul style="list-style-type: none"> Ποσοστό πληθυσμού παιδιών από 0-5 ετών που έχουν πρόσβαση σε υποδομές φροντίδας (σε επίπεδο Δημοτικού Διαμερίσματος ή Περιφέρειας) 	Να διατηρηθούν ως έχουν
9γ) ΕΤΠΑ	Παροχής στήριξης για κοινωνικές επιχειρήσεις	73, 72	1. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (Μονάδα: επιχειρήσεις) 2. Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται (Μονάδα: επιχειρήσεις) 3. Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται 4. Start Up κοινωνικής επιχειρηματικότητας	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός θέσεων εργασίας Μείωση της ανεργίας 	Θα γίνει ειδική μνεία στην επόμενη φάση

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική Εκθεση Αξιολόγησης

ΚΩΔ/ ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΣΗ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
			5. Δομές στήριξης επιχειρήσεων		
9.ε) ΕΚΤ	Ενεργός ένταξη με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργού συμμετοχής, και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας.	109	<ol style="list-style-type: none"> Οικονομικά μη ενεργά άτομα: <ul style="list-style-type: none"> • Άνδρες / Γυναίκες • Κάτω των 25 ετών • Άνω των 54 ετών Οικονομικά μη ενεργά άτομα που δεν παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση*: <ul style="list-style-type: none"> • Άνδρες / Γυναίκες • Κάτω των 25 ετών • Άνω των 54 ετών Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων: <ul style="list-style-type: none"> • Άνδρες / Γυναίκες • Κάτω των 25 ετών • Άνω των 54 ετών <p>*Υποσύνολο του (1)</p>	<ol style="list-style-type: none"> Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους 	Θα γίνει ειδική μνεία στην επόμενη φάση
9.στ) ΕΚΤ	Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ.	110	Μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ)	Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους	Θα γίνει ειδική μνεία στην επόμενη φάση
9.ζ) ΕΚΤ	Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών.	111	<ol style="list-style-type: none"> Άτομα με αναπηρία Μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ) Άλλα μειονεκτούντα άτομα Αριθμός έργων που στοχεύουν στη βιώσιμη συμμετοχή και την πρόοδο των γυναικών στην απασχόληση. 	<ol style="list-style-type: none"> Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους Μειονεκτούντες συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους * Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους 	Να διατηρηθούν ως έχουν

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική Εκθεση Αξιολόγησης

ΚΩΔ/ ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΝ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
				*Υποσύνολο του (1)	
9.η) ΕΚΤ	Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος.	112	<ol style="list-style-type: none"> 1. Συμμετέχοντες που ζουν σε νοικοκυριά ανέργων 2. Συμμετέχοντες που ζουν σε νοικοκυριά ανέργων με συντηρούμενα τέκνα* 3. Συμμετέχοντες που ζουν σε μονοπρόσωπα νοικοκυριά με συντηρούμενα τέκνα 4. Άστεγοι ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από τη στέγαση <p>*Υποσύνολο του (1)</p>	Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους	Θα γίνει ειδική μνεία στην επόμενη φάση
9.θ) ΕΚΤ	Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση.	113	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας) 2. Άτομα με αναπηρία 3. Άλλα μειονεκτούντα άτομα 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους 2. Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους 3. Άνεργοι / ανενεργοί / μειονεκτούντες συμμετέχοντες απασχολούμενοι στην κοινωνική οικονομία 	Να διατηρηθούν
9.ι) ΕΚΤ	Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων.	114	<ol style="list-style-type: none"> 1. Άτομα από αγροτικές περιοχές <ul style="list-style-type: none"> • Άνδρες / Γυναίκες • Κάτω των 25 ετών • Άνω των 54 ετών 2. Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων 3. Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων <ul style="list-style-type: none"> • Άνδρες / Γυναίκες 	Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους	Οι δείκτες είναι ακατάλληλοι. Απαιτείται περαιτέρω εξειδίκευση μετά την ολοκλήρωση του κεντρικού σχεδιασμού του CLLD

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική Εκθεση Αξιολόγησης

ΚΩΔ/ ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΝ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
			<ul style="list-style-type: none"> Κάτω των 25 ετών Άνω των 54 ετών <p>4. Οικονομικά μη ενεργά άτομα</p> <ul style="list-style-type: none"> Άνδρες / Γυναίκες Κάτω των 25 ετών Άνω των 54 ετών 		

Πηγές (ΕΚΤ)

1. Για όλους τους δείκτες εκρρών, το σύστημα παρακολούθησης της υλοποίησης/εφαρμογής (ΟΠΣ)
2. Για όλους τους δείκτες αποτελέσματος, απαιτείται μηχανισμός/σύστημα παρακολούθησης της κατάστασης των ωφελουμένων, μετά την συμμετοχή τους στις παρεμβάσεις (Υπ. Εργασίας, ΟΑΕΔ ή κοινωνικοί εταίροι)

ΘΣ:10 Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση.

ΚΩΔ/ ΤΑΜΕΙΟ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΔ. ΠΑΡ.	ΚΟΙΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΡΩΝ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
10.α)	Επενδύσεις στην εκπαίδευση την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης	49,50,51,52	1. Δυναμικότητα των υποδομών εκπαίδευσης που ενισχύονται (Μονάδα: φυσικά πρόσωπα)	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός ωφελούμενων από τις δημιουργούμενες υποδομές στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια & τριτοβάθμια εκπαίδευση 	Θα γίνει ειδική μνεία στην επόμενη φάση

Πηγές (ΕΚΤ)

1. Για όλους τους δείκτες εκρρών, το σύστημα παρακολούθησης της υλοποίησης/εφαρμογής (ΟΠΣ)
2. Για όλους τους δείκτες αποτελέσματος, απαιτείται μηχανισμός/σύστημα παρακολούθησης της κατάστασης των ωφελουμένων, μετά την συμμετοχή τους στις παρεμβάσεις (ΟΣΚ, ΑΕΙ,ΤΕΙ Υπ. Εργασίας, ΟΑΕΔ ή κοινωνικοί εταίροι)

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΙΔΟΣΗΣ

Ακολουθεί η πρόταση του Συμβούλου κατά Ενότητα του σχετικού μεθοδολογικού εγγράφου της ΕΥΣΣΑΑΠ.

Επισημαίνεται ότι η ενίστε διαπιστούμενη στον Πίνακα «ανεπάρκεια» δεικτών αναφέρεται στην έκδοση του Προγράμματος που υποβλήθηκε στις 17.7.2014 και έχει αντιμετωπιστεί στην τελική έκδοση με αξιοποίηση των πορισμάτων της Αξιολόγησης και με τη συνεργασία και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ενότητα 1 : Δεδομένα ή αποδεικτικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση της τιμής των ορόσημων και των ποσοτικών στόχων και της μεθόδου υπολογισμού, για παράδειγμα δεδομένα σχετικά με το μοναδιαίο κόστος, τα κριτήρια αναφοράς, τον συνήθη ή τον παρελθόντα ρυθμό υλοποίησης, τις συμβουλές των εμπειρογνομόνων και τα συμπεράσματα εκ των προτέρων αξιολόγησης.

Αναλύονται οι επιλογές ανά Άξονα Προτεραιότητας:

ΑΠ 1

Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών.

Η τιμή στόχος 2023 του δείκτη εκροών είναι 205 ισοδύναμα έτη εργασίας (μέση επένδυση 30.450 € ΔΔ/ ερευνητή, εντός των διακυμάνσεων παρόμοιων πράξεων του ΕΣΠΑ 2007-2013). Η ένταξη έργων θα καλύψει όλη την διάρκεια του προγράμματος και θα υπάρχουν πολλαπλοί κύκλοι αξιολόγησης προτάσεων. Η διάρκεια υποστήριξης (κύκλος ανάπτυξης) των επενδύσεων σε παρόμοια προγράμματα της ΓΓΕΤ εκτιμάται σε δύο έτη, δηλαδή καλύπτει κατά 2 ισοδύναμα έτη εργασίας ανά άτομο που δηλώνεται ως ερευνητής στην πρόταση έργου. Παράλληλα η διαδικασία ένταξης έργων προϋποθέτει την δημιουργία οδηγού και προκήρυξης (6 μήνες), την περίοδο κατάθεσης προτάσεων (6 μήνες) και την περίοδο αξιολόγησης τους (6 μήνες), σύνολο 1,5 ετών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά κατά το τέλος του 2018 θα βρίσκεται κοντά σε ολοκλήρωση τα έργα του Α' κύκλου και πιθανών να υπάρχουν κάποιες εκροές από τον Β' κύκλο. Η τιμή των 50 ισοδυνάμων ετών εργασίας που αντιστοιχεί περίπου στο ¼ της τιμής επίτευξης του δείκτη μπορεί να θεωρηθεί ότι θα διασφαλιστεί ως το 2018.

ΑΠ 2

Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισάγουν προϊόντα νέα στην αγορά / επιχείρηση.

Δεν προσδιορίζεται μοναδιαίο κόστος καθώς υπάρχουν μεγάλες διακυμάνσεις ανάλογα του τομέα - κλάδου. Παρά το γεγονός ότι αποτελέσματα από την υλοποίηση των έργων θα είναι πιθανός διαθέσιμα πριν το 2018, η πιστοποίηση και αποτίμηση των εκροών (ανάπτυξη νέων προϊόντων) στο σύστημα διαχείρισης αναμένεται να πραγματοποιηθεί με την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης των έργων, η οποία θα υπερβεί το όριο του 2018 (θεωρείται βάση της εμπειρίας αντίστοιχων παρεμβάσεων μέσος ο χρόνος υλοποίησης 2,5 έτη + 1,5 έτη για προετοιμασία προσκλήσεων, αξιολόγηση προτάσεων και ένταξη έργων). Για τον λόγω αυτό τίθεται ως ορόσημο 2018 το ΒΣΥ: **Αριθμός εντάξεων (επιχειρήσεων)** με τιμή που αντιστοιχεί στο 30% της τιμής στόχου (θεωρείται ότι κατά μ.ο. κάθε επιχείρηση θα εισάγει ένα προϊόν – υπηρεσία). Η τιμή αυτή ισούται με 15 επιχειρήσεις για τον ΕΣ 2β1 και 8 για τον ΕΣ2β2.

ΑΠ 3

Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται.

Ο Δείκτης δεν περιλαμβάνει τις δράσεις spin off που σχετίζονται με τον ΕΣ 3α1, άλλα μετράνε συνολικά τις δράσεις των άλλων τριών ΕΣ του Άξονα Προτεραιότητας που αφορούν το σύνολο των υφιστάμενων επιχειρήσεων.

Για τον ΕΣ3γ1 το μοναδιαίο κόστος υπολογίζεται σε 50.451€ ανά επιχείρηση, ποσό το οποίο είναι αρκετά ποιο χαμηλό από αντίστοιχες παρεμβάσεις των ΠΕΠ μεταβατικής στήριξης της περιόδου 2007-2013.

Για τον ΕΣ 3δ1 μοναδιαίο κόστος υπολογίζεται σε περίπου 95.000€ (ΔΔ) για έργα δράσεις δικτύωσης / συστάδων. Το ποσό αυτό είναι περίπου ίσο με αυτό που προκύπτει από παρόμοιες δράσεις (κατά μέσο όρο καθώς διαφοροποιείται αναλόγως του τομέα / κλάδου) που υλοποιήθηκαν την περίοδο 2007-2013 (σύνολο ΕΠΑΝΙΙ 99.620€). Αντίστοιχα για τον ΕΣ 3

Ως το 2018 αναμένεται βάσει των ρυθμών ενεργοποίησης των σχετικών δράσεων, αξιολόγησης των προτάσεων και επίτευξης έργων των προηγούμενων περιόδων να έχει ενταχθεί τουλάχιστον το 35% των επιχειρήσεων (410 επιχειρήσεις), εκ των οποίων τουλάχιστον το 20% (250) να εμφανίζουν έστω και μια πληρωμή.

ΑΠ4

Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημοσίων κτιρίων.

Τα έργα ενεργειακής αναβάθμισης απαιτούν σημαντικό χρόνο υλοποίησης, καθώς προϋποθέτουν τεχνικές μελέτες (ενεργειακές επιθεωρήσεις και κτιριακά), αδειοδοτήσεις και κατασκευαστικά έργα. Παράλληλα, λόγω του ότι ορισμένοι τύποι δημοσίων κτιρίων έχουν «εποχική» λειτουργία (βλέπε σχολεία, αθλ. εγκαταστάσεις κ.α.) η έναρξη των εργασιών μπορεί να καθυστερήσει ως και 9 μήνες προκειμένου να συμπίσει με την περίοδο μειωμένης λειτουργίας τους. Τέλος, η επιβεβαίωση της εκροής απαιτεί την διενέργεια ex post ενεργειακής επιθεώρησης η οποία επίσης μπορεί να απαιτήσει την ολοκλήρωση τουλάχιστον ενός έτους λειτουργίας. Για τον λόγο αυτό θεωρείται ανασφαλές να τεθεί ορόσημο σε σχέση με τον δείκτη εκροών. Ως κατάλληλο ΒΣΥ μπορεί να θεωρηθεί «Έργα για τα οποία έχει υπογραφεί τουλάχιστον μια σύμβαση τεχνικού έργου». Σύμφωνα με τα στοιχεία του «Εξοικονομώ στα Δημόσια Κτήρια» που υλοποιήθηκε κατά την διάρκεια του ΕΣΠΑ υπολογίζεται ότι με την ΔΔ που έχει κατανεμηθεί στην σχετική δράση θα υλοποιηθούν περίπου 25 έργα ως το 2023 το 50% των οποίων εκτιμάται ότι θα έχει καλύψει το ΒΣΥ ως το τέλος του 2018.

ΑΠ5

Καλυπτόμενη έκταση προστατευόμενης λεκάνης απορροής

Από το σύνολο των δράσεων που περιλαμβάνει ο ΕΣ, ο δείκτης αποτιμά μόνο όσες σχετίζονται με την αντιπλημμυρική προστασία (υπερκαλύπτουν το 50% του Π/Υ). Το πλαίσιο ενεργοποίησης των έργων δεν είναι σήμερα εντελώς καθορισμένο. Συγκεκριμένα βρίσκονται υπό εκπόνηση τα Σχέδια Διαχείρισης Πλημμυρικού Κινδύνου σύμφωνα με την Οδηγία 70/2006/ΕΚ, ενώ ως το 2015 αναμένεται να εκπονηθεί το Περιφερειακό Σχέδιο για την αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής που θα ιεραρχήσουν τα απαιτούμενα έργα και προτεραιότητες. Για τον λόγο αυτό και καθώς τα εν λόγω έργα έχουν ιδιαίτερα σημαντικούς χρόνους τόσο για την μελέτη και αδειοδότηση τους, όσο και για την κατασκευή τους ως ορόσημο προτείνεται η χρήση ΒΣΥ: Έργα για τα οποία έχει υπογραφεί τουλάχιστον μια σύμβαση τεχνικού έργου με τιμή στόχο 2018: 5. Η τιμή 5 αναμένεται να αντιστοιχεί σε περίπου το 40% των έργων που αναμένεται να ενταχθούν δεδομένου ότι το μέσο κόστος παρόμοιων παρεμβάσεων στην ΠΚΜ κατά την περίοδο 2007-2013 ήταν 2,5 εκ.€ και με το σκεπτικό ότι από το Σχέδιο Διαχείρισης Πλημμυρικού κινδύνου θα προκύψουν ως υψηλής προτεραιότητας 1 με 2 "μεγάλα" (άνω των 10 εκ. €) παρεμβάσεις. Σε κάθε περίπτωση η τιμή του δείκτη για το ΒΣΥ 2018 τελεί υπό την αίρεση της ιεράρχησης των αναγκών που θα αναδείξει το Διαχειριστικό Σχέδιο.

ΑΠ6

Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη παροχή νερού

Οι ανάγκες και απαιτήσεις για έργα ύδρευσης είναι διαπιστωμένες και ιεραρχημένες από τα ΣΔ των λεκανών απορροής και η επιλογή και ένταξη έργων δεν αναμένεται να καθυστερήσει, ωστόσο ο χρόνος που απαιτείται για την υλοποίηση των έργων (συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών ανάθεσης) είναι πιθανόν να μην επιτρέψουν την λειτουργία ολοκληρωμένων δικτύων ως το 2018. Ως ορόσημο 2018 επιλέγεται το ΒΣΥ «Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση των έργων» με τιμή επίτευξης 2018 τα 4 έργα.

Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης

Η υλοποίηση των δράσεων που σχετίζονται με την αστική ανάπτυξη και τα αποτελέσματά τους απαιτούν σημαντικό χρόνο τόσο για την προετοιμασία και την εφαρμογή (σύμφωνα με το νέο πλαίσιο που ορίζει ο Κανονισμός), όσο και για την ενεργοποίηση. Ως εκ τούτου ως επιχειρησιακός στόχος για

το 2018 είναι να έχουν ενεργοποιηθεί οι φορείς που θα αναλάβουν τις διαδικασίες υλοποίησης, να έχουν εκπονηθεί και εγκριθεί οι σχεδιασμοί τους και να έχει ολοκληρωθεί η ένταξη των σημαντικότερων έργων. Ως ΒΣΥ για το 2018 ορίζεται « Στρατηγικές για την αστική ανάπτυξη για τις οποίες έχει ενταχθεί τουλάχιστον ένα έργο» με τιμή στόχο 4(στρατηγικές).

ΑΠ7

Συνολικό μήκος νέων δρόμων

Ο ΕΣ περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό έργων phasing, συνεπώς παρά το γεγονός ότι η υλοποίηση έργων οδοποιίας (συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών ανάθεσης) έχει μια μέση διάρκεια που ξεπερνάει κατά πολύ τα τέσσερα έτη από την ένταξη του έργου ως την ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου και την λειτουργία της οδού, κατά το 2018 αναμένεται να υπάρχει επίτευξη τις τιμής στόχου κατά 30% του δείκτη εκρών για το πεδίο παρέμβασης 30 Δευτερεύουσες οδικές αρτηρίες που καταλαμβάνει και το 63% του Π/Υ του ΑΠ .7

ΑΠ8

Άνεργοι (που επιδοτούνται για Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων).

Η ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας θα υλοποιηθεί σε συνδυασμό με δράσεις της RIS και της ΒΑΑ, συνεπώς η ενεργοποίηση των δράσεων θα καθοριστεί κύρια από τις παραπάνω προσέγγισης. Η τιμή στόχος του δείκτη 1.000 ισοδυναμεί με ένα μοναδιαίο κόστος 7.000 ανά άνεργο που εντάσσεται εντός πλαισίου παρόμοιων παρεμβάσεων της περιόδου 2007-2013.

Ως ορόσημο 2018 στον αριθμό σχεδίων - προτάσεων - προγραμμάτων εκπαίδευσης, συμβουλευτικής, pre start and coaching που έχουν εγκριθεί προς υλοποίηση. Αν θεωρηθεί ότι ο μέσος προϋπολογισμός ενός τέτοιου σχεδίου πλησιάζει τα 400.000, τότε ως το 18 θα πρέπει να έχουν ενταχθεί περί τα 12 έργα.

ΑΠ9 - ΕΤΠΑ

Πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας

Η τιμή στόχος καθορίζεται με την λογική ότι θα περιλάβει έργα phasing που αφορούν μια υποδομή θα εξυπηρετεί την Μητροπολιτική Περιοχή της Θεσσαλονίκης (πληθ. 1.100.000 κάτοικοι) και τουλάχιστον μία ακόμα θα εξυπηρετεί μια Περιφερειακή Ενότητα (min 100.000 κάτοικοι) . Ως ΒΣΥ είναι η ένταξη 2 έργων αναβάθμισης - επέκτασης υποδομών υγείας.

ΑΠ9 - ΕΚΤ

Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (στο πλαίσιο του πεδίου παρέμβασης 111 Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση των ίσων ευκαιριών)

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ

Αριθμός έργων (στο πλαίσιο της παρέμβασης ενίσχυση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της υγιεινομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας).

Ο δείκτης παρακολουθεί αριθμό αρκετά ετερογενών ως προς το φυσικό τους αντικείμενο έργων και κατ' αυτή την έννοια δεν είναι εφικτός ή σκόπιμος ο υπολογισμός μοναδιαίου κόστους παρέμβασης. Ως Ορόσημο 2018 τίθεται η ένταξη του 35% των έργων, δηλαδή 18 έργα.

ΑΠ 10 - ΕΤΠΑ

Δυναμικότητα υποδομών εκπαίδευσης που ενισχύονται.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της περιόδου 2007-2013 το μέσο κόστος ανά θέση διδασκαλίας στην ΠΚΜ για την δημιουργία νέων υποδομών εκπαίδευσης ανήλθε στις 11.650€. Η τιμή αυτή προσαυξάνεται στα 14.000€ λόγω αύξησης του κόστους που προκύπτει από τους νέους κανονισμούς ενεργειακής απόδοσης που ισχύουν για νέα κτήρια ή/και την ενσωμάτωση βιοκλιματικού σχεδιασμού στην

κατασκευή νέων κτιρίων. Η τιμή στόχος του δείκτη εκροών υπολογίζεται σε 2.150 νέες θέσεις διδασκαλίας.

Ως ορόσημο 2018 υπολογίζεται η ένταξη 10 έργων (κτηρίων εκπαίδευσης).

Ενότητα 2 : Περιγραφή του τρόπου επιλογής (κριτήρια και μεθοδολογία) των δεικτών εκροών του Πλαισίου Επιδόσεων (με βάση τους οποίους θα επανεξεταστούν οι επιδόσεις του Προγράμματος) συμπεριλαμβανομένης σχετικής εξήγησης για τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι πράξεις που συνεισφέρουν στους εκτιμώμενους στόχους και ορόσημα (καλύπτουν τουλάχιστον το 50% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας/Προτεραιότητας).

Τα κριτήρια επιλογής των δεικτών καθορίζονται κύρια από τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό, όπως αυτά έχουν εξειδικευτεί από την FISCHER "PERFORMANCE FRAMEWORK REVIEW AND RESERVE IN 2014-2020", FINAL VERSION – 14th May 2014», άλλα και τις σχετικές εγκυκλίους της ΕΥΣΣΑΑΠ. Η διαδικασία περιλαμβάνει την κρίση των χαρακτηριστικών των δεικτών που ορίζονται από τον Κανονισμό σε σχέση με την βαρύτητα τους στον Άξονα ή και την Επ.Π. που εξυπηρετούν. Στόχος για αυτό δεν είναι μόνο η απαιτούμενη από τον κανονισμό οικονομία στους δείκτες για την κάλυψη τουλάχιστον του 50% του προϋπολογισμού του κάθε ΑΠ, άλλα και η σύνδεση του πλαισίου επίδοσης με την λογική της παρέμβασης.

Στον ΑΠ 1 επιλέχθηκε ο δείκτης «Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών», ο οποίος σχετίζεται με δύο πεδία παρέμβασης που αντιστοιχούν στο 54% του Π/Υ του ΑΠ. Η βελτίωση της απασχόλησης των ερευνητών αποτελεί σημαντικό κρίκο στην αλυσίδα αξίας της RIS3 και βασικό στοιχείο αποτίμησης της πολιτικής E2020.

Στον ΑΠ 2 επιλέχθηκε ο δείκτης «Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισάγουν προϊόντα νέα στην επιχείρηση». Ο δείκτης αυτός σχετίζεται κύρια με την επιδίωξη του ΑΠ2 που είναι η επέμβαση στην αγορά (προσφορά και ζήτηση) του τομέα. Ως ορόσημο έχει επιλεγεί ο αριθμός έργων που θα ενταχθούν στις δράσεις, καθώς η λειτουργικότητα των προϊόντων αναμένεται στο τέλος της υλοποίησης των έργων που μπορεί να επεκταθεί πέρα τον δύο ετών.

Στον ΑΠ 3 κύριο στοιχείο μέτρησης είναι ο αριθμός επιχειρήσεων και το Π.Ε περιλαμβάνει τον σχετικό δείκτη που αποτελεί σύνθεση των επιμέρους εκροών των δράσεων. Εξαιρούνται μόνο τα μέτρα που αφορούν «νέες επιχειρήσεις» που αποτελούν υποσύνολο του συνολικού αριθμού επιχειρήσεων.

Στον ΑΠ 4 τα έργα ενεργειακής αναβάθμισης καταλαμβάνουν άνω του 60% του Π/Υ του ΑΠ και αφορούν αριθμό δημοσίων κτηρίων. Το σύνολο της ενίσχυσης συμβάλει στην επίτευξη του δείκτη. Ως ορόσημο επιλέγεται ο αριθμός κτηρίων παρέμβασης

Στον ΑΠ 5 επιλέγεται ο μοναδικός δείκτης ο οποίος σχετίζεται με τα αντιπλημμυρικά έργα τα οποία προϋπολογίζονται στο 59% των πόρων του ΕΣ. Ως ορόσημο επιλέγεται ο αριθμός έργων για τα οποία έχει υπογραφεί τουλάχιστον μια σύμβαση τεχνικού έργου

Ο ΑΠ 6 διαθέτει ένα πλήθος παρεμβάσεων που επιμερίζουν τον Π/Υ του ΑΠ. Ως κύριος δείκτης επιλέγεται αυτός που παρακολουθεί τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης τα οποία έχουν στρατηγική σημασία για το ΠΕΠ. Τα έργα που εντάσσονται στα ΒΑΑ στο πλαίσιο του ΠΕΠ αθροίζουν στο 41,2% του Π/Υ του άξονα, ως δεύτερο πεδίο παρέμβασης που θα παρακολουθηθεί επιλέγεται αυτό της διαχείρισης Υδάτων. Η επιλογή αυτή γίνεται καθώς α) το πεδίο αυτό διαθέτει την δεύτερη μεγαλύτερη τοποθέτηση πόρων, άλλα και γιατί η εφαρμογή των σχεδίων διαχείρισης των Υδάτων έχει ιδιαίτερη σημασία για την περιφέρεια.

Στον ΑΠ 7 το πλαίσιο επίδοσης συνδέεται με την υλοποίηση δευτερευόντων οδικών συνδέσεων στις οποίες κατανέμεται άνω του 50% του ΠΥ.>>>>>

Στον ΑΠ 8 επιλέγεται ο δείκτης του αριθμού ανέργων που θα ενισχυθεί για δράσεις επιχειρηματικότητας. Ο δείκτης συνδέεται με την υλοποίηση άλλων δράσεων και παρακολουθεί το 62% του ΑΠ

Στον ΑΠ 9 επιλέγονται τρεις δείκτες. Ο ΑΠ είναι πολυταμειακός και κατά συνέπεια απαιτεί διακριτούς δείκτες για ΕΤΠΑ και ΕΚΤ. Στο ΕΤΠΑ ο δείκτης " Πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας" αντιστοιχεί στην παρακολούθηση του 78% του Π/Υ του έργου. Ως ορόσημο

επιλέγεται η εκπλήρωση ΒΣΥ καθώς τα έργα θεωρούνται ιδιαίτερα χρονοβόρα. Για το ΕΚΤ επιλέγονται δύο δείκτες καθώς κανένα είδος παρέμβασης δεν ξεπερνάει το 50%. Επιλέγονται ο **Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται** που αντιστοιχεί στο 20,1% του προϋπολογισμού του ΕΚΤ στον ΑΠ9 και ο αριθμός έργων (στον τομέα της Υγείας) στον οποίο αντιστοιχεί το 39,65% του ΠΥ

Στον ΑΠ 10 το είδος της εκροής είναι κοινό για όλες τις κατηγορίες παρέμβασης και είναι η αύξηση των θέσεων (δυναμικότητας) των υποδομών εκπαίδευσης και κατά συνέπεια συμμετέχει το 100% στον υπολογισμό του Πλαισίου Επίδοσης. Ως ορόσημο τίθεται ο αριθμός των έργων.

Ενότητα 3 : πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόστηκαν η μεθοδολογία και οι μηχανισμοί, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η συνεκτικότητα στη λειτουργία του πλαισίου των επιδόσεων που ορίζεται στο σύμφωνο εταιρικής σχέσης σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο iv) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

Θα σταλεί από την ΕΥΣΣΑΑΠ σχετικό κείμενο.

Ενότητα 4 : Εξήγηση της επιλογής των δεικτών αποτελεσμάτων ή των βασικών σταδίων υλοποίησης, όταν έχουν συμπεριληφθεί στο πλαίσιο των επιδόσεων.

ΑΠ	Είδος	Τίτλος / Μονάδα	Ορόσημο 2018	Τιμή Στόχος 2023	Εξήγηση συσχέτισης, συμπλήρωσης των δεικτών
1	Εκροών	Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών	50	205	Η τιμή του δείκτη θα συμπληρωθεί σταδιακά.
2	Εκροών	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισάγουν προϊόντα νέα στην αγορά / επιχείρηση	-	52	Το ΒΣΥ συμπληρώνει την πληροφορία του δείκτη εκροών καθώς η απόφαση έναρξης των επιχειρήσεων αποτελεί κρίσιμο βήμα υλοποίησης
2	Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Αριθμός εντάξεων (επιχειρήσεων)	16	-	η τιμή είναι σε συνάρτηση του αντίστοιχου ΔΕ και αποτελεί το 30% αυτού.
3	Εκροών	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται		1350	Το ΒΣΥ έχει άμεση συνάφεια με τον δείκτη εκροών καθώς η κάθε δαπάνη μπορεί να θεωρηθεί (μέρος) ενίσχυσης
3	Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Αριθμός εντάξεων (επιχειρήσεων) που εμφανίζουν έσω και μια πληρωμή	250		
4	Εκροών	Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημοσίων κτιρίων		832toe/έτος	Το ΒΣΥ αποτελεί την έναρξη της διαδικασίας υλοποίησης η οποία αναμένεται σχετικά χρονοβόρα, ώστε να θεωρείται αβέβαιο αν θα έχουν παραχθεί αποτελέσματα ως το 2018.
4	Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Έργα για τα οποία έχει υπογραφεί τουλάχιστον μια σύμβαση τεχνικού έργου	13		
5	Εκροών	Καλυπτόμενη έκταση προστατευόμενης λεκάνης απορροής		ΜΔ	Η τιμή στόχος θα καθοριστεί από το σχέδιο διαχείρισης κινδύνου πλημμύρας που βρίσκεται υπό εκπόνηση. Ως ΒΣΥ που θα ολοκληρωθεί ως το 2018 επιλέγεται η έναρξη 5 έργων
5	Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Έργα για τα οποία έχει υπογραφεί τουλάχιστον μια σύμβαση τεχνικού έργου	5		
6	Εκροών	Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη παροχή νερού		200.000	Το ΒΣΥ αποτελεί την έναρξη της διαδικασίας υλοποίησης η οποία αναμένεται σχετικά χρονοβόρα, ώστε να θεωρείται αβέβαιο αν θα έχουν παραχθεί αποτελέσματα ως το 2018
6	Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση των έργων	4		

6	Εκρών	Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης		200.000	Η ολοκλήρωση των ΒΑΑ αναμένεται να επιτευχθεί συνολικά κατά το τέλος του προγράμματος, ωστόσο προκειμένου να είναι αποτελεσματικές πρέπει ως το 2018 να έχει ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός τους και να έχουν ενταχθεί προς υλοποίηση.
6	Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Στρατηγικές για την αστική ανάπτυξη για τις οποίες έχει ενταχθεί τουλάχιστον ένα έργο	4		
7	Εκρών	Συνολικό μήκος νέων δρόμων			
8	Εκρών	Άνεργοι		1.000	Η βασική εκροή θα πραγματοποιηθεί βάση συγκεκριμένων σχεδίων, το μεγαλύτερο ποσοστό των οποίων θα πρέπει να έχει εγκριθεί ως το 2018.
8	Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Αριθμός σχεδίων - προτάσεων - προγραμμάτων εκπαίδευσης, συμβουλευτικής, pre start and coaching που έχουν εγκριθεί προς υλοποίηση	12		
9	Εκρών	Πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας		1.200.000	Η επίτευξη του δείκτη αφορά εξυπηρέτηση νοσοκομειακών υποδομών. Ο αριθμός έργων αναφέρεται σε έργα phasing τα οποία θα ενταχθούν στο νέο πρόγραμμα, χωρίς να παρουσιάζουν λειτουργικές υποδομές ως το 2018.
9	Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	ένταξη 2 έργων αναβάθμισης - επέκτασης υποδομών υγείας	2		
9		Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται			
10	Εκρών	Δυναμικότητα υποδομών εκπαίδευσης που ενισχύονται.		2.150	
10	Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	ένταξη έργων (κτήρια - συγκροτήματα εκπαίδευσης)	10		

ΠΟΙΟΤΗΤΑ – ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ – ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

Η δομή και οι αρμοδιότητες του συστήματος παρακολούθησης, διαχείρισης και ελέγχου για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2014-2020 προδιαγράφονται στον Καν. (ΕΚ) 1303/2013 και ειδικότερα στα άρθρα 72-74 και 122-125. Οι κανονισμοί ορίζουν τα όργανα διοίκησης και διαχείρισης του ΕΣΠΑ και των επιμέρους Ε.Π., ενώ το νέο ΣΔΕ, ενιαίο για τα Ε.Π. του νέου ΕΣΠΑ, θεσμοθετείται με Νόμο, ο οποίος θεσπίζει, σε πλήρη αντιστοιχία με τον Καν. (ΕΚ) 1303/2013, τους φορείς συντονισμού, διαχείρισης, πιστοποίησης και ελέγχου, τις αρμοδιότητές τους και τις μεταξύ τους σχέσεις. (δεν έχει ψηφιστεί ακόμη ο νέος νόμος, αναμένεται να έχει συνταχθεί με την έγκριση των Ε.Π.) Τα κυριότερα προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά τη διαχείριση των Ε.Π. της τρέχουσας περιόδου, όπως έχουν κωδικοποιηθεί από την αρχή της εφαρμογής τους μέχρι σήμερα, επικεντρώνονται :

- στο μεγάλο αριθμό εκχωρήσεων ανάθεσης διαχείρισης μέρους των Ε.Π. σε ενδιάμεσους φορείς διαχείρισης (ΕΦΔ)
- στις πολύπλοκες διαδικασίες και τα χρονοβόρα βήματα στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και
- στην ανυπαρξία δομών υποστήριξης των ΜΜΕ για την επιτυχή χρήση μέσω χρηματοοικονομικής τεχνικής (ΜΧΤ) που διατέθηκαν στην περίοδο 2007-2013 και έμειναν σχεδόν αχρησιμοποίητα.

Βασικές βελτιώσεις στη διαχείριση των Ε.Π. της νέας προγραμματικής περιόδου αποτελούν:

- Ο περιορισμός του αριθμού των εκχωρήσεων και των ΕΦΔ, που αποτελεί βασική παραδοχή της αρχιτεκτονικής του νέου ΕΣΠΑ, αποκλειστικά στις περιπτώσεις εκείνες που προκύπτουν ως

ανάγκη λόγω κανονιστικών διατάξεων (εκχώρηση μέρους του Ταμείου Συνοχής στις Δ.Α. των Περιφερειών, εκχώρηση μέρους του ΠΑΑ στις Δ.Α. των Περιφερειών ή σε διακριτό τμήμα αυτών, εκχώρηση για δράσεις χωρικής διάστασης) καθώς και στις περιπτώσεις δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων.

- Η ενσωμάτωση στο νέο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) των μέχρι σήμερα απλοποιήσεων σε διαδικασίες του υφιστάμενου ΣΔΕ, οι οποίες, με τη συμβολή της Task Force, πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου : «Απλοποίηση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) και ενέργειες επιτάχυνσης για την υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ 2007-2013».
- Η περαιτέρω επισκόπηση των προβλεπόμενων βημάτων των διαδικασιών του ΣΔΕ και η σύμπτυξη διαδικαστικών σταδίων, η οποία είναι σε εξέλιξη και θα αποτυπωθεί στο νέο νομοθετικό πλαίσιο υιοθέτησης του ΣΔΕ.

Προβλήματα εντοπίζονται σήμερα και στο επίπεδο της υλοποίησης των έργων, εξαιτίας οργανωτικών αδυναμιών και περιορισμένης επιχειρησιακής επάρκειας των φορέων υλοποίησης, καθώς και του νομοθετικού πλαισίου που διέπει την υλοποίηση των έργων. Βελτιώσεις ως προς αυτό αποτελούν:

- Η βελτίωση της επιχειρησιακής ικανότητας των φορέων υλοποίησης των έργων, κυρίως μέσω της επέκτασης των αρμοδιοτήτων της ΜΟΔ για τη στελέχωσή τους ή/και την παροχή τεχνογνωσίας, αλλά και μέσω άλλων δράσεων τεχνικής βοήθειας που θα αναλαμβάνονται από τις Δ.Α. ή από τη ΜΟΔ.
- Η θέσπιση και η παρακολούθηση χρονοδιαγραμμάτων με δεσμευτικές προθεσμίες για κάθε στάδιο υλοποίησης των έργων και η συστηματική τους επικαιροποίηση μέσω του ΟΠΣ.
- Η περαιτέρω βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου που διέπει την υλοποίηση των έργων, σε συνέχεια των 32 διαφορετικών νομοθετικών ρυθμίσεων σε τομείς που εντοπίστηκε σημαντικός όγκος εμπλοκών.

Η επιτυχής λειτουργία των δομών, αλλά και η αποτελεσματική εφαρμογή των διαδικασιών συναρτάται άμεσα με την ποιότητα, την επάρκεια αλλά και την οργάνωση του ανθρώπινου δυναμικού που στελεχώνει τις δομές και επιτελεί τις λειτουργίες. Βασικές αρχές που θα διέπουν το σύστημα ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού στην νέα περίοδο είναι:

- Προγραμματισμός του Ανθρώπινου Δυναμικού και στελέχωση των δομών με προσωπικό υψηλών προσόντων γνώσεων και δεξιοτήτων.
- Εφαρμογή συστήματος διαρκούς παρακολούθησης αναγκών σε στελεχιακό δυναμικό, με αξιοποίηση της υπάρχουσας μεθοδολογίας, εργαλείων και εμπειρίας της ΜΟΔ Α.Ε.
- Ευελιξία στη χρησιμοποίηση των στελεχών των δομών ανάλογα με τον όγκο και το είδος των υποχρεώσεων σε κάθε χρονική φάση εκτέλεσης του ΕΠ. Σταθερή διοίκηση και στελέχωση για ενίσχυση της συνέχειας στη διοίκηση, με τη θέσπιση θέσεων προϊσταμένων των Ειδικών Υπηρεσιών με πενταετή θητεία, οι οποίοι που θα επιλέγονται ύστερα από ανοιχτή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
- Ομογενοποίηση του προσωπικού που θα στελεχώσει τις δομές των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και η εφαρμογή και διαχείριση ενιαίου συστήματος αμοιβών και κινήτρων.
- Ανανέωση του προσωπικού μέσω της αξιοκρατικής επιλογής του πρόσθετου προσωπικού που θα απαιτηθεί με διαγωνιστικές διαδικασίες που θα οργανώσει η ΜΟΔ Α.Ε.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος διοίκησης της απόδοσης και διαχείρισης της εξέλιξης με έμφαση στην απλοποίηση του συστήματος εσωτερικών μετακινήσεων.
- Υιοθέτηση στόχων και σε επίπεδο στελεχών και η παρακολούθηση των στόχων σε επίπεδο στελεχών που θα πραγματοποιείται μέσω ολοκληρωμένου ηλεκτρονικού συστήματος ροών εργασίας.
- Κατάρτιση και ενεργοποίηση σχεδίου ανάπτυξης και εκπαίδευσης των στελεχών των ΕΥ από τη ΜΟΔ Α.Ε. και ο σχεδιασμός επιμορφωτικών προγραμμάτων με υποχρεωτική παρακολούθηση για

όλα τα στελέχη, με ετήσια περιοδικότητα. Θα προβλεφθούν ειδικά προγράμματα για στελέχη που αναλαμβάνουν θέσεις ευθύνης.

- Δημιουργία στη ΓΓ ΔΕ – ΕΣΠΑ γραφείου εσωτερικού ελέγχου με αρμοδιότητα στο σύνολο των δομών του ΕΣΠΑ.

Σε ότι αφορά στην ικανότητα των δικαιούχων να υλοποιούν τα συγχρηματοδοτούμενα έργα/δράσεις, η εμπειρία των τελευταίων ετών έχει δείξει ότι υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις που πρέπει να αντιμετωπισθούν. Η μέχρι τώρα μελέτη του θέματος, που γίνεται ενόψει της νέας περιόδου, δείχνει ότι η κατάσταση των δικαιούχων ως προς το θέμα αυτό ποικίλει σε σημαντικό βαθμό. Ως εκ τούτου, ο τρόπος βελτίωσης της απόδοσής τους ποικίλει και αυτός ανάλογα με την κατηγορία των φορέων, το είδος, το μέγεθος και το πλήθος των έργων που εκτιμάται ότι θα υλοποιηθούν, και τελικώς, ανάλογα με τον προϋπολογισμό που πρόκειται να διαχειρισθούν στη νέα προγραμματική περίοδο. Σε κάθε περίπτωση η αξιολόγηση της διαχειριστικής ικανότητας κάθε φορέα θα πρέπει να είναι ουσιαστική και θα καλύπτει, μεταξύ άλλων, την καταλληλότητα της οργανωτικής του δομής και την ποσοτική και ποιοτική επάρκεια της στελέχωσης και της διοίκησής του, σε ότι αφορά στην απρόσκοπτη υλοποίηση των έργων που αναλαμβάνει.

Η εμπειρία από την παρακολούθηση της εφαρμογής του ΣΔΕ των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013, έχει οδηγήσει στην διαπίστωση της ανάγκης μείωσης του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους και στον εντοπισμό των αναγκαίων μέτρων διευκόλυνσης της υλοποίησης των πράξεων. Τα μέτρα που ελήφθησαν ήδη και συνέβαλαν στην περαιτέρω απλοποίηση ορισμένων διαδικασιών του συστήματος, αφορούν στα εξής:

- Υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων χρηματοδότησης πράξεων και των δηλώσεων δαπανών του δικαιούχου, καθώς και υποχρεωτική ηλεκτρονική εφαρμογή της διαδικασίας του προληπτικού ελέγχου των τευχών δημοπράτησης προμηθειών και υπηρεσιών (έχει ήδη αρχίσει να εφαρμόζεται).
- Χρηματοδότηση των έργων μέσω του Κεντρικού Λογαριασμού ΕΣΠΑ, σε συνδυασμό με την ηλεκτρονική διασύνδεση των Πληροφοριακών Συστημάτων ΟΠΣ - ΠΔΕ και Τράπεζας της Ελλάδος.
- Εφαρμογή του απλοποιημένου κόστους σε ειδικές κατηγορίες πράξεων του ΕΚΤ.
- Περιορισμό της συναρμοδιότητας Υπουργών για έκδοση Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων, με αποτέλεσμα την επίσπευση του διοικητικού έργου και τη μείωση του χρόνου έκδοσης υπουργικών αποφάσεων, οι οποίες απαιτούνται για την υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Ειδικά η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας έχει μια δομή διαχείρισης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, που στην τρέχουσα διαχειριστική περίοδο έχει τίτλο «Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας». Η στελέχωσή της, αν και χαμηλότερα των απαιτούμενων ορίων του οργανογράμματος κρίνεται απολύτως επαρκής για την Διαχείριση του Προγράμματος ΚΜ 2014-2020. Η εμπειρία των στελεχών αποδεικνύεται από την εξαιρετική πορεία των προηγούμενων προγραμμάτων και την πορεία υλοποίησής τους. Για την εκτίμηση της επάρκειας των ανθρώπινων πόρων λαμβάνονται υπόψη οι εξής παραδοχές:

- Η Υπηρεσία θα διατηρήσει κατ' ελάχιστο το στελεχιακό δυναμικό όπως είναι στις 22-3-2014.
- Πιθανές αποχωρήσεις μέσω συνταξιοδοτήσεων θα καλυφθούν με νέα στελέχη
- Το δυναμικό της ΜΟΔ θα μείνει ως έχει ή θα αυξηθεί όπως έχει δεσμευτεί η ηγεσία του ΥΠΑΑΝ.
- Τα επίπεδα του Προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας θα παραμείνουν στα ίδια επίπεδα με την προηγούμενη Διαχειριστική Περίοδο 2007-2013.
- Θα υπάρξει εκπαίδευση στις Διαχειριστικές Ιδιαιτερότητες της Νέας Περιόδου και όλα τα στελέχη θα αποκτήσουν γνώσεις (ειδικά σε ITI, CLLD κοκ). Αυτό θεωρείται απολύτως απαραίτητο προκειμένου να μεταλαμπαδευτούν οι νέες έννοιες στους εν δυνάμει τελικούς δικαιούχους.
- Θα υπάρξει πρόγραμμα κατάρτισης Τελικών Δικαιούχων και stakeholders του Προγράμματος.

- Θα υπάρξει ειδική δομή υποστήριξης επιχειρηματικότητας που θα παράσχει εξειδικευμένες υπηρεσίες ενημέρωσης, εκπόνησης και υποβολής επιχειρηματικών σχεδίων, και υποστήριξη της υλοποίησής τους μέχρι την ολοκλήρωση της χρηματοδότησης.

Με τις παραπάνω παραδοχές θεωρείται πως δεν θα υπάρξουν μη αντιμετωπίσιμα προβλήματα στη διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΟΜΩΝ

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση διαπιστώνει μια γενική συνέπεια (consistency) της κατανομής του προϋπολογισμού σε σχέση με τους Θεματικούς Στόχους του προγράμματος, σε αντιστοιχία άλλωστε με τις χρηματοδοτικές κατανομές που **επιβάλλονται από το ΕΣΠΑ**.

Δεν φαίνεται να έχει ακολουθηθεί κάποια ειδική διαδικασία σε ότι αφορά τον τρόπο εκτίμησης του κόστους ανά ειδικό στόχο, και σίγουρα πρέπει να υπάρξει τεκμηρίωση.

Η κατά Θεματικό Στόχο κατανομή έχει οριστεί κεντρικά δια του ΕΣΠΑ και ποσοστιαία έχει ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ (ΕΔΕΤ)

	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	Σύνολο	
ΘΣ1	17.292.744		17.292.744	2,24%
ΘΣ2	8.482.819		8.482.819	1,10%
ΘΣ3	78.308.006		78.308.006	10,14%
ΘΣ4	24.724.823		24.724.823	3,2%
ΘΣ5	55.602.132		55.602.132	7,20%
ΘΣ6	90.841.832		90.841.832	11,77%
ΘΣ7	269.903.345		269.903.345	34,97%
ΘΣ8	9.206.868		9.206.868	1,19%
ΘΣ9	22.984.582	111.891.941	134.876.523	17,47%
ΘΣ10	22.984.582		22.984.582	2,98%
TB	11.791.054	2.415.535	14.206.589	1,84%
ΣΥΝΟΛΟ	612.122.787	114.307.476	726.430.263	100,00%
Ταμείο Συνοχής			186.907.945	

Αναλύοντας την πρόταση χρηματοδότησης κατά Θ.Σ. (και χρησιμοποιώντας τους προκαταρκτικούς υπολογισμούς ανά Επενδυτική Προτεραιότητα), προκύπτει ότι:

- Στο Θ.Σ. 1 αποδίδεται μόλις 2,24 % των πόρων, σε μια αναλογία παρόμοια με όλα σχεδόν τα ΠΕΠ και προφανώς αναντίστοιχη των αναγκών, προκλήσεων αλλά και του δυναμικού της Περιφέρειας.

- Στο πλαίσιο του Θ.Σ. 2, με μόλις 1,10% των πόρων (αναλογία μικρότερη και από ΠΕΠ χωρίς τις προκλήσεις και το δυναμικό της Περιφέρειας), οι πόροι κατανέμονται στις Επ. Πρ. 2β και 2γ, με σωστή μεγαλύτερη βαρύτητα στην 2β, λόγω των αναπτυξιακών χαρακτηριστικών της Περιφέρειας.
- Στο Θ.Σ. 3 αποδίδονται 10,14% των πόρων, ποσοστό αναντίστοιχο αναγκών, προκλήσεων και δυναμικού, και επομένως θα απαιτηθεί ισχυρότατη υποστήριξη από το ΕΠΑΝΕΚ αλλά και από το ΕΓΤΑΑ.
- Στο πλαίσιο του Θ.Σ. 4, με μόλις 3,20% των πόρων, φαίνεται να δίδεται καταρχήν έμφαση ορθώς στην Επ. Πρ. 4γ και ακολούθως στην 4ε. Ενίσχυση από το ΕΠΥΜΠΑΑ είναι εμφανέστατα αναγκαία.
- Στο Θ.Σ. 5, με 7,20 %, εντοπίζεται πρόθεση για παρεμβάσεις κυρίως μόνο στην Επ. Πρ. 5β.
- Στο Θ.Σ. 6 αποδίδεται 11,77% των πόρων, ορθώς. Ερωτηματικό προκύπτει ως προς το πιθανό ποσοστό των πόρων του Θ.Σ. προς «βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος» ((Επ. Πρ. 6ε) θα ενσωματωθεί στη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη ή όχι.
- Στο Θ.Σ. 7, όπως έχει ήδη αναλυθεί, αποδίδεται μεγάλο μερίδιο των συνολικών πόρων (34,9720%).
- Στο Θ.Σ. 8 αποδίδεται 1,19%, προφανώς αναντίστοιχα προς τις ανάγκες και με προφανή την αναγκαιότητα ισχυρότατης παράλληλης στήριξης από το ΕΠΑΑΔΕΔΒΜ.
- Στο Θ.Σ. 9 αποδίδεται σχεδόν 17,47%% των πόρων, κατά τα 4/5 στην Επενδυτική Προτεραιότητα (9α)
- Στο Θ.Σ. 10 αποδίδεται μόνο 2,98% των πόρων, με προφανή την αναγκαιότητα στήριξης από το ΕΠΑΑΔΕΔΒΜ.

Με βάση την ανάλυση κατά Α.Π. / Θ.Σ. στην Ενότητα 1 της Έκθεσης, προκύπτουν σημειακά προβληματισμοί για το βαθμό στον οποίο η χρηματοδοτική κατανομή ανταποκρίνεται με επάρκεια στις πραγματικές ανάγκες, προκλήσεις και δυναμικό στην Περιφέρεια, αλλά υπενθυμίζεται ότι σε επίπεδο Θ.Σ. η κατανομή έχει οριστεί κεντρικά (και άρα το ζήτημα της καταλληλότητας της για τη συμβολή του ΠΕΠ στην επίτευξη των στόχων της «Ε2020» δεν μπορεί να τεθεί).

ΕΝΟΤΗΤΑ 4.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020»

Μετά το 2010 η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) υιοθέτησε τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» που σαν στόχο έχει να καταστεί η Ένωση μέχρι το 2020 σε μία έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία. Έχουν αποσαφηνιστεί πως αυτό θα γίνει μέσα από τρεις αλληλοσυμπληρούμενες προτεραιότητες ώστε η ΕΕ και τα κράτη μέλη της να επιτύχουν υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής. Εξειδικεύοντας, έχουν τεθεί πέντε κεντρικοί στόχοι για την απασχόληση, την καινοτομία, την εκπαίδευση, την κοινωνική ένταξη και για την ενέργεια και το κλίμα. Κάθε κράτος έχει σχεδιάσει το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης (ΕΠΜ) με βάση τους δικούς του εθνικούς στόχους και τις συγκεκριμένες δράσεις σε κάθε έναν από αυτούς τους τομείς. Για την προώθηση των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» θα ενεργοποιηθούν οι πόροι των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων. Το ΠΕΠ έχει σχεδιαστεί βασιζόμενο στις αρχές και στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και, προκειμένου να επιτευχθεί μέγιστη αξιοποίηση συνεργιών, έχει δημιουργηθεί μια λογική πολυθεματικής / πολυταμειακής προσέγγισης.

Η αξιολόγηση της συνεισφοράς στην στρατηγική "Ε2020" πραγματοποιείται με τη χρήση Μητρώων. Σε πρώτο βήμα αναγνωρίζονται οι Ειδικοί Στόχοι που επιλέχθηκαν και που σχετίζονται με την υλοποίηση κάθε μίας από τις επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες της Στρατηγικής "Ε2020". Η προεκτίμηση της συμβολής τους στις Εμβληματικές Πρωτοβουλίες της «Ε2020» γίνεται με βάση τον Πίνακα 1 (Θεματικοί στόχοι → Επενδυτικές προτεραιότητες → Αιτιολόγηση της επιλογής) του σχεδίου ΠΕΠ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΠΡΟΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΕΠ ΣΤΗΝ «Ε2020»

A (άμεση συμβολή) – **E** (έμμεση συμβολή) – **M** (ενδεχόμενη μικρή συμβολή)

Θεματικός Στόχος / Ειδικός Στόχος	Εμβληματικές Πρωτοβουλίες Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»						
	Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη\	Ένωση Καινοτομίας	Νεολαία σε κίνηση	Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της	Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης	Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας	Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας
Θ.Σ. 1.							
Ε.Σ. 1α1	E	A	E	E	A	A	
Ε.Σ. 1β1	E	A	E	E	A	M	
Ε.Σ. 1β2	E	A	E	E	E	E	
Θ.Σ. 2.							
Ε.Σ. 2β1	E	A	E	E	A	E	
Ε.Σ. 2β2	E	A	E	E	A	E	
Ε.Σ. 2γ1	E	A	E	E	A	E	

Θεματικός Στόχος / Ειδικός Στόχος	Εμβληματικές Πρωτοβουλίες Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»						
	Ψηφιακό θεματο- λόγιο για την Ευρώπη\	Ένωση Καινοτομίας	Νεολαία σε κίνηση	Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσμα- τικά τους πόρους της	Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκο- σμιοποίησης	Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας	Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας
Θ.Σ. 3.							
Ε.Σ. 3α1	A	A	M	E	A	A	
Ε.Σ. 3γ1	E	E	M	E	A	A	
Ε.Σ. 3δ1	E	A	M	E	A	A	
Θ.Σ. 4.							
Ε.Σ. 4γ1		M		A	E		
Ε.Σ. 4ε1				A	E		
Θ.Σ. 5.							
Ε.Σ. 5α1				E			
Θ.Σ. 6.							
Ε.Σ. 6β1				A			
Ε.Σ. 6γ1				A			
Ε.Σ. 6δ1				A			
Ε.Σ. 6ε1				M			
Ε.Σ. 6στ1		E		E			
Θ.Σ. 7.							
Ε.Σ. 7α1				E			
Ε.Σ. 7β1				M			
Ε.Σ. 7ε				A			
Θ.Σ. 8.							
Ε.Σ. 8ii1			E			A	
Ε.Σ. 8iii1			E			A	
Ε.Σ. 8v1			E			A	
Θ.Σ. 9α							
Ε.Σ. 9α1							A
Ε.Σ. 9γ1							A
Θ.Σ. 9.							
Ε.Σ. 9i1							A
Ε.Σ. 9ii1							A
Ε.Σ. 9iii1							A
Ε.Σ. 9iv1							A
Ε.Σ. 9v1							A
Ε.Σ. 9vi1							A
Θ.Σ. 10.							
Ε.Σ. 10α1	E		E			A	

Παράλληλα, το Πρόγραμμα πρέπει να συνεισφέρει στην αντιμετώπιση των Συστάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Επιτροπή συστήνει στην Ελλάδα να εστιάσει την προσπάθειά της σε μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα, δίνουν ώθηση στους δυνητικούς τομείς υψηλής ανάπτυξης και στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης και αποτελούν μοχλό για επένδυση ιδιωτικών πόρων. Είναι επίσης αναγκαίο οι μελλοντικές δαπάνες της ΕΕ να επικεντρωθούν σε τομείς προτεραιότητας, ώστε να εξασφαλιστούν όσο το δυνατόν περισσότερα αποτελέσματα, αντί να υπάρξει κατακερματισμός δαπανών. Οι βασικές προκλήσεις που έχουν αναγνωριστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα συνοψίζονται ως εξής: «Αναποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης που εμποδίζει την αναπτυξιακή προοπτική της χώρας, σε συνδυασμό με ένα μη βιώσιμο οικονομικό μοντέλο που στερείται ανταγωνιστικότητας. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τη μεγάλη ανεργία, ιδίως των νέων, τον αυξανόμενο κοινωνικό αποκλεισμό και τη φτώχεια, την ανεπάρκεια επενδύσεων υποδομής

για την προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης και την αναποτελεσματική χρήση φυσικών πόρων/ μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή σε αυτήν». Η στρατηγική του ΠΕΠ απαντά στις συστάσεις. Ειδικότερα, στοχεύει σε:

- Ενίσχυση των συνδέσεων της Ε&Κ με τον κόσμο των επιχειρήσεων για προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας
- Στήριξη στοχευμένων τομέων με θετικές αναπτυξιακές προοπτικές
- Διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και παροχή προηγμένων υπηρεσιών σε στοχευμένες μικροεπιχειρήσεις και ΜΜΕ
- Μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τις επιχειρήσεις, καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και απλούστευση του διοικητικού και νομικού πλαισίου για τη διασφάλιση της καλύτερης παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις
- Στήριξη της ανάπτυξης δομών ΤΠΕ και προώθηση της χρήσης τους
- Βελτίωση της ποιότητας και της συνάφειας της εκπαίδευσης/ κατάρτισης με την αγορά εργασίας
- Βελτίωση των ενεργειακών δικτύων
- Διασφάλιση υποδομών σύγχρονων συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων και λυμάτων
- Μετάβαση σε μια ενεργειακά αποδοτική οικονομία με χαμηλές εκπομπές άνθρακα και προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ).

Οι Συστάσεις συνολικά αντιμετωπίζονται στα πλαίσια του ΕΣΠΑ 2014-2020 και του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων και σε σημαντικό μέρος τους έχουν ενσωματωθεί στις Θέσεις της Επιτροπής για τη νέα προγραμματική περίοδο στην Ελλάδα (Position Paper). Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων αποτελεί βασικό εργαλείο υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων σε εθνικό επίπεδο, σε σχέση με τους βασικούς στόχους της ΕΕ, αναλύοντας τον τρόπο με τον οποίο η χώρα μας προτίθεται να τους επιτύχει και να ξεπεράσει τα εμπόδια, ώστε να επιστρέψει σε σταθερή αναπτυξιακή τροχιά. Η εκτίμηση για τη συνάφεια των Στόχων του ΠΕΠ με τα ΕΣΠΑ, ΕΠΜ και Position Paper, ακολουθεί.

ΜΗΤΡΑ 4. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ ΜΕ ΕΣΠΑ / ΕΠΜ / POSITION PAPER

Ε (επαρκής) – Μ (μερική) – Π (περιορισμένη)

Θ.Σ. / Ε.Σ.	ΕΣΠΑ	ΕΠΜ	POSITION PAPER
Θ.Σ. 1			
Ε.Σ. 1α1	Ε	Ε	Ε
Ε.Σ. 1β1	Ε	Ε	Ε
Ε.Σ. 1β2	Ε	Ε	Ε
Θ.Σ. 2			
Ε.Σ. 2β1	Ε	Ε	Ε
Ε.Σ. 2β2	Ε	Ε	Ε
Ε.Σ. 2γ1	Ε	Ε	Ε
Θ.Σ. 3			
Ε.Σ. 3α1	Ε	Ε	Ε
Ε.Σ. 3γ1	Ε	Ε	Ε
Ε.Σ. 3δ1	Ε	Ε	Ε
Θ.Σ. 4			
Ε.Σ. 4γ1	Ε	Ε	Ε
Ε.Σ. 4ε1	Ε	Ε	Ε
Θ.Σ. 5			
Ε.Σ. 5α1	Ε	Ε	Ε
Θ.Σ. 6			
Ε.Σ. 6β1	Ε	Ε	Ε
Ε.Σ. 6γ1	Ε	Ε	Ε

Ε.Σ. 6δ1	Ε	Ε	Ε
Ε.Σ. 6ε1	Ε	Ε	Ε
Ε.Σ. 6στ1	Ε	Ε	Ε
Θ.Σ. 7			
Ε.Σ. 7α1	Ε	Μ	Π
Ε.Σ. 7β1	Ε	Μ	Π
Ε.Σ. 7ε	Ε	Μ	Π
Θ.Σ. 8			
Ε.Σ. 8ii1	Μ	Μ	Π
Ε.Σ. 8iii1	Μ	Μ	Π
Ε.Σ. 8v1	Μ	Μ	Π
Θ.Σ. 9α			
Ε.Σ. 9α1	Μ	Ε	Π
Ε.Σ. 9γ1	Μ	Ε	Π
Θ.Σ. 9			
Ε.Σ. 9i1	Ε	Ε	Π
Ε.Σ. 9ii1	Ε	Ε	Π
Ε.Σ. 9iii1	Ε	Ε	Π
Ε.Σ. 9iv1	Ε	Ε	Π
Ε.Σ. 9v1	Μ	Ε	Π
Ε.Σ. 9vi1	Π	Ε	Π
Θ.Σ. 10			
Ε.Σ. 10α1	Ε	Ε	Ε

Τέλος, η Ελλάδα υπόκειται στους όρους και στόχους του Μνημονίου Συναντίληψης. Οι κύριοι στόχοι του αφορούν στην αποκατάσταση της ισορροπίας της ελληνικής οικονομίας, την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα καθώς και την επανεξέταση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, με σκοπό να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά της. Το Μνημόνιο στοχεύει επίσης στην ενίσχυση της υλοποίησης της πολιτικής συνοχής μέσω της βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου και της διαχειριστικής ικανότητας των φορέων που εμπλέκονται στην εφαρμογή των διαρθρωτικών ταμείων. Η εκτίμηση για τη συνάφεια Στόχων του ΠΕΠ με συγκεκριμένα κεφάλαια του Μνημονίου, ακολουθεί.

ΜΗΤΡΑ 5. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ ΜΕ ΜΝΗΜΟΝΙΟ

ΚΕΦ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	Θ.Σ.	ΕΠΙΔΡΑΣΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	Επίτευξη υγιών δημοσίων οικονομικών		Σχετίζεται έμμεσα	Προϋπόθεση για βελτίωση ανταγωνιστικότητας
2.1.4	Μεταρρύθμιση Εταιρ. Διακυβέρνησης	3	Σχετίζεται έμμεσα	
2.2	Μεταρρύθμιση φορολογικής πολιτικής		Σχετίζεται έμμεσα	Σταθερό φορολογικό πλαίσιο για επιχειρήσεις
2.5	Διασφαλίσεις για την υλοποίηση των δημοσιονομικών υποχρεώσεων		Σχετίζεται έμμεσα	Εγκαιρη πληρωμή έργων και ενισχύσεων
2.6	Κάνοντας μια Δημόσια Διοίκηση πιο αποτελεσματική και αποδοτική	2 & 11	Άμεση συσχέτιση με την υλοποίηση του συνόλου των παρεμβάσεων	
2.7.1.1	Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων	2, 11 – TB	Σχετίζεται έμμεσα	Παραγωγή καλύτερων έργων και μειώνει διαδικασίες ενστάσεων / προσφυγών
2.7.1.2	Αύξηση αποτελεσματικότητας διαδικασιών σύναψης συμβάσεων			
2.10	Αναβάθμιση συστήματος εκπαίδευσης	10	Σχετίζεται άμεσα	
3.1	Πλαίσιο για αναδιάρθρωση και ενδυνάμωση τραπεζικού συστήματος	3	Σχετίζεται έμμεσα	Ρευστότητα, συνοδευτική χρηματοδότηση ενισχύσεων
3.2	Χρηματοδότηση		Σχετίζεται άμεσα	

4.4	Επέκταση και αναβάθμιση επαγ- γελματικής εκπαίδευσης και μαθητείας	10	Σχετίζεται άμεσα	
5.1	Προώθηση αποτελεσματικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος		Σχετίζεται έμμεσα με παρεμβάσεις του ΠΕΠ	Προϋπόθεση βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας
5.1.2	Περιορισμός διαδικαστικών και άλλων διοικητικών βαρών	2, 11	Σχετίζεται έμμεσα	π.χ. διευκόλυνση των εξαγωγών
5.1.3	Βελτίωση χωρικής διαχείρισης και σχεδιασμού		Σχετίζεται άμεσα	Ολοκληρωμένη Προσέγγιση στη Χωρική Ανάπτυξη
5.2	Έρευνα, Ανάπτυξη και Καινοτομία	1, 2, 3	Σχετίζεται άμεσα	
6.1	Ενεργειακή πολιτική	4	Σχετίζεται έμμεσα	
6.1.3	Παροχή χρηματοοικονομικά βιώσιμης ανάπτυξης ΑΠΕ	4	Εμμεση	Υλοποίηση έργων
6.3.1	Ναυτιλιακές δραστηριότητες, λιμάνια	7	Σχετίζεται έμμεσα	Εφοδιαστική Αλυσίδα
6.3.4	Εφοδιαστική Αλυσίδα	3, 7	Άμεση	Υλοποίηση δράσεων
10.1	Στατιστικές		Άμεση	Παρακολούθηση, αξιολόγηση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ

Παρατίθενται ακολούθως προτάσεις ενδεχομένως χρήσιμες για περαιτέρω βελτίωση κάποιων κεφαλαίων του σχεδίου Προγράμματος. Ο Σύμβουλος τις εκτιμά ως κατάλληλες αλλά προφανώς δεν υποδεικνύει την υιοθέτηση τους.

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Πρόγραμμα θα μπορούσε να αξιοποιήσει και τις εκτιμήσεις του Συμβούλου Αξιολόγησης στο Β Παραδοτέο του³.

Βασική θέση από την οποία μπορεί να ξεκινήσει ο προσδιορισμός του αναπτυξιακού προτύπου για την Περιφέρεια είναι ότι αυτό πρέπει να διαμορφωθεί με βάση τις προκλήσεις που προκύπτουν για την Περιφέρεια και τις δυνατότητες και τις αδυναμίες που αυτή έχει για να τις αντιμετωπίσει, και όχι κατά το σύνηθες υπόδειγμα: ανάλυση όλων των πιθανών παραγόντων → εντοπισμός όλων των αναγκών → κατηγοριοποίηση τους → διατύπωση ολιστικής στρατηγικής → εξειδίκευση σε πλήρες σώμα μέτρων → εξαντλητική λεπτομερής χωρική εξειδίκευση. Η Περιφέρεια αντιμετωπίζει τη εξής σύνθετη πρόκληση:

Επανεκκίνηση της ανάπτυξης και εξασφάλιση των όρων για τη μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη, με αφετηρία μία οξύτατη κρίση και μέσα σε ένα ευρύτερο περιβάλλον που διακρίνεται από την όξυνση του δι-εθνικού και δια-περιφερειακού ανταγωνισμού, από τα ανοιχτά οικονομικά σύνορα με την ΕΕ-28 και από την απελευθέρωση των διεθνών ροών εμπορευμάτων και κεφαλαίων, από την τοποθέτηση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας σε θέση κινητήρα οποιασδήποτε αναπτυξιακής πολιτικής, και από τη γενική υποχώρηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού ως εργαλείου πολιτικών ανάπτυξης.

Κατά συνέπεια, ο αναπτυξιακός σχεδιασμός υποχρεούται ταυτοχρόνως και να ορίσει τις κατάλληλότερες μακροπρόθεσμες αναπτυξιακές κατευθύνσεις και να λάβει υπόψη τις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις για την αντιστροφή της κρίσης και να ενταχθεί στο ευρύτερο δεσμευτικό πλέον ευρωπαϊκό πλαίσιο. Οι στρατηγικές προτεραιότητες πρέπει να ενταχθούν στο γενικό πλαίσιο που συνιστούν τα ακόλουθα δεδομένα:

1. Η επιμονή της οικονομικής κρίσης και οι ανακύπτουσες τάσεις για την αντιστροφή της.

Με την επιμονή της κρίσης συνεχίζεται η αποδιάρθρωση του παραγωγικού συστήματος της Περιφέρειας και εντείνονται οι πιέσεις για μια πολιτική αντιστροφής της με βάση την εσωτερική ανταγωνιστική υποτίμηση αφενός και τη χαλάρωση των περιορισμών (και των χωρικών) στην επιχειρηματικότητα αφετέρου. Πρόκειται για σχεδόν αναπόδραστες κατευθύνσεις, ιδίως εφόσον η

³ Τεκμηριώνονται στο Α1 Στάδιο της μελέτης «ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ»

οικονομική κρίση εκδηλώνεται ως δημοσιονομική και κατά συνέπεια ως έλλειψη δημόσιων πόρων επαρκών για μια παρεμβατική πολιτική. Από την άλλη πλευρά ισχυροποιούν την κακώς εννοούμενη αντίληψη ότι ο χωρικός σχεδιασμός είναι εμπόδιο και όχι εργαλείο για την ανάπτυξη.

2. Η όξυνση του δι-εθνικού και δια-περιφερειακού ανταγωνισμού.

Απέναντι στον παράγοντα κρίση, η Περιφέρεια χαρακτηρίζεται κυρίως από αδυναμίες και ως δυνατότητες προς αξιοποίηση παραμένουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα στον αγροτικό τομέα, η θέση στο ευρωπαϊκό και μεσογειακό σύστημα μεταφορών, το ιστορικό επιχειρηματικού δυναμισμού και η επιβίωση ορισμένων κλαδικών εξειδικεύσεων στη βιομηχανία, η συντηρούμενη τουριστική δραστηριότητα, το σχετικώς εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και έμβρυα ανάπτυξης καινοτομίας. Σε ευρωπαϊκή και εθνική κλίμακα, ίδιες δυνατότητες εμφανίζονται σε πλήθος Περιφερειών και άρα ελλείπει επενδυτικών δημοσίων πόρων οξύνεται ο δι-εθνικός και δια-περιφερειακός ανταγωνισμός για την προσέλκυση ιδιωτικής επιχειρηματικής / αναπτυξιακής δραστηριότητας.

3. Οι γεωγραφικές σταθερές και οι δημογραφικές τάσεις.

Σε συγκυρία οξύτατου ανταγωνισμού, οι κλασσικές γεωγραφικές σταθερές και οι δημογραφικές τάσεις επανακτούν τη σημασία τους. Ο κατακερματισμός του χώρου βάσει παραγωγικότητας γης, διαθεσιμότητας φυσικών πόρων και ποιότητας/κινδύνου περιβάλλοντος, επηρεάζει τοπικά την ένταση των προκλήσεων και την ικανότητα αντιμετώπισης τους και το ιδιαίτερο γεωγραφικό ανάγλυφο επηρεάζει την προσπελασιμότητα θέτοντας φραγμούς στη διάχυση της ανάπτυξης από τους πόλους όπου ελπίζεται να ξεκινήσει. Επιπλέον, το τρέχον αναπτυξιακό πρότυπο έχει οδηγήσει σε συγκεντρώσεις ανθρώπινων πόρων και σε ανάδυση θυλάκων και ζωνών δημογραφικού δυναμισμού (υψηλός δείκτης αντικατάστασης παραγωγικού πληθυσμού), που σε περίοδο κρίσης συνιστούν θύλακες οξείας ανεργίας και σε περίοδο ανάκαμψης αποτελούν δεξαμενές αξιοποιήσιμων ανθρώπινων πόρων για προσέλκυση δραστηριότητας.

4. Οι εισοδηματικές και κοινωνικές συνέπειες της κρίσης.

Η οικονομική κρίση έχει ήδη παράξει εισοδηματικές και κοινωνικές συνέπειες διαφοροποιημένες κατά χωρικές ενότητες της Περιφέρειας. Σε ό,τι αφορά το επίπεδο εισοδήματος, επισημαίνονται η φαινόμενη μείωση του (στην τελευταία τριετία) σε άλλοτε ανεπτυγμένες βιομηχανικές ή αστικές περιοχές και αντιθέτως η αύξηση του σε άλλοτε μειονεκτικές ορεινές και αγροτικές, η διατήρηση λίγων μόνο και περιορισμένων σε έκταση θυλάκων όπου ο σχετικός δείκτης κυμαίνεται περί ή πάνω από το μέσο όρο της χώρας, η διαμόρφωση συμπαγών περιοχών όπου ο δείκτης είναι κάτω του 75% του μέσου όρου, και τέλος η εκτεταμένη (στο 1/4 των υπο-περιοχών) διασπορά πυρήνων κοινωνικών ομάδων σε φτώχεια ή υπό σοβαρό κίνδυνο φτώχειας, με επικέντρωση τους κατά τα ¾ στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης. Τα δεδομένα αυτά κατευθύνουν σε μια επικέντρωση της αναπτυξιακής προσπάθειας στη συγκυρία της κρίσης.

Με βάση τα παραπάνω, το αναπτυξιακό πρότυπο για την Περιφέρεια μπορεί να οριστεί ως εξής:

Κεντρικός στρατηγικός στόχος

Κατά πρώτον αντιμετώπιση της κρίσης και επανεκκίνηση της ανάπτυξης και κατά δεύτερον εξασφάλιση των όρων για μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη της Περιφέρειας με ανασυγκρότηση του παραγωγικού της ιστού, αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της και σταδιακή ανάδειξη της σε αναπτυξιακό πόλο στα πλαίσια του δι-εθνικού και δια-περιφερειακού ανταγωνισμού, με κινητήρες την ανταγωνιστικότητα, την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία και με τελικό στόχο την επίτευξη της χωρικής και κοινωνικής συνοχής και τη μετάβαση σε μια μία κοινωνία και οικονομία φιλική στο περιβάλλον.

Επιμέρους στρατηγικοί στόχοι

1. Αντιστροφή της αποβιομηχάνισης, επανεκκίνηση της επιχειρηματικότητας και ανάδυση ανταγωνιστικών τομέων και δικτύων αριστείας στη βιομηχανία, μέσα από: ανάδειξη δυναμικών τομέων και δικτύσεων / σχηματισμών, αναβάθμιση προς κλάδους υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και αναβάθμιση κλάδων προς υψηλότερη προστιθέμενη αξία, προώθηση συγκεκριμένων κλάδων εθνικής εμβέλειας, υλοποίηση επενδύσεων που έχουν ως βασικό στόχο την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών βασισμένων στη γνώση, επιλεκτική

προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων που οδηγούν σε κλαδική και τεχνολογική αναβάθμιση, προώθηση «πράσινων» επενδύσεων και παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων, ένταξη συνοδευτικών υπηρεσιών και εμπορίου στο παραγωγικό σύστημα, ολοκλήρωση και εκσυγχρονισμό επιχειρηματικών υποδομών και αξιοποίηση των μεγάλων έργων υποδομής για να αναπτυχθούν συμπληρωματικές δραστηριότητες, αξιοποίηση ορυκτού και μεταλλευτικού πλούτου, ανάπτυξη Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, υλοποίηση των μεγάλων ενεργειακών έργων και αξιοποίηση τους με παράλληλα έργα και υπηρεσίες, εξισορρόπηση του ενεργειακού ισοζυγίου της Περιφέρειας.

2. Απεξάρτηση του αγροτικού τομέα από τις ενισχύσεις των ευρωπαϊκών πολιτικών, ενίσχυση της τάσης επιστροφής στον τομέα και αναδιάρθρωση του προς την κατεύθυνση της εξωστρεφούς, ανταγωνιστικής και πολυλειτουργικής γεωργίας / κτηνοτροφίας / αλιείας, μέσα από: αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας και δυνατοτήτων που παρέχει η Κοινή Αγροτική Πολιτική, ένταξη σε πολυτομεακούς περιφερειακούς παραγωγικούς σχηματισμούς, υιοθέτηση καινοτομίας και επιχειρηματικών προτύπων και αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού.
3. Απεξάρτηση του τουρισμού από τη διεθνή συγκυρία και επικέντρωση του στην υψηλής ποιότητας ζήτηση μέσα από: ποιοτική αναβάθμιση του τομέα, εμπλουτισμό και διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος, ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού και διασύνδεση τους με το κυρίαρχο πρότυπο, άμβλυνση της εποχικότητας και σύνδεση με τον πολιτισμό και τους περιβαλλοντικούς πόρους.
4. Αξιοποίηση των δυνατοτήτων της μητροπολιτικής Θεσσαλονίκης (σε διεθνή και εθνική κλίμακα) για παραγωγική ανασυγκρότηση όλης της Περιφέρειας και λειτουργική δημιουργία Πύλης εισόδου της ΝΑ Ευρώπης, μέσα από: αξιοποίηση της καινοτομίας και αναβάθμιση ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, αξιοποίηση υλοποιούμενων έργων για ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων, ενίσχυση επιχειρηματικών δικτυώσεων και σύνδεση τους με διεθνή ολοκληρωμένα συστήματα παραγωγής προϊόντων και υπηρεσιών, δημιουργία πόλου δυναμικών και καινοτόμων υπηρεσιών με εμβέλεια νοτιοανατολικής Ευρώπης, οργάνωση και ενίσχυση σύγχρονου και ολοκληρωμένου συστήματος παροχής υπηρεσιών συνδυσμένης μεταφοράς, προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας.
5. Συνολική ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση, μέσα από: εξασφάλιση της κινητικότητας και αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού, δυναμική αντιμετώπιση της ανεργίας, διασφάλιση των αναγκών κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών, βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της διακυβέρνησης.
6. Προστασία του φυσικού και πολιτιστικού πλεονεκτήματος ως μόνιμου αναπτυξιακού πόρου και όρου ποιότητας ζωής, μέσα από: προστασία και αειφορική διαχείριση φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, βελτιστοποίηση περιβαλλοντικού αποτελέσματος σε κάθε παρέμβαση με στάθμιση αναπτυξιακών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών παραμέτρων σε μακροχρόνια προοπτική μέσω στόχων για την Φέρουσα Ικανότητα, αναπροσανατολισμό των παρεμβάσεων προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης, διασφάλιση της αποδοτικότητας στη χρήση των πόρων και αποτροπή των κινδύνων από την κλιματική αλλαγή.
7. Προώθηση της Ολοκληρωμένης Προσέγγισης στη Χωρική Ανάπτυξη για να αντιμετωπιστούν οι ανισότητες εκεί όπου εκδηλώνονται, να εξασφαλιστούν οι συνέργιες για την παραγωγική ανασυγκρότηση, την απόκτηση ανταγωνιστικότητας και την καταπολέμηση της ανεργίας, να συνδυαστούν όλες οι αναπτυξιακές παρεμβάσεις και να επικεντρωθούν εκεί όπου εξασφαλίζεται ότι δεν θα αναλώνονται σπάνιοι πόροι και δεν θα προκαλούνται μη αντιστρέψιμες ανισότητες, μέσα από την προώθηση: της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, της Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης, της ολοκληρωμένης προσέγγισης περιοχών και ομάδων-στόχων που πλήττονται από φτώχεια, αποκλεισμό και μόνιμες δημογραφικές και φυσικές προκλήσεις.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Για την τεκμηρίωση των κριτηρίων επιλογής περιοχών εφαρμογής ανά εργαλείο καθώς και των ειδικών περιοχών των κεφ. 5 και 6 μπορούν να αξιοποιηθούν τα ακόλουθα δεδομένα, από την υπό παραλαβή μελέτη του Β.1 Σταδίου του ΠΠΧΣΑΑ Κεντρικής Μακεδονίας.

ΕΥΡΥΤΕΡΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Για το χωρικό αναπτυξιακό πρότυπο της Περιφέρειας εντοπίζονται σχηματικά, κατά φθίνουσα κλίμακα:

- Ευρύτερες ζώνες, όπου οι γεωγραφικές σταθερές είναι τόσο ισχυρές ώστε να συνιστούν δεσμευτικό πλαίσιο για τις αναπτυξιακές επιλογές και χωρικές ρυθμίσεις και οι οποίες κατά περίπτωση αποτελούν και αντικείμενο ειδικών εθνικών πολιτικών
- Περιοχές όπου εξέλιξη του εισοδήματος και μακροπρόθεσμες δημογραφικές τάσεις εκδηλώνονται με τόση ένταση ώστε να τροποποιούν / ολοκληρώνουν τις ζώνες ή να συνιστούν πεδία εστίασης στο εσωτερικό τους.
- Πόλοι ανάπτυξης με μακρόχρονη λειτουργία που εκ των πραγμάτων διαμορφώνουν ιδιαίτερες ζώνες με ισχυρή επιρροή στο σύνολο της Περιφέρειας και χρήζουν ειδικής αναπτυξιακής και χωρικής αντιμετώπισης.

Συνδυασμός κριτηρίων οδηγεί στον προσδιορισμό των ακόλουθων Ευρύτερων Χωρικών Ζωνών προς διαφοροποιημένη αναπτυξιακή παρέμβαση.

Ορεινή Ευρύτερη Ζώνη

Περιλαμβάνει περιοχές υψομέτρου άνω των 400μ και διαμορφώνει φραγμό επικοινωνίας προς ΒΔ, Δυτικά, Νότια, ΒΑ και Ανατολικά και εσωτερικό φραγμό μεταξύ δυτικού και ανατολικού τμήματος της Περιφέρειας. Διασπάται από υδρογεωλογικές λεκάνες και άξονες επικοινωνίας. Καλύπτει τη μεγαλύτερη έκταση Ζωνών Ειδικής Προστασίας / Ειδικών Ζωνών Διατήρησης και των δασών της. Συγκεντρώνει πληθυσμό με αρνητικούς (ως προς τον εθνικό μ.ο.) δείκτες εισοδήματος, εξέλιξης εισοδήματος, έκθεσης σε κίνδυνο φτώχειας, γήρανσης και αντικατάστασης. Οι κύριοι παράγοντες που πρέπει να αντιμετωπιστούν είναι η επιρροή του γεωγραφικού ανάγλυφου και των δημογραφικών τάσεων που θέτουν φραγμούς στη διάχυση ανάπτυξης από τους πόλους, και η επιμονή της οικονομικής κρίσης.

Παράκτια Ευρύτερη Ζώνη

Περιλαμβάνει περιοχές υψομέτρου κάτω των 100μ σε επαφή με την ακτογραμμή, με κυρίαρχο τομέα τον τουρισμό, πληθυσμό με γενικώς θετικούς δείκτες εισοδήματος, εξέλιξης εισοδήματος, δημογραφικής αντικατάστασης, και σχετικά μικρή έκταση Ζωνών Ειδικής Προστασίας / Ειδικών Ζωνών Διατήρησης, αλλά και περιοχές με κρίσιμη Φέρουσα Ικανότητα, υφιστάμενη πιέσεις από την επέκταση αστικών χρήσεων και παραθεριστικής κατοικίας. Οι κύριοι παράγοντες που πρέπει να αντιμετωπιστούν είναι ο κερματισμός διαθεσιμότητας πόρων και ποιότητας/κινδύνου περιβάλλοντος, η όξυνση του ανταγωνισμού για προσέλκυση επιχειρηματικής / αναπτυξιακής δραστηριότητας, η ύπαρξη θυλάκων δημογραφικού δυναμισμού που σε περίοδο ανάκαμψης αποτελούν δεξαμενές αξιοποιήσιμων ανθρώπινων πόρων αλλά σε περίοδο κρίσης συνιστούν θύλακες οξείας ανεργίας.

Πεδινή μη παράκτια Ευρύτερη Ζώνη

Περιλαμβάνει την υπόλοιπη έκταση της Περιφέρειας, περιλαμβάνει διακριτές λεκάνες απορροής και διασπάται από εσωτερικές ορεινές ζώνες. Κυρίαρχη χρήση είναι η αγροτική, με τοπικές συγκεντρώσεις αρδευόμενης γεωργικής γης ή/και ιδιαίτερων εξειδικεύσεων, τοπικές συγκεντρώσεις διαφοροποιημένης ικανότητας αντίστασης στην αποβιομηχάνιση, εντοπισμένες Ζώνες Ειδικής Προστασίας / Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, ισχυρές συνδέσεις με τον πόλο της Θεσσαλονίκης, ευρύ δίκτυο αστικών κέντρων. Τα εισοδηματικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά

της είναι διαφοροποιημένα, με γενικώς «ομαλούς» δείκτες δημογραφικούς και εισοδήματος αλλά και με θύλακες χαμηλού ή/και μειούμενου εισοδήματος ή/και δημογραφικής γήρανσης, ή δημογραφικού δυναμισμού που σε περίοδο κρίσης συνιστούν θύλακες οξείας ανεργίας και φτώχειας. Οι κύριοι παράγοντες που πρέπει να αντιμετωπιστούν είναι η όξυνση του ανταγωνισμού για προσέλκυση επιχειρηματικής δραστηριότητας, ο κατακερματισμός του χώρου βάσει παραγωγικότητας γης, διαθεσιμότητας φυσικών πόρων και ποιότητας/κινδύνου περιβάλλοντος, η μείωση του εισοδήματος στις άλλοτε ανεπτυγμένες βιομηχανικές ή αστικές περιοχές.

Λειτουργική Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης

Στη Ζώνη αυτή οι κύριοι παράγοντες που πρέπει να αντιμετωπιστούν είναι η όξυνση του ανταγωνισμού για προσέλκυση επιχειρηματικής / αναπτυξιακής δραστηριότητας, η ανάδυση θυλάκων και ζωνών δημογραφικού δυναμισμού αλλά και ανεργίας, η μείωση εισοδήματος σε βιομηχανικές και αστικές περιοχές και η διασπορά πυρήνων κοινωνικών ομάδων σε φτώχεια ή υπό σοβαρό κίνδυνο φτώχειας.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Στο εσωτερικό των Ευρύτερων Χωρικών Ζωνών διαμορφώνονται Αναπτυξιακές Χωρικές Ενότητες.

ΑΧΕ 1. Αντιστοιχεί στο τμήμα της ορεινής Ευρύτερης Χωρικής Ζώνης που ορίζει το ανατολικό όριο της Περιφέρειας και το βόρειο της έως τη λίμνη Δοϊράνη, στην υψομετρική γραμμή των 400μ., διασχίζεται από τη λεκάνη του Στρυμόνα και τον άξονα Θεσσαλονίκη – Σέρρες – Σόφια βορείως, διασπάζεται από τη λεκάνη του Αγγίτη ανατολικά και καλύπτεται από ΖΕΠ/ΕΖΔ στο μεγαλύτερο μέρος της. Διακρίνεται από χαμηλό και εντόνως μειούμενο εισόδημα, ισχυρή έκθεση σε κίνδυνο φτώχειας και εντονότατη γήρανση του πληθυσμού, υποδομές με προβλήματα λειτουργικότητας. Υπόκειται σε δια-συνοριακές και δια-περιφερειακές επιρροές.

ΑΧΕ 2. Αντιστοιχεί στο τμήμα της ορεινής Ευρύτερης Χωρικής Ζώνης που ορίζει το βορειο-δυτικό και το δυτικό όριο της Περιφέρειας στην υψομετρική γραμμή των 400μ, διασχίζεται από τον δευτερεύοντα άξονα επικοινωνίας με τη βορειοδυτική Μακεδονία και διαχωρίζεται δια του Αλιάκμονα και της Εγνατίας Οδού από την επόμενη Ενότητα. Καλύπτεται από ΖΕΠ/ΕΖΔ στο μεγαλύτερο μέρος της και διακρίνεται από μειούμενο και χαμηλό εισόδημα αλλά όχι σε όλη την έκταση της, και ισχυρή έκθεση σε κίνδυνο φτώχειας αλλά με λιγότερο έντονη γήρανση του πληθυσμού, κατά κύριο λόγο λόγω της επιρροής από τη γειτονική πεδινή αγροτική δραστηριότητα και από εντοπισμένη τουριστική ανάπτυξη. Υπόκειται σε δια-συνοριακές και δια-περιφερειακές επιρροές

ΑΧΕ 3. Αντιστοιχεί στο τμήμα της ορεινής Ευρύτερης Χωρικής Ζώνης που ορίζει το δυτικό και το νότιο όριο της Περιφέρειας έως τον Αλιάκμονα και την Εγνατία Οδό, στην υψομετρική γραμμή των 400μ. Καλύπτεται από ΖΕΠ/ΕΖΔ στο μεγαλύτερο μέρος της και διακρίνεται από μειούμενο αλλά λιγότερο χαμηλό εισόδημα (σε σύγκριση με την προηγούμενη Ενότητα), και λιγότερο έντονη γήρανση του πληθυσμού. Παρομοίως επηρεάζεται από γειτονική πεδινή αγροτική δραστηριότητα και από εντοπισμένη τουριστική ανάπτυξη. Υπόκειται σε δια-περιφερειακές επιρροές.

Στις παραπάνω Ενότητες, οι Θεματικοί Στόχοι που αποκτούν προτεραιότητα σε βραχυ-μεσοπρόθεσμο ορίζοντα είναι (α) η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και (β) η Προστασία περιβάλλοντος και προώθηση αποδοτικότητας των πόρων, και ακολούθως (γ) η Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (και του γεωργικού τομέα), (δ) η Προώθηση απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργαζομένων και (ε) η Ενίσχυση πρόσβασης, χρήσης και ποιότητας τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Οι Ενότητες υποδεικνύονται από το ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού για ανάπτυξη ειδικών-εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ενδείκνυνται για την προώθηση Ολοκληρωμένης Προσέγγισης μέσω των μηχανισμών (α) της Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων και (β) της ολοκληρωμένης προσέγγισης περιοχών και ομάδων-στόχων που πλήττονται από φτώχεια / αποκλεισμό και μόνιμες δημογραφικές ή φυσικές προκλήσεις.

ΑΧΕ 4. Αντιστοιχεί στον κεντρικό ορεινό / ημιορεινό όγκο της Περιφέρειας που διαχωρίζει το κεντρικό και δυτικό τμήμα από το ανατολικό, στην υψομετρική γραμμή των 400μ, διασχίζεται

χωρίς να διασπάται από τον άξονα Θεσσαλονίκη – Σέρρες – Σόφια και δεν περιλαμβάνει εκτεταμένες ΖΕΠ/ΕΠΔ. Χαρακτηρίζεται από ιδιαιτέρως μειούμενο αλλά χαμηλό εισόδημα με κατά περιοχές υψηλή έκθεση σε κίνδυνο φτώχειας, και υψηλή και εντοπισμένα πολύ υψηλή γήρανση του πληθυσμού. Στις παρυφές της επηρεάζεται από γειτονική πεδινή αγροτική δραστηριότητα.

Στην Ενότητα, οι Θεματικοί Στόχοι που αποκτούν προτεραιότητα σε βραχυ-μεσοπρόθεσμο ορίζοντα είναι (α) η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και (β) η Προστασία περιβάλλοντος και προώθηση αποδοτικότητας των πόρων, και ακολούθως (γ) η Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (και του γεωργικού τομέα), (δ) η Προώθηση απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργαζομένων και (ε) η Ενίσχυση πρόσβασης, χρήσης και ποιότητας τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Η Ενότητα ενδείκνυται για την προώθηση Ολοκληρωμένης Προσέγγισης μέσω των μηχανισμών (α) της Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων και (β) της ολοκληρωμένης προσέγγισης περιοχών και ομάδων-στόχων που πλήττονται από φτώχεια / αποκλεισμό και μόνιμες δημογραφικές ή φυσικές προκλήσεις.

ΑΧΕ 5. Αντιστοιχεί στον ορεινό / ημιορεινό όγκο του Χολομώντα (κυρίως) και (σε επέκταση) Χορτιάτη, στην υψομετρική γραμμή των 400μ, διαχωρίζει την Πεδινή μη Παράκτια Ζώνη σε δύο Ενότητες (βλ. παρακάτω ΑΧΕ 11 και ΑΧΕ 12) αλλά και υφίσταται την επιρροή της Παράκτιας ΑΧΕ 7, ενώ προς τα βόρεια ιδίως υφίσταται επιρροή από γειτονική πεδινή αγροτική δραστηριότητα. Είναι σχεδόν όλη χαρακτηρισμένη ως ΖΕΠ (σε τμήμα της και ως ΕΖΔ) αλλά περιλαμβάνει και εκτεταμένες παραχωρήσεις μεταλλείων και λατομικές ζώνες. Στο μεγαλύτερο μέρος της διακρίνεται από χαμηλό εισόδημα (εντοπισμένα μειούμενο) και υψηλή γήρανση του πληθυσμού.

Στην Ενότητα, οι Θεματικοί Στόχοι που αποκτούν προτεραιότητα σε βραχυ-μεσοπρόθεσμο ορίζοντα είναι (α) η Προστασία περιβάλλοντος και προώθηση αποδοτικότητας των πόρων και (β) η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας, και ακολούθως (γ) η Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (και του γεωργικού τομέα), (δ) η Προώθηση απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργαζομένων.

ΑΧΕ 6. Αντιστοιχεί στον παράκτιο χώρο της ΠΕ Πιερίας που ορίζεται έως την υψομετρική γραμμή των 100μ ή έως τον άξονα της ΠΑΘΕ στις περιοχές όπου αυτός λειτουργεί ως φραγμός για την προς την ενδοχώρα επέκταση των παραθαλάσσιων δραστηριοτήτων, και εκτείνεται παρομοίως σε μικρά τμήματα των ΠΕ Ημαθίας και Θεσσαλονίκης, έως τον Αξιό, όριο της (βλ. παρακάτω) Λειτουργικής Μητροπολιτικής Περιοχής Θεσσαλονίκης. Γειτονεύει με ΠΑΥ, καλύπτεται στο βόρειο άκρο της από ΖΕΠ/ΕΠΔ και περιλαμβάνει άλλη μικρότερη στο κέντρο της καθώς και ΖΟΕ στο νότιο άκρο της. Κυριαρχείται από την τουριστική δραστηριότητα στην παραδοσιακή μορφή της, χαρακτηρίζεται από το ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού ως περιοχή αναπτυσσόμενη τουριστικά και αντιμετωπίζει προβλήματα φέρουσας ικανότητας. Διακρίνεται από όχι ιδιαίτερα μειούμενο ή χαμηλό εισόδημα και κατά το κεντρικό ήμισυ της διαθέτει δημογραφικό δυναμισμό. Υφίσταται στο βόρειο και κεντρικό τμήμα της επιρροή από τη γειτονική πεδινή αγροτική δραστηριότητα και το Μητροπολιτικό πόλο και η ίδια επηρεάζει το νότιο τμήμα της ορεινής ΑΧΕ 3. Υπόκειται σε δια-περιφερειακές επιρροές.

Στη Ενότητα οι Θεματικοί Στόχοι που την αφορούν ιδιαίτερα είναι (α) η Προώθηση προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, πρόληψη και διαχείριση του κινδύνου, (β) Προστασία περιβάλλοντος και προώθηση αποδοτικότητας των πόρων, και ακολούθως (γ) Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (και του γεωργικού τομέα), (δ) Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και αποσυμφόρηση σε σημαντικά δίκτυα υποδομών, (ε) Προώθηση απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργαζομένων, (στ) Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση.

ΑΧΕ 7. Αντιστοιχεί στον παράκτιο χώρο της Χαλκιδικής, της ανατολικής ΠΕ Θεσσαλονίκης και της νότιας ΠΕ Σερρών που ορίζονται έως την υψομετρική γραμμή των 100μ ή τον άξονα της ΕΟ Θεσσαλονίκης – Μουδανιών ή της Εγνατίας Οδού στις περιοχές όπου αυτοί λειτουργούν ως φραγμοί για την προς την ενδοχώρα επέκταση των παραθαλάσσιων δραστηριοτήτων. Περιλαμβάνει στη Σιθωνία εκτεταμένη ΕΖΔ και μικρότερη ΖΕΠ, δύο ΠΑΥ στο βορειο-ανατολικό άκρο της, κυριαρχείται από την τουριστική δραστηριότητα στην παραδοσιακή μορφή της, χαρακτηρίζεται από το ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού ως περιοχή αναπτυσσόμενη τουριστικά και ειδικά στην Κασσάνδρα ως ανεπτυγμένη, αντιμετωπίζει προβλήματα φέρουσας ικανότητας και

υφίσταται την πίεση αστικών / παραθεριστικών χρήσεων. Δεν χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα μειούμενο ή χαμηλό εισόδημα παρά σε μικρές περιοχές, ούτε από ιδιαίτερα δημογραφικά προβλήματα, και επηρεάζει το νότιο τμήμα της Πεδινής μη Παράκτιας ΑΧΕ 12 με σταδιακή επέκταση της τουριστικής δραστηριότητας, και το ανατολικό άκρο της Ορεινής ΑΧΕ 5 με σύγκρουση χρήσεων.

Στη Ενότητα οι Θεματικοί Στόχοι που την αφορούν ιδιαίτερα είναι (α) η Προώθηση προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, πρόληψη και διαχείριση του κινδύνου, (β) Προστασία περιβάλλοντος και προώθηση αποδοτικότητας των πόρων, και ακολούθως (γ) Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (και του γεωργικού τομέα), (δ) Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και αποσυμφόρηση σε σημαντικά δίκτυα υποδομών, (ε) Προώθηση απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργαζομένων, (στ) Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση.

ΑΧΕ 8. Αντιστοιχεί στο πεδινό / ημιορεινό (έως το υψόμετρο των 400μ) τμήμα της ΠΕ Σερρών και στην υδρογεωλογική λεκάνη του Στρυμόνα και διαχωρίζεται από τη λοιπή Πεδινή μη Παράκτια Ζώνη από την ορεινή ΑΧΕ 5. Διακρίνεται, σε όλες πλην τις κεντρικές περί το αστικό κέντρο των Σερρών περιοχές, από χαμηλό εισόδημα, ισχυρή έκθεση σε κίνδυνο φτώχειας και έντονη γήρανση του πληθυσμού, και από υποδομές με προβλήματα λειτουργικότητας. Κυριαρχείται από τον αγροτικό τομέα περιλαμβάνοντας εκτεταμένη αρδευόμενη γεωργική γη, χάνει την έως τώρα ανθεκτικότητα της στην αποβιομηχάνιση, διαθέτει περιμετρικές λατομικές ζώνες και υπόκειται σε δια-συνοριακές κυρίως (στο νοτιο-ανατολικό άκρο της και δια-περιφερειακές) επιρροές.

Στην Ενότητα οι Θεματικοί Στόχοι που αποκτούν προτεραιότητα σε βραχυ-μεσοπρόθεσμο ορίζοντα είναι (α) η Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (και του γεωργικού τομέα), (β) η Προστασία περιβάλλοντος και προώθηση αποδοτικότητας των πόρων, (γ) η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και ακολούθως (δ) η Προώθηση απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργαζομένων και (ε) η Ενίσχυση πρόσβασης, χρήσης και ποιότητας τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Η Ενότητα ενδείκνυται για την προώθηση Ολοκληρωμένης Προσέγγισης μέσω των μηχανισμών (α) της Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων και (β) της ολοκληρωμένης προσέγγισης περιοχών και ομάδων-στόχων που πλήττονται από φτώχεια / αποκλεισμό και μόνιμες δημογραφικές ή φυσικές προκλήσεις.

ΑΧΕ 9. Αντιστοιχεί στο δυτικό πεδινό / ημιορεινό (έως το υψόμετρο 400μ) τμήμα της κεντρικής πεδιάδας της Περιφέρειας και στην υδρογεωλογική λεκάνη του Αλιάκμονα. Περιλαμβάνει εκτεταμένη αρδευόμενη γεωργική γη (και διακρίνεται από τη γειτονική ΑΧΕ 10 δια της μη αρδευόμενης και λιγότερο παραγωγικής ζώνης προς το όρος Πάικο), τέσσερις συγκεντρώσεις μεταποίησης εκ των οποίων μία με ελάχιστη ανθεκτικότητα στην αποβιομηχάνιση και τρεις με μικρή ανθεκτικότητα, 9 σημαντικά αστικά / ημιαστικά κέντρα. Σε ελάχιστο μόνο τμήμα της καλύπτεται από ΕΖΔ. Επηρεάζει τις περιμετρικές της ορεινές ΑΧΕ με επέκταση της πεδινής αγροτικής δραστηριότητας και επηρεάζεται έντονα από τη Λειτουργική Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης. Διακρίνεται από χαμηλό εισόδημα σε άλλοτε ανθούσες βιομηχανικές και αστικές περιοχές και από δυσμενείς δημογραφικούς δείκτες σε όλες πλην τεσσάρων Δημοτικές Ενότητες.

Στην Ενότητα οι Θεματικοί Στόχοι που αποκτούν προτεραιότητα σε βραχυ-μεσοπρόθεσμο ορίζοντα είναι α) η Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (και του γεωργικού τομέα), (β) η Προώθηση απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργαζομένων, (γ) η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και ακολούθως και (δ) η Προστασία περιβάλλοντος και προώθηση αποδοτικότητας των πόρων (ε) η Ενίσχυση πρόσβασης, χρήσης και ποιότητας τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Η Ενότητα ενδείκνυται για την προώθηση Ολοκληρωμένης Προσέγγισης μέσω των μηχανισμών της ολοκληρωμένης προσέγγισης περιοχών και ομάδων-στόχων που πλήττονται από φτώχεια / αποκλεισμό και μόνιμες δημογραφικές ή φυσικές προκλήσεις.

ΑΧΕ 10. Αντιστοιχεί στο βόρειο πεδινό / ημιορεινό (έως το υψόμετρο των 400 μ.) τμήμα της κεντρικής πεδιάδας της Περιφέρειας και στην υδρογεωλογική λεκάνη του Αξιού. Περιλαμβάνει ζώνη αρδευόμενης γεωργικής γης κατά μήκος του Αξιού και διακρίνεται από την ΑΧΕ 9 λόγω χαμηλότερης παραγωγικότητας, διαθέτει συγκεντρώση μεταποίησης με έως πρόσφατα ισχυρή ανθεκτικότητα στην αποβιομηχάνιση και με διακριτικό γνώρισμα την προσέλκυση μεταποίησης

από την αποβιομηχανιζόμενη περιοχή της Θεσσαλονίκης, και εκτεταμένη ζώνη λατομικής δραστηριότητας και παραχωρήσεων. Παρά τη διέλευση του Αξιού, δεν διαθέτει ΕΖΔ/ΖΕΠ. Επηρεάζεται από η ΛΜΠ Θεσσαλονίκης και διακρίνεται από μέση (σε σύγκριση με την υπόλοιπη Περιφέρεια) κατάσταση ως προς το εισόδημα και την εξέλιξη του αλλά από ισχυρή γήρανση του πληθυσμού. Υπόκειται σε δια-συνοριακές επιρροές.

Στην Ενότητα οι Θεματικοί Στόχοι» που αποκτούν προτεραιότητα σε βραχυ-μεσοπρόθεσμο ορίζοντα είναι α) η Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (και του γεωργικού τομέα), (β) η Προώθηση απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργαζομένων και (γ) η Ενίσχυση πρόσβασης, χρήσης και ποιότητας τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Η Ενότητα ενδείκνυται για την προώθηση Ολοκληρωμένης Προσέγγισης μέσω (α) της Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων και (β) της ολοκληρωμένης προσέγγισης περιοχών και ομάδων-στόχων που πλήττονται από φτώχεια / αποκλεισμό και μόνιμες δημογραφικές ή φυσικές προκλήσεις.

ΑΧΕ 11. Αντιστοιχεί στη λεκάνη των λιμνών Κορώνειας – Βόλβης και διαχωρίζεται από την πεδινή ΑΧΕ 9 με τη μεσολάβηση της ΛΜΠ Θεσσαλονίκης, από την πεδινή ΑΧΕ 12 λόγω της ορεινής ΑΧΕ 4 και από την πεδινή ΑΧΕ 8 λόγω της ορεινής ΑΧΕ 5. Καλύπτεται στο μέγιστο τμήμα της από ΖΕΠ και περί τις λίμνες από ΕΖΔ και η κύρια δραστηριότητα είναι η γεωργική, με ισχυρές συγκεντρώσεις και κτηνοτροφικής. Γενικά αλλά και ιδίως στο ανατολικό τμήμα της διακρίνεται από χαμηλό εισόδημα και δυσμενείς δημογραφικούς δείκτες. Στο δυτικό μέρος της διασχίζεται από τον άξονα της Εγνατίας Οδού (όπου διαθέτει μικρή συγκέντρωση μεταποίησης) και συνολικά επηρεάζεται καθοριστικά από τη ΛΜΠ Θεσσαλονίκης.

Στην Ενότητα οι Θεματικοί Στόχοι που αποκτούν προτεραιότητα σε βραχυ-μεσοπρόθεσμο ορίζοντα είναι α) η Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (και του γεωργικού τομέα), (β) η Προστασία περιβάλλοντος και προώθηση αποδοτικότητας των πόρων, (γ) η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας. Η Ενότητα ενδείκνυται για την προώθηση Ολοκληρωμένης Προσέγγισης μέσω των μηχανισμών της Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων.

ΑΧΕ 12. Αντιστοιχεί στο κεντρικό πεδινό και ιδίως ημι-ορεινό τμήμα της ΠΕ Χαλκιδικής (μικρό μέρος της και στην ΠΕ Θεσσαλονίκης) που ορίζεται από τη ΛΜΠ Θεσσαλονίκης, την Παράκτια ΑΧΕ 7 και την Ορεινή ΑΧΕ 4 (όγκος Χολομώντα). Οι δημογραφικοί δείκτες και οι δείκτες εισοδήματος δεν εμφανίζουν αξιολογες αρνητικές τάσεις. Καθοριστική είναι η επιρροή της Παράκτιας ΑΧΕ 7, με τη σταδιακή επέκταση συνεργιών της κατά βάση αγροτικής με την τουριστική δραστηριότητα αλλά και πιέσεων από αυτήν.

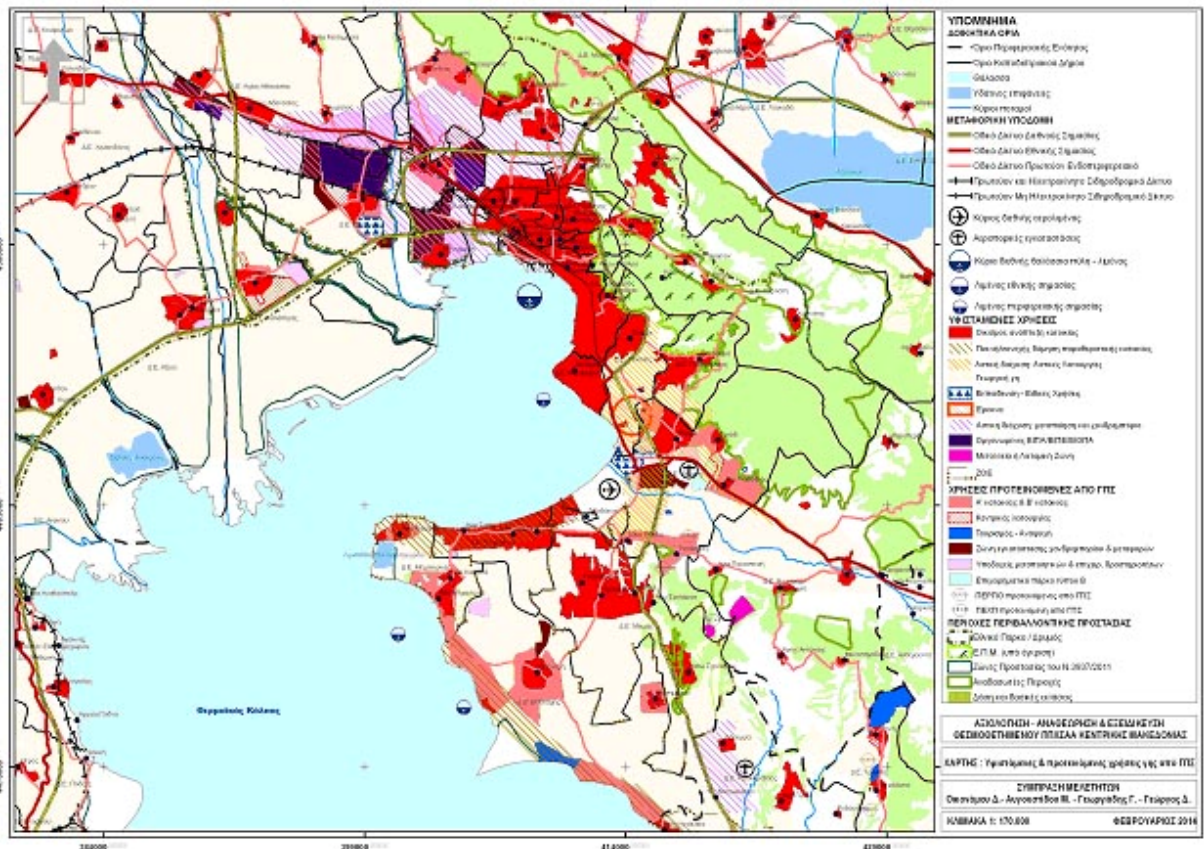
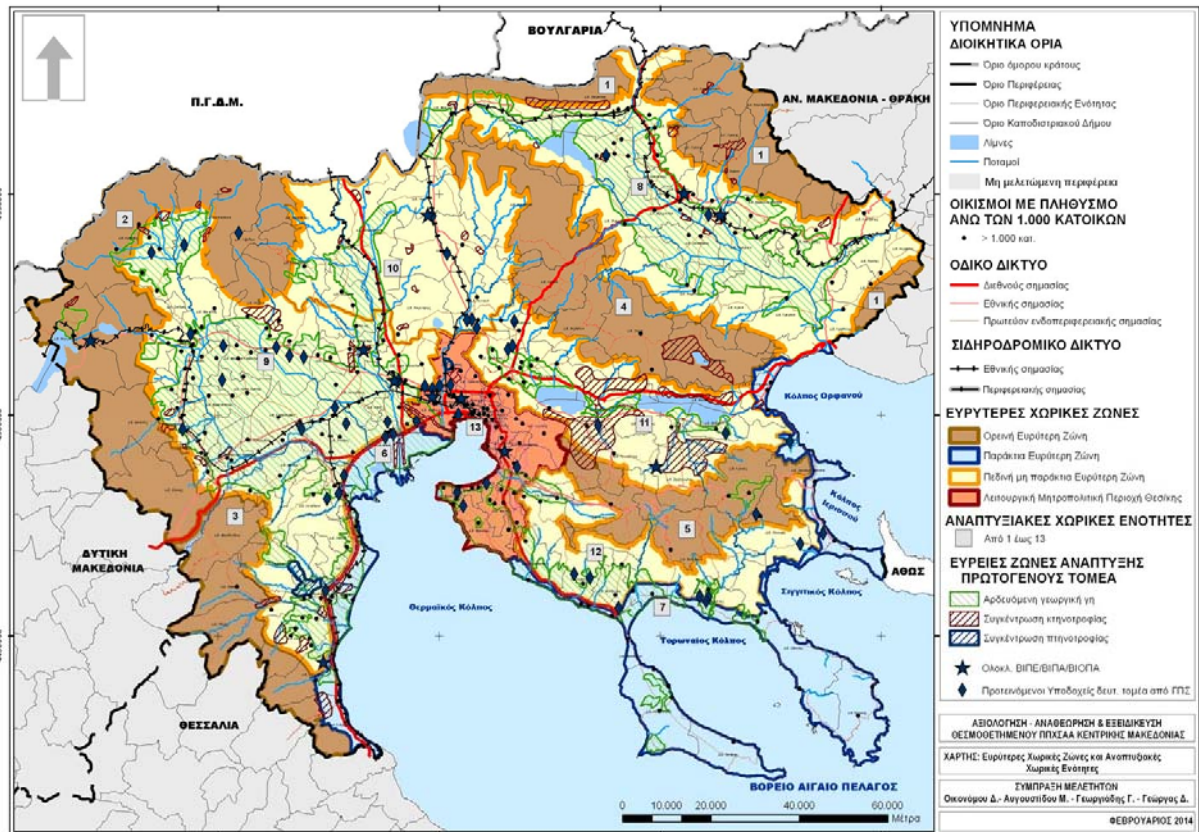
Οι Θεματικοί Στόχοι της «Ευρώπη 2020» που αποκτούν εδώ προτεραιότητα σε βραχυ-μεσοπρόθεσμο ορίζοντα είναι (α) η Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (και του γεωργικού τομέα), (β) η Προστασία περιβάλλοντος και προώθηση αποδοτικότητας των πόρων, και ακολούθως (γ) η Ενίσχυση πρόσβασης, χρήσης και ποιότητας τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

ΑΧΕ 13 Αναπτυξιακή Χωρική Ενότητα Λειτουργικής Μητροπολιτικής περιοχής Θεσσαλονίκης. Συνιστά το κέντρο της Περιφέρειας και τη μοναδική περιοχή με ολοκληρωμένο τομεακά / κλαδικά οικονομικό σύστημα, με επιρροή σε όλες τις υπόλοιπες Ενότητες. Η ΛΜΠ Θεσσαλονίκης αντιμετωπίζεται κυρίως δια του Ρυθμιστικού Σχεδίου της αλλά υφίσταται και τις ισχυρές δεσμεύσεις από τον υποκείμενο χωρικό σχεδιασμό που την καλύπτει στο σύνολό της.

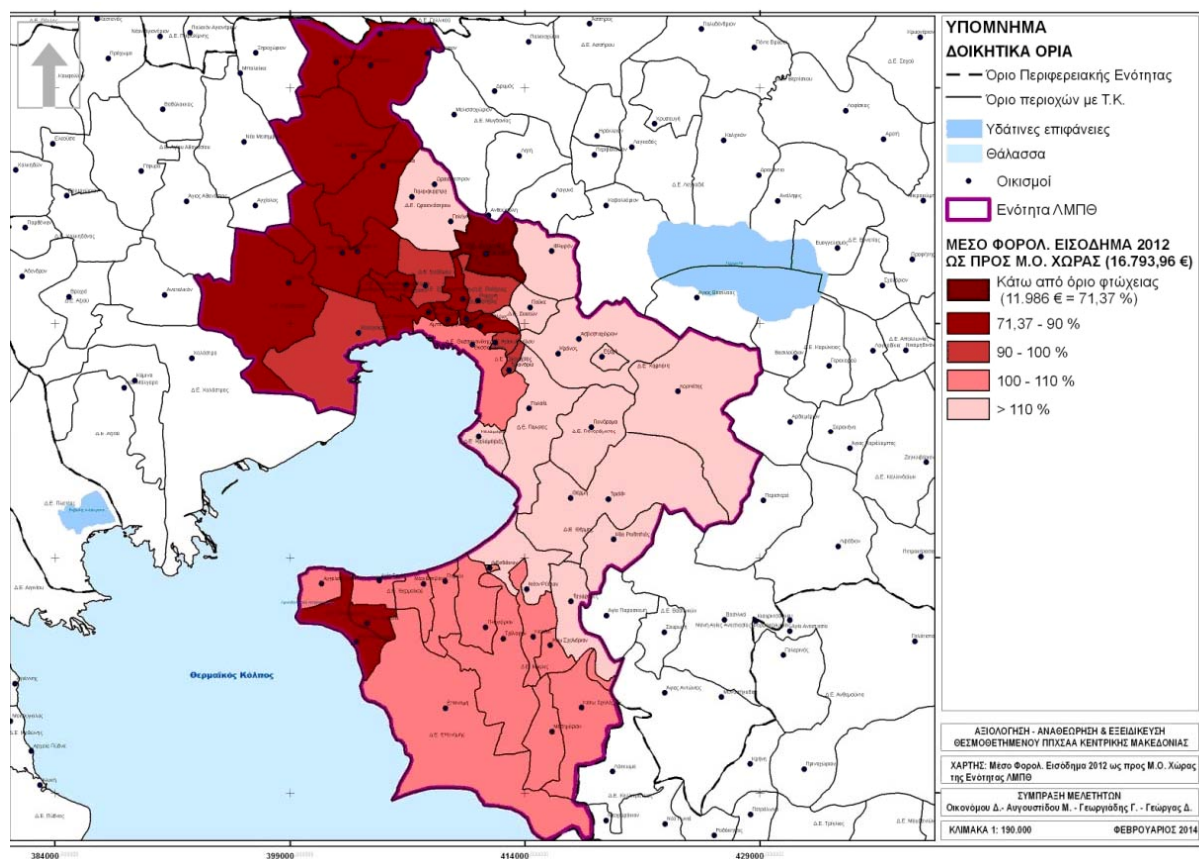
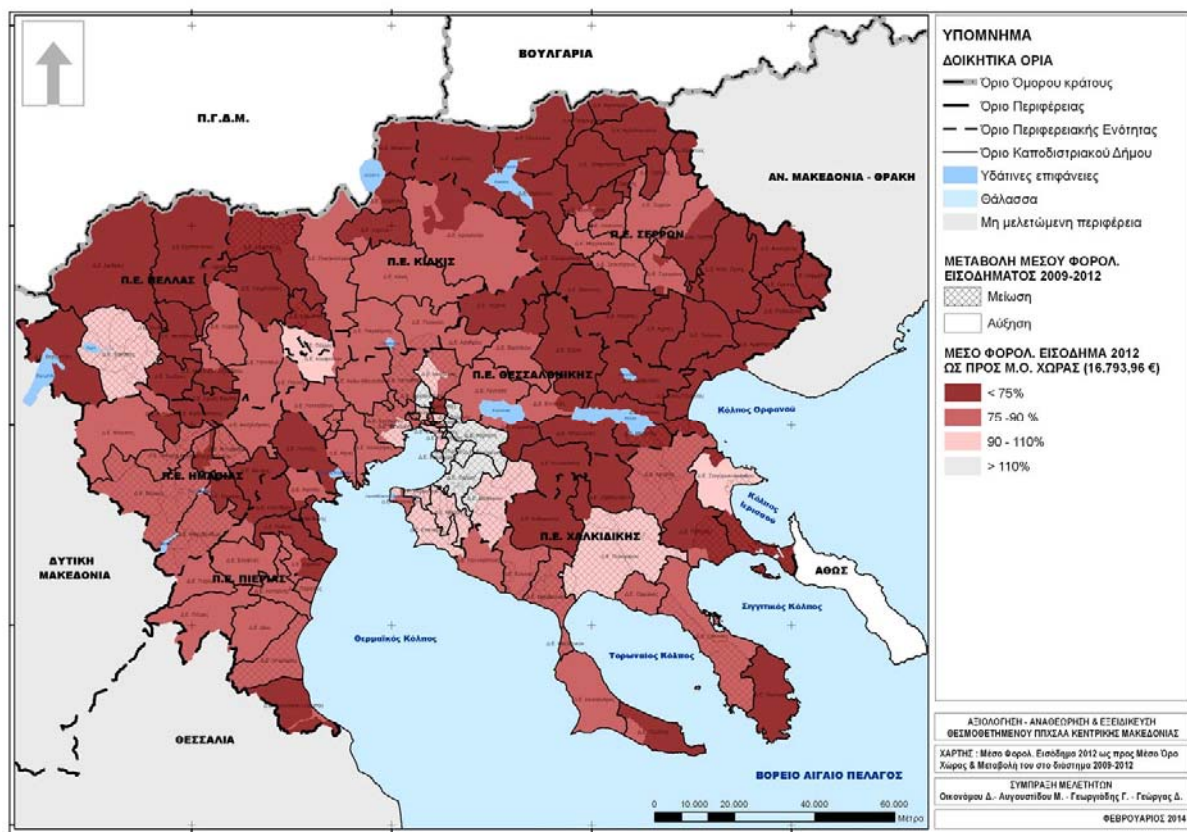
Όλοι οι Θεματικοί Στόχοι της «Ευρώπη 2020» την αφορούν. Η Ενότητα ενδείκνυται για Προώθηση της Ολοκληρωμένης Προσέγγισης μέσα από την προώθηση της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική
Εκθεση Αξιολόγησης

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική
Εκθεση Αξιολόγησης

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2014 – 2020 –Τελική
Εκθεση Αξιολόγησης

